

73

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX

GHEORGHE BUZOIANU

Prin labirint

GHEORGHE BUZOIANU

Prin labirint

roman

EDITURA MILITARĂ.

BUCUREȘTI, 1986

Partea Întâi

*...una din regulile principale ale tehnicii
polițienești constă în a evita orice
implicare personală în orice situație sau
față de oricine vii în contact în mod
întâmplător în cadrul activității profesionale.*

Nicolas Freeling
„Regele unei țări ploioase”

1

— Pe Mangu vreau să mi-l aduci *urgent*, îmi spune căpitanul Panait. Data trecută ți s-a strecurat printre degete. Adineauri a telefonat procurorul Merișoiu, și cu procurorul Merișoiu nu-i de glumit. Mă sună de câteva ori pe zi. Omul are perfectă dreptate, deținem dovezile, dar nu deținem și făptașul. Suntem datori să respectăm cu fermitate legile țării. Cetățenii trebuie să trăiască în liniște, iar noi avem datoria să veghem această liniște și să nu admitem nicio abatere de la disciplină. N-am chef să mi se mai reproșeze fanteziile tale, Vișane. Ce te hlizești? Crezi că bat apa în piuă?

Nu-i răspund, n-ar avea rost, întrucât știu că nu bate apa în piuă. Apoi, nu doresc să mă întind la taclale, aș avea de pierdut dacă aș comite prostia încercării unei justificări. Oricum, n-aș rosti ultima replică, șeful fiind neîntrecut în materie de freat ridichea. Îmi lipsesc privirile pe covorul din fața scaunului și-mi iau o mutră spășită.

Căpitanul își curmă monologul și răscolește cu gesturi febrile teancul de acte ce amenință să-i dărâme biroul.

— Unde dracu mi-am pus țigările? Parcă au intrat în pământ...

Mă grăbesc să-i ofer o țigară, dar zelul îmi joacă o mică festă, nimeresc greșit, scot pachetul din buzunarul stâng, în loc să-l scot pe cel din dreapta.

Căpitanul se încruntă.

— *Kent?* Ehe, te-ai pricopsit!

— Sunt recuzită, nu se cade să mă prezint în fața bișnițarilor

cu Carpați fără filtru.

— Mde! Cu recuzita asta n-ai făcut mare brânză când a trebuit să-l arestezi pe Mangu.

Trage în piept un fum zdravăn și se îneacă, fiind scuturat de un acces lung de tuse; umerii i se încovoae, ridurile din jurul gurii devin mai pronunțate, arată deodată mai bătrân. Mormăie ceva, își mușcă buzele și-și apasă palma pe stern. De multă vreme nu l-am mai văzut atât de obosit, atât de iritat. Sunt convins că abuzează de tutun. Nu cumva este amenințat de un infarct?

Probabil descifrează îngrijorarea de pe chipul meu, pentru că își compune brusc o înfățișare foarte severă.

— Ai vreo nelămurire?

— N-am.

— Aștept să-mi raportezi cât mai rapid îndeplinirea misiunii. Mai ești aici?

Fac stânga împrejur și părăsesc ușurat cușca leului, având grijă să nu trântesc ușa. În încăperea secretarei plutește o mireasmă suavă de violete de Parma și prin fereastra larg deschisă răzbate uruitul îndepărtat al unui tramvai.

Corina trage o rafală scurtă la mașina de scris, lasă brațele să-i cadă pe lângă corp și mă măsoară cu ironie.

— Te-a beștelit serios, nu?

— Cât se cuvine... Știu, ți-e tare milă de mine, ai vrea să-mi plângi pe umăr.

— Nu fi impertinent!

Mă aplec peste birou și o contemplan insistent, mimând scena eternului îndrăgostit, atitudine în care Corina de mult nu mai crede. Totuși, am vaga senzație că pieptu-i generos tresaltă, că pleoapele rimelate îi sunt animate de o tresărire. Din păcate, are un dinte împotriva mea, i-am promis cândva că vom vedea un film împreună, însă promisiunea a rămas la stadiu de proiect și sunt aproape sigur că nu se va realiza vreodată. La fel de sigură trebuie să fie și Corina, deși acest lucru nu o împiedică să spere, deoarece sunt singurul ofițer neînsurat din echipa căpitanului Panait.

— Ți-ai schimbat parfumul, îi spun, prefăcându-mă uimit și totodată încântat.

— De două săptămâni. Cam târziu ți-ai dat seama...

Înalt din umeri și, cu gândul la Mangu (pe care căpitanul

dorește să-l arestez *urgent*) scap o banalitate:

— Sunt un timid, nu îndrăznesc să fac complimente.

Ia o riglă de pe birou și mă plesnește ușurel peste degete.

— Lăsați-mă să lucrez, stimată tovarășe locotenent Vișan.

— Te las, am și eu de lucru până peste cap. Să-mi păstrezi o amintire plăcută dacă nu mă mai întorc. Să-mi faci pomenile la timp, iar coliva să nu o împodobești cu bomboane de ciocolată, am oroare de grâu amestecat cu ciocolată.

— Dacă te-ar auzi șeful...

Suspină și reîncepe să bată la mașină cu o rapiditate fantastică, fără să-mi mai acorde atenție.

Înainte de a ajunge la ușă, mă întorc pe jumătate și mă uit încă o dată la Corina. Coafura înaltă și ovalul delicat al feței se încadrează exact în mijlocul dreptunghiului ferestrei, pe fondul de un albastru imaculat al cerului; seamănă cu o fotografie-color minuțios retușată, tipărită în pagina de reclamă a unui almanah; ceva ireal, în care ai dori să crezi și nu poți, oricât te-ai strădui.

Înaltț iarăși din umeri și ies grăbit.

În stradă, gândurile îmi sunt acaparate în mod automat de către insul pe care căpitanul Panait dorește să-l aduc urgent. Din păcate, presimt că între dorință și realizare se va întinde un drum al naibii de întortocheat. Pe Mangu, zis *Pleașcă*, zis *Nașu*, îl cunoaște toată lumea; o mică precizare, totuși: când zic „toată lumea”, mă refer nu la naivii pe care i-a escrocat, ci la acoliții lui și la colegii mei din miliția judiciară. Eu am chiar un avantaj, nebănuit de nimeni, îl cunosc pe Mangu de pe vremea când eram un puștan cu cașul la gură, convins că tot ce zboară se mănâncă.

Dispun de trei căi pentru a da de urma lui Mangu, căi fragile, dar trebuie să le încerc pe toate trei. Șovăi câteva momente, întrebându-mă cu ce persoană din anturajul lui să încep. Inspirația, bună sau proastă, nu se lasă ademenită.

Mă urc în Fiatul meu hodorogit, rămân un timp pe gânduri, concentrat, cu coatele rezemate de volan, privindu-mă în oglinda retrovizoare. Aprind o țigară și mă adresez tipului din oglindă, care îmi zâmbeste acru:

„Mangu ăsta o să-ți scoată păr alb. Hotărăște-te odată să pornești în căutarea lui, nu te mai prefac că reflectezi, zăpăciture!”

Satisfăcut de faptul că tipul din oglindă nu se înfurie la auzul ultimului cuvânt, răsucesc cheia de contact și mă îndrept către partea de nord a Bucureștiului. Soarele strălucește din plin, este foarte cald, mă gândesc cu invidie la unul din colegii mei care își petrece concediul pe litoral; probabil la ora asta se află pe plajă, cu soția și cei doi copii, poate joacă șah sau poate înoată, puțin îi pasă lui că eu mă perpelesc în mașina încinsă ca un cuptor, un cuptor ce putea a tutun, a praf și a benzină. Arunc țigara pe fereastră, scârbit, trăgând cu coada ochiului la semafor.

Exact în clipa când se aprinde lumina verde și când pornesc din nou, un bătrânel din grupul pietonilor de pe trotuar pare apucat de streche, țâșnește din loc strângând la piept o pungă neagră din plastic, ținând cu tot dinadinsul să se strecoare printre mașinile în mers; frânez brusc, percep un mic șoc, bătrânelul cade și parbrizul mi se umple cu un lichid purpuriu.

— „L-am accidentat grav, îmi spun, simțind cum mi se scurge pe șira spinării un firicel de sudoare, numai de n-ar sucomba înainte de a ajunge cu el la spital...”

Cobor iute și-mi croiesc cu coatele o cărare printre pietonii care au și început să mișune în jurul mașinii. Bătrânelul tocmai se ridică, își șterge pantalonii de praf cu un gest mecanic, se uită năuc la mine, apoi o ia la goană pe o stradă lăturalnică; e viu și nevătămat, nici măcar nu șchioapătă și nu întoarce capul când un camionagiu țipă indignat:

— Boule! La Mărcuța cu tine!

În fine, am și explicația lichidului roșu ce-mi mânjește parbrizul. Punga pe care bătrânelul o strânsese la piept cu atâta grijă conținea roșii, acum strivite pe capotă și parbriz.

Curioșii încep să se risipească, parcă decepționați că nu le-a fost dat să asiste la o scenă mai dură. Trag o înjurătură, cu năduf, pun în mișcare ștergătoarele și-mi reiau drumul, străduindu-mă să-mi stăpânesc tremurul mâinilor. După vreo zece minute, parchez mașina lângă un scuar pustiu și când mă dau jos doar o vagă senzație de uscăciune a gurii și petele sângerii de pe capota albastră îmi mai amintesc de bătrânelul care a scăpat ca prin urechile acului.

Adresa căutată se află într-un bloc vechi, cu cinci etaje, cu portal pretențios și fațadă leproasă. Pătrund într-un hol întunecos nemăturat de multă vreme. Pe peretele din stânga

este afișat tabelul cu numele locatarilor și cu cotele de întreținere, alături de tabel sunt expuse două anunțuri grosolan caligrafiate; unul din ele aduce la cunoștință: *Pentru deratizare adresați-vă tovarășului Marinescu de la Asociația de locatari*. Celălalt conține două fraze laconice, imperioase: *N-avem femeie de serviciu. Păstrați curățenia!* Un glumeț a adăugat cu creion cafeniu, în paranteză: RAHAT!

Persoana care mă interesează locuiește la etajul patru. Liftul nu funcționează. La drept vorbind, nici nu mă așteptam să funcționeze. Încep să urc scara în spirală. Pe palierul etajului doi staționează o brunetă tomnatică, îmbrăcată într-un capot străveziu, ridicol de scurt. O ocolesc precaut, prefăcându-mă că nu o observ, deși mă bombardează cu ochede semnificative, Continui să urc, trec pe lângă o fetiță care hrănește cu oase de pui un cățel costeliv, ajung în sfârșit la etajul al patrulea, invadat de o muzică stridentă ce se revarsă din apartamentul învecinat cu cabina liftului. Mă opresc în dreptul ușii pe care scrie Corbu Ninei, horticultor, și apăs insistent pe butonul soneriei, fără a obține vreun răspuns. Nu mă dau bătut, fac o pauză de câteva secunde, apoi îmi proptesc arătătorul pe butonul soneriei. Ușa se deschide, în prag apare o tânără obeză; zâmbește larg, fața rotundă și umflată i se luminează, ceea ce mă îndeamnă să presupun că mă confundă cu cine știe cine.

— Ați venit pentru cactuși?

— Nu, n-am venit pentru cactuși...

Își exprimă dezamăgirea printr-o strâmbătură ce nu-i avantajează figura și se pregătește să-mi trântască ușa în nas. Mă opun categoric, pun stăpânire pe clanță și clatin din cap, dezaprobativ.

— N-am chef de musafiri, țipă ea cu voce răgușită. Circulă tot soiul de indivizi dubioși prin blocul ăsta. Cară-te!

Țipase nu pentru a mă speria, ci pentru a acoperi infernala muzică pop din apartamentul învecinat.

— Îl caut pe Corbu Ninel și nu sunt un individ dubios, țip și eu.

Mă privește de parcă aș fi picat din lună, se strâmbă din nou și-mi face semn să intru. Pătrund într-un antreu pustiu, pășesc după ea într-o cameră la fel de pustie dacă n-ar exista zeci de ghivece cu cactuși, înșiruite sub fereastră.

— Zici că-l cauți pe Ninei? Ha, ha! Caută-l mult și bine, îl găsești la cimitirul „Reînvierea”. Mai dorești ceva?

— Aș dori...

Tristețea zăgărită pe chipul meu nu o îndeamnă să devină mai puțin arțăgoasă.

— Poate vrei să te tratez cu o dulceată, nu?

Mă întristasem deoarece decesul numitului Corbu Ninei îmi desființa prea repede una din cele trei căi ce puteau să mă conducă la ascunzătoarea lui Mangu.

Nădăjduiam din tot sufletul ca măcar celelalte căi să se dovedească utilizabile. Arborez o mină de om nedumerit și întreb într-o doară:

— Sunteți rudă cu defunctul?

Rânjește cu toată gura, etalând un canin aurit.

— Am fost nevasta lui, cu acte în regulă, dacă te interesează. N-aș mai fi fost! În afară de cactușii ăștia nu mi-a lăsat nici măcar o ață de tăiat mămăliga. Trebuie să mă mut de-aici, am dat un anunț la ziar, poate se îndură cineva să-i cumpere... Lămurit?

Nu, nu sunt deloc lămurit, mă uit la ea fără să-mi ascund uimirea, încercând să găsesc vreo asemănare între ea și sora lui Mangu, pe care o știam măritată cu Ninei, și pe care o cunoscusem în copilărie. Incredibil! E adevărat, îmi repetam prosteste, fizionomia se schimbă treptat de-a lungul anilor, însă tot nu descopeream vreo asemănare. Îmi dau seama că nici vârsta nu corespunde. Sora lui Mangu ar putea să aibă patruzeci de ani, iar obeza dinaintea mea nu depășește în niciun caz douăzeci și cinci de primăveri... Sunt smuls din stupoare de glasul cârâit:

— Gata! Spală putina! Te uiți la mine ca vițelul la poarta nouă. Dacă nu dispari, anunț rapid miliția.

— Anunț-o chiar în clipa asta.

Scot legitimația și i-o arăt. Clipește, probabil este foarte mioapă, ia de pe pervazul ferestrei o pereche de ochelari cu lentile groase, examinează legitimația și scapă o exclamație de groază, de parcă i-ar da târcoale un șarpe veninos. Își revine în momentul următor, pufnind cu dispreț:

— Păi spune așa, tovarășe. Umblați în civil ca să derutați populația. Dracu a mai văzut milițian în blugi și cu plete?!

Plete n-aveam, dar nici chilug nu eram tuns. Vorba

locotenentului Cristache, care cochetează cu calviția și-mi invidiază chica: „Dorule, îi aiurești pe infractori cu părul tău căzut pe ceafă. Într-o bună zi, căpitanul o să pună mâna pe foarfece și o să-ți ciopârțească frizura impertinentă!”

— Bun, îi spun văduvei nu prea îndurerate, mergeți cu mine la sediu să dați o declarație.

— Doamne păzește! se tânguie ea. În viața mea n-am dat declarații.

— Niciodată nu-i prea târziu. Ninei al dumitale era frate de cruce cu un ins numit Mangu. Ce știi despre el?

— Nimic, să-mi sară ochii din cap dacă vă mint, Bărbatu-meu n-a pomenit numele ăsta față de mine.

— Poate a pomenit de Pleașcă, sau de Nașu.

— De niciunul din ei, zău. În ultimele luni a fost tare bolnav, nici n-a mai ieșit din casă. De la rinichi i s-a tras. A zăcut aici ca un câine, n-a vrut să se interneze la spital.

— Ce știi despre prima lui nevastă?

Obrajii puhavi i se îmbujorează, ochii cenușii îi sunt străbătuți de o licărire de ură.

— Pațachina aia! Habar n-am cum arată, n-am avut niciun interes s-o cunosc. Ninei o blestema din când în când... N-o mai văzuse de ani de zile, divorțase când m-am mutat aici.

— Minți!

— Vai de mine!

I se citește spaima pe figura adipoasă.

— Vasăzică, n-ai de gând să spui adevărul, ții neapărat să fii convocată la miliție.

Stă câteva clipe la îndoială, mutându-și greutatea corpului de pe un picior pe altul, apoi suspină și rostește parcă împotriva voinței:

— Cred că o cunoaște administratorul de bloc, l-am auzit odată vorbind cu Ninei despre ea. L-a întrebat unde locuiește Marieta.

— Și ce i-a răspuns Ninel?

— Ce să-i răspundă? Nimic... A tras o înjurătură, îl durea în fund de Marieta, terminase de mult cu ea. Discutați cu administratorul. Tipul a făcut pârnaie, e-n stare să-și vândă și părinții pentru zece lei.

— În regulă, am să discut. Unde îl găsesc?

— La demisol, e acolo o cămăruță pe care scrie „birou”.

Înainte de a ieși, o întreb dacă are telefon. Răspunsul mă liniștește. N-aș vrea ca grășana să-i anunțe administratorului sosirea mea. Trebuie să-l abordez pe nepregătite, să folosesc elementul surpriză.

Bruneta tomnatică de la etajul al doilea staționează în același loc, aș putea să jur că nu s-a clintit de lângă scară, dacă n-aș lua în considerație faptul că între timp și-a schimbat vestimentația; capotul străveziu a fost înlocuit cu o rochie înflorată, al cărei decolteu exagerat îi *pune în valoare* anatomia debilă a sânilor.

Se decide să mă atace abrupt, își leagănă șoldurile și mi se adresează cu voce pițigăiată, în care disting o notă de optimism disperat:

— Grăbit? Grăbit?

Îmi compun o mină indignată și dau să trec mai departe, apoi mă răzgândesc; scot o țigară *Kent* și i-o ofer; o miroase privindu-mă galeș, o pune pe după ureche și rostește în șoaptă, de parcă ar dori să-mi dezvăluie o taină:

— O fumez mai târziu, la cafea.

I-a dispărut disperarea din glas, a rămas doar optimismul, care se destramă în momentul când o întreb;

— Unde îl găsesc pe administrator?

Rânjește uitându-se la mine cu aerul unui om înfometat care a descoperit o muscă în farfuria cu ciorbă.

— Hă! Ești un naiv dacă îți închipui că ai să găsești la el marfă mai de soi. Află de la mine că târfulița lui nu mai e de mult prospătură. Te informez pe gratis, fiindcă te văd băiat simpatic. Ferește-te de peștele ăla!

— Unde îl găsesc?

— Unde mama dracului să-l găsești dacă nu în păduchernața lui de la demisol?!

— Mulțumesc.

— N-ai pentru ce. Poate mă consolezi cu încă o țigară...

De astă dată, scot pachetul de *Carpați*. Oftează fără să emită vreun comentariu și extrage cu îndemânare patru țigări.

Coridorul demisolului este luminat festiv de două becuri puternice, aerul este infestat de o duhoare de varză acră, iar un motan negru îmi taie calea, se întoarce și mi se freacă de glezne; nefiind superstițios, mă aplec să-l mângâi, apoi bat în ușa pe care scria „birou”, cu litere strâmbe; aud un mormăit,

pe care îl iau drept invitație, și pătrund într-o încăpere joasă, mobilată spartan, cu o masă, două scaune desperecheate, o etajeră încărcată cu teancuri de hârtoage și un cuier de perete; sub o chiuvetă jengoasă, cu smalțul crăpat, zac cadavrele a cinci sticle de lichior, două de *Ecuatorial* și trei de *Glacial*, ceea ce mă obligă să mă gândesc că administratorul imobilului este totuși un adept al zonelor cu temperaturi scăzute.

Din spatele ușii de lângă chiuvetă răzbat niște sâsâieli, apoi se deschide și ușa, atât cât să se strecoare în încăpere un moșulică neras, cu privirea înțețoșată și obraz sanguin. Se așază încet la masă, își îndreaptă mecanic nodul slinos al cravatei, catadicsind să întrebe:

— Pe mine mă căutați?

— Administratorul?

— În persoană. Luați loc. Cu ce vă pot fi de folos?

Mă feresc să mă așez pe scaunul liber, am impresia că se va prăbuși la cea mai mică presiune; îmi proptesc palmele de marginea mesei și rostesc cu voce suavă:

— Ai luat-o cam devreme cu băutura.

Atitudinea vag servilă i se schimbă subit, se încruntă, mârâie și, odată cu cuvintele ce-i alunecă pe sub proteza dentară îngălbenită, îmi aruncă în față un damf de butoi nespălat:

— Ascultă, neică, șmecheri ca tine fumez de dimineața până seara. Ai treabă cu mine, sau n-ai? Dacă nu, valea! Ce vrei?

Dă să se ridice, semn că s-a încheiat întrevederea. Îi pun mâna pe umăr, obligându-l să se reazeze și declam patetic:

— Vreau adresa lui Mangu. Urgent!

Nu pare să priceapă imediat, înghite în sec și vorbește automat, cu voce tărăgănată:

— Urgența-i urgență, n-am ce zice...

Se întrerupe, realizând abia în acea clipă doleanța mea; respirația i se accelerează, sprâncenele i se înalță; pentru a câștiga timp, își plantează o *Mărășească* în colțul gurii și începe să împrute atmosfera spartanului cabinet; în fine, după ce trage câteva fumuri, oftează, rostind cu glas neutru:

— Repetă, băiețăș, poate sunt tare de ureche și n-am auzit prea bine.

— Mangu!

— Ce afaceri tratezi tu cu el?

— Una singură și foarte importantă.

Poate ceva din înfățișarea mea, poate și tonul răspicat cu care am pronunțat fraza îl îndeamnă să-și schimbe părerea despre mine. Se scarpină în creștetul capului, lăsând să cadă pe masă o ploaie de mătreață și debitează monoton:

— Mangu e o pasăre rară. Nu știu ce-i cu el, parcă a intrat în pământ, aș vrea să-l întâlnesc și eu și nu dau de urma lui.

— Pe Marieta ai întrebat-o?

Desface larg brațele și ochii de cioclu i se înseninează:

— Dacă o știi pe soră-sa, înseamnă că îl cunoști și pe el. Cu asta m-ai convins, n-am nevoie de altă garanție. Poate îl cunoști chiar mai bine decât mine... Vezi... (Se scarpină iarăși, de astă dată deasupra urechii drepte, și plescăie scârbit.) N-am nicio veste de la ea. A trecut o groază de vreme de când n-a mai dat pe aici. Umblă zvonul că s-a măritat din nou, dar eu nu pot să cred prostia asta, băiețaș. Deh, s-a fript ea o dată cu Ninei, a doua oară nu mai ține figura, suflă și în iaurt. Iar „Nașu”... Ia-l de unde nu-i! Ce să mai zic?

— Să-mi dai adresa lui.

— Încăpățânat ești, bre. De unde s-o scot? Îmi cam închipui eu ce-i cu el.

— Ce e?

— Nu vrea să-și arate mutra, poate a călcat iar pe bec, am auzit că îl caută și ăia. Nu cumva și tu...? Pardon, nu cumva și dumneavoastră sunteți de la mili...

— Sunt.

Sare de pe scaun, de parcă l-ar fi înțepat cineva cu un ac, și răcnește pocnind din călcâie:

— Să trăiți! Vă informez cu respect că la mine o să găsiți toate actele în regulă, puteți să cereți oricând referințe de la locatari. Pe onoarea mea...

Îl întrerup, convins fiind că onoarea lui nu valorează nici cât o ceapă degerată:

— Lasă teatrul! Îl vreau pe Mangu!

— Nu știu, nu știu absolut nimic. Eu... eu...

Se întrerupe nu pentru a căuta o minciună, ci pentru că îl nemulțumește chicotitul ce răzbate din încăperea alăturată. Ar fi prea frumos ca Mangu să se ascundă chiar acolo.

— Ai musafiri?

— Eh, o nepoată din Slobozia. Vă dau cuvântul meu că nu-i Mangu. Ce să caute el aici? Suntem certați, n-are curajul să-mi

calce pragul, vă rog să mă credeți.

Firește că nu sunt dispus să-l cred, ocolesc masa repede și apăs pe clanța ușii; nimeresc într-o odaie ceva mai spațioasă decât așa-zisul birou, mobilată cu un pat larg, o noptieră de metal, un taburet și un scrin; fereastra neștearsă, pătată de muște, situată la nivelul trotuarului, filtrează dificil o lumină cenușie peste patul în care stă proptită cu spinarea de trei perne o brunetică ciufulită, violent fardată, cu sânii dezgoliți. Probabil „nepoțica” administratorului.

Mă privește câteva momente cu gura căscată, uimită de apariția mea, se învelește rapid cu colțul cearșafului și spune înțepată:

— Pardon!

— Pardon, spun și eu cu indiferență.

Atmosfera alcovului este saturată de un miros de sudoare grea, de tutun, de parfum ieftin și de mezeluri proaspăt tăiate. Pe noptieră se află două pahare goale, o scrumieră înțesată cu chiștoace și o sticlă de coniac aproape golită. Cadâna dintre perne își trece degetele prin păr și mă apostrofează:

— Dumneata nu știi să bați la ușă?

— Îmi lipsesc cei șapte ani de-acasă.

— Doamne, ce maniere!

Înalță din umeri, scoate de sub perne o trusă de manichiură și începe să-și pilească unghiile, cu gesturi nervoase.

Patul este învelit cu o cuvertură purpurie, ai cărei ciucuri atârnă până la podea. Mă încrunt. Câțiva ciucuri se clatină încetisor, deși în cameră nu există niciun curent de aer. Înaintez un pas, ridic fulgerător marginea cuverturii și înhaț laba unui picior, de care trag vârtos; apare îndată și posesorul piciorului, un vlăjgan de vreo 36 de ani, costumat sumar cu un slip și cu un maiou împodobit cu inscripția „University of Harvard”; îmi azvârle o înjurătură neaoș românească, neînvățată desigur la cursurile celebrei universități, și se repede să mă lovească.

Crede cumva că am intenția să-i răpesc zâna rezemată de perne?

Folosesc apărarea prin măturare, deplasez lateral brațul stâng din exterior spre interior, izbindu-i pumnul ce îmi țintea bărbia. Lovitura îi eșuează, nu pricepe ce s-a întâmplat, pe față-i nădușită se instalează o expresie de stupeoare bovină. Ridică

celălalt pumn, dând greș și de astă dată. E perseverent, vrea să-mi tragă un șut în țurloaie. Nu-l las să se chinuie a treia oară, îi ciocănesc abdomenul cu pumnul, din poziția numită *Hara* în karate. Firește, n-am intenția să-l demolez, mă mulțumesc să-l elimin din luptă câteva secunde. Sughiță și se înconvoaie, proptindu-se de calorifer. Scot cătușele, una din brățări i-o prind de mâna dreaptă, cealaltă de calorifer. În clipa când termin, brunețica de pe pat mă avertizează:

— Atenție!

Mă răsucesc, dar nu destul de rapid. Un obiect contondent mi se abate cu violență între umeri, cu atâta violență, încât văd stele verzi, iar printre ele mutra înverșunată a administratorului de imobil. Admit cu umilință că i-am subapreciat agilitatea. Ține în mână, în chip de măciucă, o sticlă de lichior *Glacial*. Trebuie să mărturisesc că fără avertismentul fetei n-aș fi izbutit să-mi îndeplinesc misiunea prea curând.

Ce-ar mai fi răs bunul meu coleg, locotenentul Stratulat!

Uit subit de judo, de box și de karate, ridic brațul să-i ard administratorului o palmă. Se ferește, sticla îi cade din mână, spărgându-se cu un pocnet sec, iar el alunecă peste picioarele cadănei din pat, potrivindu-și proteza ce amenința să-i sară din gură.

Mormăie:

— N-am vrut să...

— Știu.

— Eu am colaborat întotdeauna cu organele. Răspund la orice întrebare, numai să nu credeți că...

— Sunt un naiv, stimabile, cred despre tine că ești curat ca apa de izvor.

— Vă dau și adresa Marietei. Poate cunoaște ea locul unde se ascunde „Nașu”. Eu n-am niciun amestec în treburile lui, nu l-am mai întâlnit în ultima vreme, nu știu ce învârte, nici nu mă interesează. Și pe fata asta am cules-o de pe drumuri, n-avea unde locui, mi s-a făcut milă de ea.

— Găinar nenorocit! rostește spontan „nepoțica”.

Administratorul nu o ia în seamă, pare să nu o fi auzit, continuă să turuie, să mă învâluie în fraze din ce în ce mai tânguitoare.

Suspect de tânguitoare!

Este clar că se teme de ceva, probabil vrea să mă știe cât mai departe de alcov. Nu-l mai ascult, trag unul din sertarele scrinului.

— Violare de domiciliu! protestează fără convingere administratorul. N-aveți dreptul să...

— Crezi?

— Și nici nu mi-ați prezentat ordinul de percheziție, am să depun o plângere la procuratură.

— Numai să nu uiți.

Primul sertar conține o cantitate impresionantă de șosete murdare; renunț la celelalte sertare, fiind sigur că niște obiecte furate nu pot fi lăsate la îndemâna oricărui vizitator. Oricum, încăperea va fi cercetată cu de-amănuntul după arestarea administratorului.

— În spatele scrinului, mă anunță fata pe neașteptate.

„Unchiul” ridică mâna să o lovească, dar „nepoțica” se trage repede spre cealaltă margine a patului și agită pila de unghii, suierând:

— Îți scot ochii, ramolitule!

— Potoliți-vă, îi sfătuiesc.

Deplasez scrinul și zăresc pe perete un capac de lemn, care maschează o nișă. În nișă sunt ascunse patru casetofoane și o cutie de carton, plină cu ceasuri de mână, nou-nouțe.

Fața administratorului devine albă ca varul; se bate cu pumnii în piept și se jură pe toți sfinții și pe toate neamurile că habar n-avea de existența casetofoanelor și a ceasurilor.

Îl invit în odaia botezată „birou”. Se prăbușește pe scaun, rămânând nemișcat, apatic, definitiv învins. E bine garnisit, se face vinovat de cel puțin trei delikte: proxenetism, atacul unui ofițer de miliție în exercițiul funcțiunii și tăinuire de obiecte furate. Mă încercă o satisfacție, apoi încep să mă dezumflu, amintindu-mi că n-am îndeplinit misiunea principală.

Încă n-am dat de urma lui Mangu.

Ridic receptorul telefonului, formez numărul sediului nostru, anunțând adresa la care mă aflu și cer să fie trimis un echipaj, cu scopul de a ridica recolta.

Până la sosirea colegilor, conversez cu brunețica de alături, care între timp și-a acoperit goliciunea. Stă îmbufnată pe marginea patului, îmbrăcată cu o rochie destul de decentă, fumează neconținut și strânge la piept o poșetă. E pregătită de

drum, știe prea bine că va fi acuzată de prostituție. Povestea ei este scurtă, banală și totodată tragicomică.

În urmă cu doi ani și-a părăsit satul natal din Dobrogea, unde avea o slujbă onorabilă la un C.A.P. Și-a luat inima în dinți, hotărându-se să cucerească platourile de filmare din Buftea; n-a făcut gaură în cer, succesul nu s-a lăsat ademenit, după câteva figurații anoste a prins gustul barurilor; a fost de două ori „logodită”, apoi a alunecat din treaptă în treaptă, până când a eșuat în ghearele bătrânelului. Acesta i-a subînchiriat odaia sordidă în care subsemnatul era cât pe-aici s-o surprindă în exercitiul funcțiunii. Generosul protector îi procură cât poate de des clienți. Desigur, își oprește partea leului din încasări.

Ultimul ei amarez, acum prins cu cătușe de calorifer pentru a i se domoli cheful de bătaie, a fost racolat cu o seară în urmă, în preajma hotelului „Oltenia”, la scurtă vreme după ce a descins în Gara de Nord. E tehnician la o fabrică din Arad, a fost trimis în delegație să rezolve niște treburi la un minister, dar după ce a consumat la restaurantul „Astoria” o cină stropită din belșug cu Fetească *Regală*, în compania bătrânelului, care s-a oferit să-l cazeze într-un loc unde se poate prelungi cheful, a căzut în capcană cu ușurință. S-a lăsat condus în acest alcov de către *dezinteresatul* ghid. Ar trebui să-mi mulțumească în genunchi, dacă n-aș fi sosit eu s-ar fi trezit că-i șuieră vântul prin buzunare.

Îi scot cătușele și-l pun să se îmbrace. Sunt dispus să-i iert purtarea impulsivă, cred că se va alege numai cu o contravenție, lecuindu-se pentru tot restul vieții de asemenea aventuri sentimentale. În definitiv, e tatăl a trei copii!

Aprind o țigară, (*Carpați* fără filtru) și până la venirea echipajului mă gândesc neîncetat la Mangu...

2

Din declarația verbală și scrisă a administratorului de imobil, rezulta că sora lui Mangu locuiește pe o străduță situată în patruleterul format de Calea Moșilor, Șoseaua Ștefan cel Mare, strada Eminescu și strada Viitorului.

Interogatoriul bătrânului proxenet, la care a participat și căpitanul Panait, s-a terminat destul de repede; din păcate, atât căpitanul cât și eu ne convinseserăm tot atât de repede că arestatul nu cunoștea actuala ascunzătoare a lui Mangu, zis

„Pleașcă”, zis „Nașu”; unica informație utilă se putea dovedi noua adresă a Marietei Vasilescu, sora celui căutat.

Așadar, mă îndrept cu speranță și (de ce să nu recunosc?) cu oarecare nostalgie către locuința finței de care mă îndrăgostisem pe vremea când purtam ghiozdan în spinare și băteam mingea pe un maidan din cartierul Străulești, nu prea departe de o locantă supranumită „Șapte Păcate” din pricina deselor păruieli ce se încingeau în sala scundă și obscură, îmbibată cu damf de secărică.

Parchez *Fiatul* în preajma pasajului Obor și-mi spun încă o dată, în timp ce verific dacă am încuiat portiera: „Desprinde-te de copilărie, băiete, lasă amintirile să te împresoare mult mai târziu, când vei fi pensionar...”

Pornesc grăbit către partea dreaptă a Căii Moșilor, însoțit de clinchetul orologiului de lângă magazinul „Bucur”, ce intonează primele măsuri din marșul „Pe-al nostru steag e scris unire”; orele cinci p.m. Nu reușesc să mă eliberez complet de nostalgie, în minte îmi stăruie silueta de odinioară a Marietei: o fată cu opt ani mai mare decât mine, înaltă, suplă, privire focoasă, păr negru cu reflexe albastrii, împletit în două cozi lungi și groase, nas acvilin, mers de balerină... La dracu, visez cai verzi pe pereți, cu siguranță că voi întâlni o siluetă îngroșată, cu sâni bombați de un sutien artistic, cu părul rărit de vopsele, cu mers obosit. Frământat de gânduri contradictorii, ajung pe neașteptate în fața casei în care locuiește sora lui Mangu. O casă joasă cu acoperiș țuguat, cu ziduri coșcovite, înghesuită între două clădiri cu aspect banal. Împing portița, depășesc o cișmea și mă apropiu de o fetiță care joacă șotron în curtea asfaltată; se oprește din sărit, gâfâind, se uită la mine cu oarecare teamă și mă întreabă:

— Pe cine căutați?

— Pe Marieta Vasilescu.

Și zâmbesc larg, încercând să-i alung neîncrederea cu care continuă să mă privească. Rezultatul nu întârzie, obrazul prelung și îmbujorat i se destinde cu un oftat de ușurare.

— Aha! O căutați pe mama... încă n-a venit de la serviciu. Dacă aveți răbdare să mai așteptați puțin...

O fixează cu mai multă atenție; ceva din înfățișarea ei îmi reamintește vag silueta de odinioară a Marietei. Ceva...

Diferența este totuși destul de însemnată, mai cu seamă în

privea părului blond, moștenit desigur de la tatăl ei, Corbu Ninel, primul soț al Marietei.

— Am răbdare. Cum te numești?

— Pe mine mă cheamă Luiza și mama îmi spune Lizica, Dumneavoastră cine sunteți?

— Eu? Ei, eu... eu sunt... Vișan.

De ce mă bâlbâi prostește în fața acestei fete, de ce las iarăși zăgazul deschis, de ce nu-mi înfrânez amintirile?

— Mama știe pentru ce ai venit?

N-am timp să-i răspund, deoarece se deschide cu brutalitate o ușă din dreapta și în prag se ivește un individ scund, ciolănos, cu părul vâlvoi. Îmi aruncă o privire disprețuitoare, de parcă aș fi un vierme, și-i strigă fetei:

— Luiza! Ți-am spus de atâtea ori să nu mai stai de vorbă cu oameni necunoscuți.

Lizica tresare de parcă ar fi fost palmuită, apleacă fruntea și murmură:

— Păi...

— Niciun păi! Așa te-am învățat eu să-mi răspunzi?

Se scotocește prin buzunare, scoate o bancnotă soioasă de 25 de lei și i-o întinde fetei:

— Te duci la Alimentara și-mi iei o sticlă de vin roșu. Ai grijă, să nu caști gura pe stradă și să-mi vii cine știe când, ca data trecută. Hai, grăbește-te!

Lizica ia bancnota, o netezește ușurel, uitându-se îmbufnată la mine, face stânga împrejur și iese în fugă din curte. Oare m-am înșelat, sau i-am zărit într-adevăr două lacrimi sticlind la coada ochilor? Înalt din umeri, mohorât, rostind întrebarea al cărei răspuns îl cunosc dinainte:

— Sunteți Vasilescu Radu?

— Ai ghicit. Ne știm de undeva?

— Nu, dar vom face cunoștință acum.

Îi arăt legitimația, pândindu-i încordat expresia feței:

— Locotenent Vișan, de la miliția judiciară.

— Miliția judiciară?

Nu pare zdruncinat, se scarpină sub bărbie și repetă străduindu-se să adauge o nuanță de politețe glasului hârâit:

— Miliția judiciară? Mă rog... Și vreți să stați de vorbă cu mine?

— Vreau.

— Atunci intrați în casă. Nu e cazul să discutăm în curte, am niște vecini ai dracului de curioși, sunt în stare să mă foarfece luni de zile dacă află că m-a căutat cineva de la miliție.

Vocea i s-a înmuiat de-a binelea, i-a dispărut aroganța grosolană de la început, când țipase la fetiță. Oricum, este naiv, sau se preface că este naiv dacă își închipuie că vecinii n-au auzit nimic, întrucât alte două uși dinspre curte s-au deschis de vreo jumătate de minut, amândouă simultan, parcă acționate de același resort invizibil.

Dau curs invitației, pătrunzând într-o încăpere lungă, întunecoasă, în care plutește un iz de levănțică; pereții sunt acoperiți aproape în întregime cu scoarțe oltenesti, viu colorate, într-un colț strălucește o vitrină cu bibelouri felurite, o dormeză este străjuită de două taburete pirogravate, lângă dormeză se află o ușă larg deschisă spre altă cameră, unde zăresc un pat răvășit. Vasilescu se repede să închidă ușa.

— Iertați-mă, dincolo e cam deranj... Luați loc.

Mă așez pe dormeză, pipăindu-mi buzunarul în care țin țigările și încerc să mă deprind cu semi-obscuritatea din odaie. Soțul Marietei a rămas în picioare; clipește mărunț, respiră anevoie, ca un astmatic, brațele păroase îi atârnă moi, sub bărbie îi tresaltă un mușchi, fața buhăită aduce cu aceea a statuii unui Budha de culoare stacojie, își drege vocea și-mi spune fără să mă privească:

— Acuși m-am trezit din somn. Azi noapte m-a pocnit o insomnie năprasnică, sunt sleit de puteri.

Nu este nevoie să fiu medic pentru a aprecia că suferă de insomnii post-alcoolice. Îmi permit să-l compătimesc, pronunțând o banalitate:

— Vă înțeleg, insomniile sunt îngrozitoare.

Și mă întreb cu stupeoare, poate și vag înciudat, ce anume a determinat-o pe Marieta să-și lege existența de ruina fizică din fața mea. Vasilescu înghite în sec de câteva ori, își șterge sudoarea de pe frunte cu dosul palmei și, după o scurtă ezitare, continuă:

— Dacă nu e cu supărare, aș dori să știu și eu ce treburi aveți cu mine?

— Nicio supărare. De fapt, o caut pe soția dumneavoastră.

— Aha! exclamă ușurat. Pe Marieta... Sper că n-a călcat strâmb, am sfătuit-o de atâtea ori să nu se lase tentată de

banii...

— Ce bani?

— Ei, știți, la serviciul ei sunt o mulțime de posibilități... Cum să vă explic? Nu e cazul să insist, în comerț toată lumea...

Nu pricep la ce anume se referă, însă nici nu-mi pot permite să-i spun că nu dețin ultimele amănunte din biografia Marietei. Aflasem de la belicosul administrator de imobil că sora lui Mangu este responsabilă unui restaurant de categoria a doua. Atât. Și nici nu mă interesa prea mult cum se descurcă la serviciu, tot ceea ce doream să știu cât mai rapid era locul unde se ascunde cumnatul insului dinaintea mea. Oare ar putea el să-mi furnizeze o informație referitoare la Mangu? Încep să mă îndoiesc. Nu este Mangu chiar atât de fraier încât să-și dezvăluie secretele dinaintea unui bețivan, chiar dacă acest bețivan este însurat cu Marieta.

Vasilescu se foiește pe scaun, pare neliniștit de tăcerea mea, își apasă palmele pe genunchi pentru a le masca tremurul. Îmi evită privirea, se încruntă, apoi se ridică și umple un pahar cu apă de la chiuveta de lângă vitrină, pe care îl bea cu lăcomie. Mă întreb din nou cum de și-a legat Marieta viața de un asemenea specimen. Încerc să-i apreciez vârsta, probabil are cincizeci de ani, dar arată de șaiszeci din pricina obrazului puhav brăzdat de vinișoare sângerii, a ochilor cețoși, a ridurilor săpate în jurul gurii. Bea încă un pahar cu apă, pe urmă rostește cu năduf:

— Nu se mai întoarce odată fata aia... E bună s-o trimiți după moarte.

— E departe Alimentara? mă interesez doar pentru a întreține conversația.

— Da de unde! La colțul străzii.

— Poate n-a găsit vin acolo și s-a dus în altă parte.

— Imposibil.

Vrea să mai adauge ceva, însă renunță, scoate o scrumieră din vitrină, o șterge inutil cu podul palmei și o pune lângă mine, pe dormeză:

— Fumați. Nevastă-mea trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta. Vă grăbiți?

— O aștept.

Își freacă bărbia nerasă, își netezește părul încâlcit și, în fine, se hotărăște să întrebe:

— De ce o căutați pe nevastă-mea?

Deschid gura să-i răspund, dar nu pronunț niciun cuvânt, fiindcă exact în momentul acela aud scârțâitul portitei. L-a auzit și Vasilescu, sare ca ars de pe scaun, răsuflă ușurat și mă anunță:

— Ea este. A venit!

Simt un nod în stomac din cauza emoției, mă ridic și o cercetez avid pe femeia care tocmai trece pragul. Dacă aș fi întâlnit-o în alte împrejurări, fără să știu cum se numește, mi-ar fi fost de-a dreptul imposibil să-mi imaginez că am de-a face cu o persoană cunoscută cândva; nu mai păstrează nimic din înfățișarea de odinioară, în fața mea se află o femeie între două vârste, plinuță, mai scundă cu un cap decât mine, fardată poate prea agresiv, cu părul oxigenat, cu ochelari de soare, purtând fustă și taior maro. A lăsat ușa deschisă și o rază de soare îi cade oblic pe frunte, făcând să scânteieze ramele aurii ale ochelarilor. Își trage încet mânușile din mână, fixându-mă cu nedumerire, apoi se întoarce întrebătoare spre bărbatu-său. Poate crede că sunt un musafir de-al lui.

— Dânsul te caută pe tine, îi explică el. E de la miliție... Sper că n-ai făcut vreo boacăna pe la bodega aia a ta. Atât ne-ar mai lipsi, și așa cred vecinii că ne scăldăm în bani.

— N-au decât să creadă, n-am cum să-i împiedic.

Aruncă mânușile pe taburet și mă întreabă cu glas calm:

— Există vreo reclamație împotriva mea? Aveți ceva scris?

— N-am...

— Atunci nu văd ce rost are prezența dumneavoastră aici.

— Aș dori să stăm de vorbă între patru ochi.

Vasilescu protestează moale, mai mult de formă:

— În familia noastră nu există secrete, sunt dator să știu și eu ce...

Marieta îl întrerupe scurt, fără menajamente:

— Treci dincolo!

— Totuși... (Nu se îndură să iasă, suspină și se uită la mine posac.) E normal să asist și eu la...

— Mă descurc și singură. Dacă așa dorește tovarășul...

— Locotenent Vișan, îi spun, nădăduind să recunoască în mine pe puștanul de pe vremuri, care se uita la ea ca la a opta minune a lumii, apoi îi fac semn bărbatului să rămână pe loc.

Marieta nu reacționează cum speram, continuând cu

indiferență:

— Luați loc. Sunteți de la Economic?

— Nu.

— Atunci chiar că nu văd ce... Nu cumva fratele meu...?

— Despre el e vorba.

— Trebuia să-mi închipui. (Clatină din cap, obrazul îi este deformat de o mică strâmbătură.) Nu ne-a mai vizitat de vreo patru luni. Țin să vă anunț de la bun început că nu știu pe unde umblă, unde locuiește. Sigur, vă veți imagina că vreau să-l apăr, că dacă sunt sora lui am intenția să-l feresc de...

Își mușcă buzele, ocolindu-mi privirea. Intervine din nou Vasilescu, lămurindu-mă bățos:

— Noi am terminat-o cu el, nu mai întreținem niciun fel de relații. E clar, nu?

În ochii încețoșați i se ivește un moment o sticlire de triumf; probabil se așteaptă să sar de pe scaun, să fac o temenea și să ies din casă cu scuzele de rigoare; pare profund dezamăgit că nu mă clintesc din loc și reia cu o întrebare pe care o consideră suprem argument în sprijinul cuvintelor pronunțate mai înainte:

— Dumneavoastră bănuți că ne putem permite luxul să primim în casă un tip decăzut, un ins certat cu legea?

— De unde știți că este certat cu legea?

— Ei, a făcut pârnaie de două ori și aș putea să pariez pe oricât că tot nu s-a lecuit. Un tip absolut execrabil, un...

— Execrabil? șoptește Marieta cu un calm ce prevestește apropierea furtunii. Când îți îndesa sutele în buzunar tot execrabil era?

Vasilescu pare descumpănit, trage cu coada ochiului la mine și reia precipitat:

— Mamă dragă, vorbești de parcă aș fi fost părtaș cu Lică la cine știe ce găinărie de-a lui. Am pretins eu vreodată să-mi dea bani?

— Nu te osteni să-mi explici, cunosc placa pe de rost. Te-am avertizat mereu să nu-l primești în casă, să nu-i ceri bani. E foarte șmecher, te agață o dată și pe urmă nu mai scapi de el.

— N-am luat niciun leu de la el. A vrut să-mi dea trei sute, acum vreo patru luni... în seara când l-ai găsit tu aici și i-ai interzis să mai treacă pe la noi dacă nu se face om cumsecade. Ți-aduci aminte, nu?

— Da... Unde-i Lizica?

— Am trimis-o până la Alimentară.

— Și-a terminat exercițiile la matematică? Te-am rugat s-o controlezi, s-o ajuți la teme, măcar atâta lucru să faci și tu în lipsa mea. Nu cumva ai trimis-o să-ți ia vin?

Vasilescu își curbează spinarea.

— Nu se face gaură în cer dacă dă o fugă până la colțul străzii. Să se mai învețe și ea cu lumea, prea stă închisă în casă ca o prințesă. Ei, uite că s-a întors... Bravo, Lizico! Ești o fată harnică.

Ia sticla de vin, se uită la etichetă și aprobă:

— *Dealul Mare...* Bun! Poate o să ciocnească un pahar și tovarășul locotenent.

Refuz cu un gest categoric.

— Mă rog, cum vă e voia, eu am să...

Nevastă-sa pufnește, îi smulge sticla din mână și iese în curte. Aud pocnetul ca de pistol al sticlei sparte, apoi Marieta se întoarce și exclamă satisfăcută:

— Gata cu băutura!

Vasilescu își umezește buzele crăpate, bâiguind:

— S-au dus banii pe apa sâmbetei, i-am dat fetei 25 de lei... Acum ce fac? Spune și tu ce fac eu acum?

— Te îmbraci și te duci să te plimbi, să-ți mai iasă din cap aburii beției de-aseară, asta faci. Și-ți dau un sfat:

să nu dea dracul să-mi vii acasă în patru labe, că nu-ți descui ușa. Priceput?

— Dacă zici tu... Chestia e că am rămas fără nicio lețcaie, ai putea să-mi dai câțiva lei pentru un suc... sau pentru o bere.

Marieta deschide cu nervozitate poșeta, scoate o bancnotă de zece lei și i-o dă bărbatului, care se grăbește să o îndese în buzunar și apoi să dispară în odaia alăturată.

Stăruie un lung moment de tensiune, subliniat de tic-tac-ul vioi al deșteptătorului din vitrină, după care Marieta i se adresează fetei:

— Ți-e foame? Ai mâncat bine la prânz?

— Am mâncat. Mi-am încălzit tocana de pui.

— Bun. Joacă-te puțin prin curte, până stau de vorbă cu tovarășul. Hai, du-te.

Aștept să iasă fetița, îmi aprind altă țigară, trag din ea cu sete și remarc aproape involuntar:

— Ciudat, Lizica are ochii verzi... Corbu îi avea albaștri.

Marieta tresare.

— L-ați cunoscut pe Ninel?

— Da...

— Chiar dacă nu l-ați cunoscut, probabil v-ați interesat de situația mea, de trecutul meu, înainte de a veni aici.

— M-am interesat. Fostul dumneavoastră soț a murit în urmă cu o lună.

Îi observ reacția. Pare uimită, însă deloc îndurerată; se lasă încet pe dormeză și șoptește:

— A murit... Nu știam! Nu mai întrețineam relații cu el... L-am zărit odată pe stradă, să tot fie vreo jumătate de an de atunci. Slab ca un țâr... El nu m-a văzut. Deci a murit... Poate ar fi cazul să vărs o lacrimă, nu?

Înalț din umeri, iar ea continuă:

— Nu-i nevoie să-mi răspundeți. Sper că n-ați venit doar pentru a-mi anunța vestea asta.

Obrazul i se crispează o clipită, mâna îi tremură când își aprinde o țigară; rămâne un timp dusă pe gânduri, expiră cu putere fumul pe nas și reia cu glas mai potolit:

— N-a fost o căsnicie reușită, dar presupun că amănuntul acesta nu vă interesează pe dumneavoastră. Ca să fiu sinceră, absolut sinceră, moartea lui Ninei nu mă întristează, dar nici nu mă bucură... Nu-mi pasă! După divorț am întrerupt orice legătură cu el, îl socoteam ca și inexistent. N-am reclamat niciodată faptul că nu achita pensia alimentară cuvenită Lizicăi. Nu-mi trebuiau banii lui, efectiv nu-mi trebuiau... (Se încruntă și mă fixează cu o uitătură de gheață.) Da, efectiv nu-mi trebuiau banii lui murdari! Și după proces am avut o discuție furtunoasă cu Ninei, dumneavoastră nici nu vă puteți închipui ce înseamnă o discuție furtunoasă din punctul meu de vedere...

Îmi închipuiam, crescuse în mahalaua de pe vremuri a Străuleștilor, știam că are o gură spurcată când vrea. Și. În timp ce îmi închipuiam acel dialog, sau mai degrabă monolog, ascultam urmarea.

— L-am obligat să-și dea cuvântul că n-are să o caute niciodată pe Lizica. Și-a respectat cuvântul, nici nu era prea dificil, nu se sinchisea el de fată nici pe vremea când era soțul meu. Din păcate, numele de familie al fetei a rămas Corbu, încă nu l-am schimbat în acte...

Strivește scurt țigara în scrumieră și încheie:

— Nu mai contează!

Îmi înfrânez dorința de a o întreba ce-i explică fetei când o întreabă cine-i tatăl ei și fac mecanic altă remarcă:

— Lizica are ochii bunicii, ochii verzi ai Despinei Mangu.

— Aveți dreptate, a moștenit ochii mamei mele.

Se reazemă de speteaza dormezei, pregătindu-se să scoată altă țigară, apoi se încruntă, realizând deodată că ceva nu este în ordine.

— Mama a murit acum douăzeci și cinci de ani. Curios! De unde știți că avea ochii verzi?

— Se întâmplă că știu exact. Numele meu nu vă amintește nimic?

— Numele dumneavoastră? Vișan... Vișan...

Sare de pe dormeză și răsucesce comutatorul de lângă ușă. Încăperea este invadată de lumina crudă a două tuburi cu neon. Marieta mă examinează cu atenție, din ce în ce mai surprinsă, bate din palme și rostește cu glas răgușit:

— Bine, domnule, asta-i culmea! Pur și simplu nu-mi vine să cred. Vișane, Vișane... Sigur că da, Teodor Vișan în carne și oase. Doru...

— Da, Doru.

— Zău că sunt caraghioasă, cum a fost posibil să nu te mai recunosc? Mă știi de atâția ani...!

— Amănuntele recente nu le știu. Drumurile noastre nu s-au mai încrucișat... Arăt atât de schimbat?

— Hmm! Erai un băiețel costeliv și... teribil de timid. Sau, poate mi se părea mie că erai timid, poate în realitate erai cu totul altfel. Au trecut o groază de ani... Hai, te implor, spune-mi adevărul, cum arăt?

Îi scrutez încă o dată părul oxigenat, gleznele umflate, ridurile adânc săpate la coada ochilor și rotesc cu un entuziasm pe care sper să nu-l deslușească fals:

— Arăți grozav!

Murmură cu amărăciune:

— Nu mă amăgi... Am îmbătrânit. Vasăzică, te-ai făcut polițist. Nu m-aș fi așteptat la chestia asta din partea ta.

— De ce?

— N-am avut impresia că erai un îndrăzneț. Mă rog... Poate îți place profesia pe care o practici. Eu nu m-am situat

niciodată de partea cealaltă a barierei, vreau să spun că n-am ținut niciodată cu infractorii. Mă crezi, nu?

— Să zicem, deocamdată, că te cred. Vreau să știu unde se ascunde fratele tău. Dacă îmi spui unde îl găsesc, te cred că nu te-ai situat niciodată de cealaltă parte a barierei.

— Ți s-a încredințat cazul lui? Hm! Îmi voi da silința să te ajut, deși realmente nu văd cum aș putea să-ți fiu de folos. O cafea? Un coniac?

— Nimic.

— Înțeleg, n-ai voie să accepți nicio tratație. Nu insist... De ce nu m-ai convocat la sediul de care aparții? Puteai să procedezi astfel, nu?

Probabil nu-și dă seama că trimiterea și primirea unei convocări mi-ar fi răpit un timp deosebit de prețios.

— Puteam, îi răspund, strecurându-i tacit ideea că am făcut o concesiune de dragul amintirilor comune din copilărie.

— Ei, cum a trecut timpul, murmură Marieta întristată. Visele, idealurile...

Tace brusc, deoarece a reapărut Vasilescu, îmbrăcat într-un costum de doc alb, cam strâmt, de-o croială demodată.

— Mamă dragă, eu am plecat...

Îmi aruncă o privire piezișă, temătoare, ceea ce mă îndeamnă să presupun că nu și-a golit sacul, că a omis cel puțin un amănunt referitor la Mangu.

— Un moment, îi spun, oprindu-l cu un gest imperativ. Poate v-ați mai adus aminte de ceva.

— Adică?

— Ceva în legătură cu cumnatul.

— V-am explicat clar că nu l-am mai văzut de patru luni.

Pe obrazul buhăit și neras i se ivește un surâs viclean, înlocuit imediat de o expresie tâmpă.

— Nu vreau să mai aud de el! Și vă rog să țineți cont că la fel i-am spus și tipului care m-a întrebat de...

Își mușcă buzele, derutat, punându-și lacăt la gură.

— Vorbește odată! îl somează Marieta. Îți atrag atenția că n-avem secrete față de tovarășul Vișan. Vorbește mai repede! Ce-ai vrut să spui?

— S-a mai informat cineva unde îl poate găsi pe Lică.

Îmi stăpânesc cu greu nerăbdarea, scot pachetul de *Kent*, i-l întind și rostesc aproape cu indiferență:

— Cine și când l-a căutat?

Nu se grăbește să răspundă, alege tacticos o țigară, se apleacă spre mine să i-o aprind, apoi murmură:

— Un tip...

— Cum îl cheamă?

— Habar n-am. M-a acostat pe stradă și...

— Când v-a acostat?

— Să mă gândesc puțin... Vasăzică, azi e joi. Chestia s-a întâmplat acum două zile, deci marți. (Trage adânc din țigară și contemplă visător colacii albastrii.) Să fi fost pe la ora prânzului, douăsprezece, douăsprezece și un sfert. Marieta era plecată la serviciu, bineînțeles. Ieșisem în curte, ședeam lângă poartă, mă uitam la vecinul de vizavi. Se căznea să-și pornească mașina, o rablă, mă mir cum de nu o dă la fiare vechi... Și atunci...

Marieta mi-a intuit desigur iritarea, deoarece îi ordonă bătând din picior:

— Lasă mașina vecinului! Tovarășul Vișan vrea să știe cine l-a căutat pe Lică.

— Mamă dragă, poate contează și amănuntele.

— Contează, admit, stăpânindu-mi să nu-l iau de guler și să-i tip să elimine înfloriturile.

— Bun. Vasăzică, m-a rugat vecinul să-l ajut să împingă mașina până pornește motorul. L-am ajutat, am împins-o până în dreptul magazinului de textile, împreună cu un tip care tocmai trecea pe stradă. Pe urmă am făcut cale întoarsă, băgând în buzunar... (Se uită cu teamă la nevastă-sa.) Ăăă... Da, intrasem în curte și...

— Ce-ai băgat în buzunar? intervine Marieta, mânioasă.

— Batista. M-am șters pe mâini, capota era plină de praf.

— Nu, nu, nu... Ai băgat în buzunar banii primiți de la vecin. Parcă ne-am învoit să nu mai cerșești. M-ai făcut de râs în tot cartierul.

— Nu i-am impus să mi-i dea, a binevoit omul să mă cinstească.

— Problema asta o vom discuta între patru ochi! mai departe!

— Când să închid poarta, aud că mă strigă cineva: „Hei, prietene, stai un minut. Tare mai ești grăbit!” Mă răsucesc și-l văd pe tipul care împinsese mașina cu mine. „Ce doriți?” îl

întreb. Mă întreabă și el: „Domnul Vasilescu?” „Exact”. „V-aș rămâne extrem de îndatorat dacă mi-ați putea spune unde locuiește în prezent Lică Mangu”. Ce mai calea-valea, l-am lămurit pe loc, cum v-am lămurit și pe dumneavoastră, i-am explicat în doi timpi și trei mișcări că nici eu și nici nevastă-mea nu i-am mai zărit mutra prin preajmă, că nu l-am mai întâlnit de vreo patru luni, din seara când ne-am certat cu el. Mai mult nu știu!

— Doar atât ați discutat?

— Atât, pe cuvântul meu. N-a părut prea convins, o fi crezut că înșir baliverne; își mușca buzele și clătina din cap. Purta niște ochelari negri, de soare. A insistat: „Chiar nu știți unde locuiește?” „Nu știu, dom’le, dacă aș ști ți-aș spune...” Și atunci a mormăit ceva și a scos un portofel brodat cu motive naționale... burdușit cu sute. Probabil avea impresia că dacă văd banii îmi dezleg limba. A tras din portofel o fotografie și mi-a arătat-o, astupând-o pe jumătate cu degetul gros. „Asta-i, nu?” m-a întrebat pentru a fi mai sigur.

— Adică cine?

— Cumnatu-meu, l-am recunoscut îndată, deși arăta mai tânăr, cu părul complet negru...

Își umezește buzele și reia precipitat, de parcă s-ar teme să nu fie dojenit:

— Atâta tot! Tipul s-a mai uitat o dată la mine, cam neîncrezător, pe urmă a băgat fotografia la loc și dus a fost, a luat-o spre Precupeții Vechi. Mai mult zău că nu știu.

— Puteți să apreciați ce sumă avea în portofel?

— Păi, după părerea mea, vreo șase-șapte miișoare.

— Cum arăta? Ce înfățișare avea? Mă interesează absolut totul. Ceea ce vă amintiți, desigur. Vârsta, vocea, hainele, înălțimea, culoarea părului...

— De înălțime mijlocie și slab. Vârsta, deh... cam în jur de 60. Se ținea al naibii de bine, încă sprinten, mișcări iuți. Culoarea părului? Albă, atât cât se vedea pe sub borurile pălăriei, o pălărie caraghioasă, cafenie, cu o panglică lată, albastră. Se potrivea panglica aia la pălărie ca nuca în perete. Vocea? Mă rog... Obişnuită, nici răstită, nici răgușită, nici de scapet. Și era îmbrăcat cu un fâș maroniu, cam uzat. Altceva? Ah, da, se folosea la mers de un baston, un fel de bâță cu măciulie groasă, de alamă. Mi-aduc aminte că își ținea bastonul la subsuoară

când a ajutat la împinsul mașinii.

— Măinile? N-ai observat ceva deosebit? O verighetă? Un inel?

— Nu, îmi pare rău, n-am stat prea mult de vorbă cu el. Și au trecut două zile de-atunci... A, încă ceva. Mi s-a părut ciudat că purta trenchi, acum în miezul verii. Pot să plec?

Încuviințez morocănos, cu un gest lent al capului. Marieta își scoate ochelarii și-i depune pe marginea vitrinei; fără ochelari arată mai bătrână, parcă i-a pierit și prestanța dovedită în prezența bărbatului. Își lipește spinarea de speteaza dormezei, clipește mărunț și mi se adresează cu glas domol, evitându-mi privirea:

— Să nu mă întrebi de ce m-am măritat cu el. Poate din milă... A intrat într-o seară în bodega unde lucrez. Până atunci nu-l mai văzusem. A băut vreo patru romuri mari, pe urmă a încercat să plece fără să achite consumația, s-o șteargă pe furis. L-a înhățat ospătarul, i-a cărat pumni cu nemiluita, abia l-am scos din mâinile lui. S-a agățat de mine, plângând, jurându-se că va veni a doua zi să plătească... A revenit după vreo săptămână. Drept să-ți spun, uitasem complet de el. Mi-a întins banii fără niciun comentariu și a ieșit. M-a așteptat în aceeași seară în stradă, după ora închiderii... Se ținea scai de mine, ca un câine de pripas, și-mi povestea drama vieții lui. I se întâmplase o nenorocire, îi murise băiatul într-un accident de circulație, apoi îl părăsise nevasta. Lucrase la o cooperativă de mecanică fină. L-au concediat din pricina absențelor tot mai dese. Bea enorm... Știi, e meseriaș foarte priceput, are mâini de aur, puțini sunt ca el...

Mă abțin să-i spun că mâinile acelea de aur tremură în mod penibil. O privesc cum trage cu voluptate din țigară, încruntată, posacă, și deodată începe să mi se șteargă din memorie înfățișarea superbă a fetei de odinioară.

— L-am primit în casă. De ce te uiți ironic la mine? Poate m-a flatat înverșunarea cu care se silea să-și demonstreze sieși că încă n-a ajuns o zdreanță umană... Nu știu, nu știu... Poate chiar ar fi izbutit să redevină omul dinainte. S-a lăsat de băutură, și-a reluat slujba, totul a mers normal până în momentul când i-a apărut Lică în cale. Și pe Lică îl știi, nu e cazul să-l mai descriu. Doamne, cât îl urăsc! Da, îl urăsc! El mi l-a băgat în suflet și pe Ninel Corbu, el s-a făcut luntre și punte

să-l iau de bărbat și tot el l-a făcut părtaș la matrapazlăcurile lui. Murdărește tot ce atinge... În ce porcărie s-a mai vârât?

— Furt calificat, trafic de valută și altele.

N-avea rost să-i spun că în urmă cu două săptămâni mi se strecurase printre degete ca un țipar. Mă simțeam deprimat, îmi pusesem mari speranțe în întâlnirea cu Marieta, îmi repetasem neîncetat că *ea trebuie* să cunoască ascunzătoarea lui frate-său. Iar acum îmi dădeam seama, disperat, că și această cale se îndrepta în mod inevitabil către un impas. Îmi mai rămânea să încerc cea de a treia și ultima posibilitate, să-l interoghez încă o dată pe Viorel Baniță, zis „Calicu”, unul dintre foștii complici ai lui Mangu, aflat în prezent la închisoare; bănuiam de pe acum rezultatul aceluia interogatoriu. Dezastruos! În timpul cercetărilor, a culegerii de dovezi probatorii, precum și la proces, Viorel Baniță se ferise ca de foc să sufle vreun cuvânt ce ar fi putut să-l implice pe Mangu.

— Mi-aduc aminte de un amănunt, spune Marieta smulgându-mă din gândurile sumbre.

— Ce amănunt? întreb, brusc înviorat.

— N-ar fi exclus să afli ceva despre Lică de la una din concubinele lui. Mai degrabă, una din fostele lui concubine. S-a mai adăpostit o dată în locuința ei, acum vreo patru-cinci ani. Dacă ai noroc...

Nădărduiam cu ardoare să am parte măcar de un dram de noroc, să nu mă prezint cu mâinile goale în fața căpitanului Panait, care mă avertizase cât se poate de limpede: „N-am chef să mi se mai reproșeze fanteziile tale, Vișane.” în definitiv, avea perfectă dreptate.

Mă interesez plin de optimism:

— Unde locuiește această ibovnică, sau fostă ibovnică a lui Lică?

— Prin preajma Bisericii Armenești. Să mă gândesc puțin, să-mi amintesc strada și numărul...

Îmi spune adresa, apoi adaugă:

— Un bloc cu un singur etaj, un bloc destul de arătos. Din păcate, nu mai țin minte numele ei. Nici măcar pe cel mic...

— Ocupația?

— Lică se lăuda că femeia lui lucrează la un depozit de alimente. Cam așa ceva... Sunt sigură că a pomenit de un depozit.

— Bine, bine, o găsesc eu, trebuie să dau de urma ei.

Mă ridic repede de pe scaun. Marieta se uită într-o parte, oftând. Rostesc încetișor:

— Ai muștrări de conștiință?

— Haida-de! Nu vreau să mai aud nimic despre Lică. Trebuie să fie țicnit dacă își închipuie că poate să scape. Bănuiesc că mai curând sau mai târziu va fi arestat.

— Da, nu va putea evita rigorile legii.

Ieșim împreună în curte, ne îndreptăm agale către poartă și când ajungem în stradă Marieta îmi atinge ușor brațul și-mi spune:

— Dacă vei avea un răgaz vreodată, și dacă îți va fi sete, vino să bei o bere la bodega unde sunt responsabilă. Sau nu frecventezi localuri de categoria a doua?

— Uneori... La revedere.

— Cu mine.

Mă îndepărtez grăbit, dar pe la jumătatea străzii întorc capul și mă uit înapoi. Marieta a dispărut din fața porții.

3

S-a strecurat lent înserarea, începe să se întunece, doar dunga liliachie ce colorează cerul la apus mai amintește de soarele turbat din cursul zilei; arșița totuși nu s-a domolit, zidurile clădirilor varsă valuri de aer înfierbântat, iar pietonii sunt mai numeroși și parcă mai agitați.

Înainte de a ajunge la locul unde am parcat mașina, intru într-o cabină telefonică și formez numărul sediului, cu intenția de a-i raporta căpitanului Panait informația obținută de la sora lui Mangu. Îmi răspunde bunul meu coleg și prieten, locotenentul Stratulat.

— Bătrâne, n-ai noroc, șeful a plecat de vreo zece minute, poate chiar mai puțin de zece minute. Eu m-am întors adineauri și țin să-ți destăinui că tocmai reflectam la sticlele de bere care mă așteaptă acasă, în frigider.

— Totdeauna ai avut baftă! Când vei destupa prima sticlă, să-ți amintești că eu nu mi-am încheiat ziua de lucru. Și prevăd că n-am să o închei prea devreme.

— De data asta n-am baftă. Căpitanul mi-a lăsat vorbă să-l urmez. Mă pregăteam să ies, dacă sunai cu câteva clipe mai târziu nu mă mai găseai la birou.

— Spre ce zări s-a îndreptat iubitul nostru șef?

Îmi comunică adresa, la auzul căreia rămân cu gura căscată; căpitanul a pornit către imobilul în care locuiește fosta sau actuala concubină a lui Mangu. Înghit în sec, ștergându-mi sudoarea de pe frunte cu mâneca bluzei. Mă întreb foarte intrigat cum a reușit căpitanul să afle adresa aceea mai repede decât mine. În cabină stăruie o căldură infernală și o babă țâfnoasă bate cu fisa în geam, atrăgându-mi atenția să scurtez convorbirea. Sunt smuls din uimire de vocea tăioasă a lui Stratulat:

— Ai amuțit? Mai ești pe fir?

— Mai sunt. Și te asigur că n-ai să scapi de mine prea curând. Ne vom întâlni la adresa respectivă.

— Ce să cauți tu acolo? Nu te-a poftit nimeni. Ai misiunea ta bine determinată, pe care te sfătuiesc (glasul îi deveni al naibii de înduioșător) s-o execuți rapid, să dai de urma lui Mangu dacă ții neapărat să nu cazi complet și definitiv în dizgrația șefului.

— *Am înțeles, să trăiți!*

— În regulă, ne vom vedea mâine dimineață. Și, ca să n-ai impresia că sunt om rău, îți urez succes.

— Pariez pe oricât că ne vom întâlni foarte curând.

— De, nu te știam catâr... Am șters-o, cazul ăsta de Omucidere l-a întors pe dos pe căpitan. Și când e întors pe dos, știi și tu că este indicat să-l execuți ordinele cât mai prompt. Pe mâine!

Omucidere?!

Vreau să-i cer amănunte, dar nu mai am timp, îmi răsună în timpan pocnetul neplăcut al receptorului trântit în furcă. Fixez năucit peretele cabinei împodobit cu sute de mângălituri, până când se deschide ușa și baba înfuriată mă apostrofează:

— Termină, tinere, odată, nu mai sta la taclale!

— Scuzați...

Mă îndrept către mașină, mă trântesc pe banchetă, unde rămân înțepenit un minut sau două, la fel de năucit, obsedat de știrea comunicată de locotenentul Stratulat. Omucidere... Vasăzică, îmi spun, în imobilul spre care a plecat căpitanul Panait s-a comis un omor... Poate ar fi cazul să-l mai sun încă o dată pe Stratulat, să-l întreb cine a fost ucis. Nu cumva chiar Mangu...? Nu, imposibil, dacă s-ar fi produs decesul său,

Stratulat nu m-ar mai fi sfătuit cu atâta grețoasă înduioșare să continui căutarea lui Mangu. Atunci? Oare există vreo legătură între concubina lui Mangu și persoana ucisă? Îmi dau seama că nu are rost să formulez vreo ipoteză înainte de a sosi la locul faptei. Și sunt obligat să pornesc într-acolo, nu îmi este permis să neglijez informația furnizată de Marieta Vasilescu.

Răsucesc cheia de contact și mă încadrez cu abilitate în șirul vehiculelor ce circulă pe Calea Moșilor.

Clădirea căutată se găsește pe la jumătatea unei străzi scurte, ferită de zgomotele traficului rutier. Dinaintea porții impozante, înalte, cu dantelărie sofisticată de fier forjat, staționează patru mașini: *Dacia* neagră cu care a sosit căpitanul Panait, mașina laboratorului de criminalistică, *Trabantul* deșelat al medicului legist Mitran, *Skodița* procurorului Merișoiu și duba sinistră a Institutului Medico-legal, dubă ce mă înfioară de câte ori o zăresc parcată undeva. Unor profani (și majoritatea cetățenilor sunt profani în materie de criminalistică) intervenția miliției li s-ar putea părea nedorită, acaparatoare, chiar brutală; pentru mine înseamnă altceva, știu că începutul fiecărei anchete se înscrie într-o tehnică bine stabilită, invariabilă, deseori banală; în mod surprinzător, complicațiile se ivesc mai târziu, după ce se stabilesc primele coordonate.

Ceva mai departe, spre colțul clădirii, se află încă o mașină, acoperită cu o husă cărămizie. Opresc în spatele ei, cobor și-mi plimb privirile peste ferestre; toate sunt luminate, ceea ce demonstrează că majoritatea locatarilor sunt acasă și că au și luat cunoștință de decesul unui vecin de-al lor. Am avut ocazia de nenumărate ori să mă conving că veștile proaste se răspândesc mult mai repede decât cele bune.

Razele unui felinar plantat la vreo zece metri distanță de mine împrăstie cu zgârcenie o lumină de culoarea șofranului. Aud o tuse Seacă, înăbușită parțial în căușul palmei, venind din imobilul de peste drum, un bloc cu șase etaje și două scări. Întrezăresc la etajul al patrulea o mogâldeată, bărbat sau femeie, stând cu coatele rezemate de balustrada unui balcon; nu izbutesc să disting obrazul curiosului sau curioasei, fațada blocului fiind cufundată în beznă. Îmi notez în minte locul. Va trebui ca persoana respectivă să fie audiată. Poate reprezintă un martor ocular important, poate chiar în momentul de față

asistă la o scenă interesantă din punctul de vedere al echipei judiciare.

Din clădirea în care s-a comis crima tocmai iese procurorul Merişoiu. Nu vreau să-l întâlnesc, aştept să se urce în *Skodiță* şi să se depărteze, apoi mă îndrept îngândurat către poarta cu dantelărie de fier, întrebându-mă care va fi reacţia căpitanului Panait când voi răsări dinaintea lui pe neaşteptate. Exact în clipa când apăs pe clanţă, se deschide portiera *Daciei* negre şi vocea groasă a plutonierului Tănase mă interpelează:

— Pe cine căutaţi?

Mă întorc iritat; ochii îmi sunt izbiţi de fasciculul puternic al unei lanterne.

— A, dumneavoastră sunteţi... E-n regulă. Mi s-a părut că vă furişaţi.

— Chiar că ţi s-a părut.

— Tovarăşul căpitan este la demisol. Culoarul din dreapta. Am primit ordin să-i legitimez pe toţi cei care intră sau care ies din casă.

— Normal...

Becul din plafonul înalt al holului se luptă în zadar cu obscuritatea emanată de pereţii zugrăviţi într-un albastru stins. Mă apropiu de cutiile poştale fixate pe peretele din stânga uşii; de mărimi şi culori diferite, sunt aliniate unele sub altele, patru sus şi patru jos; cinci poartă nume de femei.

Încerc să ghicesc care din persoanele de sex feminin ar fi tentată să întreţină relaţii intime cu Mangu; în momentul când ajung la concluzia genială că n-are rost să mă joc de-a Mafalda, percep un foşnet deasupra, înalţ capul şi dinaintea ochilor care s-au obişnuit cu semi-întunericul mi se înfăţişează chipul palid şi îngust al unei tinere; se află lângă balustrada hochparterului şi se holbează la mine, parcă fascinată şi totodată speriată de o apariţie stranie. Păru-i lung, cu reflexe roşcate, încadrează un obraz armonios, aproape perfect de armonios dacă n-ar fi uşor deformat de cuta adâncă dintre sprâncene şi de freamătul neîncetat al nărilor.

Urc în grabă treptele, mă opresc lângă ea şi întreb la noroc:

— Miriam Vârtosu?

— Nu. Vai, ce m-aţi speriat!

— Semăn cu un monstru?

Scutură capul şi rosteşte nervoasă:

— Lăsați gluma. Dumnezeuastră nu știți ce s-a întâmplat?

— Dacă îmi spuneți, am să știu.

— S-a descoperit un om mort la demisol. Acolo, jos... (Își apasă palmele pe piept, scăpând un suspin.) Și acum... acum au venit de la miliție pentru cercetări, vă dați seama în ce situație penibilă suntem puși. Mama e plecată în oraș, abia aștept să se întoarcă, să o anunț că noi nu...

Se întrerupe ținându-și buzele cărnoase, frumos conturate, și-mi aruncă o privire suspicioasă.

— Ce să o anunțați?

— Vreau să-i spun... Știți, noi n-avem nicio vină.

— Atunci nu e cazul să vă faceți griji.

— Credeți? Bine ar fi dacă și cei de la miliție ar gândi la fel. Mortul a fost găsit în magazia noastră, închis într-un dulap. Iar noi, adică eu și mama, n-am mai intrat demult acolo, deci nu putem fi bănuite de... înțelegeți?

— Înțeleg.

— M-ați liniștit cât de cât. Pe doamna Vârtosu o puteți găsi în apartamentul 6. La etaj. De fapt, ultimul...

— E singură?

— Asta-i bună! Nu cumva aveți impresia că înregistrez eu cine vine și cine pleacă din locuința ei? Nu-mi pasă de treburile altora. Nu mă interesează, ce face doamna Vârtosu!

— M-ați înțeles greșit, sau poate nu m-am exprimat eu clar. Voiam să vă întreb dacă are familie. Soț? Copii?

— N-are pe nimeni.

Mă gândesc că este foarte puțin probabil, poate chiar imposibil ca fetișcana dinaintea mea, sau mama ei, să fie concubina lui Mangu. Mi se pare cât se poate de firesc ca Mangu să nu înfrunte riscul de a se adăposti într-o locuință ocupată de mai multe persoane. Îmi rămâne deci posibilitatea de a-mi încerca șansa cu Miriam Vârtosu... și cu celelalte.

Între timp, tânăra a dispărut în apartamentul marcat cu numărul 1, pe a cărui ușă este fixată o placă de bronz ce informează: Alexandra Călan - economistă.

Urc la etaj (cum m-a îndrumat frumoasa speriată), aprind lumina de lângă scară și constat că numele Miriam Vârtosu este tipărit cu litere de-o șchioapă pe o carte de vizită ținută pe ușa aflată la doi pași de mine; o ușă masivă, din stejar lăcuit, împrejmuată de rame ce imită coloana infinitului. Prin vizor se

prelinge o șuviță gălbuie de lumină. Ezit puțin, apoi apăs decis pe butonul soneriei, ferindu-mă să stau în fața vizorului; spre surprinderea mea, încă înainte de a ridica degetul de pe buton, din spatele ușii răzbate o voce feminină, tăioasă, guturală:

— Ce doriți?

— Doamna Miriam Vârtosu?

— Da. Ce doriți de la mine?

Am fost rugat să vă transmit câteva cuvinte.

— Mă pregăteam să fac baie. Cine v-a trimis aici?

— Vă rog, deschideți, nu putem discuta în felul acesta.

Scurtă pauză, în timpul căreia pândesc cu auzul încordat răspunsul femeii cu voce guturală.

— Treceți dinaintea vizorului, să vă văd. Sunt singură, nu-mi pot permite să primesc pe oricine.

Dacă Mangu luase legătura cu ea, nu era deloc exclus să-i fi descris înfățișarea mea, avertizând-o să se poarte în consecință. Îmi pun la repezeală ochelarii de soare și-mi acopăr capul și fruntea cu o șepcuță de pânză, pe care o țin în permanență în buzunarul bluzei, apoi mă postez unde mi s-a cerut, arborând un zâmbet cât mai cuceritor. După vreo zece secunde, ce mi se par o eternitate, aud cheia răsucindu-se în broasca yale, clinchetul unui zăvor, pe urmă ușa se întredeschide atât cât să strecuri prin ea un creion, blocată de un lanț de siguranță, foarte gros.

— Vă baricadați, nu glumă, constat.

— Așa îmi place mie! Spuneți repede ce aveți de spus. Cine v-a trimis la mine?

— Marieta Vasilescu.

— Aha, și-a adus aminte în fine de...

Desface lanțul, deschide ușa ceva mai mult și mă măsoară cu o privire cercetătoare. Izbutesc să-i zăresc chipul; o frumusețe vulgară, pungi pronunțate sub ochii căprui, lunecoși, machiaj ultragios, coafură savantă. Nu pare să fie prea impresionată de candoarea surâsului ce nu-mi păărăsește fața mascată pe jumătate de ochelari și de cozorocul șepcuței. Se răstește:

— Ascult! Despre ce-i vorba?

— Nu putem discuta pe prag, ne aud vecinii, stimată doamnă.

— Care vecini? Hodorogii de-alături?

Îmi frământ mintea pentru a rosti un argument cât mai plauzibil, pentru a inventa o frază care să-i înmoaie cerbicia; în

clipa următoare, răsună bubuitul ușii de la intrarea în imobil, continuat de pașii repeziți ai locotenentului Stratulat, al cărui mers l-aș recunoaște și în somn. Prind prilejul din zbor și șoptesc grăbit, conspirativ:

— Nu pot să stau prea mult, se întâmplă ceva urât la demisol, am zărit mașina miliției la poartă.

Argumentul o convinge, se dă la o parte, făcându-mi semn să intru. Răsuflu ușurat, îmi scot cu o mișcare de prestidigitator sepcuța și ochelarii și întreb răspicat:

— Nu mă recunoașteți?

— Băiete, la ora asta nu-mi arde de bancuri. Care-i povestea? Transmite-mi ce ai de transmis, până nu mă răzgândesc și te dau afară în brânci.

Este cu câțiva centimetri mai înaltă decât mine, în vârstă de aproximativ 35 de ani; trup îndesat, cu tendință de îngrășare, bărbie agresivă, o aluniță pe obrazul stâng; poartă o rochie vișinie, fără mâneci, ce-i dă la iveală brațele viguroase, ca de halterofil, la gât îi atârână un pandantiv ce pare a fi din aur curat și este încălțată cu niște pantofi ce trebuie să fi costat o groază de parale. Face un gest de nerăbdare, atingând cu cotul un mantou de nutrie atârnat în cuierul din vestibul. Îmi stăpânesc o tresărire de satisfacție. În spatele mantoului am zărit o banală plasă din sfoară, al cărei conținut (cinci pachete de țigări *Naționale*) îmi strecoară în suflet o undă de speranță. Apreciez că nu este ea femeia dornică să fumeze cele mai ieftine țigări și știu cu precizie ca Mangu are o deosebită predilecție pentru *Naționale*, pe care nu le-ar schimba cu altele pentru nimic în lume.

— Ei? Mi se răcește apa în cadă. Ce facem? Stăm și ne admirăm? N-am timp de pierdut.

Nici eu n-am timp de pierdut, deci atac frontal:

— Am treabă cu Lică Mangu.

Nu i se clintește niciun mușchi de pe față și nici măcar nu clipește. Poate se aștepta ca într-o zi să vină cineva și să se intereseze de Mangu. Murmură fixându-mă cu privire candidă:

— Habar n-am ce-i cu Lică...

Îmi pronunț numele și-i arăt legitimația.

— De la miliție, vasăzică.

Își încrucișează brațele pe piept și debitează monoton, ca pe o lecție învățată pe de rost:

— Cândva, l-am cunoscut foarte bine pe Mangu. Subliniez: *cândva*. A locuit aici o perioadă.

— Când a locuit?

— Să tot fie vreo trei ani de-atunci. Nu mai știu nimic, absolut nimic despre Lică. Îmi datorează niște bani, o sumă destul de frumușică. Sunt la fel de interesată ca și dumneavoastră să aflu locul unde poate fi găsit. Chiar v-aș ruga să mă anunțați dacă dați de urma lui.

— Ar fi interesant de știut cine pe cine îl va anunța mai întâi. Ce ziceți, facem o prinsoare pe tema asta?

— Am impresia că vă bateți joc de mine. Mangu...

— Da, Iulian Mangu, zis „Pleașcă”, zis „Nașu”, infractor recidivist. Vă înștiințez că dețin un mandat de arestare pe care este scris numele lui. Iar dacă tăinuiești locul în care se ascunde, sunteți pasibilă de complicitate.

— Mă rog... Nu tăinuiesc nimic.

Iritat de faptul că nu izbutesc să o impresionez, citez cu gravitate articolul respectiv din codul penal. Îmi adresează un zâmbet strepezit și-mi spune:

— Tovarășe locotenent, vreau să vă demonstrez că n-am niciun amestec. Vă rog să vă convingeți personal că Mangu nu e în locuința mea. Intrați, îndrăzniți!

Împinge ușa următoare, invitându-mă stăruitor să pășesc într-o cameră de zi, apoi deschide cu gesturile mieroase ale unui ghid dornic să-și epateze vizitatorii și celelalte uși, a dormitorului, a sălii de baie, a bucătăriei, chiar și ușile unui dulap și ale unei vaste cămări.

Pe raftul din sala de baie stau aliniate ca în vitrina unei parfumerii o sumedenie de *spray*-uri, de cutiuțe cu farduri, de flacoane mari și mici; observ cu regret că printre ele nu se află nici cel mai mărunț obiect ce ar putea fi întrebuințat de un bărbat. Cercetez posac imensul garderob ticsit cu lenjerie și cu pantofi; nici urmă de veșminte sau de încălțăminte bărbătească.

— Vă rog, îmi strigă Miriam din camera de zi, uitați-vă și sub paturi, să nu rămâneți cu vreo îndoială.

Mă uit, firește, constatând că nimeni nu se ascunde sub ele; unul din paturi e răvășit, celălalt neatins, cu cuvertura perfect netezită.

Îmi stăruie în gând imaginea plasei cu țigări *Naționale*,

atârnată în cuierul din antreu.

Revin în prima cameră, mă așez într-un fotoliu impresionant de comod și mă uit la Miriam Vârtosu, care stă în picioare, lângă calorifer, și-mi susține privirea cu indiferență, câteva clipe, apoi se așază și ea în celălalt fotoliu, picior peste picior; marginea rochiei i se saltă cu o palmă deasupra genunchilor solizi, trandafirii. Se lasă încet pe spetează, își umezește buzele și mă întreabă cu un ton vesel:

— V-ați lămurit? Mai doriți ceva?

— Susțineți că nu l-ați mai întâlnit pe Mangu de trei ani?

Nu se grăbește să-mi răspundă, întinde brațul și ia de pe măsuta de alături un pachet de țigări *Marlboro* și o brichetă aurie, extraplată, aprinde o țigară și, după ce expiră zgomotos fumul, vorbește:

— Susțin cu toată tăria. Probabil nu mă credeți. V-aș sugera să stați de vorbă și cu alți locatari, să vă interesați dacă l-au văzut, să le arătați o fotografie de-a lui Lică. Un om nu poate fi ascuns ca un ac într-un car cu fân. Sunteți de acord, nu? Repet, a locuit la mine în urmă cu trei ani și, din nefericire, a șters-o fără să-și ia rămas bun, în lipsa mea. Îmi datorează niște bani, v-am mai spus.

— Și nu v-a căutat de curând?

— Nu. Nu...

Continui să fiu obsedat de cele cinci pachete de Naționale din antreu și sunt din ce în ce mai convins că Miriam Vârtosu le-a cumpărat pentru Mangu. Mă ridic încet din fotoliu, încercând să mă obișnuiesc cu ideea că am dat greș și de astă dată. Nu-mi rămâne altceva mai bun de făcut decât s-o supraveghez în zilele următoare pe Miriam Vârtosu, cu strictețe, în mod constant, să o urmăresc până când mă va conduce la ascunzătoarea „omului meu”. Sunt smuls din gânduri de două bufnituri lungi, două bătăi în dușumea, provenind din apartamentul de dedesubt.

Oare să fie vorba de un semnal?

Le-a auzit și femeia din fața mea. Se posomorăște, aprinde și stinge bricheta de două-trei ori, ca să-și facă de lucru, apoi o strânge în pumnul stâng cu putere, cu atâta putere încât nodurile degetelor i se albesc. Clatin dojenitor din cap, exact când răsună cea de a treia lovitură în tavanul apartamentului de dedesubt.

— Ce-a fost asta?

— La ce vă referiți?

— La zgomotele pe care le-ați auzit clar. Cine locuiește jos?

Murmură ceva de neînțeles și un tic începe să-i anime pleoapa dreaptă.

— Credeți că va fi dificil să aflu numele locatarului respectiv?

— Apartamentul e gol. De fapt, este ocupat de un inginer, dar acum lipsește, este plecat în străinătate, are un contract de lucru în nu mai știu ce țară din Africa. Și nu mă interesează ce se întâmplă în apartamentul lui.

— Pariez o sută contra un leu că vă interesează enorm. Cineva v-a transmis un semnal, vrea să vă anunțe ceva, poate vă cheamă acolo.

— N-are cine să mă cheme.

— Mergem împreună!

Se scurg momente lungi de tăcere plină de tensiune. Miriam pare încremenită, parcă nici nu mai respiră, figura i-a căpătat o nuanță pământie, zvâcnetul pleoapei a încetat. În fine, emite un șuiert profund, răgușit, aspru, închide ochii și trânteste o înjurătură întortocheată, o suită de cuvinte de o trivialitate ce ar putea să șocheze pe cel mai ordinar derbedeu; apoi aruncă țigara în scrumieră, izbește cu pumnul în rezemătoarea fotoliului și începe să se văicărească:

— Doamne, ce ghinion! Ce ghinion scârbos! Nebunul ăla a bătut în tavan tocmai acum, l-au apucat pandaliile, n-a mai avut răbdare să aștepte măcar un minut...

Sunt invadat brusc de o colosală satisfacție; în sfârșit, îmi spun, iată-mă ajuns la capătul misiunii, în curând voi sta față în față cu Mangu. Concubina lui continuă să se jeluiască, obrazul îi este răvășit de spaimă, rujul de pe buze i s-a stricat, rimelul i s-a înmuiat, coafura complicată pare acum o perucă așezată strâmb.

— Ce bezmetic! Blestemată să fie ziua când mi s-a făcut milă de el! Inginerul Matei mi-a lăsat mie cheile apartamentului, să aerisesc din când în când, să ud ficusul. Și eu... eu...

— Îmi închipui. Ți-a venit ideea strălucită și totodată nefericită să-l adăpostești acolo pe Lică, deși erai la curent cu faptul că este căutat de organele de miliție.

— Nu, nu știam asta, vă dau cuvântul meu de onoare că habar n-aveam că umblați după el, că a făcut iar o tâmpenie.

Mi-a căzut în genunchi, s-a jurat pe toți sfinții că e urmărit de un fost complice, pentru o răfuială, că trebuie să se facă nevăzut o perioadă.

— Ce complice?

— Nu mi-a spus numele lui.

— Coborâm îndată. Are și el o cheie?

— Are. Iese în fiecare noapte, iese înainte de a se lumina de ziuă, să se mai dezmoștească, să facă câțiva pași când se potolește agitația din bloc și de pe străzi. De două zile mănâncă numai mezeluri.

— Perfect! Are să-i cadă bine ciorba de la penitenciar.

Se ridică gemând, scoate din sertarul unui birouaș o cheie yale, își aruncă pe umeri un șal de cașmir și se uită în jur cu o privire năucă, de parcă s-ar teme că nu se va mai întoarce în locuință până la sfârșitul vieții.

— N-aș putea... Nu-mi permiteți să rămân aici?

— Categorie nu! Ai putea să-i transmiți un semnal...

Îmi întinde cheia, traversăm împreună antreul; coboară treptele cu mișcări sacadate, cu umerii țepeni, ca în transă. Când ajungem în fața apartamentului numărul 2, îi fac semn să se distanțeze de mine, descui, străbat tiptil antreul și apăs pe clanța celei de a doua uși, intrând în camera de zi; arde numai o lampă de perete cu un bec lumânare, mat, iar Mangu stă la fereastră; în picioare, cu spatele la mine, uitându-se în stradă printre marginile perdelelor. Se răsucesc brusc în clipa când apăs pe comutator și încăperea este invadată de lumina necruțătoare a celor trei becuri din plafon.

— Gata, îi spun, s-a terminat reprezentația. Pregătește-te să părăsești scena!

Câteva secunde rămâne gârbovit, măsurându-mă prostit, cuprins de panică, pe urmă o zărește în vestibul pe Miriam Vârtosu și șuieră cu glasul subțirel, de adolescent în formare:

— Cățea! M-ai vândut!

Îl întrerup:

— Echiparea, plecăm imediat.

Înclină ușor fruntea, ia de pe speteaza unui scaun o pereche de pantaloni din velur și o cămașă cadrilată, întrebând cu un rânj:

— Îmi dați voie să trec în baie, să mă schimb?

— Îți dau. Lasă ușa deschisă.

Poartă o pijama ce aparține desigur inginerului aflat în străinătate; bluza îi atârnă mai jos de genunchi, manșetele pantalonilor sunt răsfrânte de câteva ori, seamănă cu un clovn ratat, acrit și teribil de sceptic în privința aplauzelor.

Stau aproape de el până se îmbracă, apoi îl poftesc să întindă mâinile, scot cătușele și i le prind de încheieturi. Schițează un zâmbet de dispreț.

— Vă e frică să n-o roiesc iar?

— Gura!

— Bine, bine, cunosc placa, nu-i nevoie să țipați. Știu că am pierdut partida.

Își recapătă subit înfățișarea pe care i-o cunosc toți credulii escrocați de el, aerul acela umil, chiar cumva pios, de copil nenorocit, orfan, lovit de soartă, înfățișare cu care îi înșală aproape întotdeauna pe naivi, căroră le vine greu să creadă că au de-a face cu un infractor înrăit, cu un recidivist. Deși a împlinit de curând 49 de ani, nu are niciun fir de păr alb, este pirpiriu, spân, cu obrazul puțin vinețiu și cu ochii ca tăciunele. Nu-i cazul să-mi frământ mintea cu ceea ce se petrecuse în sinea sa când auzise mașinile oprind în fața porții și când văzuse intrând în bloc mai multe persoane, printre care îl recunoscuse desigur pe căpitanul Panait, prin biroul căruia trecuse nu doar o dată, cu prilejul interogatoriilor. Probabil îl cuprinsese o spaimă nețarmurită, nu mai fusese în stare să reziste tensiunii, ciocănise în tavan cu intenția de a-și chema concubina (să se sfătuiască cu ea) convins că datorită lui se producea desfășurarea aceea de forțe. Și, cu siguranță că îl recunoscuse și pe locotenentul Stratulat.

Pășește înaintea mea, supus; Miriam Vârtosu se dă la o parte din calea lui spontan, foarte palidă, și-și acoperă iute fața cu palmele când Mangu o scuipă.

— Târfă împutită!

Îl apuc de braț și-l depărtez de Miriam.

— Fără accese de efuziune sentimentală!

— Nu te-am turnat eu, Lică, se grăbește ea să se justifice, tu ai bătut în tavan și atunci...

— Da, spuse Lică, dintr-o dată pe un ton moale, am fost un cretin. Abia acum înțeleg...

— Pe fericirea mea dacă am scos vreun cuvânt. După ce ai bătut în tavan am spus că umblă după tine unul cu care ai stat

la umbră, că vrea să te înțepe. Exact cum ai zis tu.

— Așa i-am zis, îmi confirmă Mangu. Ea n-are nicio vină, nu știa că mă caută miliția.

În treacăt fie zis, mi se pare cam ciudat că renunță să o mai afurisească, dar pe moment nu acord importanță acestui amănunt.

Îi atrag atenția lui Miriam Vârtosu să rămână la dispoziția noastră, încui apartamentul, apoi cobor scara în urma lui Mangu, care se înțepește deodată când realizează că nu ieșim din imobil. Probabil se aștepta să-l conduc la arestul sediului.

— Hai, îi zic, mergem întâi la demisol, să facem o scurtă vizită de curtoazie unui vechi *amic* de-al tău.

Mă refer la căpitanul Panait, căruia vreau să-i raportez numaidecât îndeplinirea cu succes a misiunii.

— Ce amic? (Îi tremură bărbia și-i clănțâne dinții.) Nu cunosc pe nimeni din blocul ăsta.

— Hai, hai...

Pornim de-a lungul culoarului în formă de L și, după cotitură, ne oprim în pragul primei încăperi, a cărei ușă este larg deschisă; o odaie de vreo 12 metri pătrați, luminată puternic de reflectoarele echipei tehnice; căpitanul, postat lângă prag, se întoarce pe jumătate și crisparea de pe obrazu-i foarte ridat se transformă într-un zâmbet comic la vederea lui Mangu.

— Ia te uită! Ia te uită! exclamă el. O cunoștință veche pe care nu prea speram să o reîntâlnesc atât de curând.

Își pipăie involuntar buzunarul unde ține țigările și murmură adresându-mi-se:

— Vasăzică, l-ai înhățat?

— Da.

— În regulă. Nu te felicit, s-ar putea să te deochi și mai am nevoie de tine. La ce te holbezi?

— La tipul din dulap.

Fizionomia mortului, mai degrabă profilul lui, nu-mi spune nimic revelator, și nici nu mă zdruncină faptul că este înghesuit, încovoiat într-un dulap strâmt, cu brațele încrucișate pe abdomen, cu fruntea proptită de genunchi. Privirea îmi este atrasă ca de un magnet de cele două obiecte așezate pe taburetul de lângă dulap: o pereche de ochelari de soare și o pălărie. Ambele obiecte îmi readuc în minte un fragment din

descrierea furnizată de bărbatul Marietei, referitoare la insul care îl căutase cu două zile în urmă pe Mangu: „... o pălărie caraghioasă, cafenie, cu panglică lată, albastră. Se potrivea panglica aia la pălărie ca nuca în perete.” Iar înainte de asta, precisase: „Purta niște ochelari negri, de soare.”

Îl trag pe Mangu în încăpere, aproape de dulap.

— Uită-te foarte atent la victimă. Ce părere ai?

Se uită două-trei secunde, parcă hipnotizat, umezindu-și cu vârful limbii buzele crăpate, gâfâind, înghite în sec și execută deodată un salt spectaculos către peretele opus, cât mai departe de mine. Degetele i se agită neconținut, respirația i se accelerează, umerii îi sunt zguduiți de fiori.

— Ei? Ai amuțit?

— Pe mine să nu mă băgați în rahat! Mie să nu-mi înscenați porcării din astea. Să nu-mi băgați pe gât un omor!

— Îl cunoști foarte bine, nu-i așa?

— Îl cunosc. Multă lume îl cunoștea. Nu i-am făcut eu de petrecanie.

Căpitanul Panait, care a urmărit scena cu deosebit interes, îl întreabă:

— Când ai stat de vorbă cu el ultima oară?

— Nu mai țin minte! Demult...

— Înseamnă că știi și cum se numește, conchide Stratulat.

— Pavel.

— Și mai cum?

— Numele de familie nu mi-l mai amintesc. L-am cunoscut prin 75, la pârnaie... Noi îi ziceam Pavelică Beneficiu... Mi se pare că fusese ospătar pe litoral.

Mai mult nu putem scoate de la Mangu, s-a retras în spatele unui mutism înverșunat, stă lipit de perete, dârdâie, refuzând să răspundă la alte întrebări. Căpitanul îl cheamă pe plutonierul Tănase și i-l dă în primire pe arestat. Înainte de a ieși, Mangu întoarce capul și mă privește lung, cu disperare imensă, și parcă și cu un fel de imputare amară.

— Îl vom interoga mâine, spune căpitanul. Sunt convins că vor ieși la iveală amănunte interesante. Cum l-ai descoperit, Vișane?

Îi relatez concis convorbirea cu sora lui Mangu, vizitarea locuinței concubinei, fără să omit, bineînțeles, întâmplarea datorită căreia Vasilescu îl întâlnise pe bărbatul ce zăcea acum

în dulap. Stratulat răbufnește cu invidie teatrală:

— Mare băftos mai ești! Te-ai născut în zodia porcului. Pe mine nu mă ajută norocul...

— Lasă aiurelile, îl pune la punct căpitanul, apoi, dându-se la o parte din calea medicului legist mi se adresează:

— Deci acest Pavel îl căuta pe Mangu, dorea să discute cu el neapărat.

— Sigur. Și l-a găsit, cred eu, fiindcă în momentul de față se află chiar în imobilul unde se ascundea Mangu. Probabil în timpul discuției a intervenit o neînțelegere între ei... o ceartă, un scandal terminat tragic, cu uciderea lui Pavel.

— După câte observ, presupui că Mangu ar fi făptașul.

— De ce nu? Mangu reprezintă în mod categoric suspectul numărul 1. (Șovăi puțin.) Deocamdată suspectul numărul 1.

— Ehe, bombăne Stratulat, mă bate gândul că încă n-ai învățat să deosebești un suspect de un adevărat vinovat.

— Pavel Beneficiu îl căuta acum două zile pe Mangu.

— Și ce-i cu asta?

— Iar Mangu i-a explicat concubinei că este nevoit să se ascundă deoarece se teme de un fost complice. Nu ți se pare că episoadele se înlănțuiesc în mod logic?

Stratulat înalță din umeri, iar căpitanul murmură:

— Se înlănțuiesc și nu prea. Cum de l-a dibuit atât de rapid Pavel Beneficiu pe Mangu?

— Probabil că nu numai Marieta Vasilescu bănuia că fratele ei se adăpostește în locuința lui Miriam Vârtosu.

— Da, probabil... Cuvântul ăsta nu-mi place deloc.

Nici mie nu-mi plăcea, însă mă abțin să formulez vreun comentariu.

Legistul își scoate mânușile de cauciuc, le depune într-o pungă de plastic și ne informează:

— Decesul s-a produs în urmă cu aproximativ 24 de ore, adică ieri seară, între orele 21-21,30, din pricina unui puternic șoc cranian, a unei lovituri aplicate cu un obiect contondent deasupra urechii stângi, în zona osului temporal. Vă voi furniza amănunte în plus după efectuarea necropsiei. Nu-i exclus ca victima să se fi aflat în stare de ebrietate în clipa când a fost doborâtă. Hainele sale încă degajă un vag miros de alcool.

Rupe cu gesturi tacticoase ambalajul unei gume de mestecat, bagă guma în gură, ambalajul în buzunar, apoi arată spre sticla

goală de pe dulap; o sticlă de rom Jamaica.

— Poate a golit-o împreună cu asasinul... Am să vă spun ce fel de alcool a îngurgitat, după ce-i voi analiza conținutul stomacului. Cam atâta, deocamdată... (Se întoarce spre specialiștii echipei tehnice.) Pot să-l iau în primire?

— Puteți, răspunde unul din ei. Nouă ne trebuie doar hainele.

— Bun, mie îmi trebuie trupul gol-goluț, așa cum a venit pe lume.

În curând încăperea deveni mai puțin aglomerată, plecară tehnicienii, apoi legistul însoțit de cei doi brancardieri ce transportau cadavrul.

Căpitanul ne privește rând pe rând, de parcă s-ar aștepta să-i oferim imediat niște dovezi revelatoare, despătorește o hârtie și ne spune:

— Avem aici lista veșmintelor purtate de victimă și a obiectelor găsite prin buzunare.

I-o înmânează lui Stratulat, care o parcurge încurcat, bombănind.

— Niciun act din care să reiasă identitatea celui ucis. Câteva tichete de tramvai și de troleibuz, o lamă de ras, un plic cu chibrituri, două chei, un pix, o pereche de zaruri, modesta sumă de 56 lei, precum și o fotografie ruptă pe jumătate; fragmentul rămas îl reprezintă pe Pavel Beneficiu.

— Ceea ce pare să demonstreze, reia căpitanul, că asasinul a avut intenția să nu cunoaștem prea repede identitatea victimei.

— Așa se pare, admite evaziv Stratulat.

— Nu ține, intervin.

— Ce nu ține? se miră căpitanul.

— Nu se potrivește cu presupunerea mea, conform căreia Mangu ar fi vinovatul.

— De ce?

— În primul rând, Mangu ne-a dezvăluit pe loc numele mic și porecla celui ucis. În al doilea rând, dacă el este făptașul, și-ar fi dat seama că îndepărtarea unor acte nu ne va pune piedici serioase în privința aflării datelor personale ale victimei. El știa că Pavel Beneficiu are cazier și că revelarea amprentelor ne va face cunoscută și identitatea.

— Da, este de acord căpitanul. Mangu e un infractor versat... În altă ordine de idei, dacă ne amintim ceea ce a povestit bărbatul Marietei despre Pavel Beneficiu, lipsește ceva de pe

această listă. O sumă de bani.

— Poate i-a cheltuit înainte de a fi omorât, sugerează Stratulat.

— Posibil...

Tușește pentru a-și drege vocea și reia cu ton didactic:

— Cadavrul a fost descoperit datorită unei întâmplări. O femeie care a locuit cândva în această cameră și care vine cam o dată pe săptămână pentru a face curățenie în apartamentul numărul 1 a coborât aici să caute ceva în cufărul de sub fereastră. A zărit îndată mortul, deoarece ușa dulapului era întredeschisă. A început să țipe, s-au alarmat câțiva locatari, după care ni s-a telefonat la sediu.

Oftează, își saltă mâneca uitându-se la ceas și continuă:

— Va fi o anchetă complicată, istovitoare. Vă atrag atenția că nu ne este permis să acceptăm de la bun început ideea vinovăției lui Mangu. Poate și altă persoană din această clădire întreține relații cu Pavel Beneficiu.

— O ipoteză, mormăi eu.

— Vă sfătuiesc să nu o abandonați cu ușurință. Îi veți audia pe toți locatarii. *Cineva* trebuie să știe *ceva*. Țineți seama de ajutorul locatarilor. Trebuie să pornim întotdeauna de la principiul că suntem sprijiniți de opinia publică și că fără contribuția oamenilor onești n-am fi izbutit să rezolvăm rapid unele cazuri deosebit de dificile. Amintiți-vă de scrisorile de mulțumire primite din partea păgubașilor cărora le-am recuperat bunurile furate. Încă ceva... Să vă fie limpede că niciun cetățean nu poate fi arestat dacă nu există suficiente dovezi probatorii împotriva lui. Înarmați-vă cu răbdare. Au trecut câteva luni bune de când n-ați mai lucrat în tandem. (Zâmbește cu oarecare ironie?) Voi doi v-ați înțeles întotdeauna de minune. La treabă copii, desfășurați-vă întreaga pricepere.

Înainte de a trece pragul, ne scrutează cu o privire severă:

— Sper să nu mă faceți de râs...

4

În afară de dulap și de taburet, încăperea în care a fost descoperită victima mai este mobilată cu un cufăr străvechi. Stratulat îi saltă capacul proptindu-l de perete; rămâne câteva momente cu mâinile în șolduri, concentrat; apoi se apleacă și scoate din cufăr o basma imensă, viu colorată, pe care o flutură

ca pe un drapel smuls din mâinile unui dușman răpus după o bătălie crâncenă.

Lasă Țoalele, îi spun, le-au inventariat colegii din echipa tehnică.

— Două verificări nu strică.

— Ai maniere de inspector comercial, te agăți de chichițe.

— Atâta vreme cât vom lucra „în tandem”, vorba prea stimatului nostru șef, vei fi obligat să te acomodezi cu stilul meu de lucru.

— Chestia asta n-o cunoșteam. Ai un stil personal?

Emite un sunet ce imită sâsâitul unui șarpe cu clopoței, netezind mașinal basmaua amintită.

— Mă domină personalitatea ta, Dorule.

— Să ne grăbim, vreau să discutăm astă seară cu cât mai mulți locatari.

— Un moment... Uite ce minunăție de cufăr!

Mă uit; o ladă de zestre, cariată, prăfuită, ghintuită cu țințe coclite de alamă, împodobită cu creștături complicate. Cu siguranță că orice anticar s-ar extazia la vederea ei. În ceea ce mă privește, în clipa de față nu-mi pasă de cufăr.

Stratulat depuse pe podea un maldăr de veșminte femeiești jerpelite, răspândind în aerul jilav al încăperii o putoare de naftalină și de igrasie: crinoline, șaluri, turbane, un voal de mireasă, jabouri, o umbreluță cu pânza arsă de soare, un evantai, o pălărie cu pană.

— Știi, mi se destăinuie bonom, când eram copil, mă refugiam uneori în podul casei și cercetam obiectele vechi depozitate acolo. O lume mirifică, pe cuvântul meu!

— Probabil de la cercetatul acela ți se trage profesia actuală. Îți place să scotocești, nu?

— Îmi place, îmi place...

Pune boarfele la loc, închide cufărul și se așază pe el, ciupindu-se de bărbia pătrată; cicatricea în formă de semilună de sub ochiul drept - amintire lăsată de un huligan care încercase să-i înfrumusețeze obrazul cu un ciob de sticlă - se contorsionează, nările îi palpită, pe frunte i se ivesc două cute verticale. Nu seamănă câtuși de puțin cu un Adonis, mai ales când se încruntă; țin minte că îl ironizasem la scurtă vreme după ce se pricopsise cu cicatricea: „De ce nu te angajezi tu la

Hollywood?” îmi replicase cu un ton acru: „Crezi că din punct de vedere profesional ești mai avantajat dacă ai mutra lui Gérard Philipe?” Fuseserăm colegi de promoție la școala de ofițeri de miliție, deveniserăm repede prieteni la cataramă; și-i admiram memoria uluitoare și flerul, iar câteodată îi invidiam încăpățânarea cu care urmărea chiar cele mai neînsemnate piste, până la completa lor epuizare.

Acum pare preocupat de dunga pantalonilor, o îndreaptă cu grijă și-mi spune:

— Ei, faimosule criminalist, ai vreo sclipire de geniu? Cu ce locatar începem colindul?

— Am întocmit o listă cu numele lor...

— Dă-mi-o.

Lista arată în felul următor:

PARTER

apart. 1: *Călan Alexandra*

— “ - 2: ing. *Matei Ion*

— “ - 3: *Aldea Letiția*

— “ - 4: *Vintilă Adrian*

ETAJ I

apart. 5: *Berindei Claudiu*

— “ - 6: *Vârtosu Miriam*

— “ - 7: *Lepădatu Cristina*

— “ - 8: *Mândroiu Liliana*

Parcurge lista rapid, mi-o înapoiază și remarcă înveselit:

— Avem oleacă de noroc!

— Cum așa?

— Să te ții alergătură și durere de picioare dacă infrațiunea s-ar fi săvârșit într-un bloc cu zece etaje.

— De un locatar am și scăpat. Inginerul Matei lipsește, lucrează temporar într-o țară din Africa, deci n-are niciun amestec în povestea de care ne ocupăm. I-a lăsat cheile locuinței lui Miriam Vârtosu.

— Pentru că ai pomenit-o, aș propune să o abordăm imediat. L-a adăpostit pe Mangu, deci...

— Să se mai perpelească. Aș vrea să începem cu apartamentul numărul 1, ocupat de Călan Alexandra și de fica

ei. Am schimbat câteva cuvinte cu fata, când am intrat în bloc.

— E arătoasă? Ți-a căzut cu tronc?

— Lasă bancurile. Odaia asta aparține familiei Călan. Poate ne vor explica în ce fel a ajuns mortul aici. Mă refer la mamă, care urma să se întoarcă din oraș când am vorbit cu fiica.

— Bun... încuie ușa.

Răsucesc cheia în broască, străbatem cot la cot culoarul demisolului și ne oprim ca la comandă în holul de la intrare; deasupra noastră, pe palierul larg al hochparterului, staționează, câțiva locatari, angrenați într-o conversație animată.

O blondă trecută binișor de prima tinerețe, fardată excesiv, tocmai se adresează insului de lângă ea, un bărbat în vârstă, cu figură congestionată și nas borcănat:

— Domnule Berindei, te rog să nu mă contrazici, eu când susțin un lucru mă bizui pe date concrete.

— Nu vă contrazic, îi răspunde el ducându-și mâinile la spate, de parcă prin acest gest ar dori să demonstreze epuizarea argumentelor.

— Dar nici nu ești de acord cu mine! Este absolut clar că nu se mai simte omul în siguranță nici măcar în casa în care își cunoaște vecinii. De străzile mărginașe sau de parcuri nici nu mai pomenesc. Eu mă încui în locuință și nu răspund nimănui, chiar dacă...

— Nici chiar în halul ăsta, o întrerupe cu glas pițigăiat o bătrână ce ține în brațe o pisică siameză.

— Sigur, să nu exagerăm, o susține pe posesoarea pisicii un bărbat cu plete negre ca smoala.

După timbrul vocii, apreciez că trebuie să fie încă tânăr; nu-i văd fața, stă cu spinarea proptită de balustradă și agită prin aer o pipă din spumă de mare.

— Nu exagerez, continuă blonda, părând ofensată. Ce vă pasă dumneavoastră? Sunteți robust, domnule Vintilă, puteți să vă apărați dacă vă atacă cineva. Noi, femeile, suntem la cheremul oricărui derbedeu. Am citit zilele trecute o notiță în ziar, niște vlăjgani s-au repezit la o biată fată într-o stație de tramvai și nimeni n-a sărit s-o ajute, au stat bărbații cu mâinile în sân, ba unii s-au grăbit să spele putina. I-ar fi trecut cuiva prin gând că în casa noastră se va petrece o oroare? Acum vom trage ponoasele, ne va hărțui miliția de dimineața până seara.

Adio liniște!

— Aveți dreptate, duduie Mândroi, spune o femeie între două vârste, înaltă, sculpturală, îmbrăcată într-o elegantă rochie de seară. Situația-i neplăcută!

— Tare neplăcută, doamnă Călan, murmură Miriam Vârtosu, care asistase posomorâtă la discuția vecinilor.

— Teribil de neplăcută, supralicitează blonda fanată. Nu mai poți să ieși din casă de frica huliganilor.

Berindei chicotește, duce la gură palma făcută pâlnie și rostește către Miriam Vârtosu:

— Ce n-ar da ea să fie atacată în fiecare noapte de un vlăjgan!

Blonda îl fulgeră cu o privire disprețuitoare:

— Domnule Berindei, nu-ți permit să...

Pufnește furioasă, apoi suspină, deoarece în clipa aceea ne vede urcând treptele. Ne zăresc îndată și ceilalți locatari.

Le observ reacțiile, înainte de a apuca să dispară. Berindei execută o mică plecăciune, zâmbind mios, Miriam Vârtosu se înțepenește un moment, abătută, după care pornește încet către nivelul următor, legănându-și șoldurile ample, bătrâna strânge la piept pisica, de parcă s-ar teme să nu i-o otrăvim, blonda continuă să suspine, Călan Alexandra își compune o expresie demnă, iar bărbatul cu plete își agită iarăși pipa și ni se adresează:

— Mă numesc Adrian Vintilă, sunt pictor decorator. Vă stau la dispoziție chiar astă seară, la orice oră. Mă găsiți în apartamentul 4. Măine lipsesc din București, trebuie să plec într-o deplasare.

— Am luat notă, îl înștiințează sec Stratulat.

Pictorul se mai uită o dată la noi, cu nestăvilită curiozitate, pe urmă se eclipsează, iar Călan Alexandra, rămasă singură, ne șoptește:

— Se pare că mă căutați pe mine. De fapt, vă așteptam. Intrați...

Profit de lumina mai puternică din vestibul pentru a o cerceta pe economistă. Sunt decepționat, nu mi se mai pare atât de atrăgătoare ca în clipa când a luat cuvântul pe palier; părul castaniu înspicat cu destule fire albe, dantura prea strălucitoare pentru a fi veritabilă și labele de gâscă de la colțurile ochilor îi micșorează mult farmecul. Ne îndeamnă

posacă să trecem pragul următoarei încăperi în care se găsesc două persoane: tânăra suplă cu obraz armonios, precum și un bărbat de vreo 60 de ani, scund, cu fața ca o lamă de ascuțit și ochi albaștri, lunecoși.

— Faceți cunoștință, rostește moale gazda. Fata mea, Sabina, și avocatul Sănduleț, viitorul meu soț.

Ultimele cuvinte le-a pronunțat cu oarecare șovăială, privind-o pe Sabina. Pe chipul tinerei se instalează o grimasă de răutate, mormăie ceva și strică ordinea cărților de joc ce acoperă măsuța din fața ei, măturându-le cu cantul palmei, impulsiv, fără să observe că una din cărți a căzut pe covor. Mă aplec și o ridic, o depun pe măsuță și remarc:

— Asul de caro, veți primi în curând o veste.

— Mulțumesc, murmură ea întunecată. De mult nu mai primesc vești.

Apoi își lipește spinarea de rezemătoarea scaunului și se uită la Stratulat; acum are aerul unei școlărițe silitoare, care se străduiește să nu scape niciun cuvânt din expunerea profesorului.

Avocatul ne întinde mâna fără să se scoale din fotoliul imens și vorbește cu vădită afectare:

— Probabil doriți să culegeți unele informații despre modul în care a nimerit individul acela în magazia doamnei Călan. Da... da...

Lasă să se scurgă o pauză ce poate să producă efect teatral într-o instanță, însă nu asupra noastră.

Stratulat înclină capul, condescendent.

— Dorim, dacă nu vă deranjează această doleanță. Putem să luăm loc?

— Dar vă rog! exclamă Alexandra Călan. Scuzați-mă, nu izbutesc să-mi vin în fire, sunt năucită. Am venit din oraș de vreo zece minute. Și când mi s-a spus... când am aflat ce pacoste a picat pe noi astă-seară...

Pipăie nervoasă colierul de perle ce se etalează ca în vitrina unui bijutier în decolteul adânc.

— Am fost cu Serafim la un spectacol. (Îl contemplă cu tandrețe pe avocat, care clipește încântat.) Mi-a povestit Sabina că în magazia de jos a fost găsit un bărbat mort. În magazia noastră! Oribil! Mi s-au înmuiat genunchii, am luat un Extraveral. Vă dați seama ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi

descoperit eu cadavrul? Puteam să sufăr un șoc nervos, nu-i așa? Mă închipui de groaznic!

Stratulat o aprobă cu un gest de compasiune, scoate din servietă caietul și pixul și se interesează:

- Când ați fost ultima oară în camera de la demisol?
- O, n-am mai intrat acolo de multă vreme.
- De când? Încercați să vă amintiți.

Avocatul se încruntă, pregătindu-se să vorbească, dar viitoarea consoartă îi face semn să se abțină și reia:

Poate a trecut o lună de când n-am mai coborât în magazie. Ați văzut și dumneavoastră, camera e goală, vreau să spun că nu depozitez în ea niciun obiect de primă necesitate.

- Am văzut.
- A fost subînchiriată ani de zile unei familii.
- Ce familie?

— Familia Petrăchescu, formată din soț și soție. El era caloriferistul blocului, iar ea, femeie de serviciu. S-au mutat acum o lună și la plecare m-au chemat să-mi dea în primire camera... Deci...

- O lună și jumătate, precizează Sabina.

Mamă-sa pare nemulțumită de intervenție, își mușcă buzele, trage aer în piept și surâde apoi concesiv.

— Mă rog, așa să fie. Tu ai o memorie mai bună. Vasăzică, soții Petrăchescu au cumpărat o garsonieră în cartierul Apărătorii Patriei. Au mai lăsat în magazie un dulap și un taburet.

- Și un cufăr, adaugă Stratulat.

— Cufărul cu haine vechi îmi aparține, îl țineam în antreu înainte de a pleca familia Petrăchescu.

Scoate o țigară din pachetul de pe masă și continuă descumpănită:

— De ce a trebuit să moară necunoscutul acela tocmai în magazia noastră? Nu putea să-și găsească alt loc? De ce?

— Hazardul, draga mea, declamă Sănduleț, pur și simplu hazardul cu legile lui bizare i-a îndrumat pașii într-acolo. Nu cred că e cazul să cauți o explicație rațională.

- Dar eu n-am nicio vină!

— Firește, firește. Sunt sigur că n-ai nicio vină, însă trebuie să se convingă și tovarășii, nu? Te rog să contezi pe sprijinul meu, pe asistența mea juridică. Insist să fiu prezent de câte ori

vei fi audiată, ca să nu se producă vreo neînțelegere.

Tușește discret, în pumn, pe fața îngustă i se așterne o expresie de provocare și-i spune lui Stratulat:

— Corect, tovarășe locotenent?!

— N-am impresia că va fi necesară asistența juridică. Vă aduc la cunoștință că n-am formulat absolut nicio acuzație.

Vrea să mai adauge ceva, probabil una din faimoasele sale butade, pe care le are totdeauna pregătite și cu care deseori își derutează interlocutorii, însă renunță, deoarece Sabina se saltă cu un aer furios de pe scaun și strigă:

— Domnule Serafim, vă anunț că eu nu am nevoie de asistență juridică.

Avocatul se posomorăște, iar viitoarea lui soție se grăbește să reia firul explicațiilor:

— Cum vă spuneam, azi a venit Gherghina să...

— Cine-i Gherghina? mă interesez.

— Fosta femeie de serviciu a blocului, Gherghina Petrăchescu. Vine o dată pe săptămână la noi, pentru curățenia apartamentului. Deoarece eu eram plecată în oraș, a ajutat-o și a supravegheat-o Sabina. Vă va povesti ea ce s-a întâmplat. Te rog, Sabina nu te pierde cu firea, nu-ți taie nimeni capul.

Fiica se reaseză, prinzându-și templele în palme. Mamă-sa o mângâie încetișor pe păr și tresare când fata se ferește cu violență.

— Ce-i cu tine, fetița mea? De la un timp ești cam palidă. Am să te duc mâine la policlinică, la un consult preventiv, să...

— Mamă! Exagerezi... Sunt perfect sănătoasă.

— Chestiunea asta o vom discuta mai târziu. Explică-le tovarășilor datorită căror împrejurări am ajuns noi să intrăm în belea. Ce a căutat Gherghina în odaia de jos? După câte știu, spunea că nu vrea să mai vadă niciodată locul în care a stat atâția ani și care îi trezește unele amintiri.

— Am trimis-o eu să-și aleagă niște haine din magazie. Un nepotel de-al ei va juca în nu știu ce piesă, montată la o Casă de Cultură. Trebuie să-i confecționeze un costum mai fistichiu, un fel de domino. Mi-am adus aminte de lada de zestre a bunicii. I-am dat cheia...

Își apasă degetele pe obrajii încinși, mă fixează cu o privire în care deslușesc nesiguranța și înclină fruntea palidă, bombată.

Avocatul se apleacă spre ea, încurajând-o:

— Nu te neliniști... Te înțeleg, e teribil să re trăiești scena aceea de spaimă. Să-ți dau un calmant?

— Nu vă deranjați.

— Te-am rugat încă din prima zi să mă tutuiești. N-am pretenția să-mi spui tată, nu sunt chiar atât de ridicol. Consideră-mă prieten, un prieten mai vârstnic, pe care te poți bizui oricând. E în ordine?

— Da, domnule Serafim. Am avut un moment de slăbiciune... Mi-am revenit. Unde am rămas?

— I-ați dat Gherghinei cheia magaziei, îi reamintește Stratulat.

— Așa este. De fapt, ușa are o broască rudimentară, poate fi descuiată și cu o sârmă. În fine... Gherghina s-a întors foarte repede, cred că nu a lipsit mai mult de două-trei minute. M-am trezit deodată cu ea în bucătărie, se holba la mine, îngrozită... Bâiguia ceva. I-am umplut un păhărel cu coniac, am obligat-o să-l bea... Mi-a povestit bâlbâindu-se ce descoperise în magazie. Asta a fost tot.

— Ați coborât și dumneavoastră acolo? o întreb.

— Eu? Ce rost avea?

— Ai procedat cât se poate de înțelept, apreciază Sănduleț. Nu va exista nicio bănuială împotriva ta. (Își netezește cu vârful degetului mic sprâncenele anemice, apoi se întoarce spre Stratulat.) Mă rog, dumneavoastră aveți datoria să cercetați, n-aș vrea să rămâneți cu impresia că încerc să vă influențez.

Colegul meu surâde suav și emite un sunet ce imită mârâitul unui bulldog.

— Nicio grijă, nu ne lăsăm influențați.

— Noi n-aveam posibilitatea practică să-l ucidem pe omul acela, se justifică Alexandra Călan. Eu pot da socoteală de fiecare minut petrecut în oraș, întâi la serviciu, apoi la un spectacol. Iar fiica mea a stat toată ziua acasă, alături de Gherghina Petrăchescu, care va depune mărturie în acest sens. Așadar, noi...

Stratulat rostește de parcă s-ar scuza:

— Omul acela a fost omorât cu o seară în urmă.

— Adică a zăcut acolo, în dulap, o noapte întreagă și o zi?

— Exact.

— Sinistru! Am să renunț definitiv la odaia de jos. Se petrec

niște lucruri în casa asta... de-a dreptul înspăimântătoare. N-am să mai pot intra niciodată acolo. Curios, tare curios...

Mă interesez cu promptitudine!

— Ce vi se pare curios?

— Mă gândeam că acest fapt schimbă întrucâtva aspectul problemei. Oricum, în ceea ce mă privește, n-am motive să mă frământ, știu ce am făcut ieri. Mi se pare că ceea ce-mi cereți se numește...

— Alibi, draga mea, o lămurește avocatul.

— Te rog să nu mă mai întrerupi. Deci ar fi vorba de seara de ieri... Ce interval de timp vă interesează?

— De la orele 21 până la orele 23 și 30 de minute!

— Da... între 20 și 22 am fost la un film, la cinematograful „Volga”. N-am păstrat biletul... Rulează...

Pocnește din degete și ne spune titlul filmului și nu-i mele actorului care interpretează rolul principal.

Sănduleț nu-și poate stăpâni nedumerirea:

— Caraghios... L-am văzut împreună la „Patria”, acum o lună. Te-ai plâns că este execrabil.

— Am citit sâmbătă o cronică elogioasă, mi-am zis că probabil n-am fost eu destul de receptivă. Clar? Dacă am chef, îl văd și de zece ori, sunt stăpână pe actele mele, nu vreau să mi se impună o anume conduită.

— Sigur, murmură avocatul, pe chipul căruia se așterne totuși contrarietatea.

Sabina scapă un chicotit de satisfacție, iar mamă-sa reia:

— După film, m-am întors direct acasă, am ajuns aici pe la 22 și 20. N-am mai ieșit din apartament până azi-dimineață, când m-am dus la slujbă.

— Nici eu n-am lipsit de-acasă în intervalul de timp respectiv, ne încredințează Sabina.

Stratulat băgă caietul în servietă și se ridică, dând de înțeles că întrevederea s-a sfârșit; nu se sfârșise deloc, știam că bunul meu coleg obișnuia să se întoarcă brusc în momentul când atingea clanța ușii, dornic să pună alta întrebări; probabil vicleanul detectiv Colombo, eroul serialului de televiziune cu același titlu, învățase acest procedeu de la Stratulat. La drept vorbind, era. Un vechi truc polițienesc, pe care colegul meu îl folosea uneori cu succes. Încordarea celor audiați slăbea, răsuflau ușurați la gândul că au scăpat de hărțuială, li se

micșora simțitor grija de a nu pomeni vreun amănunt ce putea să-i pună în situații mai mult sau mai puțin ingrate.

Stratulat procedează precum prevăzusem, se răsucește ținând mâna pe clanță și rostește cu voce șovăielnică:

— Ar mai trebui lămurită o chestiune. Omul acela...

Describe minuțios înfățișarea victimei și veșmintele pe care le purtase.

— Poate l-ați zărit prin fața blocului, poate pe scări, pe culoare, ieri sau alaltăieri.

Alexandra Călan îi răspunde ferm:

— Nu l-am văzut în viața mea.

Dar dumneavoastră? o întreb pe fică.

— Nici eu nu cred că l-am văzut.

— Nu păreți prea categorică.

— Cum spuneți că era îmbrăcat?

Repet semnalmentele lui Pavel Beneficiu, având impresia că discern o vagă neliniște în ochii fetei; pronunță după mine, în șoaptă:

— Cămașă în carouri albastre-roșii... pantaloni reiați... trend... Pălărie cafenie... cu panglică lată... albastră...

Izbucnește într-un râs nervos, făcându-și de lucru cu cărțile de joc.

— Hilar! Trebuie să fi arătat ca un măscărici. Nu, nu l-am întâlnit nicăieri, vă dau cuvântul meu de onoare că nu l-am întâlnit.

Comportamentul ei îmi displace, mă sâcâie senzația supărătoare că fata ocolește cu bună știință un detaliu important. Mă consolez cu ideea că detaliul va izbucni mai târziu, când voi compara declarația Sabinei cu a celorlalți locatari. Stratulat o întreabă pe Alexandra Călan:

— La cine se află cartea de imobil?

— La familia Berindei. Locuiesc deasupra noastră, în apartamentul numărul 5.

— Există dispute între vecini?

— Hmm! Tare aş vrea să cunosc și eu locul în care se conviețuiește într-o dulce armonie. Unii se țin de bârfe, de cancanuri... Vă rog să nu-mi Pretindeți nume. Nu mă amestec în treburile altora, dacă nici ei nu se amestecă în treburile mele. În general, ne bucurăm de vecini liniștiți.

— În general? insistă Stratulat.

— Din când în când pictorul invită un grup de colegi și colege. Se dansează, se chefuiește. Cu măsură, desigur, fără tâmbălău excesiv. Oameni trecuți de prima tinerețe, care se străduiesc să nu facă gălăgie prea multă.

— Apropo de zgomot! exclamă Sabina. Aseară am auzit o bufnitură în apartamentul de alături. O secundă sau două, am fost convinsă că ceva nu este în ordine, deoarece inginerul Matei lipsește.

Alexandra Călan intervine:

— Ai uitat că inginerul i-a lăsat un rând de chei doamnei Vârtosu? Iar ea intră uneori acolo, să aerisească, să ude plantele.

— Ai dreptate, mamă, dar în clipa când am auzit zgomotul nu mi-am amintit amănuntul acesta. De fapt, poate am auzit rateul unei mașini care trecea pe stradă.

— La ce oră a răsunat bufnitura? întreabă Stratulat.

— Ciudat... Era foarte târziu, la trei dimineața. M-a trezit o durere de dinți, m-am uitat la ceas, era exact trei fără un sfert. M-am dus la baie să iau un Algocalmin din dulăpiorul cu medicamente. Și atunci am auzit bufnitura. Poate a fost o iluzie auditivă, n-aș crede că la ora aceea se afla doamna Vârtosu în locuința inginerului.

Stratulat își înalță sprâncenele, comentând surprins:

— Trei fără un sfert... O oră nepotrivită pentru udatul florilor sau pentru aerisitul apartamentului.

— Repet, m-am uitat la ceas.

— Da, vă cred. Vă mulțumesc pentru informație.

Ne luăm rămas bun de la gazde. Am convingerea că vom mai discuta cu Alexandra Călan și cu fica ei. Avocatul catadicsește să ne conducă până în vestibul, se înclină curtenitor și rostește bătos:

— Vă doresc să izbândiți, tovarăși anchetatori!

*

Facem o mică haltă pe palierul hochparterului. Stratulat aprinde o țigară și mormăie:

— Cam bizară bufnitura aceea auzită de fată la o oră atât de târzie. Ce părere ai?

— E explicabilă. Probabil Mangu se pregătea să plece în obișnuita plimbare nocturnă, sau tocmai se întorcea și s-a împiedicat de ceva prin casă. Presupun că ședea mai mult pe

întuneric. Poate i-a scăpat un obiect pe podea...

— Fii serios! Ce să-i scape? Proteza dentară?

— N-aș crede că bufnitura se încadrează în datele utile nouă. La acea oră omorul fusese săvârșit, iar victima era înghesuită în dulapul de la demisol.

— Da... în fine; vom lămuri această chestiune când îl vom interoga pe Mangu. Aș zice să terminăm astă-seară cu locatarii care locuiesc la parter. Să continuăm cu pletosul care ne-a invitat stăruitor să-l vizităm.

— N-am nicio obiecție, să ținem cont de faptul că omul va lipsi din București în zilele următoare și să...

Sunt întrerupt de apariția neașteptată a Alexandrei Călan. Se apropie tiptil de noi și ne șoptește:

— Scuzați-mă, aș avea de adăugat câteva cuvinte. Nu vreau să existe niciun dubiu. Adineauri v-am... v-am...

Își frământă palmele, scăpând un suspin.

— Ne-ați mințit puținel, o ajută Stratulat cu un aer de falsă candoare.

— Doresc să fac o completare la cele spuse mai înainte.

— Ați realizat desigur că mai curând sau mai târziu vom descoperi ceea ce ne-ați ascuns.

Intervin cu intenția de a împiedica ironia pe care sunt convins că Stratulat are de când să o lanseze:

— Apreciem dorința dumneavoastră de a vă repara greșeala. Vă ascultăm.

— Ieri... ieri n-am vizionat filmul acela la cinematograful „Volga”. De fapt... (Trage aer în piept și pe chip i se așterne expresia unui om care nu știe să înoate și care este obligat să se arunce într-o mare agitată de furtună.) M-am întâlnit cu șeful meu. Da, așa s-a întâmplat! (Pare ușurată când observă că nu suntem indignați.) M-am văzut cu el în locuința unei colege, într-o garsonieră de pe Aleea Circului. Vă dați seama, nu mi-am permis să declar acest lucru în prezența viitorului meu soț. E o legătură mai veche... A fost ultima noastră întâlnire în afara serviciului. Am încheiat definitiv cu această poveste. N-aș fi ocolit adevărul dacă n-ar fi fost de față Serafim. De Sabina nu mă feresc, ea știe totul. Vă rog să nu mă dați de gol, să păstrați acest secret! Vă implor să țineți cont de sinceritatea mea.

— Vom ține, o asigur, fiți liniștită.

Se mai uită o dată la Stratulat, parcă pentru a se convinge că

poate avea încredere și în el, apoi se retrage în apartament, tot atât de tiptil.

— Apă de ploaie, comentează colegul meu spovedania ei.

— Nu-i apreciezi sinceritatea?

— Sunt tare sceptic, Dorule. Această *sinceritate* ar putea fi o manevră tactică, o perdea de fum lansată cu scopul de a acoperi fapte mai grave. Amintește-ți, Pavel Beneficiu trăia la ora când se întâlnea cu șeful ei. Propun să nu o eliminăm definitiv din cercul persoanelor ce puteau să înfăptuiască omorul. Asta-i concluzia mea.

— Din păcate, n-a sosit clipa mult dorită a tragerii concluziilor. Avem de străbătut o cale lungă și, cred eu, afurisit de întortocheată. Stinge țigara și înainte marș! Direcția: locuința pictorului decorator.

5

Studioul lui Adrian Vintilă este alcătuit dintr-o încăpere foarte spațioasă, luminată de patru aplice; ferestrele sunt acoperite cu draperii lungi, din creton înflorat, cam soioase; în fața căminului monumental de la capătul încăperii se află două fotolii *Empire* cu tapiseria ferfenițită și o masă din fier forjat; peretele din dreapta este acoperit în întregime cu picturi non-figurative și cu afișe de cinema, într-un colț zac claie peste grămadă niște schițe de decor, într-altul o mulțime de obiecte eteroclite, probabil de mult scoase din funcțiune: un barometru, două aparate de fotografiat, un carburator, o armonică, machete de corăbii, vase de flori, un binoclu, o floretă, câteva gigantice piese de șah, Am impresia că dezordinea este regizată cu bună știință, pentru a împrumuta locului un aspect cât mai boem.

Decoratorul tocmai face curățenie, freacă porțiunea de dușumea dintre cămin și masă; stă în genunchi, cocârjat, alături de o găleată cu apă spumoasă, verzuie, mânuind cu deosebită râvnă o cârpă din pânză de sac. Poartă pantaloni de doc suflecați până la genunchi și un maiou cărămiziu, pătat de vopseluri. Se îndreaptă din șale, aruncă spălătorul în găleata cu zoaie și ne anunță:

— Într-un minut sunt al dumneavoastră. Cât să mă spăl pe mâini. Mi s-a răsturnat o cutie eu vopsea, nu suport să las locul murdar.

Se ridică, ia găleata și deschide o ușă încadrată pe peretele din stânga, intrând într-o chicinetă unde văd un aragaz și un lavabou. Ne vorbește peste umăr, săpunindu-și mâinile:

— Luați loc în fotolii, vin îndată.

Pe măsuță se găsesc cinci pipe, o farfurie ciobită folosită drept scrumieră și o cutie cu tutun. Stratulat strâmbă din nas. Îl înțeleg, atmosfera din atelier este aproape irespirabilă din cauza duhoarei de mahorcă.

Decoratorul revine în atelier, ștergându-și palmele cu un prosop de o albeață dubioasă, pe care apoi îl azvârle pe consola căminului, peste un teanc de farfurii. Trage aer în piept, părând descumpănit și se repede să deschidă o fereastră.

— Am fumat ca un turbat și n-am aerisit deloc... Ce să fac? Fumez enorm, recunosc, e un viciu de care nu reușesc să mă dezbar.

Alege de pe măsuță o pipă curbată, cu muștiucul cârpit cu plasture, o îndeasă cu mahorca neagră din cutie și începe să pufăie preocupat, privind peste capetele noastre. Chipu-i de culoarea șofranului, cu fălci proeminente și ochi mici, sfredelitori, îi este agitat de un tic: o mică zvâcnitură a gurii care îi deformează obrazul, dându-i o expresie de veselie forțată.

Cred că a depășit puțin cincizeci de ani. Are o statură potrivită, mâini noduroase cu palme bătucite și brațe agile, pe care se încordează bicepsii la cea mai neînsemnată mișcare. Antebrațul stâng este marcat cu un tatuaj, o inscripție cu litere albastre mari: NOSCE TE IPSUM.

Observă că mă uit la antebrațul său, se oprește din pufăit și-mi spune zâmbind:

— Îmi admirați tatuajul? Un moft din vremea adolescenței. Îmi umblau prin cap o groază de gărgăuni... Am copilărit într-o mahala a Ploieștiului, aveam un vecin priceput la tatuaje, fost pușcăriaș... m-am dus la el prin clasa a șasea de liceu și l-am pus să-mi înțepe pielea. Eu însumi am ales cuvintele, înseamnă...

Fără să știu prea bine de ce, poate pentru a-i alunga începutul de îngâmfare instalat pe chip, termin fraza în locul lui:

— *Cunoaște-te pe tine însuși.* Figura pe frontonul templului din Delphi, dar în limba greacă, nu în latină.

Mă scrutează cu nedisimulată uimire, exclamând:

— Bravo! Nu mi-aș fi putut imagina că un milițian cunoaște chestia asta. Probabil sunteți un adversar de temut. Da, da... voi fi obligat să fiu extrem de atent în discuția cu dumneavoastră.

Stratulat profită de ocazie și-l întrebă:

— Aveți ceva de ascuns?

— Vai de mine! Sunt curat. (Înalță brațele brusc, de parcă ar intenționa să se apere și totodată să se predea.) Absolut nevinovat! Sigur, nu e cazul să mă credeți din primul moment. Vreau să spun, nu înainte de a vă convinge ce fel de om sunt. Dar să lăsăm gluma... Aș propune să bem câte un coniac. Nu vreau să vă corup, vă ofer doar...

— Nu beau în timpul serviciului.

Stratulat mă aprobă și se răstoarnă pe speteaza fotoliului, luându-și o atitudine degajată de *clubman* londonez din cartierul Pall Mall.

Vintilă se înclină, ridicând din umeri.

Se îndreaptă către partea stângă a studioului, dă la o parte perdeaua ce maschează o nișă în care se află un dulăpior fixat în perete, o dormeză și o noptieră, cotrobăie prin dulăpior fredonând primele măsuri din „Nabuco”, apoi revine cu un pahar și cu o sticlă de coniac albanez. Își trage un scaun lângă măsuță, se așază, își umple paharul, îl dă peste cap cu aviditate și oftează:

— Sinistră întâmplare! Mă refer la nefericitul acela, pe care l-a întâmpinat moartea în imobilul nostru. Cineva povestea cum a fost descoperit la demisol.

— Cine povestea? îl întreb.

— Parcă bătrânul Berindei... Sau doamna Călan? Da, exact, ea povestea că a fost descoperit în magazia ei. Vă spun sincer, eu habar n-aveam de nenorocirea asta. Sunt unul dintre puținii locatari care nu posedă boxă la demisol. Deci n-am ce căuta acolo. Clar, nu? De fapt, nu cumva omul a murit accidental?

Stratulat scutură din cap.

— Nicidecum. E vorba de un omor. De ce presupuneți accidental?

— Uneori se aciuieste câte un bețivan în vestibulul de la parter. Mai ales în timpul nopții. Nu mai departe decât săptămâna trecută m-am împiedicat de un tip ghemuit pe

trepte. Putea a țuică de la o poștă. L-am convins să-și caute alt refugiu. Cu greu l-am convins, vă asigur, abia se mai ținea pe picioare.

— Vă aduceți aminte cum arăta?

— Un individ scheletic, de vreo patruzeci de ani, cu hainele ferfeniță. Mai multe detalii nu-mi amintesc, au trecut niște zile...

— Nu seamănă cu victima.

— Sunteți sigur? Stați puțin, bețivanul acela avea un neg mare între sprâncene.

— Nu seamănă, repetă Stratulat. Victima depășise șaiszeci de ani.

— Nenorocitul! (Ochii i se umbresc un moment). Eu pot să dau socoteală de fiecare minut al zilei. De pildă, de dimineață m-am dus să-mi cumpăr niște materiale. M-am întors acasă pe la...

Îl întrerup:

— Ne interesează cum v-ați petrecut timpul ieri. Mai precis, ieri seară, de la orele 21 până la orele 23,30.

Decoratorul pare derutat, ne examinează încordat, apoi figura i se destinde.

— Aha! M-am prins, asta dovedește că tipul a decedat ieri seară. Să vedem, să mă gândesc. Vasăzică, pe la orele douăzeci am terminat un proiect de decor pentru o piesă care se va monta în provincie. Pe urmă m-am lungit pe pat. (Arată cu degetul peste umăr, către nișa mascată de perdea). Eram frânt de oboseală, am adormit îndată. M-a smuls din somn soneria, mă căuta duduia Sabina, să-mi înapoieze un manual de anatomie, pe care i l-am împrumutat mai demult. Cred că era nouă, nouă fără un sfert. Ar fi indicat să discutați și cu dânsa, poate își amintește ora mai precis.

Ne privește cu atenție, urmărindu-ne reacțiile. Stratulat dă impresia că se silește din răspuțeri să nu ațipească, eu stau cu brațele încrucișate pe piept și confirm printr-o. Înclinare a capului că sunt de acord cu propunerea de a discuta cu Sabina și, totodată, mă întreb intrigat de ce nu a pomenit fata de această vizită; poate a uitat, poate a considerat că nu reprezintă un fapt esențial...

Între timp, decoratorul dă pe gât la iuțeală un pahar plin ochi cu coniac, își netezește satisfăcut pletele și continuă:

— Nu-mi fac griji, întâmplarea mi-a pus la dispoziție un martor nesperat, pe duduia Sabina, care vă va confirma desigur că la ora aceea mă aflam în atelier.

Stratulat scoate caietul și notează ceva în el, comentând:

— Deci la orele nouă și jumătate...

— Îmi pare rău, trebuie să vă contrazic. N-ați reținut ceea ce v-am spus, duduia Sabina a venit pe la orele nouă, adică douăzeci și unu, ca să mă exprim mai corect.

— Aveți dreptate, rostește Stratulat cu o notă de falsă umilință în glas. M-am înșelat.

— Așa... Să vedem ce am făcut în continuare. Mă pregătisem să vă relatez cum mi-am petrecut timpul în cursul zilei de azi. Dați-mi voie să reflectez. Când te ia cineva pe nepregătite, când ți se pune o astfel de întrebare e dificil să-ți amintești ce ai mâncat cu o zi în urmă, darmite... Să mă gândesc...

— Gândiți-vă în liniște, îl îndeamnă Stratulat. Nu vă zorim.

Profit de pauza ce urmează pentru a analiza amalgamul de temperamente și de caractere întipărit pe chipul decoratorului; are tenul gălbui al colericului, buza inferioară ieșită în afară a flegmaticului, ochii lucitori și lascivi ai desfrânatului, iar capul, examinat din profil, aduce cu cel al unui corb, ceea ce denotă abilitate, obrăznicie și rapacitate. Procedez uneori în felul acesta; un joc amuzant... și atâta tot! Nu-mi permit niciodată să determin vinovăția sau nevinovăția unui martor conducându-mă după speculații fizionomice.

Stratulat se decide să pună capăt mușeniei în care s-a cufundat Vintilă:

— Vă vizitează des Călan Sabina?

— Destul de des. Intenționează să dea examen de admitere la Institutul de Arte Plastice. M-a rugat să o pregătesc, să o meditez.

— E talentată?

— Hm... (Își golește pipa, ciocnind-o de marginea scrumierei, părând să chibzuiască.) Cum să vă spun? N-aș susține cu tot dinadinsul că este atât de talentată încât să-i lase cu gura căscată pe academiștii de la Institut. Posedă o certă îndemânare... Am pus-o să lucreze serios, m-am străduit să fiu un meditator sever. După umila mea părere, s-ar descurca onorabil ca graficiană, iar dacă s-ar decide să abordeze *designul* ar avea numai de câștigat. Din nefericire, ea susține

morțiș să facă pictură monumentală și cu asta nu sunt de acord. Îi lipsește simțul culorii și mai ales fantezia, nu izbutește să priceapă că portretul nu e o simplă fotografie, o banală imitație a faciesului. N-ar fi capabilă să devină mai mult decât o pictoriță mediocră, ori, slavă Domnului, în țara noastră nu ducem lipsă de pictori *foarte* dotați! În fine, bănuiesc că aprecierile mele n-au legătură cu subiectul care vă preocupă. Să ne întoarcem la oile noastre.

— Să ne întoarcem, admite Stratulat cu bunăvoință. Cât timp a rămas Călan Sabina în atelier?

Vreo cinci minute, cât să schimbăm câteva vorbe. A aruncat o privire asupra schițelor de decor la care lucrasem peste zi, iar eu am trecut după perdea, mi-am dat jos halatul, m-am îmbrăcat în haine de oraș, apoi am ieșit împreună. Ne-am urât noapte bună pe palier. Mă grăbeam să merg la restaurantul „Peștera”, să cinez, să beau o bere. Am revenit acasă după miezul nopții. Ospătarii mă cunosc ca pe un cal breaz, vă vor confirma prezența pictorului Adrian Vintilă în local.

— Îi vom întreba.

— Așadar, până la miezul nopții...

— Apropo de miezul nopții, remarcă Stratulat, restaurantele se închid mai devreme.

Amfitrionul nostru își lovește fruntea cu degetul mijlociu.

— Sigur că da! Scuzați-mă, sunt un uituc și jumătate. După ora închiderii m-a invitat un amic la el acasă. Arhitectul Drăgan. Vă dau adresa lui...

Colegul meu notează conștiincios adresa, iar Vintilă reia:

— M-am întors deci după miezul nopții. Afumat bine, trebuie să recunosc. Paharul de vin pe care voia să mi-l ofere arhitectul s-a dovedit a fi o damigeană de *Muscat*. Iar *Muscatul* este un vin foarte perfid... Când am ajuns acasă, nici nu m-am mai dezbrăcat, m-am trântit pe pat și am dormit buștean până la ora șase dimineața.

— Ați sesizat ceva neobișnuit când ați intrat în bloc?

— Să fim serioși! mai eram eu capabil să sesizez ceva? Țin minte un singur lucru, m-am chinuit mai bine de un minut până să descui ușa. Nu mai nimeream broasca.

Stratulat zâmbește iertător și se uită cu coada ochiului la mine, îndemnându-mă să preiau ștafeta. Ceea ce și fac:

— Poate ați observat un fapt ieșit din comun când ați plecat

de-acasă. Ați întâlnit vreun locatar pe scări sau prin curte?

— N-am întâlnit pe nimeni. Majoritatea vecinilor mei se culcă odată cu găinile. În privința asta sunt un norocos, locuiesc într-un imobil cu oameni în general cumsecade, ordonați, respectuoși. Nu se țin de scandaluri, de chefuri. Cei mai mulți au depășit vârsta zburdălniciilor, iar aspectul acesta mă avantajează, pot să-mi văd de lucru fără să fiu deranjat.

— Deci niciun conflict, observ, străduindu-mă să par decepționat.

— Deh, n-ar fi exclus să mai existe și discuții în contradictoriu. Nu mă preocupă intrigile de mahala, îi ascult și îi aprob în egală măsură pe toți. Simpatiile sau dușmăniile dintre ei se strică și se refac uneori de câteva ori pe săptămână.

Ridică o pipă de pe masă, o miroase, o lustruiește cu palma și reia ușor mâhnit:

— M-am certat o dată cu inginerul Matei. Cât pe-aici să-l pocnesc.

— N-aș fi bănuțit că sunteți un impulsiv.

— A, nu. Nicidecum! Însă n-am avut de ales. Trăgea niște chefuri monstruoase în locuință, cu muzică și cu tămbălău, după chenzină și după avans. Chestia dura până în zori. Vă puteți închipui, țipete, chiuituri, casetofon cu sonorul la maximum. Se cutremurau pereții. Aduna la el niște tipi arțăgoși.

— Probabil i-ați atras atenția să respecte odihna celorlalți locatari.

— Normal, nu? L-am rugat în mod politicos să termine cu zaiafeturile. Un timp s-a mai domolit, trebuie să recunosc, pe urmă a reînceput să-și facă de cap. Atunci m-am înfuriat, l-am luat de guler și l-am zguduit puținel, să i se risipească aburii beției. Mi-a sărit muștarul. Acum e plecat, am scăpat de balamucul lui. Un ins arogant, nu se împăca cu nimeni din bloc.

Stratulat intervine, arborând o mină nedumerită:

— Chiar cu nimeni? I-a încredințat cuiva cheia locuinței, să aerisească din când în când, să ude plantele.

Reacția lui Vintilă este absolut neașteptată, rămâne cu gura căscată câteva secunde și scapă pipa din mână; se aplecă să o ridice, bâiguind năucit:

— Nu s-a crăpat... Hm! Ce chestie tâmpită!

Bea o înghițitură de coniac, direct din sticlă, mormăie și pe figură i se așterne o umbră de duritate.

— Asta da surpriză... Acum ghicesc cum a fost posibil să...

— Ce ghiciți?

Decoratorul înalță sprâncenele și îl măsoară pe Stratulat cu o privire în care discern prudența, apoi răspunde calm:

— Încerc să ghicesc cui i-a lăsat cheia. Mi-ați ațâțat curiozitatea. De neînchipuit! Inginerul locuiește la doi pași de mine și eu n-am aflat așa ceva. Într-un fel, lucrul acesta dovedește lipsa mea de preocupare față de treburile vecinilor. Sunt tare distrat... Cui dracu i-a încredințat cheia? Dacă-i vorba de un secret pe care n-aveți voie să-l destăinuiți...

— Niciun secret, îl asigură Stratulat. Faptul era cunoscut de mai mulți locatari.

— Eu habar n-am avut. În ultima perioadă am fost extrem de ocupat, am trudit ca un rob. Deh, trebuia să fiu mai vigilent.

— Vigilent?

— Mă rog, am vrut să spun că trebuia să fiu mai atent. Sunt necăjit de câte ori constat că îmi slăbește spiritul de observație. Bun, ce s-o mai lungim, cui i-a lăsat cheia?

— Locatarei care ocupă apartamentul numărul 6.

— Uimitor! Miriam Vârtosu... Poate nu-i chiar o surpriză. Abia acum îmi dau seama că ea era în relații destul de bune, de strânse cu inginerul. Înțeleg, totul devine limpede.

Pentru mine nu este deloc limpede la ce anume se referă, de aceea insist cu vocea gravă, tăioasă:

— Ce devine limpede?

— Chestia cu cheia, nu? La cheie mă gândeam.

Bate toba cu degetele în măsută și chicotește, parcă amuzat de o idee nostimă:

— Sunt pur și simplu intrigat. Cum dracu a nimerit tipul acela în odaia de la demisol? Straniu... Nu și-a găsit alt loc unde să dea ortul popii decât magazia doamnei Călan? Foarte straniu, trebuie să admiteți.

— La prima vedere pare straniu, spune Stratulat. Este cu neputință ca victima să nu fi cunoscut vreun locatar în acest imobil. Nu sunteți de aceeași părere?

— Nu știu ce să zic. De fapt, habar n-am cine era, cum arăta.

Stratulat descrie semnalmente celui ucis, hainele cu care fusese îmbrăcat. Decoratorul urmărește cu maximă atenție

fiecare cuvânt, negând din cap după fiecare element al descrierii.

— Nu, categoric nu se numără printre cunoștințele mele. Poate îl cunoaște totuși alt locatar.

Își împreunează palmele deasupra genunchilor, privește dus pe gânduri pipele de pe măsută și rostește lent:

— Am vaga impresie că un anume amănunt, o chichiță mi-ar spune ceva... Din păcate, nu vă pot fi de folos. Trebuie să fie un flecușteț... însă mă obsedează și voi reflecta, mă voi strădui să-mi aduc aminte.

— Vă rugăm să vă amintiți.

— Da, sigur, voi face un efort, însă la ora asta zadarnic aș încerca să-mi amintesc, sunt prea obosit. Știu, fiecare cetățean are datoria să ajute organele judiciare de câte ori este solicitat. Apoi, la drept vorbind, poate amănuntul care mă frământă în momentul de față nu este realmente neobișnuit, poate am eu falsa impresie că s-a petrecut azi ceva important.

— Ieri, precizează Stratulat. Ne interesează seara de ieri.

— Așa este. Bănuiesc că n-ați terminat audierile, că veți reveni în zilele următoare.

— Vom reveni, admite Stratulat, ridicându-se sprinten din fotoliu. Vă vom deranja și pe dumneavoastră.

— O, deranjați-mă oricând, nu mă supăr.

Pornim spre ușă în clipa când răsună țârâitul prelung și astmatic al soneriei. Vintilă rămâne un moment în loc, părând agasat, își apropie ochiul drept de vizor și ne șoptește peste umăr:

— O vecină... Letiția Aldea. Am să-i deschid, n-am încotro. Of, of! Pesemne o arde la lingurică. Manevrează butonul yalei, deschide ușa și mormăie nu prea încurajator la adresa femeii din prag:

— Sărut mâna. Intrați.

— Bună! Ai musafiri după câte observ. Mă înșel eu sau detectivii tocmai se pregăteau să plece?

Se strecoară printre mine și Stratulat, se oprește lângă măsută și-și proptește mâinile în șolduri. O examinez cu interes, puțin amuzat de felul caraghios în care își dă silința să-și mascheze nesiguranța gesturilor. În clipa când a intrat, m-a izbit un pătrunzător damf de rachiu prost. Are ochii împăienjeniți, părul spicat cu fire albe, poartă un capot

matlasat, mov, foarte uzat, sugrumat peste mijloc de o curea bărbătească; buzele violent rujate nu izbutesc să alunge impresia neplăcută a ridurilor premature din jurul gurii, a rictusului de viclenie, a înfățișării generale de măscărici care improvizează banalități.

— Pot să stau, domnu' Vintilă?

— Stați, dacă tot ați venit.

— Trecu adineauri pe culoar cărturăreasa, îmi povesti trășenia din blocul nostru. Nu eram la curent. Schimbai câteva vorbe eu Miriam și cu Berindei. Toată lumea comentează, iar eu habar n-am, dorm dusă ore întregi. Țțââ... Ce mai tragedie feroasă! Ca la cinema...

Se așază încet, cu o mișcare ce vrea să fie grațioasă Ț marginile capotului i se desfac; nu se ostenește să-și astupe pulpele albăstriei, descărnate. Ni se adresează:

— Am să vă primesc și eu în audiență, dar nu astă-seară. Ca să fiu sinceră, nu mă simt în stare să susțin o conversație serioasă. (Umerii îi sunt scuturați de un fior, pe care îl înfrânează încordându-și palmele pe brațele fotoliului.) Aveți ceva împotriva?

— Nu, zise Stratulat, n-avem.

Decoratorul ne însoțește pe palier, unde ne șoptește cu tristețe, mimând golirea unui pahar:

— Asta-i situația, vă dați seama și dumneavoastră, mă așteaptă minute deplorabile.

După ce rămânem singuri, Stratulat mă întreabă:

— Ce părere ai? Care ți-e verdictul?

— Te referi la decorator?

— La vecina lui.

— Seducătoare. Sunt convins că mare lucru nu vom afla de la ea.

— Mai știi? Spre ce zări ne îndreptăm?

Consult lista cu numele locatarilor și, după o scurtă chibzuială, rostesc:

— Urcăm la etaj, ne încercăm mai întâi norocul cu Mândroi Liliana. Ceilalți locatari, din câte mi-am dat seama, cu siguranță că sunt pensionari, îi putem aborda și mâine dimineață.

Apartamentul numărul 8 este situat la capătul culoarului. Ușa ni se deschide brusc, după ce sunăm o singură dată, de

parcă Mândroiul Liliana ar fi dorit să ne vadă cât mai curând. Este vorba de blonda fardată exagerat, care în momentul când surprindeam discuția de pe palierul hochparterului i se plânsese bătrânului Berindei că nu poate să se simtă în siguranță nici măcar „în casa în care îți cunoști vecinii”.

Și-a îndepărtat rujul carmin și rimelul gros de sub pleoape, afișând momentan aerul aferat, bătaios al unei funcționare instalate în spatele ghișeului unei instituții însemnate, al unei funcționare obișnuite mai ales să elibereze chitanțe pentru amenzi. Dar înfățișarea bătaioasă i se potrivește mai puțin cu ținuta vestimentară; un dezabie, lung, indecent de transparent, ce degajă un persistent parfum de liliac.

— Intrați, ne îndeamnă cu politețe seacă, ușor deferentă, conducându-ne într-o încăpere luminată cu zgârcenie de un lampadar cu abajur purpuriu. Scuzați, la mine e cam dezordine, am sosit târziu de la serviciu, abia am avut răgaz să cinez.

Nu domnește deloc dezordinea, fiecare obiect pare să nu fi fost clintit din loc de mai bine de un deceniu. Ne poștește să ne așezăm pe o canapea protejată de o foaie de plastic, apoi se instalează și ea pe un scaun de lângă lampadar, încrucișându-și picioarele cu o nepăsare calculată. Își aranjează apoi îndelung pliurile veșmântului prea transparent. Remarcă în fine privirea tăioasă cu care Stratilat îi cercetează trupul plinuț, insipid, vag ruinat, apleacă pleoapele, ia de pe o poliță o revistă și începe să-și facă vânt cu ea.

— Azi a fost arșiță insuportabilă, se plânge ea, probabil cu intenția de a-și justifica ținuta.

— Căldură mare, îl copiază Stratulat pe Caragiale.

— Poate ar fi cazul să mă schimb.

Stratulat surâde echivoc.

— Cum doriți.

— Revin într-o clipă...

Trece în camera alăturată, de unde se întoarce rapid. Peste cămașa de noapte a îmbrăcat un capot verzui, ridicol de scurt și de strâmt, care emană un miros și mai puternic de parfum. Se fâțâie de vreo două-trei ori prin fața noastră, se rează și începe să vorbească monoton, făcându-și de lucru cu capetele cordonului:

— Chiar mâine voi chema un lăcătuș, să-mi monteze la ușă un zăvor solid și o broască yale perfecționată. Va fi o inițiativă

utilă, absolut imperioasă. Vă dau cuvântul meu de onoare că nu voi mai permite nici unui vecin să-mi calce pragul. Prevederea este mama înțelepciunii și eu întotdeauna am...

Stratulat îi întrerupe litania ce amenință să se transforme într-un potop mocirlos de fraze:

— Presupuneți că un anume locatar este implicat în omor?

— Pe toți îi bănuiesc! Scuturați-i zdravăn și vă veți convinge că fiecare ascunde o taină, că are ceva necurat pe cuget.

Se scurge o mică pauză.

Stratulat scoate caietul și pixul, eu mă agită pe plasticul ce acoperă canapeaua, cu senzația că mă ustură pielea. Încăperea în care ne aflăm este invadată de materiale plastice, începând cu figurinele expuse într-o vitrină, cu florile artificiale din nenumărate vase și sfârșind cu foaia de plastic ce acoperă covorul roșu. Fac un efort pentru a alunga impresia de mâncărime a pielii și întreb:

— Vă rog să precizați pe care dintre vecinii dumneavoastră îi bănuieți?

— Am să vă destăinui un mic secret. Dar mai întâi să mă recomand. Mă numesc Liliana Mândroiș și lucrez la fișierul unei policlinici. Insist să cereți referințe despre comportamentul meu în cadrul serviciului, precum și despre viața mea particulară. În rest...

Stratulat îi retează iarăși potopul cuvintelor:

— Cum rămâne cu secretul?

— Vi-l spun. Azi, m-am întors de la policlinică exact în momentul când Gherghina a dat alarma. Probabil ați fost informați, Gherghina este...

— Este fosta femeie de serviciu a blocului, îi spun agasat de încetineala cu care avansează către „secret”.

— Așa-i. O adevărată scenă de groază, tipa de parcă o fugărea o haită de lupi și arăta cu degetul spre demisol. Nu sunt curioasă din fire și nici prea curajoasă... Am acționat instinctiv, fără să reflectez, am coborât treptele, am înaintat pe culoarul demisolului și...

Ne aruncă o privire triumfătoare, frecându-și nasul lucios.

— Și l-am văzut pe omul ghemuit în dulap! L-am recunoscut din primul moment...

Vreau să o întreb în ce împrejurări a făcut cunoștință cu Pavel Beneficiu, însă colegul meu e mai prompt, mi-o ia înainte;

admit în sinea mea, cu umilință, că întrebarea lui este mai importantă.

— Probabil i-ați văzut fața, sugerează viclean Stratulat.

— Nu! Capul îi era în întregime acoperit cu o bluză, sau cu un fâș maroniu.

Mâinile i se încleștează pe genunchi, nările îi palpită; repetă aproape țipând:

— Nu i-am văzut fața!

— Atunci? insistă Stratulat. Cum l-ați recunoscut?

— Am presupus că trebuie să fie individul pe care îl zărisem cu o zi mai înainte în antreul blocului. Pe taburetul de lângă dulap se afla o pereche de ochelari de soare și o pălărie. O pălărie de neconfundat. Individul din ajun purta aceeași pălărie, întru totul asemănătoare.

— La ce oră l-ați întâlnit în antreu?

— Spre sfârșitul după-amiezii, cam între orele optsprezece și optsprezece și jumătate.

— Ați discutat cu el?

— Nu. Nici măcar nu m-a salutat. Părea că așteaptă ceva, sau pe cineva, staționa în dreapta ușii, cu cotul stâng pe calorifer, cu mâna dreaptă proptită de un baston. Mi-a fost puțin frică de el.

— De ce?

— Antreul e întunecos, iar tipul nu-și scosese ochelarii. Mie nu îmi plac oamenii care poartă ochelari de soare când nu-i cazul. M-am gândit că vrea să-și ascundă ochii, am trecut repede pe lângă el, cu senzația dezagreabilă că mă săgetează cu privirea. Când am ajuns la etaj, am întors capul și m-am uitat o clipă sau două peste umăr. Nu se clintise din loc. Altceva nu știu despre el.

— Ați mai ieșit din casă în cursul serii de ieri?

— Deloc. Am cinat, pe urmă m-am instalat în fața televizorului.

— Ați auzit vreun zgomot neobișnuit pe culoar sau în apartamentele învecinate?

— Nimic. Alături locuiește o bătrână. Cam țicnită. În rest...

— În rest?

— Nu face gălăgie, nu pot să mă plâng, în schimb mă deranjează zgomotele de la etajul inferior.

— Vă referiți desigur la decoratorul Adrian Vintilă.

— Domnul Vintilă e un om civilizat, cult. Mă refeream la amărâta care locuiește alături de dânsul, la Letiția Aldea. O etilică... Țipă, înjură, răstoarnă scaunele, se comportă de parcă ar sta singură în bloc. Uneori răcnește câte un monolog din nu știu ce piesă. Mă mir cum de o suportă ceilalți vecini. E lipsită de cel mai elementar bun simț. Dacă ar depinde de mine, aş interna-o imediat la un spital de psihiatrie, pentru o cură de detoxicare alcoolică. Nu mă credeți?

— Vă ascult.

— Vă spun purul adevăr, umblă mai mult beată decât trează. Mă întreb deseori cât trebuie să îndure bătrâna care locuiește cu ea. Se pare că sunt rude. Îmi imaginez lesne ce mizerie trebuie să fie în locuința lor. Individă cară zilnic băuturi de la Alimentară din cartier. Când treci pe lângă ea, pute de te trăsnește a rachiu... Veți constata și dumneavoastră, dacă nu cumva ați și constatat că nu mint. Eu mă feresc de ea ca de ciumă, o ocolesc și nici nu...

Îi întrerup prezentarea din ce în ce mai *idilică* a Letiției Aldea.

— A făcut și aseară gălăgie?

Răspunde cu întârziere și cu vădită părere de rău:

— Nu... Poate n-a avut bani și n-a mai putut să-și cumpere obișnuita porție de rachiu. Se pare că a început să-și vândă lucrurile din casă. Lamentabil!

— Se pare?

— Am văzut-o zilele trecute ieșind din casă cu un pachet de cărți și cu o lampă de noapte. Le-a plasat desigur în schimbul unei sume derizorii.

Își aranjează părul pe după urechi și continuă mohorâtă:

— N-am auzit niciun zgomot aparte. Majoritatea timpului liber mi-l petrec în această cameră, a cărei fereastră dă spre curtea interioară. Nu-mi dau seama ce se întâmplă pe stradă, cine intră și cine iese din imobil. Regret...

Văzând-o cum se frământă pe scaun, o cred că regretă. E măcinată desigur de sentimentul frustrării, de faptul că nu izbutește să afle mai multe amănunte intime despre viața vecinilor; aş fi în stare să jur că tânjește după un bărbat, că își invidiază toate colegele căsătorite; de altfel, îmi revine în minte observația bătrânului Berindei! „Ce n-ar da ea să fie atacată în fiecare noapte de un vlăjgan!”

Stratulat recapitulează informația obținută:

— Deci insul acela părea să aștepte ceva, sau pe cineva.

— Așa am avut eu impresia. Gândiți-vă și dumneavoastră, ce rost avea să stea în hol?

— Da... Ședea cu cotul stâng pe calorifer și cu palma dreaptă rezemată de baston.

— Vă dau cu plăcere o declarație scrisă.

— Puneți totul pe hârtie, amănunțit. Vom trece mâine pe aici să luăm declarația. Vă mulțumim pentru bunăvoință. Bună seara.

— Gata? Ați terminat destul de repede. Noapte bună!

Mă ridic cu un suspin de eliberare; am scăpat de vinilin, de nailon, de polietilenă și de dracu știe ce alte mase plastice răspândite cu toptanul prin locuința Lilianeii Mândroiului.

Când ajungem la capătul culoarului, Stratulat mă apucă de braț și mă strânge ca într-o menghină.

— Te-ai prins?

— La ce faci aluzie?

— La afurisitul ăla de baston.

— Ce-i cu el? De ce te preocupă?

— Bastonul n-a fost găsit în magazie. Lipsește cu desăvârșire, strălucește prin absență, ca să zic așa. Ei?

— Mi-a dispărut complet din minte. Ai dreptate... Cumnatul lui Mangu a pomenit de baston, Liliana Mândroiul - așijderea, deci Pavel Beneficiu deținea bastonul, se folosea de el cu puține ore înainte de a fi ucis. Hmm! E foarte posibil să reprezinte corpul contondent cu care a fost. Comisă crima.

— Oare de ce lipsește?

— Te miră absența bastonului? Din experiența pe care ai acumulat-o după niște ani de anchete criminalistice, știi că, în general, asasinii acționează în mod bizar, altfel decât oamenii normali. Ascunzând sau distrugând arma crimei, care reprezintă o dovadă materială, ei consideră că va fi mult mai dificil să fie descoperiți. Deseori această dovadă este îndepărtată pentru a da de furcă anchetatorilor, pentru a încurca ițele. Dacă omorul a fost săvârșit de una din persoanele ce locuiesc în acest imobil, nu-i deloc exclus ca bastonul, în cazul când nu a fost distrus, să se afle într-unul din cele opt apartamente.

— Ușurel... Ipoteza e prea îndrăzneată. Să ne limităm la

datele culese până în prezent, să nu ne pripim cu bănuielile înainte de a sta de vorbă cu toți locatarii.

— Sunt de aceeași părere. Au mai rămas familia Berindei, Cristina Lepădatu și Aldea Letiția.

— Ai uitat-o pe Miriam Vârtosu.

— N-am uitat-o, mergem la ea chiar acum...

6

Pungile de sub ochii concubinei lui Mangu s-au mai umflat, pandantivul de aur de la gât a fost îndepărtat, machiajul ultragios de asemenea, acum arată cu zece ani mai îmbătrânită, parcă și mersul i s-a transformat, pășește înaintea noastră gârbovită, spăsită, invitându-ne cu un gest moale să luăm loc, apoi se așază și ea.

Ceasul cu cuc de deasupra scrinului anunță chiar în clipa aceea orele nouă.

Miriam Vârtosu își apasă palmele pe genunchi și scapă un oftat, aruncându-mi o privire îndurerată. Nu mă las păcălit de aerul ei cernit, știu că poate să se prefacă. Stratulat se ridică și se plimbă prin încăpere cu mâinile la spate, uitându-se cu interes la fiecare obiect, de parcă s-ar afla într-un magazin și s-ar întreba dacă merită osteneala să facă vreo achiziție; întârzie puțin în fața unui tablou imens, zugrăvit în culori stridente, ce reprezintă tipica țigancă despuiată trăgând din lulea, tolănită pe un divan, pe urmă se răsucește brusc și începe cu glas uniform:

— De când îl cunoașteți pe Lică Mangu?

Femeia nu pare să priceapă imediat întrebarea, oftează și mai abitir, își încordează umerii și în cele din urmă bâiguie:

— De vreo cinci ani...

— Când a luat legătura cu dumneavoastră ultima oară?

— Păi... sunt vreo trei săptămâni de-atunci.

— Cum s-a întâmplat?

— Mi-a telefonat la serviciu... (își drege vocea spartă; mâna dusă la gură îi tremură.) Eu nu i-am dat numărul, dar nu era nicio greutate să facă rost de el. Și...

— Continuați, o îndeamnă Stratulat cu același ton lipsit de inflexiuni. Vă ascult.

— Mi-a spus că vorbește de la un telefon public și că se grăbește, propunându-mi să ne întâlnim în aceeași zi, după ce

se înserează, pe la opt și jumătate, în fața cinematografului „Patria”, apoi a închis. Nici măcar n-am avut răgazul să-l anunț că poate nu vreau să-l mai văd.

Scutură din cap în semn de negație și-și leagănă bustul jeluindu-se:

— De ce l-am ascultat? Nu știu, pe cuvântul meu că nu știu... Parcă mi-a luat cineva mințile. Uitasem definitiv de el, de cinci ani nu mai primisem nicio veste din partea lui. Puteam să fiu măritată, nu? Ca să fiu sinceră, nu m-am gândit nicio clipă să nu mă duc la întâlnire. Poate așa mi-a fost scris mie, să rămân o tâmpită până la sfârșitul vieții, o tâmpită sentimentală și păguboasă care nu se gândește la consecințele anumitor fapte. Dacă aș fi refuzat să-l întâlnesc, aș fi scăpat acum de încurcături. Sunt pregătită pentru tot ce-i mai rău, îmi dau seama că nu mă veți crede.

— Aștept urmarea, rostește Stratulat.

— Da, urmarea... Când l-am văzut pe Lică, mi s-a făcut milă de el, slăbise, avea un aspect jalnic de animal hăituit, arunca priviri disperate de jur-împrejur. M-a luat de braț, am pornit împreună spre Romană, și a început să se văicărească. Mi-a zis că îl caută un tip, pentru o răfuială, că evită să dea ochi cu el măcar un timp.

— Ce tip?

— Habar n-am, nu l-am întrebat cum îl cheamă, de ce trebuie să-l ocolească, știam că nu-i place să mă arăt curioasă.

— Curiozitatea v-ar fi pus la adăpost de neplăceri acum.

— Aveți perfectă dreptate. N-am putut să-i rezist, să mă opun, m-a implorat să-l primesc măcar o săptămână, până se satură tipul respectiv să mai umble după el.

— Și l-ați ascuns în apartamentul inginerului Matei.

— În prima noapte a dormit la mine, abia în noaptea următoare a coborât acolo, când a aflat că mi-a lăsat inginerul cheile. A motivat că voi scăpa de necazuri în cazul în care s-ar ivi o descindere.

— Se temea de o descindere?

— Da... Și din asta am înțeles că de fapt îl caută miliția. Nelu o să mă strângă de gât când va ști în ce încurcătură l-am băgat.

— Nelu?

— Inginerul Matei... Sunt sigură că îi va trimite cineva o anonimă, să-l înștiințeze ce s-a întâmplat.

— Cine îi va trimite? Vă gândiți la o anume persoană?

— Oricine. Oamenii sunt răi, adică femeile sunt rele, toate mă invidiază, vecinele și colegile de serviciu. Nelu e un bărbat chipeș, dispune de bani... îi cam dădea târcoale bețiva de Letiția, îi aținea calea pe culoar... S-au dus speranțele mele! Asta e, sunt o tâmpită sentimentală și păguboasă, m-a apucat mila când a început Lică să se tânguie.

— Nu sunteți chiar păguboasă, ați acceptat să-l primiți din pricina lăcomiei. Cât v-a oferit Mangu pentru a fi ascuns?

Mai întâi pare ofensată, apoi își mușcă buzele, sare de pe scaun și strigă isteric:

— Nu mai rezist, vă dau cuvântul meu că nu mai rezist! Să se ducă dracului totul! Mi-a lăsat în păstrare niște obiecte, vă jur că n-am vrut să le primesc, dar a insistat. Doamne, ce proastă sunt!

Deschide ușa unei boxe, răscolește un coș cu rufe murdare și trage de sub ele o geantă de voiaj, pe care o trânteste la picioarele lui Stratulat. Acesta o saită pe genunchi, îi desface fermoarul, aruncă o privire scrutătoare asupra conținutului, apoi mi-o întinde zâmbindu-mi semnificativ. În geantă se află câteva ceasuri de colecție, un calculator japonez, ultimul model, o butelie de voiaj, dar mai ales niște monede din argint, foarte vechi, bătute de nu știu care împărat roman; cu alte cuvinte, o parte din prada culeasă cu ocazia unei spargerii efectuată cu o lună în urmă într-o vilă de la marginea Bucureștilor. Cealaltă parte a prăzii a fost recuperată o dată cu arestarea infractorului Baniță Viorel, zis „Calicu”, care, cum am mai amintit, s-a ferit să sufle vreun cuvânt ce putea să-i implice pe Mangu.

Închid geanta, gândindu-mă că am rezolvat cu bine misiunea încredințată de căpitanul Panait: l-am arestat pe Mangu și am găsit toate obiectele furate din vila respectivă; succesul nu mă îmbată, abia de acum vor începe dificultățile, alergătura, tracasările...

Miriam Vârtosu încearcă marea cu degetul:

— Sper că se va ține cont de sinceritatea mea, de faptul că v-am predat...

Stratulat nu-i lasă prea mari speranțe:

— Cam târzior ați predat geanta. Sunteți vinovată de delictele de tănuire de obiecte furate și de adăpostirea cu bună

știință a unui infractor împotriva căruia era emis un mandat de arestare.

— Eu? Ce puteam să fac? Mi-a fost milă de Lică... Mi s-a părut atât de neajutorat, de prăpădit... în primele zile nu s-a urnit deloc din apartamentul lui Nelu, pe urmă s-a decis să iasă câte puțin să se plimbe pe străzile din preajmă, la o oră când cartierul e pustiu. Și... și...

— Și s-a ciocnit de un fost prieten, care între timp i-a devenit dușman, completez eu, reflectând că era plauzibilă întâlnirea dintre Pavel Beneficiu și Mangu.

— Ce prieten? Nu s-a întâlnit cu nimeni, vă jur, se ferea ca de foc să fie văzut, alegea locurile cele mai întunecoase, se strecura ca o umbră pe lângă ziduri, se întorcea tiptil și până în noaptea următoare nu se mai mișca. Își măcina nervii acolo, nici măcar n-avea curajul să deschidă radioul sau televizorul, îi era frică să nu audă vecinii vreun zgomot cât de mic. Și-mi repeta în fiecare seară că n-are să mai rămână mult. Vă asigur...

— Degeaba ne asigurați. Chiar astă-seară urma să-i duceți o nouă provizie de țigări, ceea ce dovedește că voia să mai rămână.

— Așa e... Ce pot să fac eu?

— Să declarați adevărul, o sfătuiește Stratulat. Orice târăgănare vă agravează situația, e momentul să pricepeți că nu ne jucăm de-a baba oarba. Delictul de omucidere este deosebit de grav, deci...

Miriam Vârtosu se scutură de parcă s-ar fi trezit cu un șarpe veninos în așternut.

— Nu cumva insinuați că Lică l-ar fi achitat pe... pe omul de la demisol? A, nu, categoric nu! Ar trebui să vă aduceți aminte că el *a lucrat* întotdeauna curat. Nu și-a mânjit mâinile. Se ținea de escrocherii mărunte, nu voia să...

— De la escrocheriile pe care le numiți mărunte, a *avansat* la o spargere calificată.

— N-ar fi îndrăznit să omoare un om, e un prăpădit, se ferea de scandaluri, de bătăi, știa că nu poate ține piept nimănui prin forță. El când vedea sânge curgând îl apuca tremuriciul, nu era în stare să taie nici măcar o găină.

— De unde știți că a curs sânge?

— Am zis și eu așa, într-o doară, mi-am închipuit. Habar n-am

cum s-a întâmplat. Omul acela...

Își apasă palmele pe piept și se reazemă de scrin.

— Spuneți, spuneți, o îmboldește Stratulat. Omul acela îl cunoștea pe Mangu, a stat împreună cu el la închisoare.

— Posibil, nu vă contrazic. Poate nu-l cunoștea numai Lică, poate avea relații cu cineva din blocul nostru.

— Cu cine?

— Cum pot să știu eu? Să nu mă întrebați nimic despre omor. Lică e nevinovat, nu l-a ucis el, jur pe fericirea și pe viitorul meu că Lică n-are nicio vină în privința asta. Gata, nu mai scot un cuvânt. Nu mai vorbesc, puteți să mă și arestați.

Stratulat se ridică, face câțiva pași, după care se oprește lângă ea și rostește răspicat:

— La ce oră v-ați întors ieri de la serviciu?

Miriam clatină negativ din cap, cufundată în mutism.

— Bun, conchide colegul meu, ne însoțiți, vă reținem în interesul cercetărilor.

— Pe mine? izbucnește ea. V-am dat sacoșa aia, nu? Era ușor s-o fac dispărută înainte de sosirea dumneavoastră. În definitiv... Nu mă costă mare lucru dacă vă răspund... Am intrat în bloc la orele trei și douăsprezece minute. Exact!

— Ceea ce presupune că v-ați uitat la ceas.

— M-am uitat pentru că m-am încrucișat pe culoar cu bătrânul Berindei, care s-a interesat de oră, își uitase ceasul în locuință, nu mai voia să se întoarcă din drum, spunea că o să-i meargă prost dacă se întoarce. Am stat în casă până azi-dimineață, când m-am dus la serviciu.

Mi se pare neverosimil faptul că în cursul serii de ieri să nu-și fi văzut deloc concubinul, de aceea o întreb:

— Și Mangu? Nu i-ați dus ceva de mâncare?

— Nu i-am dus, știam că mai are o jumătate de pui fript.

Stratulat o țintuiește cu o privire severă.

— Susțineți că nu l-ați întâlnit aseară pe Mangu?

— Păi, dacă stau să mă gândesc...

— Gândiți-vă bine! Nu omiteți niciun detaliu.

— L-am văzut în fugă. Mi-a bătut în tavan și am coborât.

— La ce oră?

— Nu știu... Ieri m-am culcat mai devreme. Dormeam de mult când m-a chemat jos.

— Își făcuse obișnuita plimbare nocturnă?

— Nu mi-a trecut prin gând să-l întreb. Mă grăbeam.

— De ce v-a chemat?

— Terminase țigările. Fumează ca un turc, depășește două pachete pe zi...

Se întrerupe, aplecându-și fruntea. Stratulat îi dă ghes:

— Vasăzică, susțineți că v-a chemat doar pentru țigări.

— Pentru ce altceva? Între noi nu mai existau de multă vreme relații intime, am rămas prieteni și atâta tot.

— Ce ați făcut după ce Mangu v-a anunțat că și-a terminat provizia de țigări?

— Am urcat din nou, am luat pachetul meu de *Marlboro*. I l-am dus și gata! I-am promis că îi cumpăr azi *Naționale*. Adică țigările pe care le-a zărit dânsul – arată cu bărbia spre mine – în antreu. Am fost atât de fraieră încât am atârnat plasa în cuier, n-aș mai fi...

— Nu vă abateți de la subiect.

— Scuzați-mă. I-am dat țigările mele și m-am întors. Picam din picioare de oboseală, eram cu ochii cârpiți. Și sigur că nu mă încânta să mă lovesc de vreun vecin întârziat pe palier; și-ar fi zis că nu sunt zdravănă la minte dacă i-aș fi explicat că am intrat în locuința lui Neluțu la o oră atât de nepotrivită.

— Așadar, știați că era o oră nepotrivită. V-ați uitat la ceas.

— Nu m-am uitat. Uite, na, îmi fac și cruce dacă nu mă credeți!

Bate trei cruci largi, exagerat de lent, contemplând cu smerenie icoana de argint agățată pe peretele din spatele meu. Stratulat se holbează la mine înveselit, închipuindu-și probabil că Miriam Vârtosu se închină în fața mea, apoi se încruntă și bombăne:

— Lăsați, nu vă osteniți, suntem de la miliție, nu de la patriarhie. Cum e cu ora nepotrivită?

— Se înnoptase, n-am mai auzit mașini circulând pe stradă, cred că trecuse de mult de miezul nopții.

Stratulat o scrutează îngândurat, parcă nedecis, pe urmă se întoarce spre mine și din mimica lui pricep că mă consultă dacă sunt de acord să o reținem pe concubina lui Mangu pentru cercetări, conform legilor. Înclin capul, mă ridic și rostesc cu gravitate:

— Ne urmați, cetățeană Vârtosu. Sunteți arestată.

Reacționează altfel decât mă așteptam; nu țipă. Nu se

lamentează, nu-și smulge părul, nu joacă scena ființei neîndreptățite de soartă; mâinile îi cad grele pe lângă șolduri, pe frunte i se ivește un strop de sudoare și șoptește resemnată:

— Dacă nu se poate altfel...

Arată către telefonul de pe ecran, spunându-i lui Stratulat:

— Vă rog, aș vrea să schimb câteva cuvinte cu o colegă, să o anunț că voi lipsi de la serviciu. Îmi permiteți?

Stratulat schițează un gest afirmativ și se postează lângă ea, urmărind numărul format.

— Alo? Da, eu sunt, te-am deranjat să-ți spun că mâine nu vin la birou. Nu mă întrerupe! N-are să se prăbușească șandramaua dacă voi lipsi. Cât? Nu prea știu... Două-trei zile, în niciun caz mai mult. Ce să-i spui șefului? Spune-i că sunt constipată... Pa, dragă Vuța!

Trânțește receptorul, aruncă o privire întunecată împrejur, apoi ne spune:

— Trec în dormitor să mă schimb. Las ușa întredeschisă. Nu vă fie teamă, nu-mi tai venele, nu mă spânzur și nici nu beau vitriol. Țin enorm la amărâta asta de viață...

Revine după vreo cinci minute, îmbrăcată cu o rochie banală, încălțată cu niște sandale joase, purtând sub braț o geantă plic.

După ce ieșim, încuie cu grijă cele două broaște yale ce l-ar face să transpire serios chiar pe un spărgător foarte abil, apoi îi întinde inelul cu chei lui Stratulat.

— Pofțiți.

— Băgați-le în geantă.

Coborâm treptele încet, în șir indian, Stratulat în față, Miriam Vârtosu la mijloc, eu în urma lor. Când ajungem pe palierul parterului se deschide fără zgomot ușa apartamentului 3 și apare Letiția Aldea, își aranjează cu un gest de cochetărie părul ciufulit, rărit, observând cu interes neascuns procesiunea noastră și exclamă:

— Formidabil!

— Gura! șuieră Miriam peste umăr, oprindu-se.

— Angajează-ți un avocat, frumoaso, vei avea mare nevoie de ajutorul lui.

— Nu-mi purta de grijă. Intră în casă, e curent pe sală și poți să te dezbeți.

După care reîncepe să coboare fără a lua în seamă hohotele de râs sacadate ce o urmăresc.

Trag mașina dinaintea porții cu dantelărie de fier forjat, aștept să ia loc în spate Stratulat și Miriam Vârtosu și, după ce răsucesc cheia de contact, comentez scena petrecută pe palier:

- Nu prea vă are la suflet Letiția Aldea.
- Nu, murmură absentă concubina lui Mangu.
- Poate e convinsă că aveți ceva de ascuns.
- Mă doare în cot de convingerea ei. Nu s-a mai trezit din beție de un deceniu...

*

După ce o predăm pe Miriam Vârtosu, împreună cu recomandările de rigoare, ieșim în stradă. Suflă un vânt cald, care nu izbutește să alunge mirosul persistent de praf și de asfalt încins. Stratulat își îndreaptă umerii și se uită o clipă la cerul murdar, fără stele.

- Ah, Dorule, ce n-aș da să pot merge duminică la pescuit.
- Aha! Bați șaua să priceapă iapa. Puneți pofta în cui, nu-mi irolesc benzina transportându-te pe tine la cine știe ce baltă.
- Nu fi meschin. Oricum, de data asta ai scăpat, prevăd că duminică vom avea de lucru.
- Vom avea. Noapte bună...

Nu mă clintesc din loc, bănuind ce va urma. Stratulat mă ia de braț și-mi spune mios:

- Unde te grăbești? Dacă nu mă duci duminică la pescuit, du-mă acum acasă. Ți ofer o cafea și o porție dublă de tort. De mult n-ai mai vizitat splendidul cartier Balta Albă.
- Ba l-am vizitat cam des în ultima vreme. Te-ai abonat la mașina mea?

— Te implor...

Mă prefac un moment supărat, apoi îl împung cu degetul în coaste.

- Fie. Bunătatea mea n-are limite.
- Recunosc, sunt un profitor și un...
- Urcă până nu mă răzgândesc. N-am timp de palavre, mi-e somn.

Pe la jumătatea drumului, se întoarce spre mine gândind cu voce tare:

- Mi se pare puțin probabil ca omorul să fi fost săvârșit de o persoană care nu locuiește în blocul respectiv.
- M-ai dat gata cu observația ta.
- Ar fi posibilă și cealaltă variantă.

— Pușchea pe limbă! Prima versiune ne avantajează în mod cert, deoarece se restrânge aria investigațiilor.

— Crezi? Nu mi-au plăcut niciodată anchetele cu circuit închis. Te împotmolești când ți-e lumea mai dragă, fiind obligat să reiei totul de la capăt.

— Cum îți imaginezi tu că s-a comis infracțiunea?

Trage adânc din țigară, expiră fumul, pe geam și rostește gânditor:

— Uite ce-mi imaginez eu... Pavel Beneficiu bănuie că Mangu e găzduit de către concubina lui. Stă la pândă, răbdător, fiind convins că mai curând sau mai târziu acesta își va face apariția.

— Da? Sunt tare curios cum va reacționa căpitanul când îi vei expune ideea ta. Basmeele nu-l încântă, acceptă doar dovezi certe.

— Ți-o spun ție, nu șefului. Așadar, Pavel Beneficiu îl surprinde pe Mangu când acesta pornește la plimbare. De acord?

— Nicidecum. Primo: conform declarației lui Miriam Vârtosu, Mangu părăsea apartamentul inginerului doar după miezul nopții. Secundo: conform constatării medicului legist, asasinatul s-a produs mai devreme.

— Declarațiile concubinei lui Mangu mă lasă rece până nu se confirmă în întregime. Ce zici?

— Nimic. La ora asta n-am chef de teoria chibritului.

— Dacă de pe acum ești ciufut, mă aștept la lucruri frumoase în următoarele zile.

Înalt din umeri și opresc mașina la colțul blocului în care locuiește familia Stratulat.

— Coboară, ai început să devii sâcâitor.

— Te tentează o felie de tort?

— Menține-ți invitația pentru altă seară. Te rog să-i transmiți Mioarei omagiile mele.

Flutură mâna și pornește pe alee, dar după doi-trei pași revine și deschide portiera. Îl ironizez:

— Metoda *Colombo* a devenit o adevărată manie la tine, o întrebuințezi chiar și față de colegi. S-auzim! Ai realizat într-o clipită cine a comis crima?

— Nu... Altceva. O chestiune mult mai delicată. Ascultă, Dorule, ce cusur ai, mă, de nu te însori?

— Cară-te!

— Bine, bine, vom discuta noi problema asta în curând, foarte serios. Noapte bună!

*

Blocul în care ocup o garsonieră este relativ nou, a fost construit în urmă cu cinci ani, dar a și început să capete un aspect jalnic. Cutiile pentru scrisori nu se închid bine, sau sunt sparte, subsolul este parțial inundat, în hol se aciuiesc noaptea o droaie de pisici, pe paliere sunt depozitate mobile ruinate, pereții s-au coșcorit, în ghelele de gunoi mișună gândacii.

Părăsesc liftul la etajul opt, avansând precaut pe culoarul lung, invadat de o totală obscuritate. Îndată ce pătrund în locuință, îmi amintesc cu neplăcere de ultima întrebare a lui Stratulat. Camera mi se pare neprimitoare și mai ales pustie. Domnește o căldură sufocantă, deși la plecare am lăsat deschisă ușa dinspre balcon, și încă stăruie nesuferita duhoare de nicotină.

Fac un duș, apoi îmi pregătesc un ceai foarte tare, pe care îl beau pe îndelete, stând în fotoliul de răchită de pe balcon și privind ferestrele luminate ale blocurilor dimprejur. Dinspre strada de care mă desparte un grup de clădiri răzbate din când în când uruitul slab al tramvaielor.

Gândurile îmi sunt acaparate de ancheta în curs...

Revăd chipurile celor audiați până în prezent, îmi răsună în urechi glasurile lor: familia Călan, decoratorul Vintilă, Miriam Vârtosu, Mândroiul Liliana. Primele audieri, la care se vor adăuga desigur altele, cine știe câte; intrarea într-un labirint foarte întortocheat, la capătul căruia trebuie să se afle făptașul... Nenumărate ore de muncă stăruitoare, trepidantă (uneori poate plictisitoare), încordate, ore în care presimt că voi fi apăsător neconținut de obsesia că nu am voie să scap nici cel mai neînsemnat amănunt. Versiunea expusă de Stratulat în timp ce-l duceam acasă nu mi se mai pare trasă de păr.

E posibil oare ca niciunul dintre locatarii imobilului respectiv să nu fi sesizat un fapt ieșit din comun, petrecut în cursul serii de ieri?

Sorb ultima înghițitură de ceai, reintru în cameră și mă întind cu un oftat de plăcere pe dormeză; aprind veioza și trag din cel mai apropiat raft al bibliotecii romanul început cu două săptămâni în urmă. Somnul mă învăluie înainte de a apuca să termin primul capitol.

Căpitanul Panait stă la birou cu bărbia proptită în palme, cu spinarea încovoiată, ascultând cu atenție raportul susținut de Stratulat. Când acesta încheie, căpitanul se ciupește de mustața pătată de nicotină, reflectează câteva momente și repetă ultima frază a colegului meu:

— Încă nu se poate trage nicio concluzie... (Scoate o țigară, o frământă și ne zâmbește sarcastic.) Ce să vă spun, mare filosofie! Nici nu v-am pretins concluzii, adică nu vi le pretind deocamdată. Terminați audierea tuturor locatarilor, după care vom decide ce pistă vom continua, în ce direcție vom orienta investigațiile. Să nădăjduim că procesul-verbal de necropsie va da la iveală amănunte revelatoare.

— Cum s-a comportat Mangu la primul interogatoriu? se interesează Stratulat.

— Asta voiam să discut acum. (Caută printre actele de pe birou, bombănind, extrage dintre ele niște pagini dactilografiate și ni le întinde.) Pofțiți! Nu mai e cazul să precizez că tipul e uns cu toate alifile, îi știți și voi cazierul...

Ne apropiem capetele și parcurgem împreună declarația lui Mangu Lică, zis „Nașu”, zis „Pleașcă”, declarație dată imediat după arestare. Lăsând deoparte preliminariile, lipsite de interes, iată ce spusese Mangu:

Întrebare: Cum de ți-a venit ideea să te ascunzi în locuința cetățenei Vârtosu Miriam?

Răspuns: Sunt prietenul ei. Adică... am avut cândva relații intime cu Miriam. Și am socotit că cel mai nimerit lucru ar fi să o caut și să-i cer să mă adăpostească o vreme.

Întrebare: Câtă vreme?

Răspuns: Păi, până se liniștesc apele. Am aflat că umblați după mine.

Întrebare: De la cine ai aflat?

Răspuns: De la niște foști vecini din Colentina. I-am văzut într-o seară la restaurantul „Dâmbovița”. Intrasem să-mi iau țigări. Unul din ei mi-a șoptit că s-a interesat sectoristul de mine, la vechiul domiciliu, că a descusut-o pe Miranda. Dar eu demult nu mai stau cu Miranda, am plecat de la ea anul trecut. Acu e încurcată cu un măcelar din Obor și cu casapul ăla nu-i de glumit... Așa că... M-am prins că trebuie să dispar urgent din circulație, să zac măcar o lună într-un loc ferit. Dacă m-a pus

dracul să mă înhăitez cu Viorel Baniță și să...

Întrebare: Recunoști că ai participat împreună cu Baniță la jefuirea locuinței profesorului Mărgăritărescu Dinu în noaptea de 26-27 mai, anul curent?

Răspuns: Recunosc... Altceva nimic! Mie să nu-mi puneți în spinare fapte de care habar n-am. Nu vreau să pice măgăreața pe mine!

Întrebare: La ce te referi?

Răspuns: Nu l-am omorât eu pe Pavel Beneficiu! Vă jur că nu m-am atins de el! De câte ori m-ați prins cu ceva, am spus tot, nu v-am făcut greutăți. De data asta...

Întrebare: De data asta te-ai băgat într-o afacere care te depășește și ți s-a înfundat. Ce motiv ai invocat când i-ai cerut cetățenei Vârtosu să te ascundă?

Răspuns: Nu știu cum să vă spun... Eu... *Întrebare:* Să spui adevărul. Ai afirmat că te caută un tip pentru o răfuială. La cine ai făcut aluzie?

Răspuns: La nimeni anume. Am aruncat și eu o vorbă, am zis prima minciună care mi-a trecut prin minte, ca să i se facă milă de mine, să mă primească. N-am folosit niciun mijloc de constrângere, n-am amenințat-o, m-a băgat de bună voie în locuința inginerului. Intenționeam să stau acolo un timp, pe urmă s-o roiesc în provincie. O tâmpenie... Nu știu unde mi-a fost capul, trebuia să-mi dau seama că sunt urmărit în toată țara. Iar pe Pavel... Uite că mi-am adus aminte chiar acum cum îl mai chema...! Ca să vedeți și dumneavoastră că vreau să colaborez... Pavel Dragomir, așa îl chema...

Întrebare: Când și cu ce ocazie l-ai cunoscut pe Dragomir?

Răspuns: N-aș vrea să vă închipuiți că... *Întrebare:* Ce să ne închipuim?

Răspuns: Cu Pavelică n-am fost nici prieten, nici dușman. Am stat câteva luni la pârnaie cu el, în '75... Puteți să verificați! Să-mi sară ochii din cap dacă vă mint. *Întrebare:* Când l-ai reîntâlnit și ce relații ai întreținut cu el? *Răspuns:* Păi... L-am văzut aseară... Ghemuit în dulapul ăla... Mă jur că nu l-am miruit eu!

Întrebare: Dragomir deținea o fotografie în care...

Răspuns: (tresare puternic) Ce fotografie? Habar n-am! Eu m-am ferit toată viața de fotografi. Sunt o adevărată pacoste... Poze îmi lipsesc mie?!

Întrebare: Nu poți să negi existența fotografiei. Dispunem de un martor care a văzut-o la Dragomir, cu două zile înaintea morții acestuia. Când a fost făcută fotografia în care apari alături de Dragomir?

Răspuns: Să mă gândesc...

Întrebare: Gândește-te. E nevoie să repet întrebarea?

Răspuns: Nu-i nevoie. Da, aveți dreptate, uitasem de poza aia. A trecut ceva timp de-atunci. Am mințit când am zis că l-am întâlnit pe Pavelică numai la pârnaie. Vă rog să credeți că sunt foarte speriat. Pe Pavelică l-am văzut ultima oară acum vreo patru sau cinci ani. Absolut întâmplător, n-a fost nimic aranjat. Ne-am izbit unul de altul în Piața Amzei, în fața Oficiului Stării Civile. Căscam gura la o cununie, tocmai coborau mirii pe scări... Pavelică m-a tras deoparte și i-a făcut semn unui fotograf. I-a zis: „Don Stănescu, arde-ne și nouă un suvenir!” Așa i-a zis... N-am mai avut timp să-mi acopăr moaca. V-am spus, pe mine nu mă interesează fotografiile, nu sunt actor. Aiureli! Pavelică m-a invitat la „Cina” la o bere, și mi-a propus o chestie...

Întrebare: Ce ți-a propus?

Răspuns: Păi... era paznic de noapte la un depozit de materiale textile și susținea morțiș că se poate da o gaură acolo, că a studiat el terenul cu grijă. Mi-a spus să mai caut un tip de încredere și să fac rost de-o mașină. Nu m-am angajat, am refuzat categoric, treaba mi s-a părut a dracului de periculoasă, în apropierea depozitului era o cazarmă, putea să ne observe santinela când o întindeam cu marfa. Am refuzat, vă jur...

Mai departe, Mangu nega cu înverșunare că l-ar fi întâlnit pe Dragomir în seara de miercuri, când fusese comisă omuciderea; îl lua pe *nu știu* în brațe de câte ori întrebările aveau o contingentă cu crima; nu știa ce căutase sau pe cine căutase Dragomir în clădirea în care fusese ucis, nu știa cu ce se ocupase Dragomir în ultimii ani, nu știa cum aflase Dragomir ultima adresă a Marietei Vasilescu, nu știa cu ce scop îl căutase acolo; etc., etc...

— Mda, mormăie Stratulat, ne-am lămurit buștean. Îmi pun oarecare speranță în interogatoriul concubinei lui Mangu. Presimt că nu și-a golit sacul în întregime. O zicală spune că mai rea e gazda hoților decât hoțul. Mangu a sfătuit-o desigur

cum să se comporte în cazul unei audieri. Iar confruntarea lor ar putea să...

Este întrerupt de țârâitul telefonului de pe birou. Căpitanul se grăbește să ridice receptorul.

— Da, eu. Ascult... Cum? Deosebit de interesant!

Mai schimbă câteva amabilități cu interlocutorul, depune receptorul și ne înștiințează:

— O informație de la laboratorul de criminalistică. Pe manșeta pantalonilor purtați de Mangu în momentul arestării se găsea o pată de origine suspectă. Analiza a relevat urme de sânge uman ce fac parte din...

Se întrerupe, privindu-mă intrigat:

— Ți se citește contrarietatea pe figură, Vișane. Ce nu-ți convine?

— Pun prinsoare pe oricât că sângele analizat se încadrează în aceeași grupă sangvină cu sângele victimei.

— Ai nimerit în plin. Mangu devine în mod automat suspectul numărul unu.

— În România există milioane de cetățeni care au grupa sangvină a lui Dragomir Pavel.

— Această similitudine nu ne împiedică să abandonăm ușor o posibilă dovadă materială. Sunt tare curios cum va justifica Mangu prezența petei de sânge. Să nu-mi spui că în timpul unei plimbări nocturne s-a încăierat cu un cetățean al cărui nas a sângerat.

— Nu spun.

— Nu uita că Dragomir deținea câteva mii de lei. S-au săvârșit omucideri pentru sume mai mici.

— Cunosc cazurile respective, răspund îmbufnat.

— Permiteți? intervine Stratulat.

— Te rog.

— Dacă presupunem vinovăția lui Mangu, se ivește o anomalie. O anomalie de comportament... De ce a lăsat Mangu în buzunarul victimei numai o jumătate de fotografie? De ce a înlăturat doar fragmentul în care apărea el? Nu era mai simplu, mai normal, să distrugă toată fotografia?

— Da, ar fi o ciudățenie... Dar asasinii nu gândesc coerent, se comportă straniu chiar în majoritatea infracțiunilor premeditate, acționează conform unei logici aparte, proprie. (Bea o gură de cafea, se strâmbă de parcă ar fi înghițit fiere.)

Să examinăm datele personale ale victimei... Vi le notați și le învățați pe de rost. Vasăzică, Dragomir Pavel, zis Beneficiu, s-a născut în anul 1918, luna octombrie, ziua 17, în orașul Galați; înălțimea: 1,75 m.; greutatea: 72 kg. Profesia de bază: avocat. În 1950 a fost radiat din barou; a dus o viață agitată din punctul nostru de vedere, s-a ocupat o perioadă cu afaceri mărunte, apoi a urmat un curs de veterinari, dar n-a practicat această profesie niciodată. La data de 6 martie 1953 a fost arestat de miliția orașului Brașov pentru delictul de abuz de încredere, la 4 ianuarie 1960 arestat în București pentru fals în acte publice, la 30 august 1975 arestat tot în București, implicat în jefuirea unui depozit de îmbrăcăminte. La data de 20 iulie anul curent Dragomir a fost arestat la Ploiești, suspectat de practicarea avorturilor ilegale. Eliberat din lipsă de dovezi. În total, a ispășit 12 ani de închisoare.

— Un adevărat îngeraș, comentează furios Stratulat, îi mai lipseau doar aripioarele. Iar noi ne străduim să-l descoperim pe cel care i-a retezat avântul.

Căpitanul se încruntă, împreunându-și vârfurile degetelor cu noduri proeminente.

— Comentariul este cu desăvârșire deplasat. Suntem datori să acționăm la fel de prompt și cu aceeași competență ca și în cazul când ar fi fost omorât un copilăș nevinovat. Procedura nu diferă.

— Am înțeles, mormăie Stratulat.

Căpitanul îl fulgeră cu o privire severă și reia:

— Ultimul domiciliu înscris pe buletinul de identitate al lui Dragomir se află la Ploiești. Colegii de la Inspectoratul Județean Prahova au procedat aseară la o primă descindere și...

Înalt două degete, ca la școală, intervenind:

— Să nu mi-o luați în nume de rău, însă propun să facem și noi o vizită la domiciliul lui Dragomir. Stratulat sau eu. Nu pentru că îi subapreciez pe colegii noștri, dar ochiul stăpânului...

— În regulă, admite căpitanul după o scurtă ezitare. Am să iau legătura cu cei din Ploiești. Vă veți înțelege între voi cine se va deplasa acolo. Altceva?

— Mă preocupă lipsa bastonului pe care Dragomir îl avea chiar și în ultima zi a vieții, conform declarației martorei Mândroiș Liliana.

— Mi-am pus și eu această problemă. Probabil a fost distrus sau îndepărtat de la locul faptei.

Stratulat se uită la mine de parcă ar vrea să se scuze.

— Vișan emite ipoteza că bastonul s-ar găsi într-unul din cele opt apartamente, fără ca locatarul respectiv să cunoască acest amănunt.

— Pe ce se bazează ipoteza ta, Vișane?

Protestez spăsit:

— Nu-i ipoteză, ci o simplă intuiție.

Căpitanul îmi zâmbește acru și scandează cu ton didactic:

— Din păcate, mai bine zis din fericire, dosarele întocmite de noi trebuie să conțină în mod obligatoriu piese doveditoare cât se poate de clare, nu simple intuiții. Organele de urmărire penală au sarcina să...

— Am înțeles!

— Atunci n-am să te trimit la reciclare. La treabă, copii! Mă veți anunța îndată ce se vor ivi elemente interesante.

*

Încăperea în care ne primește Berindei este inundată de lumina puternică a soarelui; dinspre bucătăria de alături, cu ușa întredeschisă, pătrund efluvii de vanilie; aroma dulceagă a vaniliei nu izbuteste totuși să biruie mirosul mult mai persistent de medicamente ce emană dinspre patul pe care stă întinsă soția lui Berindei, o bătrână cu chipul pământiu, transpirat, invadat de riduri, pe care ochii verzi strălucesc intens.

Berindei aranjează perna de sub capul soției, netezește mașinal o cută a cuverturii și ne invită să luăm loc, grăbindu-se să ia de pe unul din scaune o vioară.

— Am fost violonist într-o orchestră simfonică, ne explică el, ținând instrumentul la piept ca pe un prunc. Acum sunt pensionar... Și din când în când dau lecții de muzică tângurilor din cartier.

— Claudiu, rostește cu glas stins nevastă-sa, crezi că pe tovarăși îi interesează lecțiile tale?

— Voiam să-i anunț că nu mă ocup cu nimic ilegal.

— Bine, bine, dă-mi ochelarii.

Berindei îi scoate din tocul de pe noptieră și îi întinde. Bătrâna îi așază pe nas, ne măsoară rând pe rând cu o privire pătrunzătoare și respiră precipitat, ca după un mare efort fizic.

— De la noi nu cred că veți culege informații, ne spune ea cu

un ton de tristețe. Nu ne amestecăm cu ceilalți locatari. Ne vedem de bătrânețea noastră. Mi-a povestit Claudiu ce s-a întâmplat la demisol. O nenorocire! De fapt, ce doriți să știți?

Stratulat înșiră grijuliu semnalmentecele celui ucis întrebând dacă nu cumva l-au zărit în seara respectivă prin preajma blocului. Berindei ascultă, posomorât, frecându-și bărbia țepoasă, dolofană, și răspunde repede:

— Regret că nu vă pot ajuta. Nu l-am zărit.

— Nici eu, îi ține nevastă-sa izonul. Zac de aproape trei săptămâni în pat, abia astăzi mă simt puțin mai bine. Doctorii spun că e viroză... Claudiu m-a îngrijit, nu s-a clintit de lângă mine. A ieșit din casă numai pentru mici târguieli, fără a lipsi mai mult de o jumătate de oră iar tânguierile le-a făcut numai în cursul dimineților.

— Ieri am fost și la „Nufărul”, precizează Berindei. Am lipsit vreo două ore. Vă sugerez să discutați cu domnul Vintilă, prin atelierul lui se perindă o groază de tipi, mai dihai ca la moară, poate vreunul din ei să fi observat ceva aparte.

— Claudiu! îl ceartă bătrâna. Nu-ți bârfi vecinii.

— Nu-i bârfesc, dragă, spun adevărul. Noi nu suntem curioși din fire, cum este locatara aceea de la parter, care trage cu urechea pe la ușă și când o surprinzi pretinde că trecea întâmplător pe culoar.

Nevastă-sa scapă un oftat, clătinând din cap, muștrător.

— La care vecină vă referiți? întreabă Stratulat.

— Ei, la duduia Letiția. Dânsa e...

Ezită să continue, încrucișează brațele și-și țuguie buzele.

— De câtă vreme o cunoașteți pe Aldea Letiția?

— De vreo opt ani, adică de când ne-am mutat noi aici. Cunoștință din vedere, bineînțeles. Bună ziua și atât. M-a abordat de câteva ori, mi-a cerut să-i împrumut o sută de lei. Nu i-am dat! Nu pentru că n-am avut sau că sunt avar, ci pentru că nu-mi place să încurajez beția.

— Claudiu! exclamă nevastă-sa.

— Ei, da, nu încurajez beția. Un viciu de la care se trag aproape toate relele din lume. (Mângâie vioara de pe masă cu un gest de mare tandrețe.) Țin să precizez încă o dată că în ultima săptămână am ieșit din casă numai diminețile. Iar ieri...

— Am notat, ieri ați lipsit mai mult, v-ați dus și la „Nufărul”.

— Categorie!

Replica este prea ascutită, poate și ușor tremurată, tonul nu mi se pare chiar categoric. Intervin prompt:

— Nu cumva ați stat în oraș mai mult de două ore?

— Ăăă... N-ar fi exclus...

Trage cu coada ochiului la nevastă-sa, părând intimidat. Ea își scoate ochelarii, vrea să spună ceva, însă e zguduită de un acces de tuse seacă, prelungită, ce-i învinețește chipul și parcă îl și îngustează, împiedicând-o să vorbească. Berindei ia de pe masă un pahar cu un lichid maroniu, o ajută să bea, îi șterge bărbia cu o batistă trasă de sub pernă și când se întoarce spre noi observă că ochii îi sunt străbătuți de nelinește. Îmi ocolește privirea, murmurând:

— E posibil să fi revenit acasă mai târziu. (Își trosnește degetele, preocupat, apelând la ajutorul soției.) Ce părere ai, dragă, am depășit două ore?

— Dormeam când te-ai întors.

— Așa e...

— Vă rog să precizați intervalul de timp, stăruie, realizând în treacăt uimirea lui Stratulat, care nu pricepe de ce sunt chițibușar într-o chestiune ce i se pare cu siguranță minoră.

— De la opt până la zece, răspunde Berindei.

Freacă cu vârful pantofului un colț al covorului, își drege vocea cu putere și adaugă bâlbâindu-se:

— La... La „Nufărul” era... era aglomerație, a tre... trebuit să stau la... la rând.

— Aveți o încăpere la demisol?

— Am avut cândva, dar am renunțat la ea, am predat-o domnișoarei Liliana Mândroi. Dacă vă interesează, încăperea de alături îi aparține Cristinei Lepădatu, ambele fiind situate pe partea stângă a coridorului. Cele de vizavi...

— Vă ascult.

— Cea în care s-a întâmplat nenorocirea este ocupată de familia Călan, iar cealaltă este goală. A locuit în ea până de curând caloriferistul nostru.

Își agită mâinile, din ce în ce mai îmbufnat. Am vaga impresie că îmi lansează un mesaj mut, implorându-mă să nu insist. Poate nu ascunde un fapt important pentru noi, poate dorește ca nevastă-sa să nu-i impute vreo vină mărunță. Reia încetișor:

— Noi nu avem magazie la demisol.

— Spuneți că prin atelierul decoratorului se perindă o groază de tipi.

— Destul de des. Cam de trei ori pe săptămână.

— A avut și miercuri musafiri?

Ochii i se limpezesc, figura posacă i se destinde.

— Nu știu cu ce s-a ocupat artistul nostru în cursul zilei de miercuri. M-am exprimat la modul general. Numai când trec prin fața ușii pot să-mi dau seama dacă are musafiri. Ferestrele noastre dau spre strada din spatele casei, nu observăm cine intră și cine iese din clădire. (Își ciupește vârful bărbiei, oftând.) Noi nu ne-am certat cu zici un vecin, puteți să-i întrebați pe toți, nimeni nu va susține contrariul. Nu agreăm cancanurile.

Pe buzele lui Stratulat flutură un surâs de îndoială.

— E regretabil ceea ce s-a întâmplat, continuă bătrânul violonist. Îmi pare rău, sincer îmi pare rău că nu vă pot fi de folos. Acum, dacă nu mai aveți treabă cu mine... Aș dori să plec în oraș.

— Unde vrei să pleci, Claudiu? îl întreabă soția...

— Am promis să examinez un copil. Părinții vor să-l înscrie la școala de muzică.

— Poate tovarășii mai au nevoie de noi.

— Am spus tot ceea ce știam, nu?

Ne îndreptăm spre ușă, conduși cu temenele de Berindei, acum mai puțin preocupat. Îi întind mâna, surâd încurajator și când ajungem în vestibul îi spun:

— Dacă mai aveți de făcut o completare, vă rog să nu vă sfiți.

Tresare și rostește în șoaptă, probabil pentru a nu fi auzit de nevastă:

— Sunteți foarte amabil. N-am... n-am nimic de adăugat.

Înghite în sec și închide ușa în urma noastră, încet, foarte încet, de parcă ar fi de sticlă și s-ar putea sparge la cel mai mic soc.

Stratulat nu mai interpretează scena lui Colombo, nu se mai întoarce să pună o ultimă și neașteptată întrebare Mă prinde afectuos de braț și mă antrenează în direcți; apartamentului ocupat de Lepădatu Cristina.

Cristina Lepădatu pare să aibă șaizeci de ani, dar la fel de bine și șaptezeci; din profil seamănă cu o mătă de maidan hrănită cu resturi menajere culese de prin cutiile de gunoi; are fața sfrijită, fruntea mică, sprâncenele subțiri și rărite, ochii galbeni-verzui, nasul gros, urechile plasate către creștetul capului, iar buza inferioară o depășește mult pe cea superioară, element ce poate să denote că posedă o fire disprețuitoare și dezgust față de semenii. Seamănă destul de puțin cu cotoiul siamez pe care îl ține în brațe, obez, cu blană lucioasă și ochi extrem de vioi, parcă umani.

Stratulat întinde mâna să mângâie cotoiul; acesta închide ochii și începe să toarcă instantaneu, spre surprinderea stăpânei.

— Fantastic! se miră ea cu o voce sâsăită. Sunteți un suflet milostiv. Leonard nu suportă indivizii meschini.

Colegul meu se înclină curtenitor și se așază pe scaunul de lângă șifonier. Interlocutoarea noastră îl imită, se lasă cu grație pe jilțul larg plasat la capătul mesei, iar eu mă mulțumesc să rămân în picioare, întrucât nu există alt scaun în încăperea. Pe masa din dreptul ferestrei sunt orânduite în semicerc niște cărți de tarot. Mă uit la ele, ușor nedumerit.

— Când ați sunat dumneavoastră, îmi explică locatara apartamentului 7, tocmai le aranjam.

— N-am mai văzut asemenea cărți de joc, remarcă Stratulat.

— Nu sunt cărți de joc.

— De ghicit?

— Da... Vă dau cuvântul meu că nu scot niciun folos material de pe urma lor. Mă distrez uneori, îmi fac de lucru să mai treacă timpul când mă plictisesc.

Ating o carte, întrebând:

— Ce semnificație are?

— Depinde... Au fost aranjate pentru mine. Asta în primul rând, în al doilea rând trebuie interpretată în contextul cărților ce o înconjoară. Să vedem cum vă pică dumneavoastră.

Depune cotoiul pe o pernă de sub masă, strânge cărțile, le bate de câteva ori cu îndemănare de crupier profesionist, apoi le aruncă pe masă. Acum sunt etalate într-un rând aproape perfect orizontal. Îmi zâmbește cu superioritate, dar și cu oarecare milă, ciocnind cu arătătorul pe care sticlește un safir

cartea indicată de mine.

— Ați atins *Spânzuratul*. Când e în picioare, înseamnă reușită cu sacrificiu enorm. Dumneavoastră v-a căzut răsturnat, ceea ce arată că sacrificiul este absolut inutil.

Stratulat rânjește, distrându-se copios, chicotește și o îndeamnă:

— Continuați, îl interesează.

Cristina Lepădatu mă scrutează cu gravitate, de parcă ar dori să mă anunțe că dacă am intenția să-mi cunosc viitorul o fac pe propria mea răspundere.

— Să continui?

— Da.

— Acesta este *Papa*. V-a căzut tot răsturnat. Așadar, temeți-vă de înșelători și de intriganți.

Stratulat îmi face cu ochiul, arborând mina unui copil căruia tocmai i s-a oferit jucăria mult. Visată. Înalt din umeri, considerând că e cazul să pun capăt comediei și trec la cheștiunea esențială pentru mersul anchetei:

— Vă rog să precizați cum v-ați petrecut timpul în seara zilei de miercuri, între orele 21 și 23,30.

Bustul aproape scheletic al ghicitoare e scuturat de un fior.

— Am stat în casă. Mi-au venit în vizită niște prietene. Vă dau adresa lor, să discutați cu ele, să vă convingeți că nu vă mint.

— La ce oră au plecat prietenele?

— Și-au luat rămas bun în jur de 11. Nostim, nu? Posed alibi. Una din ele s-a uitat la ceas, a spus că este 11 și câteva minute, s-a mirat cât de repede a zburat timpul, pe urmă s-au grăbit să plece. Nu vreți să scrieți adresa lor?

Stratulat notează conștiincios numele și adresele celor două vizitatoare, iar eu formulez alte întrebări, fără să obțin vreo informație utilă.

Rezultat egal cu zero pe toată linia...

Nu, Cristina Lepăda tu n-a întâlnit niciodată victima, nu-i știe numele, ne imploră să nu-i cerem referințe despre ceilalți locatari, deoarece s-a mutat în acest imobil numai de două luni și n-a avut vreme să-i cunoască; nu i-a atras atenția niciun zgomot suspect.

N-am impresia că mă trage pe sfoară, declarația ei mi se pare francă, în ciuda faptului că decorul care mă înconjoară ar putea să mă îndemne să nu cred în spusele ei: Mă uit încă o

dată la cărțile de tarot etalate pe masă, la globul de cristal de pe pervazul ferestrei, la schițele lipite pe pereți, reprezentând tabele cu poziția planetelor, cu aspectele și ciclurile lor, la palmele uriașe pe care sunt desenate liniile ce le străbat, toate strident colorate, apoi îi fac un semn discret lui Stratulat, transmitându-i că am terminat.

În prag, înainte de a ne despărți de Cristina Lepădatu, colegul meu o consultă:

— Aș dori să-mi interpretați visul de azi-noapte.

— Cu mare plăcere, exclamă ea roșind feciorelnic. Ce vi s-a arătat?

— Un vultur care a murit după ce a ciugulit niște pietre.

Îl privesc cu invidie; nu l-aș fi crezut capabil de atâta imaginație spontană; și, totodată, sunt curios să aud răspunsul. Obrazul smochinit al locatarei apartamentului 7 este marcat acum de tristețe; nu se grăbește să vorbească. Oare întrebarea a prins-o pe picior greșit? Nicidecum, deoarece în clipa următoare turuie cu un ton triumfător, de parcă ar trâmbița o izbândă nesperată:

— Un vis straniu, absolut straniu... Ruină, dificultăți și obstacole în calea unei realizări materiale.

— Mulțumesc, m-ați scutit de-o cheltuială, săptămâna viitoare voi renunța la completarea obișnuitului buletin Pronosport.

— În ce lună și în ce zi v-ați născut?

Stratulat dă din mână a lehamite.

— Lăsați, nu doresc să-mi faceți horoscopul.

— Dar în vise credeți, nu-i așa?

— Nu cred.

— Totuși...

— A fost un coșmar, nu un vis, am mâncat aseară două porții mari de musaca.

— Eu sunt vegetariană convinsă. Și dacă vreți să vă întocmesc horoscopul, vă asigur că...

— Nu, mulțumesc, nu sunt amator.

Ne grăbim să coborâm la parter, înainte de a fi copleșiți de avalanșa cunoștințelor oculte. După ce dispărem din câmpul vizual al Cristinei Lepădatu, Stratulat mă prinde de cot și mă imploră în șoaptă:

— Dorule, ține minte, când vei mai veni pe la mine să nu care

cumva să-i pomenești soacră-mii de țičnită asta. Vreau să am liniște în casă. Te rog!

— În regulă!

— Ehe, când aude soacră-mea de o ghicitoare e în stare să alerge până la capătul pământului...

Trage aer în piept ca și cum tocmai ar fi încheiat o cursă contra cronometru și trece la altă idee:

— Mare scofală n-am realizat. Am să fac câte o scurtă caracterizare a celor cu care am discutat până în prezent. (Îndoaie rând pe rând cu arătătorul mâinii drepte degetele mâinii stângi). De la decoratorul Vintilă n-am obținut nimic revelator; alunecos ca țițarul și dubios. Cristina Lepădatu e preocupată de aiurelile ei oculte... Bătrânul Berindei mi se pare complet gaga. Mândroiul Liliana - obsedată sexual, cum probabil ai remarcat.

Scapă un șuierat ce aduce cu pufăitul unui buhai și reia:

— Urmează Letiția Aldea. Dacă ne aducem aminte de aprecierile anumitor vecini de-ai ei...

— Nu suntem obligați să acceptăm aprecierile lor.

— Dar nici nu ne este permis să le ignorăm cu desăvârșire. Am un chef nebun să stau la taclale cu o bețivă notorie.

— Suntem datori să o audiem. Cum ai ajuns la concluzia că decoratorul este un ins dubios?

— O simplă părere.

— Asta ne mai lipsea! Te pomenești că ai început și tu să dai frâu liber intuiției. Sau, mai degrabă, imaginației.

— Acuză-mă de orice, dar să nu-mi spui niciodată că sunt lipsit de inițiativă. Ancheta asta o să ne scoată păr alb!

*

Ușa apartamentului 3 este întredeschisă; exact în clipa când ridic mâna să apăs pe butonul soneriei, răzbate dinăuntru vocea răgușită a locatarei:

— Intrați, nu vă sfiți, vă așteptam.

Locuința se compune din două camere decomandate, cu aspect sordid; covoarele sunt roase până la urzeală, mobila ruinată, pereții pătați de grăsime, pe scaune zac veșminte, masa din mijloc suportă povara unui teanc de ziare, a unei crățiți cu un rest de tocană sleită, a câtorva sticle goale, a unei plase cu cartofi... Și persistă în fiecare ungher o putoare acră, grețosă, de rachiu de drojdie, de transpirație și de nicotină

stănută. Letiția Aldea se ridică nesigură de pe canapeaua deșelată, execută o mică reverență și ne spune:

— Ne-am cunoscut aseară... Vă fac loc imediat, nu se cuvine să țin în picioare doi detectivi atât de falnici.

Culege de pe două scaune grămada de veșminte, rămâne un moment cu ele în brațe, apoi le aruncă pe canapea.

Prin ușa deschisă a celeilalte camere se prelinge un geamăt slab; perdelele sunt trase, dar lumina puternică a soarelui pătrunde prin țesătura uzată, dând la iveală un pat cu tăblii pictate, în care zace o femeie învelită cu un cearșaf de o albeață îndoielnică. Geamătul se repetă, mai lung, mai insistent.

— Verișoara, ne explică Letiția Aldea, e paralizată, a suferit un atac cerebral, nu mai vorbește și abia mai aude. Scuzați-mă puțin, trebuie să-i duc plosca.

Se reîntoarce după o jumătate de minut, închide ușa în urma ei și se așază cu un icnet pe marginea canapelei.

— Nu veți putea discuta cu ea. Asta-i situația! De altfel, nici n-are rost să o audiați... Nu s-a mișcat din pat de mai bine de opt luni.

Se apleacă și ia de la capătul canapelei o sticlă de rachiu de o jumătate de litru, abia începută, trage o dușcă, se șterge la gură cu podul palmei și ne îmbie:

— Doriți câte un păhărel?

Stratulat se încruntă.

— Nu dorim.

— Sper că n-aveți nimic împotriva dacă am să mai gust nițel.

Depune sticla pe podea, întinde mâinile orizontal și se uită clipind la degetele rășchirate. Pe figura-i congestionată se instalează un surâs de satisfacție.

— Bun! Nu mai tremură, îmi funcționează reflexele, sunt aptă pentru interogatoriu. Trecem la start, poate să înceapă cursa.

— Nu-i vorba de un interogatoriu, o lămurește cu blândețe Stratulat, vă rugăm să ne ajutați să...

— Hmm! Nu contați pe ajutorul meu. Nu e cazul să vă spun de ce să nu contați, vă dați seama și singuri... Spiritul meu de observație este nul, îi zâmbesc încurajator.

— O încercare nu strică.

— Vă pierdeți vremea de pomană.

Își proptește mâna stângă în șold. Iar dreapta o apasă patetic

pe piept și rostește cu glas uimitor de solemn:

— Jur că nu l-am ucis eu pe individul acela!

— Nu v-am acuzat de omucidere, îi spune Stratulat, deci nu e nevoie să jurați. Vă rugăm să faceți un efort, să încercați să vă aduceți aminte dacă în seara de miercuri ați remarcat în incinta clădirii un fapt ce putea să vi se pară suspect.

— De pildă?

— Anumite zgomote pe culoar sau în apartamentele învecinate. O ceartă, țipete, poate niște bufnituri. Sau prezența unor persoane străine, pe care nu le-ați mai văzut altădată.

— N-am remarcat. Scurt și cuprinzător!

Răspunsul a sosit prea repede. Oare era pregătit?

Poate mă înșel... Nu-i deloc exclus ca în cursul serii starea de abulie a Letiției Aldea să fie destul de avansată, dat fiind cantitatea de alcool pe care o îngurgitează peste zi. De fapt, nici nu se mai poate lua în considerație problema cantității, cu siguranță că după două-trei înghițituri de rachiu este la fel de amețită ca și după absorbirea unei jumătăți de litru. Reflecțiile îmi sunt întrerupte de vocea ei, acum behăită:

— Pe mine nu mă privește ce se petrece prin preajmă. Vecinii nu mă agreează, fug de mine de parcă aș fi leproasă. Într-un fel, le dau dreptate...

Șovăie puțin, apoi reia arțăgoasă:

— Nu-i frecventez.

O contrazic:

— Totuși, aseară l-ați vizitat pe decoratorul Vintilă; căruia i-ați spus că ați discutat cu Cristina Lepădatu, cu Berindei Claudiu și cu Miriam Vârtosu, deci vecinii nu fug de dumneavoastră, cum vreți să ne încredințați neapărat.

— Cu alte cuvinte, mă faceți mincinoasă.

— V-am reproduș cuvintele rostite aseară.

— Da... A fost o seară de excepție, nu-i așa? Un fel de premieră. Iar la pictor m-am dus pentru că mi se terminaseră țigările.

— Fumează pipă.

— Păi fumez și eu pipă când n-am încotro. L-am rugat să-mi dea câteva fire de mahorcă. (Răscolește prin grămada de veșminte de pe canapea, scoate o pipă foarte mică și o agită pe sub nasul lui Stratulat.) Asta ce-i? Nu cumva mașină de tocat carne?

— Pipă, admite Stratulat cu o ușoară strâmbătură:

— Bun... Să trecem la chestiunea care vă interesează. Nu mai țin minte nici dacă mă tai ce-am făcut miercuri seara. Poate dormeam... Golisem o sticlută. Sigur că dormeam... Eu când pun capul pe pernă s-a terminat, nu mai aud nici măcar Niagara, chiar dacă ar mugi lângă mine. Gata cu interogatoriul?

— Nu este interogatoriu, repetă Stratulat cu răbdare.

— Poate îmi luați un interviu și nu-mi dau seama. Ha, ha!

Taie aerul cu palma, pe chipul răvășit i se instalează o expresie de încrâncenare și începe să se plimbe prin fața noastră.

— Știți ceva?

— Ce? întreabă Stratulat.

— Am să mă schimb, voi renunța la băutură. Nu mă credeți?

— Ba da, rostesc cu indiferență, fără să mă las impresionat de glasul dur. Vă învecinați cu apartamentul ocupat de inginerul Matei. (Arăt spre peretele din stânga.) N-ați auzit în ultimele zile niciun zgomot de-acolo?

— Tehnocratul e plecat în străinătate.

— Suntem informați.

— Ca să fiu sinceră, am remarcat o activitate oarecare.

— Adică?

— Ei... Miriam intra mai des alături. Dacă mă gândesc bine, intra și noaptea. În clădirea asta se petrec uneori chestii nostime. Încep să le înțeleg...

— De când le înțelegeți?

— De când? (Rămâne o clipă pe gânduri, aruncându-mi o privire suspicioasă.) De aseară, firește, pentru că v-am văzut când ați plecat cu Miriam. Probabil ați arestat-o... Și mai înainte l-ați umflat pe individul aflat în apartamentul inginerului.

— Ați afirmat cu câteva minute mai devreme că simțul dumneavoastră de observație este nul. Constat că nu este chiar nul, din moment ce ați observat ce se petrece în bloc.

— Am observat întâmplător.

— Ați mai sesizat și altceva?

Își mușcă buzele, părând derutată, și bagă mâna în buzunarul deformat al capotului; odată cu batista, apucă din nebăgare de seamă și un ghemotoc de bancnote de o sută de

lei. Îndeasă iute banii la loc și se rățoiește la mine:

— Apreciați că sufăr de curiozitate maladivă? Mă doare în cot de ocupațiile stimaților mei vecini! Aseară țineam ușa întredeschisă, să se facă curent. A fost o căldură năprasnică, iar eu nu suport căldura, îmi produce amețeli. V-am văzut ieșind de-alături cu un tip încătușat. O aschimodie... Statu-Palmă-Barbă-Cot! Miriam se lăuda că s-a logodit cu inginerul Matei. Ehe... acum nu mai ține, Matei o să-i dea un picior în fund. Chestia s-a răsuflat!

Buzele îi schițează un zâmbet batjocoritor; se oprește din mers, mormăie ceva și se uită crunt la noi. Stratulat îi pune exact întrebarea pe care i-aș fi pus-o și eu:

— De ce o urâți pe Miriam Vârtosu?

— Eu? Vă înșelați amarnic, nu o urăsc, ci o invidiez, al dracului de mult o invidiez. A reușit să-l prindă în mreje pe inginer, să-l îmbrobodească. Iar eu... N-aș fi bănuir nici măcar în vis că am să ajung să invidiez o mitocancă. Uitați-vă la mine! Soarta nu m-a răsfățat, trag mâța de coadă în fiecare zi. Toată noaptea m-am frământat, întrebându-mă ce cale să apuc. M-am decis, e momentul să mă smulg din mocirlă până nu va fi prea târziu: N-am dreptate?

Întrebarea e pur retorică; își drege vocea cu un mârâit aspru și reia cu înverșunare crescândă:

— În curând situația mea se va transforma radical: însă nu despre asta vorbeam mai înainte, oricum, pe dumneavoastră nu vă privește starea mea morală și pecuniară. Să revenim la Miriam. Am implorat-o o dată să mă împrumute cu cincizeci de lei. O sumă absolut neînsemnată pentru ea. Rămăsesem fără niciun ban în casă, pensia verișoarei urma să vină abia peste o săptămână. O pensie modestă.

— Pe ce dată îi vine pensia? întreabă Stratulat.

— Pe nouă. Știți ce mi-a zis Miriam?

— V-a refuzat?

— Mai mult decât atât. M-a și jignit. A zis: „Hai sictir, fetițo! Du-te și muncește!” Și mi-a trântit ușa în nas. Ați văzut cum arată, e plină de bijuterii de aur, scârba. Poate din cauza asta îi dau târcoale bărbații. Ar curta-o până și... (Ochii îi sunt străbătuți de o licărire răutăcioasă, figura i se întunecă.) Asta nu vă interesează, e altă mâncare de pește!

— Continuați.

— A pus gheara pe inginerăş. Zadarnic, i s-a înfundat. Scuturaţi-o bine, fără milă, nu se poate să nu iasă ceva suspect la iveală.

Se sprijină de masă, gâfâind, sleită de puteri.

— Sunt foarte obosită... (Îşi apasă vârful degetelor pe tâmpile.) îmi bat nişte ciocănele în cap. Pe memoria mea nu se poate conta. Declar răspicat că nu eu l-am ucis pe nenorocitul acela! Îndreptaţi-vă atenţia asupra lui Miriam şi asupra stârpiturii pe care o corcolea în locuinţa logodnicului.

— Îmi închipui că nu degeaba ne sfătuiţi să procedăm astfel.

— Mă trageţi de limbă? E dificil să mă păcăliţi, nu mă aventurez pe căi periculoase.

— Consideraţi că sunteţi în primejdie?

— Nu-mi purtaţi de grijă, sunt capabilă să mă apăr Singură, nu cerşesc sprijinul nimănui, sper să mă descurc, să nu fiu prinsă pe picior greşit.

Îşi muşcă buzele, realizând probabil că n-ar fi trebuit să pronunţe ultimele fraze, apoi se lasă încet pe canapea, abulică, fixând cu o privire tulbure podeaua.

— Poate vă răzgândiţi, stăruie Stratulat. Ne puteţi chema oricând. (Îi întinde un cartonaş pe care este notat numărul de telefon al biroului nostru.) Reflectaţi.

— Nu sunt naivă. Şi nici proastă...

— Natural. Aţi fost o actriţă remarcabilă.

— Nu încercaţi să mă flataţi, nu aveţi ce obţine de la mine.

— Nu avem, sau nu putem?

— Totuna. Nu mai am nimic de adăugat, ultima replică a fost rostită, cortina a căzut, remarcabila actriţă nu mai reapare pe scenă, în ciuda aplauzelor furtunoase... Şi nici nu acordă autografe, în zadar o vor asalta spectatorii la ieşirea din teatru.

Stratulat o scrutează dus pe gânduri, clatină din cap, apoi se îndreaptă către uşă. Îl urmez. Înainte de a părăsi sordida locuinţă, mă mai uit o dată la fosta actriţă. A înhăţat sticla de rachiu, o strânge cu mâna dreaptă, în timp ce cu mâna stângă mototoleşte cartonaşul cu numărul nostru de telefon; pe obrajii congestionaţi i s-a instalat o certă disperare.

*

Ne apropiem de maşina pe care am parcat-o la colţul clădirii. Stratulat se instalează pe locul de lângă volan, scoate caietul în care a însemnat declaraţiile locatarilor, îşi face vânt cu el şi

oftează de mi se rupe inima.

— Te doare ceva? îl întreb.

— Mă doare... Mă gândeam la talmeș-balmeșul adunat până acum. Nicio informație revelatoare.

— Nu ți s-a părut suspectă atitudinea Letiției Aldea?

— Desigur. Ascunde un fapt petrecut în cursul serii de miercuri.

— Presupui că știe cine a comis omorul?

— Ar fi grav dacă ne-ar ascunde numele asasinului. Nu, nu merg cu gândul atât de departe. Probabil numai își închipuie că deține un secret, o taină poate mărunță, dar care în imaginația ei maladivă capătă proporții uriașe. Nu prea văd cum am putea s-o convingem să vorbească. Imaginația etilicilor o ia razna deseori. Ei, Dorule, ce actriță minunată a fost ea cu vreo cînșpe ani în urmă. Am admirat-o în vreo două filme. Cronicarii o comparau cu Marioara Voiculescu. Nu pricep cum a decăzut în halul ăsta. Un adevărat faliment moral...

Îmi masez ceafa, fără să-i comentez spusele; frazele Letiției Aldea. Încă proaspete în memorie, mă sâcâie aidoma unui roi de țânțari ce se învâрте stăruitor în jurul capului. Încerc să mă degajez de obsesie, murmurând:

— Am încheiat prima fază a investigațiilor. Fără rezultate strălucite.

— M-ai dat gata, rânjește Stratulat. O remarcă teribil de pertinentă. Eu eram convins că am rezolvat misterul morții lui Pavel Dragomir.

Nu-i iau în seamă ironia.

— Oare de ce ne-a îndemnat fosta actriță să o scuturăm pe Miriam Vârtosu?

— Încearcă să ne abată atenția. Știi, e posibil să fi asistat întâmplător la întâlnirea dintre Mangu și Dragomir.

— Și ce o face să tănuiască acest fapt?

— Aș lua în considerație două posibilități.

— Cunoscut refrenul. *Posibilități care se poate și posibilități care nu se poate*. E-n regulă, nu te hlizi. Spune-mi-le, totuși.

— Prima posibilitate: se teme de consecințe, bănuie că vinovatul se va răzbuna. A doua posibilitate: a fost mituită pentru a-și pune lacăt la gură. A doua posibilitate mi se pare mai verosimilă, deoarece ni s-a plâns că o duce prost cu banii.

— Și ce-i cu asta?

— Amintește-ți, odată cu batista a scos din buzunar, din nebăgare de seamă, un ghemotoc de sute. Și s-a fâstâcit. Iar pensia verișoarei paralitice sosește abia peste câteva zile, pe data de nouă a lunii. De unde banii? Să nu susții că a câștigat la loz în plic, n-am să te cred.

Mă trag de lobul urechii, înălțând sprâncenele.

— Mda... Ar fi o chichiță. Ce-i de făcut?

— Propun să o abordăm într-un moment de luciditate. Azi nu era în apele ei, ca să nu zic altfel.

— Și cum plănuiești să procedăm? Să stăm de pază lângă ea? Să așteptăm până va fi bine dispusă? Mă tem că momentul de luciditate nu se va ivi prea curând.

Privirea îmi este ațintită asupra oglinzii retrovizoare. O zăresc pe Letiția Aldea ieșind din imobil.

— Uite-o pe colosala ta actriță! Ghicești încotro a pornit?

— Nu ghicesc, ci afirm cu precizie: intenționează să-și reîmprospăteze hrana lichidă. Se va opri la prima Alimentară. Ca să-ți demonstrez că nu m-am înșelat, o voi urmări.

— Perfect.

Nu sunt nevoit să aștept o eternitate, fosta actriță reapare după vreo zece minute, pășind parcă mai sprintenă, în ciuda greutății ce-i împovărează sacoșa din vinilin negru. Reapare și Stratulat, își reocupă locul și mă îndeamnă să demarez.

— Am ghicit, a intrat la Alimentara de la capătul străzii. Am discutat cu casierita, care o cunoaște pe Letiția ca pe un cal breaz, fiind o clientă statornică în materie de rachiu de drojdie. Astăzi, în mod absolut excepțional, a cumpărat două sticle de rom cubanez și o sticlă de șampanie.

— Chiar excepțional. Oare cum a făcut rost de bani?

— Nu cumva provin din buzunarul victimei?

— Nu, nu... Presupunerea asta mi se pare hazardata și exagerată. Nu mi-o închipui deloc pe Letiția Aldea lovindu-l pe Dragomir, de câteva ori, mortal; nici cu sânge rece, nici cu furie. Trebuie să existe altă explicație.

— I-a împrumutat cineva bani, o vecină sau un vecin. Curios... Majoritatea locatarilor au bârfit-o. Cine putea să-i acorde credit? Ne reîntoarcem după-amiază, să discutăm cu ea.

— Ai să discuți numai tu, eu mă îndrept spre Ploiești.

Stratulat emite un sunet ce imită scârțâitul unei balamale ruginite, semn de nemulțumire, după care rostește cu

resemnare prefăcută:

— Grozav ai mai potrivit-o! Ții neapărat să cercetezi personal domiciliul victimei?

— Țin. Prioritate totală. Vreau să știu cu ce s-a ocupat Dragomir în ultima perioadă a vieții sale de sfânt, ce relații a întreținut, cum își câștiga existența, în ce mediu a evoluat... Dacă va fi necesar, voi rămâne la Ploiești câteva zile. Regret că nu voi participa la interogatoriul lui Mangu și al concubinei lui. Mă bizui pe dibăcia și pe tenacitatea ta.

— Mă măgulești. Dorule. N-am să te dezamănesc. Ai să-mi dai vreun sfat?

— Am o rugămintă. Să sistematizezi datele obținute până în prezent.

— Mă voi strădui.

Partea A Doua

*Cu un polițist bun, la datorie, o mulțime
de lucruri care s-ar putea întâmpla nu
se mai întâmplă în oraș. Câteodată asta
înseamnă o discuție rapidă pe o stradă,
alteori un telefon, și uneori doar umbra sa
sub un felinar.*

John Steinbeck
„Joia Dulce”

1

Claudiu Berindei îi zâmbi puștiului care executase fără vlagă o partitură ușoară la pian.

— Lecția s-a terminat, îi spuse el.

Mama copilului, care probabil ascultase cu urechea lipită de ușa, intră aferată, netezindu-și inutil capotul ce părea să plesnească la fiecare pas pe trupul inform, obez.

— Ce ziceți? E foarte talentat, nu-i așa? Dorim să-l înscriem la școala de muzică, așteptăm părerea dumneavoastră.

Berindei își stăpâni cu greu iritarea. Ce sfat să dea? Părinții nefericitului copil erau convinși că unica lor odraslă va deveni un pianist remarcabil. Oftă, rotindu-și privirile prin încăperea aglomerată de mobila pestriță, restaurată de mântuială,

achiziționată cu toptanul de la Consignația. Unica piesă cu adevărat valoroasă era pianul *Bechstein*, la care puștiul continua să se uite cu oroare, socotindu-l desigur un instrument de tortură.

Făcu un gest evaziv, retrăgându-se către ușă.

— E necesar să exerseze.

— Asta în orice caz, domnu' Claudiu. Nu-i permitem să trândăvească. V-aș rămâne îndatorată dacă v-ați hotărî să-l meditați zilnic. Noi nu ne pricepem, iar fostul profesor ne-a dezamăgit, a considerat că n-are rost să mai vină. Azur e un geniu, va uimi lumea cu mâinile lui de aur.

Azur! Doamne, ce nume imposibil... De unde l-or fi scos?

— Deocamdată sunt prins cu alte treburi. Am să mai trec pe la dumneavoastră pe data de 15 a lunii viitoare.

— Vă rog. În privința banilor... Nu ne tocmim, puteți fixa singur costul lecțiilor.

— Ne vom înțelege atunci. Cu bine, stimată doamnă.

— Nu doriți să beți o cafea?

— Nu, mulțumesc. De ani de zile nu mai beau cafea.

Se grăbi să iasă.

Traversă încet strada, rezistând tentației de a privi peste umăr. Știa că trupeșa mamă a lui Azur se afla pe balcon și voia să fluture mâna.

li stăruiau în minte întrebările celor doi ofițeri de miliție. Se sili să se convingă că încă nu era cazul să se teamă, adică să nu se teamă atâta vreme cât ei nu vor descoperi amănuntul acela de care nu pomenise. Ce dracu, un lucru atât de minor... Ba nu, se contrazise neliniștit, pentru ei orice fleac poate să devină important. Afurisită întâmplare!

Suspină, ștergându-și nădușeala de pe frunte, obsedat de chipurile celor doi anchetatori, de atitudinea lor. Care din ei era mai capabil, mai inteligent?

Cel înalt, cu figură angelică și zâmbet dulceag, sau celălalt, scundacul cu cicatrice fioroasă și ochi cenușii, duri?

Se opri în fața scuarului, vru să se așeze pe o bancă, dar se răzgândi după câteva secunde de șovăială. Nu îi era permis să o lase prea mult timp singură pe Florina. La fel ar fi trebuit să procedeze cu o zi în urmă, când se întorcea de la „Nufărul”, să se grăbească, eventual să apuce pe altă stradă; dacă n-ar fi fost tentat ca un neghiob de...

Dacă, dacă, dacă!

Își mușcă buzele palide și pe obraz i se instalează tulburarea. Nu reușea să alunge din gând întrebările ofițerilor de miliție. De dimineață se descurcase binișor, ocolise cu grijă capcanele, dar cum se va comporta când îl vor aborda iarăși? Va fi nevoit să dea o explicație cât de cât plauzibilă, pentru a nu fi acuzat că deținuse informații utile, pe care le ascunsese cu bună știință... Juriștii numeau în mod eufemistic obstrucție la anchetă acest comportament.

Umerii gârboviți îi fură scuturați de un fior.

Înainte de toate, se impune să țină seama neapărat de starea gravă a sănătății Florinei; orice necaz poate să-i mărească suferința, să-i apropie sfârșitul... Există vreo posibilitate să iasă din această dilemă? Oare ar izbuti să o scutească de supărări dacă el s-ar confesa la următoarea audiere? Medicii i-au mai acordat Florinei numai câteva luni de viață. Trei-patru luni, au decretat ei, după care trupul învins de boala necruțătoare va coborî în mormânt, dispărând definitiv și iremediabil.

De ce a trebuit tocmai ieri să-l întâlnească pe Severineanu cu blestemata lui de sticlă cu rom?

Retrăi întâlnirea cu deosebită luciditate, încercând - a câta oară? - să născocească o justificare, un răspuns pentru anchetatori.

Vasăzică, predase rufele murdare, se întorcea acasă preocupat, îngrijorat de sănătatea Florinei, sperând, cum sperase zadarnic și din ce în ce mai înverșunat în ultima vreme, că ziua când se va despărți pentru totdeauna de Florina va sosi cât mai târziu. Pășea cu privirile ațintite în pământ, năuc, sumbru, fără să vadă unde calcă. Se izbise de un trecător, murmurase în mod automat o scuză, dăduse să treacă mai departe, dar îi răsunase în ureche o voce groasă.

„Claudiule! Tu ești, măi? Spune-mi că nu mă înșeli!”

Se uitase ca la un obiect oarecare la individul de care se izbise, un bătrân încă verde, bronzat, excesiv de vioi; era cu gândul la chipul scofâlcit al Florinei, la gemetele tot mai dese, mai ales în cursul nopții, la duhoarea ce începea să se instaleze în jurul patului.

„Eu sunt. Ce doriți de la mine?”

„Bine, măi omule, nu mă recunoști? L-ai uitat pe Costică Severineanu?”

„A, da... acum îmi aduc aminte. (Îi strânsese mâna, posac.) Mă bucur că te revăd.”

„Sunt pur și simplu încântat, Claudiule!? Te pomenești că locuiești prin preajmă.”

„Prima stradă pe dreapta. De vreo cincisprezece ani.”

„Formidabil, omule, de necrezut! Cum a fost cu puțință să nu ne întâlnim noi până azi? Eu stau foarte aproape, lângă Piața Rosetti. Cum de nu ni s-au încrucișat pașii prin cartierul ăsta? Ei, bravo... (Se repezise să-l sărute zgomotos pe ambii obraji.) Gata, musai să sărbătorim evenimentul, hai să intrăm la restaurantul «Peștera», să luăm câte...”

„Regret, astăzi n-am timp.”

„Pe dracu, n-ai timp! Nu scapi cu una cu două, am pus mâna pe tine, nu-ți mai dau drumul. Fac eu cinste, stăm la palavre, ard de nerăbdare să-mi povestești ce-ai mai făcut, cum ai trăit de când nu ne-am mai văzut. Am citit odată într-un ziar că ai participat cu o orchestră de cameră la niște festivaluri. Parcă la Viena și la Boston. Au cam trecut vreo treizeci de ani de când nu ne-am mai văzut, nu?”

„Au trecut, șoptise absent și enervat de insistența voioasă a lui Severineanu. Peste trei decenii...”

„Dacă n-ai chef de restaurant, te invit la mine acasă, doar n-ai să refuzi să ciocnești un pahar cu un vechi și bun prieten.”

„Regret...”

„Omule, nu te știam atât de catâr. Îți propun altceva. Am la mine (deschisese cu gesturi febrile tasca agățată de umăr) o sticlută cu rom, ne așezăm alături, în scuar, tragem câte o dușcă, ne amintim de tinerețea noastră. Ei, ce zici?”

„Hmm... Să bem în parc? Mă cunoaște lumea, n-am poftă să fiu arătat cu degetul, să se creadă că sunt bețivan.”

„Ai devenit formalist. Pe vremuri te durea în cot de conveniențe. Te-ai schimbat, Claudiule, tare mult te-ai schimbat. Nu mă chemi la tine? Apropo, ce face Florina? Tot atât de frumoasă? Aș dori să discut și cu ea, să...”

„Mă grăbesc. Te invit altădată.”

„Ba ai să mă inviți chiar acum. Vreau să o revăd și pe Florina. Îți mai aduci aminte de seara când eram împreună la barul «Mascota»? Prin anu' 42, mi se pare... Acolo ai întâlnit-o prima oară pe Florina, nu-i așa?”

„Acolo, da.”

„Am observat deodată cum te aprinzi la față, cum respiri de parcă te-ar fi ținut cineva cu capul în apă minute întregi... Am întors privirea către ușă și am priceput imediat cauza tulburării. Superbă femeie, Claudiule... A străbătut localul ușoară ca un fulg, cu pași degajați, ca de balerină, conștientă și mândră de grația și de perfecțiunea trupului ei. Purta o rochie de seară din satin roz-orchidee și avea prinsă în piept o broșă...”

Îl întrerupsese un glas tranșant, aproape dușmănos: „Încetează!”

Urmase o pauză penibilă, stânjenitoare: pietonii treceau nepăsători pe lângă ei, un troleibuz era luat cu asalt de niște elevi ce așteptau în stația dinaintea „Băii Arcului”, mașinile goneau pe bulevardul Republicii, două florărese se certau ca la ușa cortului, în fața hotelului „Modern” oprise un autocar cu turiști străini... Înregistra mecanic ceea ce se petrecea în jur, ocolind privirea intrigată a prietenului întâlnit pe neașteptate; apoi, brusc, se agățase de Severineanu, îi încheștase brațul, de parcă s-ar fi temut să nu fie abandonat, și începuse să-i explice precipitat, cu fraze încâlcite, de ce era obligat să se întoarcă repede acasă; simțea nevoia să rupă zăgazarile ce-i închiseseră amarul și disperarea, să se confeseze. Severineanu murmurase întunecat:

„Nu există nicio speranță de vindecare?”

„Nu, din nenorocire. Zilele îi sunt numărate.”

„Acum te înțeleg. În situația asta orice cuvânt este de prisos, zadarnic aș încerca să te consolez, să te îmbărbătez. Ne cunoaștem prea bine, de prea mulți ani.”

„Da, nu e cazul să mă consolezi. Știi ceva? Am să beau totuși puțin rom. Mergem într-un loc unde putem sta fără să ne tulbure nimeni. Haide!”

Și îl condusesese într-una din cămăruțele de la demisol, se așezaseră pe banca grosolană rămasă acolo după mutarea fostului caloriferist, goliseră lent sticla cu rom, trecând-o din mână în mână, aproape fără să se privească, evocând zilele de odinioară; fără să bănuie că doar la câțiva pași de ei, în odaia de vizavi, zace într-un dulap mizer bărbatul care cu mulți ani în urmă fusese...

Se scutură iarăși, vrând să alunge ca pe un vis urât amintirile ce-l asaltau.

De ce a trebuit să-i iasă în cale Severineanu?

Își apăsă palma pe stern; îl sâcâia o durere surdă în capul pieptului. Se opri în loc, neliniștit, apoi, uitându-se de-a lungul străzii, se retrase subit într-un gang. Mașina anchetatorilor tocmai pornea din fața clădirii; așteptă să depășească gangul, după ce ieși pe trotuar, înciudat, înfuriat de faptul că se ascunsese. Ar fi trebuit să le facă semn să oprească, să le spună că el... în definitiv, ce motiv să invoce? Ce să le spună? Că totul a fost o pură întâmplare, o ridicolă și nefericită întâmplare? Degeaba... E normal să nu-l creadă, să-l suspecteze. Îl vor confrunta desigur cu Severineanu, vor urma penibile întrebări și inevitabila dezgropare a trecutului, a trecutului pe care Florina nu avea voie să-l re trăiască. Ce-i de făcut? Cu cine să se sfătuiască? Poate ar mai exista o soluție... Să-l sune de la un telefon public pe Severineanu, să-l anunțe că îl va vizita diseară, apoi să pună la punct împreună o variantă plauzibilă, pe care să o prezinte anchetatorilor; de fapt, cea mai plauzibilă variantă ar fi adevărul curat. Adevărul și numai adevărul, oricât ar părea de incredibil... Iar în cursul zilei de mâine să se prezinte la miliție și să semneze o declarație. Nu, imposibil! Nu îl vor crede de la bun început. Parcă aude de pe acum vocea ofițerului cu ochi cenușii, vocea tăioasă cu accente de ironie: „Vă rog să ne explicați, cetățene Berindei Claudiu, cum justificați ascunderea unor date utile. Vă ascult!” Ce să-i răspundă? Cum să-l facă să priceapă că a dorit doar să o menajeze pe Florina?

Își îndreptă nodul cravatei și împinse poarta cu dantelărie din fier forjat, pășind în curtea imobilului. Fiica Alexandrei Călan tocmai cobora treptele de la intrare.

— Bună ziua, o salută Berindei, dând să treacă mai departe.

— Au fost milițienii și la dumneavoastră, nu-i așa?

— Au fost... Au discutat cu toți locatarii.

— Asta ne lipsea! O bătaie de cap în plus. (Își aranjă o șuviță a părului mățos.) Ce credeți? îl vor prinde pe ucigaș?

— Nu știu...

— Ne interesează în egală măsură, nu? În momentul când va fi arestat, vom scăpa de suspiciuni. Suntem datori să colaborăm și noi la anchetă, să ne aducem contribuția.

Berindei să încruntă, iritat de verbul *a colabora*. „În tinerețea mea, își zise, nu se folosea asemenea expresie, cu sens cel

puțin dubios; dar poate fetișcana asta vrea să mă tragă de limbă; poate e mai șmecheră decât îmi închipui.”

O privi ceva mai atent, încercând să descifreze pe chipul ei, să descopere măcar o fărâmă de viclenie, de prefăcătorie. Ea îi susținu privirea cu seninătate, deși pe frunte i se ivise o cută.

— Sunteți intelectual, domnule Berindei, reluă Sabina, în plus, un om cu o vastă experiență de viață. Tare mult aș vrea să cunosc părerea dumneavoastră despre crimă.

— Mă flatați. Bătrânețea nu include neapărat și experiența. Vreau să spun, experiență în domeniul la care ați făcut aluzie, spuse el cu iritare în glas.

— Nu înțeleg...

— În ceea ce mă privește, sunt profan în materie de criminalistică. Nu m-a preocupat niciodată rubrica faptelor diverse. Mă rog, citesc din când în când cu plăcere câte un roman polițist. Chestiuni absolut livrești, ficțiuni. În rest...

— N-am avut intenția să vă jignesc.

— Nicio jignire, duduică.

— Mă gândeam cât de mult te costă uneori prezentarea adevărului.

— Poate aveți drep...

Se întrerupse, ușor alarmat. „Oare fetișcana asta încearcă să mă atragă în cursă?” Desluși în ochii ei o vagă spaimă, o frământare inexplicabilă. Se decise să-i dea o replică prudentă:

— De fapt, știe cineva ce înseamnă adevărul? Definiția lui s-a dovedit întotdeauna teribil de complicată.

— Ca cetățeni cinstiți avem dreptul și datoria să ne pronunțăm asupra tuturor chestiunilor, să formulăm o opinie, chiar dacă această opinie vine în contradicție cu interesul nostru personal.

— Hmm... Să sperăm că vinovatul va fi prins în cel mai scurt timp.

— Da, îl îngână ea, să sperăm.

Vru să mai adauge ceva, însă renunță din pricina scârțâitului unei ferestre. Înălțară capetele amândoi, tresărind. N cadrul ferestrei se decupau cu claritate două siluete, aureolate de lumina intensă a soarelui: Adrian Vintilă și Letiția Aldea. Decoratorul era întors cu spatele către curte, i se conturau limpede umerii vânjoși și pletele răvășite; ținea brațul întins spre fosta actriță, un gest parcă de implorare, dar parcă și de

respingere a frazei precedente rostite de Letiția; ea apărea din profil și pe obrazu-i buhăit se distingea un categoric zâmbet batjocoritor; apoi îi auziră vocea: „Nu voi intra în amănunte, domnule Vintilă, sunt convinsă că nu-ți pasă de ele, sunt convinsă că îmi vei acorda credit și fără să repet...” Decoratorul izbi cu pumnul în pervaz, mânios, țipând: „Credit, ai? M-am ferit toată viața de figurile de stil, nu-mi plac ocolișurile. Letiția râse mânzește: „Hi, hi, hi! Asta e, să eliminăm înfloriturile, să rămână numai miezul, nucleul dezgolit de straturile insipide, înșelătoare.” Vintilă se înclină, devenind subit concesiv: „Să vedem ce se poate face, propun să...”

În momentul acela, Sabina bătu din picior și tuși cu putere. Vintilă se răsuci cu o mișcare fulgerătoare, se uită în curte și exclama banal:

— Cald, groaznic de cald mai e azi!

După care, închise iute fereastra și coborî storul. Sabina își mușcă buzele, părând ofensată, scotoci prin geanta atârnată de umăr, scoase o țigară, o aprinse și rosti posacă:

— Mie nu mi se pare prea cald. (Aruncă țigara după două-trei fumuri, strivind-o cu tocul, apăsând, ca pe o gânganie scârboasă.) V-am reținut, domnule Berindei. Mi-a spus mama că soția dumneavoastră este bolnavă. Vă rog să-i transmiteți grabnică însănătoșire din partea mea.

— Mulțumesc, îi voi transmite. Sunteți amabilă. Sărut mâna.

Înainte de a pătrunde în holul răcoros, întoarse capul și se mai uită o dată, nedumerit, la fica Alexandrei Călan.

„Oare știe realmente ceva, sau numai bănuie? Cum ar fi putut să afle? Nu cumva le-a relatat anchetatorilor legătura dintre mine și fostul...? Mi s-a părut cam speriată. Iar când s-a deschis fereastra atelierului, teama i s-a transformat în furie... am avut o clipă senzația că vrea să se aplece să ia o piatră și să o arunce în decorator, sau în fosta actriță...”

Tresări. Fusesse cât pe-aici să se lovească de Cristina Lepădatu, care pleca în oraș. Îi trecu prin minte, fără să aibă un motiv anume de a gândi astfel, că ghicitoarea îi pândise în mod deliberat apariția, că îl auzise discutând în curte cu Sabina și își potrivise pașii pentru a-l aborda în locul cel mai îngust, în punctul unde culoarul începea să cotească. „Paparuda” – așa îi spunea în gând – purta o rochie mov, culoare pe care el nu o suferea, și pe cap îi stătea strâmb o pălăriuță ridicolă, cu calota

conică. Îl salută înainte de a apuca el să deschidă gura, însoțindu-și cuvintele cu gesturi frenetice:

— Bună ziua! Ați trecut prin Piața Rosetti? Pe lângă chioșcul de ziare?

Îi răspunse scurt, morocănos, nădăjduind să-i taie cheful de trăncăneală:

— Nu!

Ghicitoarea nu se simți ofensată de duritatea tonului, surâse îngăduitor, trosnindu-și degetele.

— Ce ziceți de nenorocirea noastră?

— A noastră?

— Păi da. Miliția ne-a băgat pe toți în aceeași oală și o să ne fiarbă zdravăn, până se va lămuri misterul crimei. Suntem implicați, nu putem să ne plângem.

— Implicați? Termenul mi se pare hazardat, ca să nu zic echivoc.

— La dumneavoastră nu m-am referit... Ancheta se va lungi, vom fi tracasați zile întregi.

— Sunteți sigură?

— Am dat în cărți după plecarea anchetatorilor. (Obrazul încrețit i se destinse o clipă, într-o expresie de extaz). Nu vreți să vă spun ce s-a arătat?

Berindei se retrase un pas; părul „paparudei” emana un miros de ceapă prăjită și de colonie ieftină. Hotărî să manifeste oarecare interes:

— Dumneavoastră vi s-a arătat, sau milițienilor?

Cristina Lepădatu pufni, decepționată de lipsa de perspicacitate a interlocutorului.

— Am etalat cărțile pentru duduia Vârtosu.

— Mă rog... Probabil ați avut un motiv.

— A fost arestată, nu-i așa?

— Serios? Pentru mine-i o noutate. Asta înseamnă... Înseamnă că au găsit-o vinovată. De fapt, ce i-a căzut în cărți?

— Schimbare de situație.

— Normal.

— Și haos, reluă ghicitoarea pe nerăsuflăte, ruperea unei legături, o faptă nechibzuită, decepție, jenă financiară, pierderea unui proces...

— Prea multe nenorociri.

— Aveți răbdare, n-am terminat. Va mai întâmpina o

catastrofă și un abandon.

— Jale mare. N-ați uitat nimic? Mă întreb ce i s-ar mai putea întâmpla. N-ar fi exclus să moară de ciumă sau să o calce tramvaiul.

— Nu glumiți, cărțile nu mint. Poate ar trebui să-i întocmesc și horoscopul.

— Ar fi o idee.

— Nu-i cunosc datele personale, e absolut necesar să-i aflui ora nașterii.

— Nu vă pot fi de folos. Pe Miriam Vârtosu o vedeam rareori.

Ghicitorea se apropie iute de el, surâzând cu viclenie.

— Ascundea un bărbat în apartamentul inginerului Matei.

— Altă noutate. De unde știți?

— Mi-a spus duduia Letiția, a văzut cu ochii ei când l-au scos de-acolo încătușat. Clădirea noastră e bântuită de duhuri necurate. Vă părăsesc, alerg la chioșcul de ziare, aștept până sosește *Informația*, imposibil să nu se scrie ceva despre crima asta.

„Să te ia dracu!” îi dori în gând Berindei, urcând indispus scările la etaj. Descuie ușa locuinței încetișor și păși neliniștit în vestibul, unde plutea un vag miros de putreziciune. Florina ședea cu spinarea proptită de tăblia patului și-și frecționa brațele cu alcool mentolat; puse sticluta pe noptieră și-l întrebă imediat:

— Te-a necăjit cineva?

— Nimeni. Sunt puțin obosit.

Își trase un scaun lângă pat, compunându-și o mină optimistă.

— Ba ești foarte necăjit, continuă ea, știu, te preocupă boala mea. Se apropie sfârșitul...

— Exagerezi. Să deschid și cealaltă fereastră?

— Nu schimba vorba. (Îi puse palma slăbită pe braț, scăpând un oftat prelung.) Oare de ce n-au vrut să mă mai țină la spital?

— Pentru că te simți mai bine. Am mai discutat chestiunea asta, nu? Și am căzut de acord. Doctorii au zis...

— Mi-e lehamite de încurajările lor fariseice, Sunt neputincioși, nu mai găsesc nicio soluție. De ce au repetat analizele? Nu mai există nicio speranță, Claudiule.

— Te rog, n-are rost să ne certăm.

— Bine, bine, nu te enerva. Să vorbim despre altceva, nu

vreau să te supăr. Ți-am fost o soție iubitoare.

— Iar te exprimi la trecut? Încă suntem împreună.

— Nu pentru multă vreme. Știi, săptămâna asta mi-am re trăit trecutul, am re trăit o mulțime de episoade, fericite sau nefericite. De pildă, mi-am amintit cu plăcere cum ne-am cunoscut noi în barul de pe Brezoianu. Eram măritată, mi-am amintit și de primul meu soț.

Berindei își reprimă cu greu o tresărire; aplecă fruntea, pentru a-și ascunde ochii și rosti cu teamă:

— Nu trebuia să dezgropi trecutul.

— Era firesc să-mi amintesc de Pavel Dragomir. Oare ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi rămas cu el? Ce soartă aș fi avut?

— Întrebări stupide.

— Nu cred că ai dreptate. Nu-l pot elimina complet din bilanțul vieții mele. Oare ce s-a ales de Pavel? N-ai mai auzit nimic despre el?

Închise un moment ochii, evitând privirea iscoditoare a Florinei.

„Nu cumva știe că insul ucis este fostul ei bărbat? Anchetatorii nu i-au pronunțat numele, ieri nu ne-a vizitat nimeni. Atunci? Poate în lipsa mea a venit vreun vecin și a trăncănit. Nu cred...”

Înălță capul și spuse calm:

— Nu știu ce s-a ales de Pavel, nu l-am mai văzut. Te rog să nu te mai gândești la el.

— Așa e... Hai, nu fi abătut. Avem vreo băutură mai de soi în casă? O băutură alcoolică, bineînțeles.

— Puțin coniac *Murfatlar*.

— Am chef să beau ceva, să ciocnesc cu tine.

— Medicamentele pe care le iei sunt incompatibile cu...

— Blestematele de medicamente! Le iau degeaba, le vei arunca în curând la gunoi. Îmi cânti ceva?

Berindei se învioră subit:

— Imediat. Ce să-ți cânt? Grieg, Berlioz, Mozart?

— *Santa Lucia!* Mi-ai cântat-o în prima seară, sub balcon, în urmă cu mai bine de treizeci de ani. Curios, nu te-am întrebat niciodată cum mi-ai aflat adresa.

— Destul de simplu. Te-am urmărit discret când ai ieșit din barul de pe Brezoianu.

— A, da... Locuiam pe-aproape, de cealaltă parte a

Cișmigiului, pe Schitu Măgureanu. Din fericire, Pavel plecase în provincie, să trateze cumpărarea unei vii. Eram singură în toată casa...

— În seara aceea, mai degrabă în noaptea aceea, nu știam nimic despre tine, doream să-ți cânt, și atâta tot, fără să mă sinchiesc de consecințe.

— M-ai fermecat, ai interpretat divin.

— Ne-am dat întâlnire a doua zi.

— Da... La Șosea... (Oftă, privindu-l înduioșată.) Ce se aude cu coniacul? Îl aduci?

— Îndată.

Reveni peste câteva minute cu tava pe care se aflau paharele și sticla, o depuse pe scaunul de lângă pat. Sorbiră solemn câteva picături, apoi el luă vioara, execută o mică reverență și începu să cânte.

Florina își împreună mâinile pe piept, fixându-și privirea asupra ferestrei larg deschise; pe obrazu-i supt, întunecat, se așternu treptat seninătatea.

El continua să cânte, automat, o melodie lentă, demodată, semănând cu o păpușă mecanică în care ai introdus o monedă ca să-ți încânte urechile cu melodia preferată; nu izbutea să se concentreze, se gândea neconținut la Severineanu, la romul pe care îl băuseră discutând în șoaptă, cu lungi pauze. De ce nu-l invitase pe Severineanu în casă? Și de ce au mai intrat în magazia familiei Călan? Notase fiecare numărul de telefon al celuilalt, conveniseră să se vadă cât mai des, apoi ieșiseră pe culoar, veseli... Severineanu sughițase, izbucnise în râs și arătase spre camera de vizavi.

„Am deranjat pe cineva?”

„Nu-ți fă griji, e magazia unei locatare.”

Și, cu un gest involuntar, apăsase pe clanță, încă ținând în cealaltă mână sticla de rom, goală.

„Ia te uită! A uitat să încuie. Am să pun sticla pe dulap.”

„Pune-o în dulap, văd că nu e încuiat.”

Deschisese larg ușa; alt gest nechibzuit, involuntar, ale cărui consecințe dezastruoase le suporta acum. Poziția chircită a bărbatului înghesuit în dulap îl izbise ca o măciucă în moalele capului.

Severineanu îl apucase de braț, bâiguind:

„Un cadavru... Are fața acoperită...”

„Să plecăm până nu apare vreun locatar.”

„Nu fi copil! Ce dracu, ne speriem de un mort?”

Se aplecase să desfacă mânecile trenciului și după câteva secunde murmurase uimit:

„Doamne! Uită-te și tu la el... Să nu-mi spui că nu-l cunoști.”

Încetă să mai cânte. Florina dormea, pieptul îi tresălta abia vizibil, o şuviță a părului alb i se lipise de fruntea scobită, transparentă.

Puse vioara pe masă și rămase în fața ferestrei, gârbovit, obsedat de îndoiala din privirea lui Severineanu, de vocea acuzatoare.

„Cum a ajuns Dragomir aici? Cine l-a ucis?”

„Adică ce vrei să insinuezi?”

„Nu te ambala! Păstrează-ți calmul, vei avea nevoie de el.”

„Bănuiești că eu...”

Las-o baltă, nu-mi pasă dacă l-ai întâlnit în ultimele zile pe primul soț al Florinei. Sunt de părere să anunțăm numaidecât procuratura. Dacă vrei să scapi de încurcături, trebuie să...”

„Nu! Florina are nevoie de liniște!”

„Ești rupt de realitate, mă îndemni la o tâmpenie. Mai curând sau mai târziu vei fi întrebat dacă l-ai cunoscut.” „Te implor, Costică, să plecăm înainte de a ne surprinde cineva.”

„Să plecăm. Probabil fac cea mai mare tâmpenie din viața mea.”

2

Sabina Călan intră într-o librărie din centrul orașului; răsfoi câteva cărți, cu gândul aiurea, fără a izbuti să se concentreze asupra textelor; avea senzația că i se așternuse un strat de ceață peste creier, citea cinci-șase fraze, le recitea, fără să înțeleagă ceva; iritată de privirea suspicioasă a vânzătoarei, se îndreptă către raionul cărților de artă, cumpără un album de pictură și ieși. Pe Calea Victoriei, străduindu-se să se detașeze de gândurile sumbre ce o chinuiseră în cursul nopții. Asistă distrată la schimbarea gărzii din fața Palatului Republicii, coborî spre magazinul „Adam” și rămase minute întregi înțepenită dinaintea vitrinelor, cu albumul sub braț. Străbătu apoi alene strada Marcovici, se opri puțin să admire bustul lui Victor Eftimiu și ascultă fără să vrea un fragment de dialog purtat de un roșcovan îndesat, aflat în stradă, și un ins între

două vârste, cu figură prelungă, demnă, aplecat peste unul din balcoanele blocului situat lângă intrarea în Cișmigiu.

— Dinulescule, strigă roșcovanul, vin să văd meciul la tine.

— Urcă, Drașcă, îți fac o cafea până ăă legătura cu stadionul.

Roșcovanul se strâmbă de parcă i s-ar fi propus o necuviință și trase din buzunarul hainei o sticlă de votcă *Baltic*, pe care o agită deasupra capului. Chipul bărbatului din balcon își pierdu demnitatea, sprâncenele i se înălțară spre chelie, obraji i se umflară, devenind roșii ca sfecla.

— Grăbește-te, Drașcă, sunt singur, nevastă-mea e plecată la niște prietene...

Sabina intră în parc, parcurse nehotărâtă câteva alei, cumpără o pungă cu pufuleți de la un chioșc, apucă spre Rotondă și se lăsă moale pe o bancă, alături de un bătrânel jerpelit, care citea *Sportul*; închise ochii, încercând din răspuțeri să alunge temerile ce o frământau; razele soarelui îi mângâiau pleoapele, gunguritul porumbeilor, pătrunzător și monoton, avea efectul unui tranchilizant.

Ațipi fără să-și dea seama.

Se trezi înfiorată. Somnul scurt, agitat, îi fusese bătuit din nou, la fel ca peste noapte, de pălăria cafenie cu panglică albastră... obiect monstruos, ireal, deoarece în vis căpătase dimensiuni înspăimântător de uriașe.

Vecinul de bancă plecase, șterpelișe pufuleții, dar nu se lăsase tentat de album. „Să-i mănânce sănătos!” îi dori Sabina, deschizând albumul pe genunchi; privi intens niște imagini ce reprezentau picturi din perioada albastră și roză a lui Picasso, comparându-le involuntar cu ultimele schițe de decor ale lui Adrian Vintilă; avu impresia supărătoare că „Femeia în cămașă” semăna în mod izbitor cu Letiția Aldea. Nu realiză prea bine ce anume o îndemna să facă apropierea, se gândi că probabil fusese neplăcut surprinsă de prezența fostei actrițe în atelierul lui Adrian, că dorea în sinea sa, dorea cu ardoare ca Letiția să semene cu imaginea pe care o scruta încruntată.

De fapt, ce rost avea vizita Letiției? Cu ce scop începuse să frecventeze atelierul decoratorului. Ce aveau ei de discutat?

Se sili să se convingă că fosta actriță intrase acolo cu totul întâmplător, că între ea și Adrian nu se înfiripase nicio legătură, că nu exista nici cea mai mică urmă de amicitie.

Din păcate, nu putea să admită doar hazardul, mai ales după

nenorocirea petrecută în bloc cu două seri mai înainte.

Scutură din cap mânioasă; nu reușea să găsească vreun argument ce ar fi putut să-i confirme bănuielile că vizita Letiției este asociată cu pălăria aia de mășcarici...

Pe bancă se așază o femeie grasă, transpirată, a cărei rochie se lipise de trupul diform. Se foi, scoase din geantă un biscuit, mușcă din el și întreabă:

— Ești d-acilea?

Se depărtă puțin de ea, strâmbând din nas.

— Ești din București?

— Sunt.

— Atunci să-mi zici și mie, domniță, cum să ajung la gara Obor, că venii acușica din...

— Te duci întâi în Piața Kogălniceanu, de unde iei troleul 85.

Continuă să-i explice cu amănunțime, laborios, cu fraze lungi, amuzată de atenția cu care era urmărită, de expresia tâmpă ce se așternea treptat pe figura insipidă, bătrânicioasă, lipsită de cel mai mic farmec, spunându-și că în tinerețe femeia aceea fusese, desigur, tot atât de urâtă, că trupul ei nu ademenise niciun bărbat.

— Aulio! o întrerupse femeia, da' greu mai e... O să mai întreb. Și dacă fuseși milostivă cu mine, o să-ți dau un sfat.

Sabina se ridică furioasă; albumul căzu de cealaltă parte a băncii, cu un pocnet sec. Necunoscuta se grăbi să i-l dea.

— Nu te supăra, nu-ți vreau răul.

— N-am nevoie de sfaturi!

— Ba ai, domniță, se vede că ai... Zic să nu lepezi pruncul, eu am făcut nouă, nouă băieți am făcut, și toți...

— Nu mă interesează!

Îi întoarse spatele, depărtându-se indignată, pornind către aleea ce dădea în strada Știrbei. Ajunsă în fața treptelor din stânga izvorului Eminescu, se opri un moment, șovăielnică, întrebându-se dacă nu cumva *era obligată* să meargă numaidecât la sediul de miliție de care aparțineau cei doi anchetatori. Hotărî să mai reflecteze, să nu ia o hotărâre pripită, poate cu consecințe dezastruoase pentru viitorul său.

Ce căuta fosta actriță în atelierul lui Adrian? Oare vizita ei din dimineața aceasta avea vreo legătură cât de infimă cu afurisita de pălărie cu panglică albastră?

Nu mai urcă treptele, se îndreaptă către bibliotecă, luă loc la

o masă complet liberă și-și cuprinse templele în palme, repetându-și neconținut că pălăria aceea nu era un unicat, oricât de neobișnuit arăta.

Da, da, își zise cu încăpățănare, nu doar un câine e scurt de coadă... imposibil să nu mai existe și alte pălării cu aceleași caracteristici, zeci de pălării identice, chiar sute de pălării asemănătoare, gemene; trebuie să încetez să mă mai frământ, deși în suflet ni se strecoară mereu îndoiala, aidoma unei otrăvi picurate lent și stăruitor; simt că voi înnebuni dacă nu voi reuși să mă desprind de ideea vinovăției unei anume persoane, dacă nu voi goni îndoiala înainte de a fi prea târziu...

Nu izbuti totuși să alunge din minte nici tonul tăios al Letiției Aldea, zâmbetul batjocoritor lățit pe fața buhăită; și furia lui Adrian... Apoi, sigur că da, minciuna mamei față de anchetatori! Nu cumva i se păruse, nu cumva visase că unele scene se desfășuraseră cum credea ea? Poate subconștientul împingea la suprafață numai ceea ce era urât, mocirlos.

Își masă fruntea, suspinând.

Cum să procedez? Cu cine să stau de vorbă? Cine mă poate îndruma ce trebuie să fac? Cel mai înțelept ar fi să discut cu mama, să-i mărturisesc ei... Nu, hotărât nu! Mama nu va pricepe, ea este preocupată acum de căsnicia cu avocatul cu nume de îngeraș, se va înfuria categoric când va afla că „suava și curata ei fetiță” nu frecventează atelierul decoratorului doar cu scopul de a lua lecții de desen, că orele de meditație nu decurgeau chiar în felul cum își imagina ea, mai cu seamă orele din ultima vreme.

Respiră profund și se ciupi de rădăcina nasului. Citise undeva că migrenele se potolesc dacă îți înțepi locul dintre sprâncene cu unghia. Durerea de cap și greața persistau, ba chiar deveneau mai sâcâitoare, mai violente.

Plănuia să între într-o cabină telefonică, să formeze numărul miliției anunțat de obicei în „*Informația*” și să dezvăluie sub anonim ceea ce știa.

Se răzgândi în secunda următoare, derutată și în același timp rușinată de faptul că îi trecuse prin gând să folosească un procedeu atât de mizerabil, atât de blamabil. Apoi, poate ceea ce își închipuia ea că știe nu se va dovedi util pentru anchetatori. Și atunci... va fi chinuită neîncetat de remușcări, se va disprețui pe sine, iar dacă se va afla vreodată cum a

procedat, va fi urâtă de ființele dragi din preajmă pentru felul josnic în care a acționat.

La care din cei doi anchetatori să apeleze? Cui să-i încredințeze *taina*?

Surâse cu amărăciune.

Neîndoios că ar fi recomandabil să vorbească cu ofițerul pe care l-a văzut aseară intrând în bloc, cel cu care a schimbat câteva cuvinte pe palier; avea un mod liniștitor de a privi drept în ochi omul căruia i se adresa, o voce caldă, egală, convingătoare. Își reaminti un fragment din scurtul lor dialog:

„Știți, noi n-avem nicio vină.”

„Atunci nu e cazul să vă faceți griji.”

Oare așa să fie? Cum va reacționa el când îi va povesti scena la care asistase ea? Oricum, celălalt anchetator trebuie exclus, pare foarte dur, deloc înclinat să admită concesii...

Îi trecu în revistă pe toți vecinii, torturată de întrebarea ce-i tășnise pe buze în zori, după obositoarea insomnie.

CINE?

Care locatar îl omorâse pe insul găsit în magazia de la demisol?

Încercă să-și imagineze ce s-ar fi întâmplat dacă Gherghina n-ar fi coborât acolo. Brr! S-ar fi scurs zile întregi până la descoperirea mortului, cadavrul ar fi intrat în descompunere, duhoarea-i silnică ar fi invadat încetul cu încetul culoarele, până când cineva ar fi început să se sesizeze.

Își mușcă buzele, agasată.

De ce își imagina asemenea monstruoșitate? Mai bine să se gândească la lucruri vesele, la fapte agreabile, să-și imagineze că în curând va fi studentă a Institutului de Arte Plastice; și să se obișnuiască de pe-acum cu ideea că avocatul Serafim îi va fi tată vitreg. În definitiv, nu prea avea ce să-i reproșeze, se purta politicos, o înconjura cu grijă paternă, poate întrucâtva cabotină, dar asta nu o deranja atâta timp cât nu-i făcea observații deplasate, chiar când ga îi răspundea ironic, uneori cu ton zeflemitor... Hmm! Oare de ce nu amintise mama de întâlnirea ei cu șeful de serviciu? Poate nici nu s-a întâlnit cu el, poate în seara aceea a revenit în clădire, fără să urce în locuință, poate ea l-a...

Iarăși obsesia, chinuitoarea obsesie ce o scoate din minți!

Deschise albumul la întâmplare, nimerind chiar pagina ce o

reprezenta pe „Femeia în cămașă”; observă cu intensitate silueta filiformă, studie chipul îngust, palid; asemănarea cu Letiția Aldea nu i se mai păru atât de izbitoare. Din înfățișarea modelului pictat de Picasso se desprindea ceva dezolant, o tristețe nesfârșită, o amărăciune, trăsăturile ascuțite și obrajii descărnați demonstrau viciul, dar parcă implorau nevoia de afecțiune, de tandrețe...

Ce relații existau între Adrian și fosta actriță?

După câte știa, Adrian nu o putea suferi pe Letiția, o ocolea categoric. Totuși... De ce o primise în atelier? Nu cumva...?

Astupă brusc imaginea din album cu ambele palme și pe față i se prelinseră două lacrimi grele, arzătoare...

3

Miriam Vârtosu se trezi buimacă, zgribulită, răsucindu-se pe patul îngust din arestul secției de miliție, revenind încet la realitate.

Ultimul minut al somnului îi fusese stricat de un coșmar înfiorător, îl visase pe inginerul Matei cu fața inundată de sânge; se făcea că pășea nepăsător pe o cărare de munte, îndreptându-se către o prăpastie; își legăna brațele, târa picioarele ca un orb, pipăia fiecare centimetru de teren cu tălpile, lent, foarte lent... și-i mai rămânea foarte puțin de parcurs până la marginea prăpastiei, câțiva metri doar... Iar ea nu era în stare să-i vină în ajutor, sta ghemuită pe o buturugă de lângă cărare, sta parcă indiferentă, cuprinsă deodată de paralizie, nu-i putea striga lui Neluțu să se oprească sau să-și schimbe direcția.

Se ridică îndreptându-și umerii, netezi o cută a rochiei, se frecă la ochi, apoi se reazează. Prin fereastra întărită cu zăbrele de fier se strecurau primele luciri ale zorilor și o dată cu ele hurducăitul unui camion; dincolo de ușă, spre capătul coridorului ce ducea la parter, răsunau distinct pașii apăsați ai unui milițian.

Oare ce făcea Lică în momentul de față? Se găsea și el în această clădire, undeva pe aproape?

Nu izbutea să-și alunge spaima, se închipui iarăși dinaintea anchetatorilor care o aduseseră aici, fulgerată de privirile lor neîncrezătoare, străduindu-se să le răspundă cu sânge rece.

Își masă ușurel gleznele amorțite. O biruia tot mai stăruitor

nesiguranța, nu putea să alunge gândul că va fi acuzată de omor, că nu va fi în stare să se dezvinovățească. Ah, dacă ar avea posibilitatea să schimbe măcar două-trei cuvinte cu Lică înainte de interogatoriu, să-i ceară sfatul, să-l întrebe cum să se poarte.

Se încruntă.

Zadarnic își făcea iluzii, o întâlnire cu Lică era de-a dreptul imposibilă în asemenea condiții, vor avea grijă anchetatorii să nu-l vadă până nu vor dori ei. De fapt, dacă se gândea bine, Lică nu avea de unde să știe că era reținută și ea. Era obligată să nu se lase ademenită de momelile lor, să se țină tare...

Își aminti cuvintele lui Lică, discuția purtată în noaptea aceea de groază în apartamentul inginerului. Avu impresia că trecuse o eternitate de-atunci... Ședeau față în față în vestibul, ferindu-se să se privească; apoi Lică îngenunchease din nou pe parchet, se uitase cu atenție la porțiunea îngustă dintre garderob și perete. Semăna cu un ogar, părea că adulmecă urmele încă proaspete ale unei turme de mistreți.

„E-n ordine, am curățat locul perfect, nu se mai vede absolut nicio picătură de sânge. Nu trebuie să-ți mai fie frică.”

Îl asculta abătută, îi tremurau brațele, nu reușea să-și înfrâneze sughițul, se simțea teribil de ostenită.

„Nu se mai vede nimic, te asigur, ne-am descurcat de minune.”

„Dacă zici tu, Lică...”

Se ridicase înfuriat, o prinsese de cot și o zgâlțâise cu putere:

„Să-ți ții gura, ai auzit?! Dacă te ia cineva la întrebări, repeți exact ce te-am învățat eu, îl iei pe *nu știu* în brațe, orice s-ar întâmpla. Altfel...”

Și o plesnise iute peste obraz, mârâind:

„Să nu care cumva să mă bagi în belea, auzi? Dacă te ții tare, scapi, dacă nu... ai să cazi și tu, nu numai eu. Până acum am avut amândoi noroc, totul o să depindă de felul cum ai să te porți tu. N-ai văzut nimic, n-ai auzit nimic. Habar n-ai. Priceput?”

„Da, Lică, așa am să fac.”

„E-n regulă. Și nu mai beli ochii ca o cretină; ești intrată și tu în rahat, cu omuciderea nu-i de glumit, putrezim în pârnaie până la sfârșitul vieții dacă... De ce te holbezi la mine?”

„Ți se pare, nici nu mă uitam la tine.”

„Te spintec, auzi? Îți fac fermoar pe burtă dacă scapi vreun cuvîntel. Acum du-te și te culcă, mâine trebuie să mergi la serviciu.”

„Sunt obosită, groaznic de obosită. Aș putea să-i telefonez șefului, să-i spun că sunt bolnavă, să mă învoiască o zi.”

„Nici gând! Să nu-ți schimbi programul obișnuit. Te duci la serviciu, te porți ca în fiecare zi. Bun, cred că am aranjat tot. A... Să nu uiți de țigări, să-mi aduci mâine seară niște *Naționale*.”

O bătuse ușurel pe sold și-i zâmbise, îmbunat deodată.

„Ai să vezi, o să fie bine, nimeni nu va afla de noi. Mai rămân aici până mâine noapte, pe urmă mă topesc în provincie, am un prieten de mare încredere la Sighișoara, îți dau numărul lui de telefon. Îl suni din oraș, îl anunți că am nevoie de locuința lui.”

„Îl sun...”

„Și dacă, doamne ferește, se va ivi ceva neprevăzut, am să bat în tavan, ca de obicei.”

„Ce să se ivească?” tresărise ea, iarăși înspăimântată.

„Ei, așa... Cine știe?! ziceam și eu... Ai văzut și tu, nu era nici tipenie pe scări când am coborât cu...”

Ea scăpase un geamăt, implorând în șoaptă:

„Te rog, nu-mi mai aminti, n-am să mai dorm nopți în șir, cred că voi înnebuni pur și simplu, îmi va sta mereu în fața ochilor trupul întins pe parchet și...”

„Îmi spui să nu-ți mai amintesc, dar observ că tu singură te ambalezi. Hai, du-te la culcare, du-te fără grijă, ne vom descurca noi.”

Și iată că nu s-au descurcat, întrucât ofițerașul ăla șmecher l-a dibuit pe Lică. Ce mai pui de lele! Când a auzit semnalul din apartamentul de dedesubt, s-a prins cât ai clipi care-i situația.

Cum să procedeze ea acum, ce să răspundă la interogatoriu? Lică nici măcar nu prevăzuse această variantă, adică nu se gândise măcar un moment că vor fi arestați amândoi.

Fuse convins că nu vor întâmpina necazuri...

Începu să păsească prin încăperea strîmtă, de la ușă până la peretele cu ferestruica, apoi între pat și peretele opus, doi pași și jumătate, încă trei pași și un sfert. Sub ferestruică, în partea cea mai umbrită, cineva zgâriase cu unghia un desen obscen, adăugase o înjurătură scurtă și un număr de telefon.

De ce nu se termină mai repede, de ce nu vin să o ia la primul interogatoriu? Să se sfârșească odată pentru totdeauna neliștița, disperarea, să fie sigură că poate să-și concentreze atenția asupra unui lucru concret când se va așeza în fața milițienilor, să nu se mai gândească neîncetat la trupul lungit pe parchet, în vestibul, la transportul chinuitor pe scări, la...

Nu izbutea să alunge teama.

Retrăia întâmplarea fragmentar, auzea din nou în gând vocea răgușită a lui Lică, îi vedea ochii holbați, spasmul din colțul buzelor.

O trezise semnalul lui, bătaia cu coada măturii în tavan. Coborâse somnoroasă, în cămașa de noapte, întrebându-se ce dracu l-a apucat de-o scoală din pat la orele două dimineața; lumina din vestibulul inginerului era stinsă.

„Nu sta în prag, o întâmpinase Lică! Te-a văzut cineva?”

„Cine să mă vadă la ora asta? Ai putea să aprinzi măcar veioza din dormitor.”

„Intră, închide ușa și stai lipită de ea. Nu te speria. Să nu tip!”

Apoi îi astupase gura; avea palma fierbinte, asudată, vocea suierătoare, asprită de încordare, iar respirația îi duhnea a alcool.

„Acum am să aprind lumina...”

Credea că-i vorba de-o farsă, se aștepta la vreo trăснаie, ar fi putut să-și imagineze orice, dar nu *trupul inert, prăbușit lângă dulapul de haine*.

„Nu te speria! Nu l-am altoit eu, să-mi sară ochii din cap dacă te mint, l-am găsit aici adineauri, m-am împiedicat de el când m-am întors de la plimbare. Nu l-am achitat eu, jur. Îmi promiți că n-ai să url?”

Înclinase capul, Lică retrăsese palma, se aplecase și ridicase de lângă cuier o sticlă cu un lichid incolor, i-o băgase cu de-a sila în mână.

„Ia o înghițitură, să-ți vii în fire.”

Trăsese zdravăn din sticlă, fără să-și dezlipească privirea de trupul ce i se părea enorm, hidos, parcă ocupând întreg vestibulul. Fața mortului era acoperită cu un trenchi, mânecile fiind înnodate pe după ceafă. Murmurase proteste, fără nicio legătură logică cu ceea ce vedea și simțea în momentul acela:

„De unde ai făcut rost de rachiu? Restaurantele sunt închise

la ora asta.”

„Nu-i rachiu; am găsit niște spirt în cămară, l-am îndoit cu apă. Gata, ajunge cât ai băut, nu vreau să te matolești. Trebuie să scăpăm de colet, să dispară cât mai rapid, să-l scoatem din apartamentul inginerului. De-asta te-am chemat, să mă ajuți să-l car.”

„Cine-i...? îl cunoști?”

„Aăăă...”

„Cine-i?”

„Păi... Când l-am găsit, era tot cu mutra astupată... Am dezlegat fâșul, pe urmă l-am pus la loc. Eram obligat să mă uit, nu?”

„Și? Cine-i?”

„L-am cunoscut cândva...”

Se lăsă pe pat, epuizată din pricina încordării, scuturată de un acces de tuse nervoasă. I se învălmășeau faptele în minte, nu mai era capabilă să realizeze cursul firesc, amesteca prezentul cu trecutul.

De ce nu o chemau mai repede la interogatoriu? De ce nu dădeau niciun semn de interes milițienii?

O ignorau desigur cu bună știință, o lăsau să mai aștepte, să-i crească temerile, să se perpelească, pentru a ceda când vor începe să curgă întrebările.

Își reglă respirația, repetându-și din nou că va trebui să rămână mereu calmă, atentă, să-și păstreze o înfățișare indignată, poate și un pic îndurerată, să numere până la cinci înainte de a răspunde la orice întrebare, oricât de neînsemnată! Și să se ferească mai ales de momelile pe care i le va strecura locotenentul ăla uns cu toate alifile, care a pătruns în locuință pomenind numele Marietei; e mai periculos, mai șmecher decât celălalt locotenent; să nu se lase ademenită de cuvintele lui... Ce mai pui de lele! De fapt, dacă judeca bine, milițienii nu dispuneau de nicio dovadă materială împotriva ei și a lui Lică.

La fel spusese și Lică după ce terminaseră treaba aia urâtă, obositoare, scârboasă:

„N-au cum să afle ce s-a întâmplat în noaptea asta. Pricepi? Nu-i niciun pericol, nu vor bănuî în vecii vecilor cum ara transportat noi coletul la demisol... Hă, hă! I-am băgat într-o încurcătură drăcească, tare aș vrea să le văd mutrele plouate

când vor da peste tipul din dulap. Babană chestie, nu?”

Și, în ciuda situației deprimante, își permisesese să hohotească încă o dată, mângâindu-i sânii cu gestul acela numai al lui, devorând-o cu o privire nerușinată.

Își trecu degetele prin păr, amintindu-și posacă de cuvintele ofițerașului cu cicatrice pe obraz:

„Ne însoțiți, vă reținem în interesul cercetărilor.”

Încercă să se desprindă de nesiguranța ce continua să o asalteze retrăind prima întâlnire cu Lică.

Se afla la restaurantul „Motanul negru”, sta singură, enervată, la o masă de lângă intrare; deschisese geanta să scoată rujul și pudriera, să-și repare obrazul marcat de oboseală, întrebându-se dacă e cazul să se limiteze la o cafea mică sau să comande și un rom. Ajunsese la capătul resurselor; dacă n-avea să găsească un fazan care să-i plătească „un grătar”, avea să se întoarcă iarăși cu mațele chirăind de foame în maghernița din Tei, cum pățise în ultimele seri. Acaparată de gânduri sumbre, nu observase că lângă masă se oprise cineva.

— Permiteți? Aveți un loc liber?

Un bărbat înalt, deșirat, îmbrăcat cu un costum ros în coate, croit mizerabil dintr-o stofă cumpărată probabil cu mulți ani în urmă, „pe puncte”, un costum la două rânduri, întreținut cu meschine sacrificii. Se sprijinea într-o umbrelă jerpelită, puțin a naftalină, avea degetele pătate de nicotină, o mustață căruntă, scămoșată, și un neg pe frunte; tipul clasic al funcționarului mărunț, ieșit desigur doar cu câteva minute mai înainte dintr-un birou oarecare. Venise la local să soarbă o bere și, dacă era cu puțință, să agațe vreo tâmpită, să o ducă în cine știe ce garsonieră sordidă, după ce ore în șir trudise la un bilanț, agasat de un șef care pedepsea cea mai neînsemnată abatere. Și acum se străduia să facă pe zmeul, își închipuia că o găsisese pe ea de fraieră.

— Permiteți?

— Nu, stimate domn, aștept niște prieteni.

— În cazul acesta...

Se retrăsese de-a-ndăratelea, clipind cu aerul lui jalnic de cățel bătut, încercând în zadar să-și compună o mină demnă.

Se sărbătorea ceva la trei mese puse cap la cap, aflate de cealaltă parte a intrării, curgeau în valuri băuturile scumpe și tot soiul de delicatessuri, iar ea continua să fie chinuită de

imaginea cămăruței din Tei. Trăgea cu sete din țigară, blestemând clipa când se hotărâse să vină în București, convinsă fiind că în Capitală aleargă câinii cu covrigi în coadă.

Era o seară de sfârșit de octombrie, rafale grele de ploaie izbeau geamurile, din cinematograful „Volga” se revărsa un grup numeros de spectatori, în stația de autobuz se agita o țigancă printre rarii pietoni, oferind *ciungă* americană; înăuntru era cald, mirosea a șprițuri și a fripturi, fețele clienților străluceau, ospătarii se buluceau mai cu seamă în jurul celor trei mese puse cap la cap, semănau cu niște sfârleze ale căror învărtituri se opreau exact în locul dorit.

Apoi apăruse Madeleine, pe numele ei adevărat Mara Răpciugă, o țigancă din Căuzași pe care o cunoscuse pe litoral, unde se împrieteniseră. Descinseseră împreună în Gara de Nord, la sfârșitul sezonului estival.

— *Bonsoar*, Miri.

— Bună.

— Tot singură?

Nu-și dăduse silința să-i răspundă, înălțase din umeri cu nepăsare. Madeleine își descheiase cu gesturi dinadins lente mantoul de blană, pipăise colierul de jad, își zornăise brățările sofisticate de argint, punând pe masă pachetul de *Dunhill* și bricheta placată cu aur.

— Rad la iuțeală un coniac și mă car, mă așteaptă responsabilul meu. Dacă vrei să-ți ofer ceva... Un coniac? O votcă?

— O cafea.

Acceptase automat, împotriva voinței, apoi își compusese o figură plictisită, dar Madeleine nu putea fi păcălită ușor, era o vulpe bătrână, trecută prin ciur și prin dârmon.

— Nimic gras la orizont, ai? Ei, fato, nu mi-o lua în nume de rău, ți-aș da un sfat...

— Sictir cu sfaturile tale!

— Te-ai înăcrit, Miri, ai început să te hodorogești.

— Nu sunt mai bătrână decât tine.

— Așa e. Tocmai din cauza asta e cazul să-ți faci și tu un rost, să te statornicești. Acușica vine iarna.

— Vine...

— Eu mă mărit la sfârșitul anului, după ce termină divorțul responsabilul meu. Ce zici?

Ce să mai zică...?

Vestea o năucise, rămăsese mută de invidie, blestemându-și soarta, nici măcar nu luase în seamă plecarea Marei Răpciugă, care abandonase cu generozitate pachetul de *Dunhill*.

Își bea cu înghițituri rare cafeaua, încet, urmărită de privirea circumspectă a ospătarului. Și tocmai când se pregătea să iasă, se trântise pe scaunul de-alături un ins mătăhălos, vizibil beat, pus pe scandal. Îl știa din vedere, îl întâlnise deseori prin baruri, un fost sportiv, boxer sau rugbist sau luptător, încă faimos în urmă cu numai doi ani, a cărui carieră fusese ruinată de excesele bahice; pe deasupra, un vicios, fugeau „fetele” de el ca de ciumă.

O apucase brutal de cot. Avea niște palme cât lopețile.

— Astă-seară mă însoțești. Fără nazuri!

— Nu pot, zău că nu pot.

— Te fac eu să poți.

li înfipsese degetele în păr și, cu o mișcare fulgerătoare, îi apropiase capul de obrazul lui înecat în grăsime, pe care sticleau cu răutate ochii roșii, porcini. Clienții dimprejur începeau să se delecteze, discuțiile încetaseră subit; și atunci, de la cele trei mese puse cap la cap, se ridicase un bărbat mic de statură, venise spre ei și-i vorbise fostului campion:

— Costele, mi se pare că ești pus pe scandal. Și eu n-am chef de scandal astă-seară, nu vreau să năvălescă presarii, îmi serbez ziua de naștere.

— Nașule...

— Cum ai zis?

— Domnule Mangu, îmi pare rău. Salt imediat pipița, nu vă mai deranjez.

— Ai să pleci singur.

Costel încleștase pumnii masivi deasupra mesei, pregătindu-se să lovească, dar răzvrătirea nu durase mai mult de o secundă; mormăise ceva, poate o scuză, și-și luase tălpășița.

Așa l-a cunoscut ea pe Lică Mangu, zis „Nașu”, zis „Pleașcă”.

Băuse peste măsură în seara aceea...

A doua zi, când se trezise alături de Lică, în șandramaua din Tei, o umflase râsul. Cum dracu nimerise în patul ei? Dormea încovrigat, cu brațele adunate la piept, gemând în somn, cu obrazul chinuit de spasme.

Da, în primul moment o umflase râsul...

Veselia fusese înlocuită treptat cu mila. Simțise nevoia să-l ocrotească... Un sentiment aproape matern față de bărbatul pirpiriu, costeliv, cu înfățișare de copil neajutorat, orfan sau abandonat, bătut de valurile soartei. Rămăsese să locuiască la ea. Nu era nici mai bun, nici mai rău decât ceilalți inși ce se perindaseră prin viața ei. Uneori dispărea săptămâni întregi fără să o anunțe, iar când se în torcea o copleșea cu cadouri scumpe. În ultima vreme îl pierduse din vedere complet, auzise întâmplător că s-ar fi încurcat cu una Miranda, de prin Berceni.

De ce a cedat în fața rugămintilor lui? De ce a fost de acord să-l adăpostească?

Putea foarte bine să-l refuze, să-i spună s-o lase în pace, să invoce un motiv oarecare. Se încropise binișor, avea un serviciu de invidiat, o locuință frumoasă, dacă lucrurile mergeau bine, s-ar fi măritat sigur cu inginerul Matei. Și tocmai când era convinsă că n-avea să mai tragă niciodată mâța de coadă, a trebuit să se ivească din nou Lică, să o amestece în încurcăturile lui, să o implice în...

Oftă, înălțând privirea către ferestruica cu geam mat, prin care se strecura aceeași lumină cenușie; nu putea să aprecieze cât era ceasul. Avea impresia că trecuse o oră de când se sculase, dar se putea înșela, nu mai era stăpână pe senzații, o acapara spaima tot mai stăruitor; parcă avea gândurile paralizate.

Auzi iarăși pașii grei dinspre capătul culoarului.

Poate sosise clipa prezentării la interogatoriu. Se ridică de pe pat și se apropie de ușă, pândind zgomotele, așteptând înfrigurată sosirea milițianului.

4

Cristina Lepădatu puse ceșcuța cu cafea aburindă pe masă, pe *mileul* din partea dreaptă, alături de scrumieră și de pachetul cu *Mărășești*. Rămase câteva momente cu bărbia sprijinită în podul palmelor, într-o atitudine de degajare completă, respirând profund.

Se pregătea să dea în cărți, dar încă nu era decisă ce pachet să folosească: *tarotul spaniol* sau *marele lenormand*? În privința persoanei căreia dorea să-i afle ce-i va rezerva viitorul, nu mai exista niciun dubiu, avea să tragă cărțile pentru ofițerul de miliție cu voce suavă și figură angelică. Dacă ar fi întrebat-o

cineva ce motiv o îndemnase să se fixeze asupra ofițerului respectiv, n-ar fi fost capabilă să dea un răspuns categoric; poate se hotărâse să procedeze astfel din pur capriciu, ori poate din cauză că nu-i plăcuse atitudinea lui ironică, vădit neîncrezătoare când celălalt anchetator, „durul”, o solicitase să-i interpreteze un vis.

La început, intenționase să afle gândurile lui Miriam, apoi pe cele ale Lilianeî Mândroiî, fata aceea bătrână și stupidă, care abia catadicsea să mormăie un salut când se întâlneau pe culoar sau prin curte. Acum gândurile lui Miriam nu o mai interesau, considera că soarta îi era definitiv pecetluită.

Fusese arestată, nu?

Era clar că trebuie să fie implicată în omorul săvârșit la demisolul clădirii.

Dar Liliana?

Ei bine, își zise zâmbind triumfătoare, mai curând sau mai târziu Liliana îi va adresa chiar ea rugăminte de a-i ghici în cafea, în cărți, de a-i întocmi horoscopul, deoarece majoritatea fetelor bătrâne apelează la serviciile unei ghicitoare; sunt cele mai statornice cliente, pot fi jumulte cu ușurință, întrucât se hrănesc cu iluzia că într-o bună zi le va pica un Făt-Frumos la așternut...

Se aplecă sub masă să-l mângâie pe Leonard, care torcea leneș pe perna de velur, apoi trase sertarul și scoase *marele lenormand*.

Lăsă pachetul pe masă, să se „răcească” puțin, și-și aprinse o țigară; o fumă numai pe jumătate, cu privirea ațintită asupra semnelor zodiacale de pe pereți. Desenele se cam decoloraseră și se afumaseră din pricina fumului de țigară, nu făceau o impresie prea bună asupra vizitatorilor, era cazul să le schimbe, să le înnoiască. Oftă. Reîmprespătarea lor impunea cheltuirea unei oarecare sume, or, în ultima vreme nu o dădeau banii afară din casă. Numărul amatorilor dornici să o consulte scădea neîncetat, iar posibilitatea de a-și face reclamă era exclusă cu desăvârșire, din pricina unui anume paragraf din Codul penal. Pe fața-i smochinită se instală treptat un surâs nostalgic.

Doamne, unde sunt vremurile din '45, când debutase ca ghicitoare la un bălci din Constanța? Curgeau banii cu nemiluita, se buluceau o groază de naivi la ușa barăcii, mai ales

marinarii în tranzit și prostituatele ce mișunau noapte de noapte prin cârciumile din port. Încă nu se „specializase”, știința i se limita la baterea a numai treizeci și două de cărți și la consultarea globului de cristal. Îndruga o mulțime de bazaconii, având grijă să nu se repete prea des, iar la sfârșitul zilei netezea cu satisfacție teancurile de bancnote soioase. Pe urmă...

Oftă din nou.

Pe urmă, după obositoare peregrinări cu bâlciul prin orașelele din Moldova, traversase cea mai dificilă perioadă din viață. Autoritățile nu-i mai acordaseră autorizație, ba chiar dimpotrivă... Mai târziu fusese acuzată de delictele de înșelătorie și de abuz de încredere, combinate cu avortul ilegal. Slavă Domnului, beneficiase de o grațiere, ispășise mai puțin de jumătate din condamnare...

De atunci se ferea ca de ciumă să mai racoleze clienți.

Da, semnele zodiacale de pe pereți trebuiau neapărat reînprospătate. Plănuia să recurgă la decoratorul Vintilă, să-l roage să-i facă alte desene. Omul i se părea abordabil, discutase de câteva ori cu el, în treacăt, era convinsă că nu va face nazuri. Iar dacă va refuza... Ehe, îi va aminti în mod discret, absolut discret, ce crede ea despre lecțiile de pictură pe care le predă el Sabinei Călan. Pe dracu, lecții de pictură! mai degrabă anatomie pe viu... S-a uitat într-o zi pe gaura cheii și a surprins-o pe fată în brațele decoratorului. O ghicitoare este obligată, prin natura profesiei, să știe mereu ce se petrece prin preajmă, să ciulească urechile, să deschidă larg ochii.

Din păcate, nu poate să-și închipuie cine l-a omorât pe omul acela. Dacă ar ști, l-ar chema pe ofițerul ironic și neîncrezător, i-ar spune că chipul ucigașului s-a arătat în cărți. Ar fi o adevărată lovitură de trăsnet!

Bău p gură de cafea și stinse țigara în scrumieră. Cărțile se odihniseră îndeajuns.

Elimină din pachet Bărbatul și Femeia, verifică dacă toate cărțile sunt aranjate în sens normal și se apucă să le amestece, metodic, rapid, cu îndemânarea obținută după o îndelungată activitate. Tăie, apoi le distribui, ciocănind cu unghia roasă a arătătorului cele douăsprezece cărți ale zodiacului. Se opri asupra Damei de Cupă, ceea ce arăta că anchetatorul de care se ocupa suferea de dureri de burtă și de înțepături în coaste.

Se încruntă, vag nedumerită. Ieșiseră prea multe trefle și asta nu-i convenea. Vasăzică, precauție de luat înainte de a pleca în călătorie; proiect hazardat, care avea să izbândească, totuși, grație sfaturilor unui om de bine, mai precis, grație unui om al sfaturilor juridice. Hmm... în fine, rezulta că îl frământă o idee și că îi va fi necesar mult timp pentru a ajunge la țintă; marele semn al Rigăi de Treflă îl reprezenta pe regele Traciei indicând Argonauților calea de urmat; deci anchetatorul va fi nevoit să ceară părerea unui bătrân; urma un Valet de Caro, adică bărbat tânăr, priceput, însărcinat cu un mesaj important; marele semn al acestei cărți îl reprezenta pe Ulisce deghizat în neguțător; așadar, acțiunea anchetatorului era pe drumul cel bun, iar florile de sub semnele mici dovedeau triumful vicleniei și al îndemânării, la care se adăuga o protecție puternică. Însă Valetul de Caro, fără a fi hotărât rău, fixa destinul în mod iremediabil. Influența nefastă a acestei cărți putea fi combătută și adesea anulată de virtuțile unui Talisman, pe care consultantul era obligat să-l poarte neconținut. Oare ofițerul se va simți jignit dacă îi va oferi un asemenea talisman, dacă îi va spune să-l poarte la gât?

Tresări. Cineva bătuse în ușă.

Trase sertarul și mătură cărțile înăuntru cu cantul palmei; se ridică, își aranjă ținuta în grabă, încheindu-și ultimul nasture al capotului și deschise.

În prag se afla Berindei, stăpânit de o agitație inexplicabilă, cu ochii voalați, frecându-și mâinile, mutându-și greutatea corpului de pe un picior pe celălalt.

— Scuzați-mă, bâigui el, aș dori să-mi îngăduiți...

— Vă rog, intrați.

— Sunt într-o situație, într-o situație... Soția mea este grav bolnavă, i s-a făcut rău, tare rău, vreau să chem Salvarea și telefonul nostru e deranjat.

— Nu vă faceți nicio problemă.

În următoarea jumătate de oră Cristina Lepădatu depuse o energie uluitoare, formă ea însăși numărul 061, așteptă confirmarea și ajută cu solicitudine la instalarea soției lui Berindei în mașina spitalului. Apoi pândi reîntoarcerea vecinului, și când acesta reapăru pe palier, după ce-și internase nevasta, îl invită în locuință.

— Da, acceptă el moale, dus pe gânduri, rătăcind cu privirile

peste semnele zodiacale de pe pereți. Am să stau puțin.

— Am ținut să vă spun că puteți să vă bizuiți pe mine. Trebuie să ne ajutăm, nu? Doar suntem vecini... Când va veni soția dumneavoastră, aș putea să stau zilnic câteva ore lângă dânsa, să-i țin de urât.

— Dacă va mai veni...

— Sunteți pesimist.

— Nicidecum. Boala este avansată, în ultimul stadiu. Nevastă-mea nu știe, bineînțeles.

— Nu mai există nicio speranță de vindecare?

— Din nefericire, niciuna. Oricum, vă mulțumesc pentru bunăvoință. Dacă va fi cazul de ameliorare, am să vă chem. Regret că n-am recurs și până azi la ajutorul dumneavoastră. (Zâmbi ușor, parcă cerându-și iertare.) Ca să fiu sincer, nu mi-aș fi închipuit că sunteți atât de săritoare.

— Vă rog! N-are rost să discutăm acest lucru. Vă fac îndată o cafea și aș îndrăzni să vă ofer un păhărel cu rom, să vă mai întremați puțin.

Berindei, care dădea impresia că începe să-și mai revină din emoția pricinuită de boala soției, clipi nervos, iar obrazul îi deveni brusc livid. O ținui cu o privire bănuitoare.

— Rom? Ce vreți să insinuați?

— Probabil romul vă reamintește niște necazuri.

Berindei rosti rar, răgușit:

— La ce vă referiți?

— Doamne ferește, la nimic insultător. Liniștiți-vă, nu vă oblig să beți rom dacă nu vă place. Vă fac o cafea.

— Ei, romul ăla blestemat...

Se ridică încet, dar se reazează în clipa următoare, apăsându-și palmele pe tâmpile.

— Dacă cei de la miliție vor afla... dacă cineva le va spune că m-a văzut acolo...

Ghiculoarea se înfioră.

Ce naiba bombănea vecinul? Începea să regrete că îl invitasese să între. La ce făcea aluzie? Nu cumva...? îl văzuse ea însăși pășind pe culoarul ce ducea la demisol, însoțit de un individ spătos, înalt. Asta se întâmplase ieri dimineață, dar poate el intrase în magazia familiei Călan și cu o seară mai înainte, în seara ce-i interesa pe milițieni. Era cu puțință să fie amestecat în crima aceea oribilă?

Nu se putu abține, curiozitatea birui teama, întrebă în șoaptă, observându-l cu atenție:

— Ce să afle miliția? De ce vă temeți?

Berindei se crispă, lăasă să se scurgă o pauză, evitând privirea ascuțită a Cristinei Lepădatu și pronunță sec:

— Nimic.

Și pentru că descifră pe chipul ei un semn de neîncredere, spuse cu politețe exagerată:

— Mă duc. Vă mulțumesc din suflet pentru bunăvoință.

Dar nici de astă dată nu plecă, se foi pe scaun, își schimbă poziția; avea un aer de nepăsare forțată, umerii căzuți, picioarele îndoite nefiresc.

Ghicitoarea aprinse o țigară și trase din ea cu lăcomie. Oare omul din fața ei era vinovat de...? I se păru că distinge un zâmbet sardonice pe buzele vecinului. O irita faptul că se putea înșela în aprecieri. Nu, bărbatul acesta, pe care îl vedea aproape zilnic, nu putea fi un asasin. Totuși, în ciuda aparențelor...

Îl scrută fățiș.

Purta cu neglijență un sacou cenușiu cu mânecile destrămate și buzunarele deformate, pantalonii vișinii făceau cute pe coapse, cravata strălucea din cauza uzurii, îi lipsea un nasture de la cămașă.

Știa că aspectul veșmintelor nu prea contează, că ele sunt doar un înveliș necesar, o carapace lesne înșelătoare. Se uită la mâinile lui: deși îmbătrânite, erau încă puternice, cu degete osoase, acoperite până la unghiile trandafirii cu un păr aspru, țepos.

Puteau fi mâini de criminal?

Se cam îndoia...

Iar negul din partea stângă a nasului, asociat cu începutul de chelie, îi împrumuta o înfățișare de un comic banal.

Berindei își drese vocea, murmurând:

— De ce mă studiați atât de sever?

— Eu? Nu, nu... Mă gândeam la...

— Știu la ce vă gândeați. Știu ce vă imaginați. Credeți că sunt ucigaș. Am dreptate?

Fu invadată de derută, nu-i răspunse imediat. Era singură cu el în cameră, la cheremul lui. Putea să întindă spre ea mâinile sale încă agile, să o sugrume, să...

— Domnule Berindei...

— Ei, lăsați prostiile, știu ce vă trece prin minte; vă e frică de mine, vă temeți că nu veți mai apuca ziua de mâine. Prostii! Ce vă face să credeți că aș putea fi vinovat? Sau, ca să mă exprim mai corect, ce vă face să credeți că sunt în mod sigur vinovat?

— N-am rostit nicio acuzație.

— De altfel, mi se pare normal să mă bănuieți. Fiecare locatar îi bănuiește pe ceilalți, pe toți, fără nicio excepție. Asta în primul rând... în al doilea, probabil că ceva din purtarea mea, din atitudinea mea, vă obligă să gândiți astfel. Da, da aerul meu umil, șovăielnic, viclean și totodată înrâncenat, îndrăzneț... Mă apasă o obsesie, simt că înnebunesc dacă nu scap de ea. Acum e cel mai nimerit prilej, când sunt singur, când lipsește soția mea.

Trase o țigară din pachetul de pe masă și surâse strâmb, chinuit, frământând-o între degete.

— N-am mai fumat de peste douăzeci de ani. Iată ce mi s-a întâmplat ieri!

Și-i descrie cu voce ștearsă, monotonă, întâlnirea cu Severineanu, golirea sticlei de rom într-una din odăile de la demisol în care locuise fostul caloriferist, descoperirea cadavrului în cealaltă odaie, de vizavi, uimirea amestecată cu spaimă când constatase identitatea mortului, abandonarea sticlei goale pe dulap, descrie totul, fără să omită vreun detaliu.

— Așa s-a întâmplat! încheie el, obosit, gâfâind ca după un efort fizic uriaș.

— V-am văzut când vă îndreptați spre demisol, tocmai mă întorceam din oraș. Erați într-adevăr însoțit de insul descris, de prietenul dumneavoastră.

— Da? Atunci puteți depune mărturie că nu l-am omorât eu pe Dragomir. Mă îngrozește mai ales ideea că pe sticla de pe dulap au rămas amprente mele.

— Vă sfătuiesc să telefonați numaidecât la miliție, să le povestiți anchetatorilor ceea ce mi-ați povestit mie. Orice amânare vă macină nervii și, ceea ce-i mai grav, vă îngreunează situația.

— Chestiunea e mai complicată decât v-o imaginați.

— În ceea ce vă privește, e foarte simplă. Milițienii v-au cerut desigur, cum mi-au cerut și mie, să justificați cum v-ați petrecut

timpul în seara de miercuri, între orele 21-23,30. Iar dumneavoastră v-ați aflat în magazia doamnei Călan joi dimineața. (Schiță un gest de apropiere, se aplecă spre Berindei, privindu-l drept în ochi.) Mă rog, dacă nu cumva ați intrat acolo și în seara cu pricina.

— N-am intrat! Vă dau cuvântul că nu l-am ucis eu pe Dragomir. N-aveam niciun motiv să-lucid, nu i-am mințit pe milițieni când le-am spus că nu l-am văzut miercuri.

— Erați dator să mărturisiți că l-ați cunoscut cândva.

— Dator, dator... N-am avut curajul să vorbesc în fața soției, m-am temut să nu i se înrăutățească boala. Nu pot să pricep cum a nimerit Dragomir aici. Voia să o revadă pe Florina?

— Posibil, răspunse ghicitoarea, evaziv. Cineva l-a remarcat, totuși, în holul blocului.

— Cine? De unde știți?

— Am auzit o parte din convorbirea milițienilor cu Liliana. Pe vremuri, locuințele noastre formau un singur apartament. S-a înălțat între ele un zid subțire, așa că... O, vă rog, nu mă suspectați de curiozitate deplasată, maladivă. Când e liniște pe stradă, mai cu seamă seara, se aude lesne ce se discută alături. Pe scurt, ea a declarat că l-a văzut pe bărbatul acela miercuri după-amiază, pe la orele 18,30.

— Dacă Dragomir ne căuta pe noi, pe mine sau Florina, de ce n-a sunat la ușa noastră?

— E o întrebare. Apoi...

Împinse scrumiera către Berindei, îndepărtă distrată un fir de tutun de pe fața de masă și reluă morocănoasă:

— Nici eu n-am relatat totul. Nu mă întrerupeți! Am și eu un motiv, nu pot să-i sufăr pe milițieni, am mai avut odată de-a face cu ei... Alaltăieri-noapte m-a chinuit o mică insomnie. Băusem peste zi vreo patru cafele. Mi s-a părut că scârțâie o ușă pe palierul de dedesubt, am coborât câteva trepte, să-mi dau seama ce se petrece...

— Și? se precipită Berindei. Ce ați observat?

— Nimic...

Își spuse că e mai bine să nu destăinuie că văzuse - timp de o clipită sau două - silueta unui bărbat care pătrundea în apartamentul inginerului Matei. De fapt, considera că dezvăluirea identității acelui bărbat ar putea să-i producă numai necazuri.

— Nu era nimeni pe culoar? insistă Berindei.

— Nici țipenie. (Rămase câteva clipe apatică, uitându-se în gol.) M-a înșelat auzul... N-are importanță! Important este să scăpați dumneavoastră de obsesie, să stați neapărat de vorbă cu anchetatorii.

— Dar dumneavoastră? Le veți spune că ați auzit scârțâind o ușă la parter?

— Da. Voi susține că abia astăzi mi-am adus aminte.

— Vă vor crede?

— De ce nu? Oricine poate avea scăpări de memorie. Propun să telefonăm imediat la numărul 055.

Porni decisă spre aparatul așezat pe o consolă.

— Nu! se opuse Berindei în secunda când ea atinse receptorul. Să mai reflectăm!

Ghicitoarea tresări, întorcându-se pe jumătate, uimită de tonul aspru. Înfățișarea vecinului i se păru iarăși suspectă, ochii o scrutau amenințător, între sprâncene i se iviseră două cute profunde, obrazul căpătase duritate.

— Așteptați, continuă el, mânios. Să nu ne grăbim.

— Poate... poate aveți dreptate, se bâlbâi ea lamentabil.

— Acordați-mi un mic răgaz. Eu am fost sincer, v-am spus ce mă frământă. Vă rog, încă nu mă simt în stare să înfrunt un interogatoriu. S-ar putea să fiu reținut la miliție. Dacă soția mea n-ar fi suferindă... Mă înțelegeți? Îmi acordați un credit de câteva ore? Sunt de părere că nu mai contează niște ore în plus sau în minus. Fiți îngăduitoare!

Ea înălță fruntea striată de nenumărate riduri minuscule, uitându-se la el aproape cu milă.

— Contează enorm, amânarea ne va costa, se va transforma începând din momentul acesta într-o cursă contra cronometru periculoasă atât pentru noi, cât și pentru oricare alt vecin. Cel care a ucis, dacă se va simți suspectat, încolțit, hăituit, va cuteza să repete... O persoană care locuiește cu siguranță în clădirea noastră...

Se scurse apoi o pauză lăncedă, la sfârșitul căreia Berindei mormăi un cuvânt neclar și părăsi încăperea. Ghicitoarea păși tiptil pe urmele lui, răsuci cheia în broască de două ori, oftă și reveni la aparatul de telefon; răsuci cadranul doar o dată, trânti brusc palma pe furcă și se reaseză la masă, gârbovită...

Letiția Aldea căuta un pahar curat în dulapul din bucătărie, fluierând cu vivacitate „Fluturaș nu mai ai aripioare”; descoperi între două crățiți un recipient pântecos, un fel de cupă din cristal Murano, de care uitase, primită din partea unui admirator cu ocazia debutului pe scenă; scoase din frigider o sticlă cu rom cubanez și trecu în camera alăturată, continuând să fredoneze, bine dispusă; pentru că mâinile îi erau ocupate cu sticla și cu paharul, deschise cu cotul ușa dormitorului și se uită la paralitica întinsă pe pat; storurile erau coborâte, aerul primenit, verișoara dormea profund, nu trebuia să stea lângă ea s-o vegheze.

Se așază la masă și-și turnă două degete de rom, contemplând fascinată lichidul cristalin. Nu se grăbi să bea. Respira precipitat, adulmecând mirosul pătrunzător al alcoolului, cochetând cu stăpânirea de sine.

„Oare sunt o bețivă incurabilă?”

Înălță din umeri cu nepăsare și apucă paharul; îl țină o clipă ridicat la înălțimea ochilor, apoi îl dădu rapid peste cap. O învălui treptat moleșeală asociată cu binefăcătoarea senzație de siguranță. Știa din experiență că starea aceasta n-avea să dureze, că se va risipi pe măsură ce va crește consumul de alcool; peste puțin timp va cădea într-un somn scurt, agitat, iar la trezire o vor asalta iarăși gândurile sumbre, disperarea, sentimentul acut de neliniște; și va trebui să le combată iarăși cu alcool. Cui pe cui se scoate...

Cu o seară mai înainte, plănuise să termine definitiv cu băutura, însă după ce obținuse banii uitase legământul.

Se ridică îngândurată, străbătu vestibulul și încuie ușa, după care săltă un colț al covorașului de lângă canapea; deplasă o lamelă a parchetului și trase de sub ea un pachetel învelit în hârtie de ziar, reamintindu-și chipurile celor doi anchetatori.

În ochi îi licări o scânteie de viclenie.

„I-am păcălit, zadarnic s-au scremut ei să mă descoasă. Nu-i cazul să mă frământ, la fel au procedat și cu ceilalți locatari, asta-i uzanța; sunt gata să bag mâna în foc că nu le-a trecut prin minte că dețin o informație capitală. Le-am dat replicile cuvenite, nu vor mai insista... Unde naiba am pus numărul lor de telefon? Nu contează, oricum nu-i voi suna, nu sunt atât de cretină încât să-mi tai singură creanga de sub picioare...”

Se reazează și desfăcu pachetul. Orându-i cu grijă bancnotele albastre, una câte una. Acopereau aproape întreaga suprafață a mesei. Le numără o dată, și încă o dată, surâzând malițioasă.

„Trei mii de lei! Deocamdată trei mii. Da, firește... Persoana va fi obligată să plătească în continuare, conform convenției, altfel riscă să întâmpine neplăceri serioase... Chiar teribil de serioase! I-am urmărit reacția; la un moment dat am avut impresia că va refuza să scoată banii; cât pe-aci să mă pocnească, dar s-a stăpânit când am anunțat calmă că am așternut negru pe alb tot ceea ce știu, tot ceea ce am surprins în noaptea aceea de pomină. Metoda n-a dat greș, nici nu se putea să dea greș. Și-a ascuns repede mâinile la spate, pe față i s-a așternut un început de zâmbet împăciuitoare, deși fulgerul din ochi îi trăda furia. Va trebui să-mi iau totuși niște măsuri, să mă păzesc...”

Superstițioasă, bătu cu arătătorul în piciorul mesei.

„Poate ar fi cazul să mă apuc îndată să scriu tărașenia. Nu, nu-i nicio grabă, sper să nu bănuie că încă n-am scris nimic. I-am povestit succesiunea faptelor, am precizat și ora când s-au produs.”

Strânse bancnotele, le cântări o clipă în palmă și pe obrazul congestionat i se ivi iarăși expresia de viclenie. Lăsă o mie de lei pe masă, iar restul banilor îi depuse în ascunzătoarea de sub covor.

„Bun, să vedem ce-i de făcut... Voi începe prin a merge la o premieră, să-i reîntâlnesc pe foștii colegi, să frecventez din nou lumea teatrelor. Nu în halul în care arăt acum, desigur. Va trebui cât de cât să recapăt o înfățișare convenabilă, să-mi înnoiesc garderoba, să mă duc la coafor, să apelez la o cosmeticiană.”

Se apropie cu oarecare teamă de oglindă. De ani de zile nu-și mai cercetase chipul cu atenție. Își destinse fruntea, își apăsă cu vârfurile degetelor pungile de sub ochi.

„E clar, nu arăt deloc strălucit... Va fi absolut obligatoriu să renunț la băuturile alcoolice. Mai pot urca pe scenă, dramaturgii și regizorii încă își mai amintesc de talentul meu. Oare? Aș putea interpreta cu succes rolul unei harpii... Sunt sigură că se va mai vorbi despre mine, că voi redeveni o personalitate artistică!”

Se învârti prin cameră, surescitată, imaginându-și triumful.

Evita să se uite la sticlă. Nu izbuti să învingă tentația, umplu paharul, îl ridică puțin, șovăielnică, apoi îl puse pe masă, mușcându-și buzele crăpate, arse de febră.

Își aminti coșmarurile ce-i umpleau nopțile, din ce în ce mai des. Se trezea scăldată în sudoare, gâfâind; rămânea cu privirea pironită în tavanul pe care se reflecta cercul luminos al veiozei; întunericul deplin o înspăimânta, îi era frică să doarmă cu toate luminile stinse, după cum o înspăimânta și clipa când trebuia să coboare din pat pentru a-și astâmpăra senzația acerbă de sete. Știa că i se va năzări iarăși, ca după fiecare trezire, viermuiala șerpilor roz de sub calorifer, că va auzi chiar și sâsăitul lor nesuferit.

Mătură paharul cu podul palmei. Pocnetul sec al cristalului spart o făcu să tresară.

„Cioburile aduc noroc, așa se spune. Hmm... De ce încerc să mă amăgesc? De ce ocolesc mereu realitatea?”

Din încăperea alăturată se strecură geamătul paraliticei. Deschise ușa, se apropie de pat și vorbe:

— Știu, dragă, ți-e foame. Așteaptă puțin, ți-am făcut azidimineață o supă. O încălzesc imediat. O supă grozavă, cum n-ai mai mâncat de multă vreme.

Ochii bolnavei se luminară.

— M-ai înțeles? Puțintică răbdare... Uneori stau și mă mir cu cât curaj înfrunți tu suferința.

O bătu ușurel pe obrazul scofâlcit, apoi se îndreptă către bucătărie.

Zece minute mai târziu, se întorcea cu tava pe care se afla farfuria cu supă, și începu să hrănească paralitica, monologând neîncetat.

— Am să-ți spun un secret, ți-l spun numai ție și tu n-ai să-l destăinui nimănui, pentru că nu mai poți să rostești niciun cuvânt. Am făcut rost de bani! Da, da... Nu mă crezi? Îți dau cuvântul meu de onoare că nu te amăgesc. Pe tine nu te-am mințit niciodată. Ai să vezi, de-acum înainte toate se vor schimba în bine, am să-ți aduc doctorul în fiecare zi. Nu te uita la mine atât de ciudat... Am pus mâna pe niște bani, voi primi alții, persoana va trebui să plătească în continuare, să deschidă larg baierile pungi ori de câte ori îi voi aminti ceea ce am văzut.

Clătină din cap, cu dojană.

— Te rog, nu te mai încrunta, știu eu ce gândești despre mine. Șantaj, nu? Ei și? Depinde cine-i persoana pe care o șantajezi... Pe urmă... Hi, hi! Persoana le-a tras o cacialma milițienilor, dar n-a reușit să-mi tragă și mie cacialmaua, s-a înfiorat când i-am șoptit vreo două-trei vorbe. Ah, încă ceva, era gata să uit ultima noutate. Am terminat cu băutura! Îmi dau seama că nu mă crezi... Dacă ai fi în stare să vorbești, mi-ai reproșa că ești sătulă de promisiunea asta, că ai auzit-o de zeci de ori. Pe cuvânt că toate se vor schimba... Ne vom muta de-aici, nu mai pot să sufăr casa asta. Nu mai suport să fiu mereu încordată, să stau la pândă, să-mi supraveghez cel mai mic gest, cea mai neînsemnată șoaptă. În fine, degeaba îți explic. Ce spuneam mai înainte? Da, mi-am amintit. Ne vom muta într-un cartier mai liniștit, probabil la marginea orașului, de preferat într-o căsuță cu grădină... Și tu vei sta zilnic afară, într-un șezlong, ai nevoie de aer curat, de soare, voi angaja o femeie care să se ocupe de tine, fiindcă eu voi pleca în fiecare zi la repetiții. Îmi imaginez de pe-acum premiera. Succes fulminant, te asigur, draga mea.

Lăsa lingura în farfuria goală și șterse buzele paralitice cu un șervețel.

— Gata supa! Am să-ți dau picăturile. Te rog, nu geme, știu că sunt foarte amare. Trebuie să le iei. Stai cuminte, încearcă să mai dormi oleacă. Mă întind și eu puțin, apoi voi lipsi de-acasă o oră, poate o oră și jumătate. Mi-e dor de-o plimbare. De acord?

Pleoapele bolnavei se zbătură de câteva ori, în semn de asentiment.

O culcă încetișor, îi aranjă pledul pe piept, apoi duse farfuria în bucătărie și reveni în camera de zi. Trase două înghițituri zdrene din sticla de pe masă.

„Eh, romul ăsta e altceva decât rachiul...”

Se întinse pe canapea, închise ochii, își puse mâinile sub ceafă și prin gând începură să i se perinde imaginile văzute în noaptea aceea de pomină.

S-a trezit mai devreme decât altădată, cu impresia că se petrece un fapt neobișnuit prin preajmă. A pășit spre ușă, a întredeschis-o lent și și-a lipit fruntea de canat. A constatat imediat că impresia, mai degrabă intuiția, nu era falsă. Cineva, o persoană căreia nu-i vedea chipul din pricina întunericului și

a faptului că era întoarsă cu spatele, meșterea broasca yale de la ușa inginerului Matei. Privirea i s-a adaptat cu bezna de pe culoar și a recunoscut persoana care dorea să între pe furis în apartamentul vecinului. O mare surpriză, firește! S-a ciupit de braț, ca să se încredințeze că nu visează, că nu e bântuită de un coșmar, însă silueta n-a pierit, a rămas acolo până a reușit să descuie; și când a pătruns în apartament, n-a aprins lumina din vestibul; s-a retras apoi în propria locuință și s-a reîntors după vreo zece minute cărând în spinare un colet greu, voluminos; îi auzea respirația gâfâită, îi urmărea mersul încetinit, trupul încovoiat din cauza poverii; vasăzică, intra acolo nu pentru a fura, ci pentru a aduce ceva. Iar coletul reprezenta corpul unui om părănd într-o avansată stare de ebrietate, putea să distingă cum i se bălăbăneau picioarele peste șoldurile persoanei care trecea pragul apartamentului de-alături; după care a mai adus ceva, două obiecte, o pălărie și un baston... Pe urmă a ieșit, a împins ușa, broasca automată s-a încuiat și persoana s-a grăbit să dispară, scăpând un lung suspin de ușurare.

Ea a continuat să stea nemișcată, descumpănită, cu fruntea lipită de canat. Somnul îi pierise complet, se simțea mai lucidă ca oricând, nu mai stăruia buimăceala de după beție. A aprins o țigară și a fumat-o pe întuneric, reflectând, stăruitor, fără să descopere vreo explicație rațională.

Întâmplarea i se părea de un comic absurd.

Iar puțin mai târziu, după numai câteva minute, a pătruns în locuința inginerului un individ necunoscut, un fel de aschimodie, descuind cu o cheie ce se potrivea perfect. Și peste cinci minute a coborât Miriam Vârtosu...

A denunțat să mai stea la pândă, și-a spus că situația se va lămuri în dimineața următoare. La drept vorbind, nu prea o interesa cu ce se ocupă vecinii. Poate sufereau și ei de insomnii, în timpul cărora se distrau cum credeau de cuviință. Dacă nu o deranjau, nu-i păsa ce fac nici ziua, nici noaptea. Faptele surprinse au început să se clarifice aseară, când au sosit milițienii.

„E cazul să-mi iau măsuri de apărare. N-aș vrea să pătesc ceva, să eșuez la morgă, cum a eșuat insul găsit în încăperea de la demisol.”

Apucă sticla cu rom și trase o dușcă prelungă. Ochii i se împăienjeniră aproape instantaneu, pleoapele i se îngreunară,

trebui să facă un adevărat efort pentru a depune sticla pe dușumea și pentru a potrivi ceasul deșteptător de pe polița de deasupra canapelei să sune peste o jumătate de oră.

„Dorm puțin, pe urmă ies în oraș... Voi trece mai întâi pe la biblioteca publică din cartier, să împrumut niște cărți de dramaturgie... Să aflu ce s-a scris în ultimii ani, să caut un rol pe măsura talentului meu... să crape de invidie tâmpitele care m-au îngropat de vie... Ehe, premiera va fi...”

*

Fu readusă brutal la realitate de către soneria insistentă a deșteptătorului.

Rămase un timp nemișcată, respirând anevoios, umezindu-și cu vârful limbii buzele încinse, apoi întoarse capul și se uită pe fereastră. Se așternea înserarea, abia se mai distingeau contururile clădirii de peste drum, balcoanele strâmte și desişul antenelor de pe acoperiş.

O apăsa o senzație de slăbiciune, o durea ceafa, îi stăruia în gură un gust de cocleală. Își aminti de sticla cu şampanie pe care o cumpărase de dimineață. Hotărâse să o păstreze pentru ziua când avea să reînceapă repetițiile. Oare de câți ani nu mai băuse şampanie? De vreo opt sau nouă ani... din noaptea revelionului petrecut la Poiana Braşov cu un grup de colegi și colege...”

Se ridică încet de pe canapeaua ruinată, având grijă să nu execute mișcări bruște, se duse în bucătărie și scoase sticla din frigider.

„Ar fi caraghios să stau și să o admir, să o păstrez ca pe un bibelou de mare valoare. Ce dracu! Acum am bani, îmi pot permite să cumpăr mâine alta.”

Sticla aburită era rece ca un sloi de gheață. O lipi câteva clipe de frunte, pentru a-și alunga durerea de cap, apoi o destupă cu gesturi ceremonioase. Pocnitura dopului și spuma alburie revărsată peste gâtul sticlei o înveseliră. Uită că își propusese puțin mai înainte să se limiteze la un singur pahar de şampanie, continuă să bea, gândindu-se neîncetat la întâmplările petrecute în noaptea de miercuri spre joi.

„Afacerea mi se pare teribil de complicată. Nu toate imaginile se assemblează perfect, mai stăruie niște goluri, niște întrebări cărora încă nu le-am găsit răspunsuri clare. La urma urmelor, ceea ce contează pentru mine este doar faptul că

persoana vinovată se află în întregime la cheremul meu... Nu poate să crâcnească, e nevoită să se închine în fața adevărului nemilos, nud. Poate n-ar fi deloc rău să reiau discuțiile cu ceilalți locatari, să strecor ici-colo câte o vorbă, câte o mică insinuare, să observ cum vor reacționa. Nu, n-are rost să mă transform în detectiv. Am să mă limitez numai la ceea ce știu, e primejdios să mă arăt prea curioasă. Iar când vor reveni milițienii, să fiu extrem de lucidă... Deh, le poate trece prin cap orice trăsneală.”

Deschise garderobul și examină fluierând a pagubă modestele veșminte de care dispunea. Nu avea de ales. Era obligată să îmbrace fusta și taiorul ecosez, potrivite mai degrabă pentru sezonul de toamnă decât pentru canicula de-acum; rochia de vară, roșie cu buline verzi, era prea uzată la subsuori; nu risca să între într-un restaurant de lux îmbrăcată ca o sărăntoacă.

Aprinse lumină din plafon și trecu în fața oglinzii, dezbrăcând capotul ferfenițit. Pufni cu dispreț. Umerii ascuțiți, talia groasă, obraji umflați, cărămizii, și părul rărit – odinioară de un blond venețian – îi dădeau aerul unei femei ajunse în pragul bătrâneții, acrită de nenumărate deziluzii.

„Ce dracu, n-am încotro, asta-i situația, trebuie să o accept. De fapt, talentul primează, restul e o carcasă oarecare... Și există metode moderne de întinerire, arta cosmetică și chirurgia plastică fac adevărate minuni în ziua de azi. Am să dau o raită prin două-trei baruri, să-mi caut vechile cunoștințe.”

Hurducăitul unui camion ce trecea pe stradă o făcu să întoarcă privirile către fereastră. Îl zări într-un balcon de vizavi pe bătrânul acela tare curios, care în serile de vară obișnuia să stea pe un fotoliu de nuiel, urmărind ce se petrece în clădirea în care locuia ea.

„Porcule! Te holbezi cu nerușinare la o femeie despuiată. Mare scofală, nu prea ai ce să admiri la mine. Ehe, tăicuțule, să fiu mulțumită, totuși, că mă contempli, reprezinți deocamdată unicul meu spectator. Dacă m-ai fi văzut goală acum cînșpe ani...”

Se întrebă ușor îngrijorată dacă nu cumva bătrânul cu aspect de hipopotam se aflate la postul său de observație mai devreme, când scosese ea banii din ascunzătoare și-i etalase pe

masă. Nu era deloc exclus...

„Doamne, ce aiurită sunt! Am uitat să trag perdelele.”

Se pieptănă cu grijă deosebită, se fardă și înainte de a ieși se asigură încă o dată că bolnava doarme liniștită.

Sabina Călan conversa pe culoar cu scorpia de ghicitoare care locuia la etajul de deasupra. Se strecură tăcută pe lângă ele. Sabina o salută cu glas exagerat de politicos:

— Bună seara, doamnă Aldea.

— 'nă seara...

— Vorbeam cu vecina despre crimă.

— Nu mă privește, n-am niciun amestec în afacerea asta murdară.

Sabina o măsură cu o privire ciudată.

— Aveți impresia că victima a nimerit întâmplător în blocul nostru? Că nu cunoaște niciun locatar?

— Nu cumva sunteți angajată la miliție?

Ghicitoarea păru surprinsă, iar Sabina roși fâstâcită.

— Iertați-mă, n-a fost o insultă. O simplă întrebare...

— Păi, să lămurim situația, nu? Să nu fiți încredințată că mă sustrag, că ascund cine știe ce informații.

„Am început să bat câmpii, își zise. Cine dracu mă obligă să dau explicații puerile unei fetișcane?”

Își compuse o mină severă și reluă:

— Dacă stăruieți, am să pun punctul pe i: sunt convinsă că majoritatea locatarilor n-au declarat adevărul!

În momentul acela, bătrânul Berindei, care tocmai urca, se opri brusc și se lipi de balustradă, părând înfricoșat. Cristina Lepădatu se încruntă, indignată, iar Sabina (a cărei reacție Letiția o urmări cu interes) păli și aplecă fruntea.

Se scurseră câteva clipe de tăcere stânjenitoare, întrerupte de apariția lui Adrian Vintilă, care ieși din atelier, încuie și anunță de parcă ar fi dorit să se scuze:

— Plec în provincie, mi s-a oferit restaurarea unei fresce, la o Casă de Cultură. Cu bine, să vă regăsesc sănătoși!

Sabina îi ură automat:

— Succes.

Berindei murmură un cuvânt neinteligibil, ghicitoarea arboră o atitudine de servilism, după care se îndreptară către apartamentele lor.

Letiția auzi pașii grei ai decoratorului răsunând apăsător pe

mozaicul ce acoperea holul de la intrare și zgomotul metalic al ușii trântite. Rămase câteva clipe nemișcată, parcă nedecisă, apoi se hotărî să coboare, fredonând iarăși primele note din „Fluturaș nu mai ai aripioare”; se opri puțin să-și cerceteze cutia de corespondență și se cutremură când o mână puternică i se abătu pe umăr. Se răsuci lent, temătoare.

Adrian Vintilă râse încetisor.

— Te-am speriat?

— Ba bine că nu!

— Doream să-ți spun că te voi vizita îndată ce mă voi întoarce.

— Neapărat.

Decoratorul o cuprinse de talie, palma alunecând insinuant către șolduri. Letiția se retrase brusc, crispată, stăpânindu-și fiorul ce-i străbătea corpul. Rosti, netezindu-și părul pe după urechi cu un gest de cochetărie:

— Știu ce-ți trece prin minte. Numai că te înșeli, categoric te înșeli.

El râse din nou.

— Nu mă înșel. Noi doi ne potrivim de minune. Bine, bine, nu te supăra, vom discuta când mă voi întoarce. Mă zoresc, poate prind un taxi, mai am doar douăzeci de minute până la plecarea trenului.

Și dispăru furtunos.

Ea constată că nu avea nicio scrisoare în cutie, suspină și se urni din loc clipind des de parcă pleoapele i-ar fi fost înțepate de o lumină extrem de violentă; străbătu agale curtea și apucă spre centrul orașului, pășind ca în transă, ușoară, dusă pe ghiduri, clipind mereu.

Când ajunse în dreptul unei clădiri pustii, în restaurare, înconjurată de schele, parcă intuind un pericol, ridică privirea și abia mai avu timp, îngrozită, să fixeze pentru o fracțiune de secundă obiectul ucigător; o lovi în moalele capului o găleată cu ciment solidificat.

Rămase o clipă în picioare, apoi se prăbuși pe asfaltul pătat de smoală și de var, pe asfaltul fierbinte, covârșită de realitatea sfârșitului etern; trupul i se chirci, picioarele i se zbătură dezordonat, ochii larg deschiși fixară cerul întunecat.

Înainte de a muri, retrăi într-o clipită, cu acută intensitate, ultimul și marele ei succes teatral, repurtat cu zece ani în

urmă.

6

Mangu căscă zgomotos, împinse la perete pătura cu miros de dezinfectant și coborî din patul suprapus, atingând în treacăt, cu talpa, mâna tânărului care ocupa locul de dedesubt. Se alese cu o înjurătură. Bombăni mohorât:

— Ei, lasă...

— Ce-i tăticu? Ești chior?

Se încruntă, cântărindu-l dintr-o otheadă pe tânărul lățos.

„Bișnițar de trei parale, n-a mai călcat în viața lui într-un arest de miliție.”

— Nu te-am șifonat.

— Băăă... limbricule, te-ai bunghit în oglindă să-ți admiri muianu?

Nu se osteni să-i răspundă, își săltă pantalonii vârgați, largi, ce-i cădeau mereu peste șolduri. Lățosul se ridică, rostogolindu-și ochii bulbucăți.

— Hai tăticu, bagă texte.

Insistența-i înverșunată trezi interesul celorlalți doi ocupanți ai camerei de arest. Mangu îi cunoștea bine pe amândoi; cel mai în vârstă, un versat hoț de buzunare, zis „Dihorul”, purta un sacou din camgarn cenușiu și pantaloni vișinii, fără nicio cută, de parcă nu dormise îmbrăcat; cel de-al doilea, o huidumă cu burta revărsată, ochii șaii, pumnul cât maiul și capul caraghios de mic în comparație cu trupul mătăhălos, se numea Chiru Borțosu și se ocupa cu săltarea mărfurilor din magazinele cu autoservire, în rarele intervale de timp cât nu ședea „ascuns”, firește.

„Dihorul” își netezi părul argintat și i se adresă cu vădită plictiseală tânărului belicos:

— Astâmpără-te, Năică. Faci curent și ne conturbi.

— M-a tutuit pigmeul, să-mi ceară iertare.

„Dihorul” clipi discret către Chiru. Acesta pricepu mesajul mut, întinse piciorul și-l pocni în gleznă pe tânărul prea impulsiv, care se prăbuși pe podea.

— Aulio, nea Chirule, mă secerași.

— Gura! Chisăliță te fac. Să-l lași în pace pe Nașu.

Pe chipul tuciuriu al lățosului se instalează mirarea; se repezi să-i sărute mâna lui Mangu.

— Să moară mama dacă m-am prins, mă închin în fața mătăle.

— Lasă...

— Te slugăresc.

— Mucles, îi ordonă Chiru, marș în așternut!

Naică se supuse, abia îndrăznind să mai respire, iar Mangu începu să măsoare cu pasul intervalul dintre paturi.

„Am chibzuit totul cu mare grijă... Da, cu mare grijă. Nu-mi pot pune în cârcă omorul, nu dispun de dovezi, dacă ar fi dispus nu m-ar fi băgat la arestul preventiv. Încă n-au chemat procurorul, încă bâjbâie... N-a rămas nicio amprentă de-a mea în magazia aia nenorocită, și nici de-a lui Miriam. Ne-am pus amândoi mânuși... Trebuie să rezist, și apoi nu sunt vinovat!”

Spaima îl făcea să transpire din abundență. Își șterse palmele pe zeghe, clipind mărunț: vocea căpitanului Panait, rece și răspicată, din timpul interogatoriului i se insinua în gând:

— Minți cu nerușinare, Mangule. I-ai declarat concubinei că te cauți un tip pentru o răfuială, iar tipul respectiv era chiar Pavel Dragomir.

— Domnule comandant, pe Miriam am vrut s-o înduioșez, altfel nu se îndura să mă primească.

— Ce relații ai avut cu Dragomir?

— V-am spus de la bun început, l-am cunoscut cândva...

— Când? Fă un efort și amintește-ți! Omuciderea nu-i o găinărie oarecare. Când l-ai văzut ultima oară?

— Păi și asta v-am spus-o. Și ați notat-o în dosar. Să-mi sară ochii din cap dacă v-am mințit.

— Ce afaceri ai tratat cu Dragomir?

— Niciuna! Vă rog cu respect să luați în considerație...

— Ce să iau în considerație? Nu cumva ne pui și condiții?

— Vă rog să luați în considerație că n-am ascuns nimic. V-am spus că l-am cunoscut pe Pavel, v-am spus cine e de cum mi l-ați arătat. Vai de zilișoarele mele!

— Fără văicăreli. Zilișoarele lui Dragomir nu le plângi?

— El s-a dus... Am rămas eu să trag ponoasele. Jur cu mâna pe inimă că nu l-am mai întâlnit în ultima vreme. Nu m-am clintit din apartamentul inginerului, am stat acolo zi și noapte, ca un viezure am stat, ca un...

— Zi și noapte? Ai declarat că ieșezi în timpul nopții să faci o

mică plimbare.

— E drept, așa am declarat, dar pe Pavel nu l-am întâlnit deloc.

— A venit el la tine. Ți-a adușmeșat urma.

„Atenție, mare atenție, căpitanul se apropie de punctul periculos, dar poate se apropie din întâmplare.”

— N-a venit! Puteți s-o întrebați pe Miriam, vă rog să mă puneți de față cu ea.

— Confruntarea o vom face când vom crede noi de cuviință.

„Deci n-au reținut-o și asta e un semn bun.”

Căpitanul răsfoise dosarul și reluase încet, parcă îmblânzit.

— Mangule, am impresia că de data asta n-ai înțeles în ce delict te-ai băgat.

— Domnule comandant, nu l-am achitat eu pe Pavel.

— Cine?

— Vă jur că nu știu. O să descoperiți dumneavoastră, că doar vă pricepeți la treburile din astea. Eu n-am niciun amestec! Mă cunoașteți de ani de zile, sunt om pașnic, m-am ferit întotdeauna de scandaluri, am lucrat curat, n-am împuns cu șişul și nici măcar n-am sărit la mardeală. Și de câte ori m-ați săltat, am spus adevărul.

— Pentru că n-ai avut încotro. Acum îți agravezi situația.

— Nu mi-am agravat-o niciodată, știu că la tribunal se ține cont de sinceritate, de purtarea din timpul anchetei.

Vocea căpitanului redevenise tăioasă:

— Observ că ai uitat lecția. Cine l-a informat pe Dragomir că te poate găsi în apartamentul inginerului Matei?

— Domnule comandant, mă jur pe...

— Fără înflorituri! Răspunde la întrebare!

— N-am ce să zic, zău. Pe Pavel nu l-am mai văzut de vreo cinci ani. Și atunci ne-am întâlnit din întâmplare, în Piața Amzei. Și ne-am pozat, fi-r-ar al dracului de pozat, că de la tâmpenia aia mi se trage mie beleaua de-acum...

Se opri lângă ușă, scăpând o înjurătură sonoră. „Dihorul” se interesă plin de solitudine.

— E groasă, Nașule?

— Jale!

— Pe mâna cui ai încăput?

— A căpitanului Panait.

— De, n-aș zice că ești un norocos...

— Nu sunt.

Continuă să pășească între paturi, morocănos, obsedat de faptele în care fusese amestecat fără voia sa în ultimele zile. Gândurile i se învălmășeau din pricina fricii, din ce în ce mai devastatoare.

„Trebuie să fiu cu mintea limpede... Am făcut cea mai mare prostie din viața mea când am distrus numai jumătate din poză. Ce-o fi fost în capul meu? Trebuia s-o ard toată, să piară definitiv. Ce-i dădea zor căpitanul cu miile din portofelul lui Dragomir? Apă de ploaie... Avea doar niște mărunțiș, nici măcar o sută de lei...”

Își frecă palmele asudate, înghițind în sec; închise ochii o clipă și peste imaginea căpitanului Panait se suprapuse deodată cea a locotenentului Vișan, imagine mai clară și parcă mai amenințătoare.

„El mă cunoaște mai bine decât căpitanul, să am grijă să mă feresc de ochii lui sfredelitori... Ba nu, să-l privesc în față, liniștit, și să-i spun: De ce vreți să mă băgați în rahat? N-am ucis! Mă știți de când erați copil, știți cum mă îngălbeneam când vedeam curgând sânge... N-am nicio vină, adică am eu multe, dar în privința lui Pavelică vă înșelați amarnic, nu l-am ucis eu!”

Se va uita la mine zeflemitor. Normal! Îmi storc creierii să înțeleg cum a nimerit Pavel acolo. Presarii susțin că mă căuta, că ar fi trecut pe la Marieta să se intereseze de mine. Basmă! Oare ce afaceri învârtea Pavel în ultimul timp? Îmi bat capul degeaba, poate n-ar strica să-l descos pe Dihor, el umblă teleleu, cunoaște tagma și poate...”

— Psst! Dihorule...

Îl trase lângă fereastră și-i șopti în ureche:

— Tu ai auzit de unul Pavelică Beneficiu?

— Pavelică... Pavelică... Sigur. L-am văzut acum vreo lună.

— Unde?

— La barul hotelului „Dorobanți”. Cu o pipiță roșcovană și cu un străin.

— Pește?

— N-aș crede...

— Pe roșcovană o știi?

— Una nouă, n-am mai zărit-o până atunci. O fleoartă... N-a stat mult cu ei, a roit-o după câteva minute.

— Și străinul? Cum arăta?

— Deh... Țoale lux, chelos, cu obraji opăriți. După ce-a întins-o japița, a scos din servietă o cărțulie și l-a pus pe Pavelică să se benocleze la ea.

— Hm, o carte...

— Pavelică a răsfoit-o, a dat din cap de câteva ori și a băgat-o iute în geantă, că avea și el o geantă. Pe urmă a golit paharul și s-a cărat, a rămas numai străinul. Atâta știu...

— Ciripeau românește?

— Habar n-am, nu i-am auzit, că nu ședea lângă mine.

Lăsă brațul „Dihorului” și aruncă o privire rea spre lăptos.

— Caiafă?

— Tămâia asta? Zulitor de duzină...

„Dihorul” se întoarce lângă Chiru, iar Mangu urcă în pat, atent la pașii milițianului de la capătul culoarului.

Răsuflă ușurat.

Încă nu-i venise rândul, încă nu-l chemau la al doilea interogatoriu, mai avea un răgaz. Își frecționează genunchiul; simțea neconținut o arsură în locul unde îl atinseseră picioarele mortului, când îl cărase împreună cu Miriam. Coborau pe băjbâite, ea gâfâia, se împleticea, cât pe-aci să se împiedice; o mașină se opri pe-aproape, poate la intrarea blocului de vizavi; izbucniseră niște voci de cheflii și lătratul unui câțel. Miriam încremenise.

„Nu mai rezist, Lică, mi se face greață. Dacă apare cineva...”

„Cine să apară la ora asta? Vorbește mai încet.”

„Îl lăsăm aici, nu mai pot.”

„Gura! îl ducem la demisol. Mișcă, te-ai odihnit destul, mai avem de tras.”

Îl frigea genunchiul de parcă îl mușcase un șobolan.

Căratul poverii se terminase, se întorseseră sleiți în apartamentul inginerului. Miriam nu-și putea stăpâni nervii, umerii îi tremurau, privea năucă în pământ.

— „Mă duc sus, Lică.”

„Nu te grăbi. Trebuie să curățăm parchetul, să nu rămână nici a picătură de sânge. Până acum ne-am descurcat. Ce-ai, de ce dârdâi? Ce te-a apucat? Adu sticla aia din vitrină, să tragem câte o dușcă.”

„Coniacul lui Neluțu? Nu mă ating de el, a zis că-l destupă în ziua când ne cununăm. E coniac franțuzesc.”

„Țara arde și baba se cheaptănă. Pe inginerașul tău îl bag undeva cu coniacul lui cu tot! Mă doare în caracter de cununia voastră. Adu sticla, până nu sparg vitrina.”

„Dacă stăruie...”

Băuse un singur păhărel; nu voia să se amețească, era dator să rămână cu mintea întreagă, să frece bine locul unde zăcuse Pavelică, pe urmă s-o întindă la gară, s-o roiască cu primul tren în provincie, înainte de a apuca să mișune caralii prin preajmă.

Noaptea se sfârșise uimitor de repede, sosiseră zorile pe nesimțite.

„Cât mai e ceasul, Miri?”

„Cinci și două minute. S-a luminat de ziuă, e riscant să pleci acum, nu-i exclus să te izbești de vreun locatar.”

„Așa-i... O să mă car diseară. Gata, du-te sus, mai poți să soilești o oră. Și să-ți ții gura. Îl ieși pe *nu știi* în brațe orice s-ar întâmpla. Altfel...”

„Lică, tu îl știi pe omul ăla, nu?”

„Ți-a plecat mintea cu sorcova?”

„Mă gândeam...”

„Interzisă gândirea! Te strică la mansardă.”

„Mi-ai spus că te caută unul pentru o răfuială, că din cauza lui te ascunzi. Nu cumva...?”

„Ești dilie!”

„Nu cumva tu l-ai...?”

„Categoric nu!”

„De ce i-ai învelit capul cu trendul?”

„Ca să nu se mai prelingă sânge pe parchet. Și ca să nu-i vezi tu moaca. Să nu te sperii... Și încă ceva: dacă nu vezi, nu știi, și dacă nu știi, nu poți să spui nimic. Clar? Că mai curând sau mai târziu or să foșgăie presarii prin blocul ăsta. Or să cerceteze și n-ai să scapi nici tu neîntrebată, or să te strângă în chingi și pe tine”.

„Pe mine? Doamne păzește!”

„Locuiești aici, nu?”

„Ce să le zic?”

„Nici usturoi n-ai halit, nici gura nu-ți pute! Habar n-ai de nimic, așa să le spui.”

Își frecă iarăși locul de care se izbiseră picioarele mortului. Coborau cu grijă, foarte încet, pipăiau cu tălpile fiecare treaptă. Treabă silnică, parșivă... Trupul părea din ce în ce mai

greu. La un moment dat se opri se brusc, înfiorat. „Ce-i, Lică?”

„Ssst! Parcă am auzit o tuse.”

„Ți s-a părut.”

„Da... Hai, acuși începe să înțepenească.”

Se răsuci cu fața la perete și închise ochii, forțându-se să alunge din gând chipul crispat al mortului, ochii sticloși, larg deschiși, gura strâmbă, rana hidoasă...

Totul a început în ziua când i-a cerut lui Miri să îl adăpostească. Dacă ar fi rugat-o pe Marieta... Ba nu, ea nu îl înghite de când a încurcat-o cu Ninei.

Nu izbutea să se calmeze.

Necazul a început mai demult, își zise, s-a declanșat odată cu spargerea vilei de la Șosea; al dracului ghinion, de ce a căzut pe capul lui tocmai Vișan?

Dora Vișan... Puștiul firav, singuratic, prea cuminte, sfios.

După ce a ispășit ultima condamnare s-a lovit de el într-un restaurant din Căuzași. Încliftat în uniformă, cu epoleți noi-nouți. A rămas ca la dentist! E foarte posibil. Ca întâlnirea să nu fi fost chiar întâmplătoare.

„De unde răsăriși, Dorule? Pleci la paradă?”

„Nu sunt Doru cu tine!”

„Ai ceva împotriva mea?!”

„Să te ferești să-mi cazi în plasă. Se zvonește că nu te-ai lăsat de escrocherii. Te sfătuiesc să-ți cauți o slujbă de om cinstit.”

„Am înțeles, să trăiți! Cine mă angajează pe mine? Amărăștean, vai de sufletul meu.”

„Te-am avertizat. Te cunosc mai bine decât te cunoști tu.”

„Mulțumesc. Rămân îndatorat...”

Chiru se ciorovăia cu „Dihorul”; își bălăngănea capul apăsându-și palmele uriașe pe stomac. Prin fereastră se infiltra o dâră palidă de lumină, căzând pe podeaua cimentată și făcând să sticlească o pată maronie.

Își împreună mâinile pe piept și se sili să ațipească. Zadarnic, gândurile îi erau bânuite de imaginea lui Pavelică Beneficiu; părul alb năclăit de sânge, ridurile de la colțurile gurii făcute pungă; zăcea în vestibul, între cuier și garderob, cu mâna dreaptă pe pânțele, de parcă îl chinuiseră niște crampe violente și căzuse fulgerat de-o durere insuportabilă, acaparat de gheara morții. Firicelul de sânge scurs pe sub urechea stângă se lățea pe parchet; o mică băltoacă ce amenința să

îmbibe mocheta de culoarea lămâii.

Își apăsă buricele degetelor pe pleoapele umflate de nesomn, se propti de perete și încercă să gonească din minte chipul mortului. Amănuntele izbucneau cu forță din subconștient, fără a putea fi controlate de voință.

Vasăzică, se întorcea înviorat de la plimbare, chiar puțin vesel, descuiase ușă încetișor, să nu-l simtă vecinii, pășise în vestibul și se împiedicase de un obiect. Și când aprinsese lumina... Ei, la dracu, se aștepta să vadă orice, numai la un cadavru nu se așteptase! Ce mai plocon! L-a recunoscut din prima clipă. Și-a tras mânușile inginerului Matei, cu scopul de a nu lăsa nicio amprentă, a dezbrăcat mortul de trend, i-a învelit capul cu el, pe urmă i-a scotocit cu de-amănuntul buzunarele și portofelul; n-a descoperit mare lucru; câteva amărâte de tichete I.T.B., o lamă de ras, două chei, un plic cu chibrituri, o pereche de zaruri, un pix, vreo cincizeci de lei și fotografia aia afurisită, din care a ars doar jumătatea în care apărea alături de Pavelică.

I s-a părut oarecum curios că n-a găsit niciun act din care să reiasă identitatea lui Pavelică, însă în minutele acelea de spaimă nu l-a preocupat această ciudățenie. Dorea să scape cât mai repede de cadavru, să-l scoată de-acolo, să-l ducă oriunde, să-l îndepărteze cât mai rapid de locul în care se adăpostea el prin bunăvoința lui Miri. Firește, nu putea să-l care singur. A bătut în tavan cu coada măturii, cum proceda când dorea s-o cheme jos.

Se încruntă, cutremurat de frica ce-i înnodea stomacul. Nu, faptele nu se petrecuseră tocmai așa... Nu bătuse imediat în tavan! mai întâi, și-a turnat într-un pahar un deget de spirt alb, l-a îndoit cu apă și l-a sorbit dintr-o înghițitură. Apoi... apoi... da, n-a ciocănit în tavanul dormitorului cu coada măturii, ca de obicei, ci cu bastonul de lângă cadavru, bastonul a cărui măciulie groasă era pătată de sânge. Alt gest absolut necugetat, născut din spaimă.

„Cum am putut să uit de baston?”

Chiru începu să lălaie „Magdaleno, spune drept...” Se zborși la el, iritat:

— Mucles, Borțosule!

— Gata, Nașule, am tăcut. Mi s-a făcut foame.

„Dihorul” îl înghionti pe Chiru:

— Bă, tu ai să mierlești înghesuit la pomană...

Mangu reluă șirul gândurilor, își aminti clar că bătuse în tavan cu măciulia bastonului. Asta însemna... însemna că a rămas o urmă lângă plafoniera din dormitor... o pată vizibilă de sânge, care ar putea fi descoperită de presari. Dar cum s-o descopere, dacă n-au niciun motiv, niciun pretext să răscolească apartamentul inginerului? Au găsit mortul în magazia familiei Călan, nu vor scotoci prin celelalte apartamente. Oare?

„Bastonul... Am început să mă tâmpesc, nu mai știu unde l-am pus. Să vedem... Când a venit Miri, mai era lângă mort. Nu cumva mă înșel? Parcă l-a înghițit pământul, fi-r-ar afurisit de toiag! Asta-i, acum mă căznesc să-mi aduc aminte ce-am făcut cu el...”

Se ridică într-un cot, încordându-și auzul. Caraliul înainta pe coridor. Izbucni scârțâitul ușii din stânga, o comandă, un mers târșâit, parcă de babă, și din nou pași, apăsăți. Încă nu-i venise rândul, mai avea un răgaz, mai putea să caute o porțiță de salvare.

„Cum se va purta Doru Vișan cu mine? N-am să-i pot spune adevărul, îmi va râde în nas... Faptele se vor întoarce împotriva mea, vor fi dovezi. Sunt în pom! Pe Doru l-am fentat după spargerea din vila de la Șosea. M-am prins cât ai clipi că poartă în buzunar mandatul de arestare, m-am prins îndată ce l-am zărit în spatele meu, lângă scuar; m-am strecurat prin fața camionului, am rupt-o la fugă prin gang, m-am topit în mulțimea ce ieșea din stația metroului. A doua oară nu s-a mai lăsat aiurit, a prins șpilul cât ai clipi. Poate l-a ajutat și norocul. Am bătut în tavan tocmai când se afla Doru în locuința lui Miri. Am înlemnit când am văzut mașina milițienilor în stradă, mașina din care cobora căpitanul Panait. Probabil i-a văzut și toanta de Miri, s-a speriat, și Doru și-a dat seama că ceva nu era în regulă.”

Își aminti cum o cunoscuse pe Miri, cum o invitasese la masa lui, după ce îi gonise pe cretinul ăla pus pe scandal. Pentru prima oară în viață i se făcuse milă de o femeie. A condus-o acasă cu taxiul. Se sprijinea de umărul său, matoală în ultimul hal; putea a parfum ieftin și a alcool, rochia i se săltase mult deasupra genunchilor; șoptea printre chicoteli: „Să nu-ți închipui că sunt o târfuliță.” Mașina a oprit pe la mijlocul unei

fundături cufundate în beznă, șoferul i-a îndemnat să coboare mai repede, aruncând priviri neliniștite în stânga și în dreapta. Era frig, cădea prima lapoviță a anului, Miri tremura ca frunza bătută de vânt. „Nu mă părăsi, i-a zis, vino cu mine, iepurașule.” L-a târât printr-o curte noroioasă, au intrat în cămăruța mobilată cu un pat, un scaun și un scrin scorjit; pe ușa era ținut un cuier ce imita coarnele de cerb, deasupra patului era lipită o poză în culori țiptoare: o metisă despuiată, proptită de trunchiul unui palmier, la marginea unei plaje cu nisip ireal de auriu.

„Să te porți frumos cu mine, cavalerule...”

Se dădu jos din pat în grabă. Pașii caraliului se auzeau iarăși pe pardoseala coridorului. Auzi zgomotul sec al zăvorului tras, văzu ușa deschizându-se. Ceilalți trei arestați încremeniră în poziție de drepti. Milițianul îi făcu semn lui Năică să iasă.

Mangu suspină, apăsându-și palma pe inimă; încă mai putea să spere că anchetatorii nu dispuneau de dovezi.

Chiru Borțosu se lovi cu pumnul peste burdihan.

— Credeam că ne aduce potolu', fraților.

— Ți-aduce niște fripturi, bombăni „Dihorul”.

Mangu reîncepu să măsoare cu pasul distanța dintre fereastră și ușa, lent, crispat, silindu-se să-și aducă aminte unde pusese bastonul.

7

Liliana Mândroiu coborî cu o smucitură a, bustului din troleibuzul supraaglomerat, se izbi pe trotuar de un bătrân, murmură o scuză și porni în pas de plimbare de-a lungul bulevardului Bălcescu; n-avea niciun motiv să se grăbească, amâna cu bună știință întoarcerea în locuința jalnic de pustie.

„Nu mă zorește nimeni, am timp berechet, slavă Domnului...”

Știa cu precizie cât de penibil se vor scurge minutele după ce va ajunge acasă. Se va ocupa de câteva treburi mărunte, casnice, fără să ducă niciuna la bun sfârșit. Se va muta apoi de pe un scaun pe altul, plictisită, uitându-se din când în când aproape cu dușmănie la ceas; orele se vor subția chinuitor de încet, ca în fiecare seară; se va culca devreme, prea devreme, nu însă înainte de a înghiți două pastile de Bromoval; va fuma o ultimă țigară și va bea ceaiul antihemoroidal, așteptând să-și facă efectul somniferul.

Dar poate că astă-seară nu se va mai plictisi. Se va gândi desigur la evenimentul petrecut în bloc, la mortul descoperit într-una din cămaruțele de la demisol. Un fapt cu totul ieșit din comun, ce spărgea categoric monotonia zilnică ce o apăsa de la o vreme. Reflectase și în orele de serviciu la întrebările puse de milițieni și, mai ales, la comportamentul vecinilor...

Oricare dintre ei putea fi suspect!

Întârzie un moment în fața galeriilor „Orizont”, examinându-se în vitrina ce-i reflecta profilul; își potrivește cu un gest calin părul de curând oxigenat, netezește pe șolduri fusta albastră, *très fendue*, constatând cu satisfacție că pulpa stângă i se dezvelește îndeajuns de ispititor. Fu lovită ușor cu cotul de un bărbat, din nebagare de seamă. Se întoarce spre el, îmbujorată; un ins cărunt, sobru, al cărui costum perfect croit degaja o undă de lavandă.

— Scuzați, mormăie el.

— Nu-i nicio nenorocire!

Bărbatul nu se angajă în conversație, o măsură cu o privire posacă, ceea ce o înfurie.

„Nesimțitule, îi zise în gând, te uiți la mine de parcă aș fi râioasă.”

Se așternea înserarea, și canicula părea mai nimicitoare decât în cursul zilei. În magazine se aprindeau primele lumini, zgomotele circulației se înăspreau, mesele de pe terasă restaurantului „Dunărea” erau luate cu asalt.

Înainte să păsească aferați o tânără și un tânăr. Suspina; invidiind-o pe fată, ai cărei umeri erau înconjurați de brațul athletic al băiatului.

Străbătu alene pasajul de la Universitate, staționă puțin lângă Teatrul Național, tentată să aleagă calea cea mai lungă pentru a ajunge acasă, adică strada Batistei. Da, firește, așa avea să procedeze, să lungească cât mai mult posibil traseul. Ocoli clădirea teatrului, întârzie dinaintea câtorva vitrine, cumpără de la o Alimentară o pâine și niște mezeluri, după care apucă pe niște străduțe din preajma „Băii Arcului”, trecând mereu, nedecisă, de pe un trotuar pe celălalt. După vreo sută de metri parcurși foarte lent, traversă din nou, cu intenția de a evita o zonă foarte întunecoasă, pustie, și niște schele ce îmbrăcau în întregime fața unei clădiri.

Se opri intrigată, înălțând fruntea, având impresia că

răsunase o bufnitură neașteptată în imediata apropiere a schelelor.

„Bine că n-am trecut pe-acolo. Probabil s-a desprins vreo scândură și a căzut pe asfalt.”

Din sens opus venea un bărbat, care după mers i se păru vag cunoscut; abia după ce o depăși realizează cine era și i se adresa cu o notă de umilință în glas:

— Cât pe-aici să nu vă recunosc, domnule Vintilă.

Decoratorul se opri, curbându-și spinarea; rămase o clipă înțepenit, parcă înspăimântat, apoi se răsuci și avansă doi pași, foarte rapid. Era atât de aproape încât putea să-i distingă freământul nărilor și sticlirea ochilor afundați în orbite.

— Duduia Liliana?

— În persoană.

— Scuzați-mă, nu v-am remarcat. Vă întoarceți de la serviciu?

— Da... Dumneavoastră?

— Plec în provincie, în județul Vaslui. (Își schimbă geanta de voiaj dintr-o mână într-alta, părând contrariat.) Mă bucur că v-am întâlnit... Acum...

Lăsă să se scurgă o pauză, de care Liliana hotărî să profite. Pentru că nu găsea alt subiect de conversație, întrebă:

— Ați auzit zgomotul de adineauri?

— Ce zgomot? Unde?

— Acolo, lângă schele... înainte de-a ne întâlni. Am avut impresia că a căzut ceva pe trotuar.

— N-am auzit. Cu siguranță că v-ați înșelat.

— Posibil. De fapt, am o scuză, sunt cam nervoasă de când cu întâmplarea sinistă din blocul nostru. Poate exagerez...

— Poate.

— Mă încercă o permanentă senzație de neliniște, de nesiguranță. Mă gândesc la toți vecinii și mă întreb care dintre ei ar putea fi vinovat.

Decoratorul râse încetșor, dezvelind o dantură puternică. Liliana adăugă repede, intimidată:

— Îmi închipui că sunt caraghioasă.

— Nu chiar... Ați ajuns la vreo concluzie în privința vecinilor?

— Ca să fiu sinceră, n-am prea ajuns. I-am luat pe toți la rând. Nu zâmbiți! I-am răsucit pe-o parte și pe alta.

— Interesant. N-aș fi crezut că aveți veleități de detectiv.

— Într-un fel, mi se pare o curiozitate firească. Dumneavoastră nu v-ați pus întrebarea ce căuta individul acela acolo? Mai exact, pe cine căuta?

— Știu eu ce să zic? Poate a fost urmărit de o persoană care nu locuiește în blocul nostru, poate s-a ascuns în magazia doamnei Călan fără să observe că urmăritorul l-a dibuit.

Depuse geanta de voiaj pe asfalt, scoase din buzunar o pipă, o mirosi o clipă și se interesă cu glas indiferent:

— M-ați analizat și pe mine, nu-i așa?

— Eu... Cum să vă spun...? Da...

— Și?

— Nici în visurile cele mai rele nu-mi pot imagina că ați fi capabil să ucideți, să loviți un om în cap, să-l loviți cu o bătă, cu un baston...

Decoratorul își reprimă o tresărire.

„Bastonul! Gâsculița a pomenit de baston... Nu cumva...?”

Se posomorî câteva momente, își mușcă buzele cu ciudă și schimbă subiectul discuției:

— Ce ziceți de zăpușeala asta?

— Infernală. Am citit buletinul Meteo, s-a abătut un val de căldură asupra țării, un val format în sudul Spaniei.

Se întrerupse, realizând că decoratorul se uită la ea cu îngăduință ironică.

„E deosebit de inteligent, de cult, iar eu îl asaltez cu banalități.”

Își drese vocea și se interesă, mirată de propria-i îndrăzneală:

— Vă grăbiți? La ce oră vă pleacă trenul?

— Știți că mi-ați dat o idee? Dacă mă gândesc bine, n-are rost să mă înghesui la ora asta într-un compartiment încins ca un cuptor. Mai am un tren înainte de miezul nopții. Până atunci se va mai domoli canicula. Dacă dispuneți de puțin timp liber, mi-aș îngădui să vă invit la o bere.

Liliana își apăsă palma pe piept; inima i se zbătea într-un ritm din ce în ce mai accelerat. Își stăpâni un fior de plăcere, bâiguind:

— Eu... Nu știu dacă trebuie să...

Își dădu seama deodată că refuzul însemna o gafă pe care avea să o regrete zile în șir, mai degrabă nopți în șir, când se va trezi buimacă, gâfâind, blestemându-și lipsa de curaj.

Vintilă reluă cu un ton mai convingător:

— Mi se pare ridicol să stăm aici, pe stradă, să discutăm niște lucruri care pot fi abordate în tihnă, la un restaurant. Dar poate că logodnicul dumneavoastră...

Ea îl întrerupse aproape cu brutalitate:

— N-am niciun logodnic! Nu depind de nimeni, vă dau cuvântul meu.

Decoratorul se înclină cu eleganță.

— Atunci să mergem.

Își agăță de umăr geanta, strecură brațul drept sub brațul stâng al „gâsculiței” și o conduse spre centru.

*

Liliana descuie ușa locuinței, abandonă cu neglijență voită geanta pe un scaun din vestibul, intră în prima cameră și se uită surprinsă la ceasul cu pendulă. Peste două minute, avea să bată orele unsprezece.

„Doamne, ce seară magnifică! Și vor urma altele, sunt gata să pun prinsoare cu mine însămi că voi fi invitată și altădată. Cât mai curând... în definitiv, de ce nu? După cum s-a desfășurat discuția, sunt convinsă că voi fi invitată iarăși.”

Băuseră mai întâi câte un pahar de bere pe terasa hotelului „Național”, vorbind despre orice și despre nimic, după care Adrian stăruise să treacă într-un bar din apropiere, să încheie întâlnirea cu câte un coniac mic. Ea se codise.

„Mi-e teamă să nu mă ameteșc. N-aș vrea să vă închipuiți că sunt o femeie care...”

„Vă rog! Nu mă părăsiți, am să mor de plictiseală până pleacă trenul. (Executase o vultă largă cu mâinile lui puternice, foarte expresive.) Numai bețivii înveterați stau singuri la masă. Nu vă atrag într-un loc de perdiție. Un bar intim, frecventat îndeosebi de provincialii în trecere prin București.”

Și barul se dovedise într-adevăr intim, adică discret, neaglomerat, cu muzică de calitate, învăluit într-o lumină blândă, voalată.

O seară absolut magnifică!

Aduse din dormitor radioul cu tranzistori, îl deschise și-l potrive pe un post ce emitea tangouri argentinienne; Simțea nevoia să-și exteriorizeze bucuria. Depuse aparatul pe covor și începu să se rotească lent în jurul lui, cuprinsă de o intensă

euforie. Când tangourile încetară, se dezbracă și intră în camera de baie. Se lăsă bătută alternativ de jeturi de apă fierbînți și reci, apoi reveni în prima cameră. Se pieptănă îndelung în fața oglinzii, contemplându-și trupul gol, retrăind cu emoție fiecare clipă a întâlnirii. Când ieșiseră din bar, o apucase de încheietura mâinii și-i sărutase apăsător vârful degetelor.

„Am petrecut admirabil, duduie Liliana. Vă sunt recunoscător.”

„Și eu...”

În jurul lui Adrian plutea o aromă amețitoare de tutun aspru, amărui, prin cămașa descheiată la gât i se zărea un smoc din părul de pe piept, ochii pătrunzători o cercetau cu aviditate.

„Am să vă trimit o ilustrată din provincie, ca să nu mă uitați.”

„Să treceți adresa pe ilustrată, vreau să vă răspund...”

Acum radioul transmitea un dialog într-o limbă cu multe consoane. Ridică aparatul de pe covor, îl puse pe masă și manevră butoanele până găsi muzică simfonică. Mări sonorul aproape la maximum.

„Trebuie să fie Bach, deși nu sunt prea sigură.”

În ușa răsunară deodată bătăi furioase.

„Cărturăreasa... Sper să nu aibă chef de ceartă.”

Se înfășură în grabă cu capotul și ieși pe culoar. Cristina Lepădatu sta în prag, cu pumnii proptiți în șolduri, afișând o atitudine bătăioasă.

— S-a întâmpat ceva, doamnă Cristina?

— S-a întâmpat. Poate nu știți cât e ceasul. Puneți radioul mai încet. E trecut de miezul nopții, am dreptul să mă odihnesc.

— Nu mi-am dat seama că deranjez.

— Bine, bine...

O fulgeră încă o dată cu o privire severă, clătinând din cap și se retrase. Cu o secundă înainte de a dispărea, se auzi din spatele ușii întredeschise o tuse seacă, bărbătească, înăbușită iute în podul palmei.

Liliana surâse cu ironie.

„Ia te uită, te pomenești că a momit băbăția vreun fraier.”

Reveni în locuință și începu să se plimbe încoace și încolo prin fața ferestrei, întrebându-se intrigată cine putea fi insul ce o vizita pe ghicitoare la o oră atât de târzie. Tusea aceea seacă

i se părea oarecum cunoscută.

„Dacă mă gândesc bine, am auzit-o și altă dată. Când? Hmm... în ce împrejurare? Nu-mi pot aminti unde și când am mai auzit tusea aceea seacă și asta mă necăjește...”

Nu îi era somn, o stăpânea o agitație neobișnuită, trupul îi fu scuturat de un fior plăcut, la fel de plăcut ca și în clipa când decoratorul o invitase la restaurant. Căută cu înfrigurare un diminutiv pentru Adrian. Ady? Nu, hotărât nu... Prea siropos, cu o vagă rezonanță hermafrodită, total nepotrivit cu înfățișarea aprigă, viguroasă a decoratorului.

Îi revăzu chipul colțuros, parcă dăltuit în granit, pleoapele grele, cuta dintre sprâncene. După ce băuse prima înghițitură de coniac, își aprinsese pipa și rămăsese un minut sau două tăcut, puțin abătut.

„Ce vă preocupă, domnule Vintilă? Un ghinion? Ce v-a deprimat dintr-o dată?”

„Ghinion? Nu, nu... Mă gândeam la lucrarea din provincie. E de proporții, necesită un volum mare de muncă, s-ar putea să mă depășească, să mă epuizeze. Va trebui să mă întorc peste două-trei zile, să-mi caut un asociat printre colegi. În fine, n-are rost să discut o chestiune care desigur că vă plictisește.”

„Nu mă plictisește. Admir artele plastice, vizitez destul de des expozițiile. Dacă aș fi fost dotată cu un dram de talent...”

„Ce-ați fi făcut?”

„M-aș fi înscris la un cerc de pictură, sau...”

Se întrerupsese, roșind, cu degetele crispate pe bolul cu coniac.

„Sau? insistase el. De ce v-ați oprit?”

„V-aș fi rugat să mă meditați. Oare Sabina e talentată?”

Pe fruntea lui Adrian începuse să pulseze o vână groasă, în colțul buzelor i se ivise un rictus de nemulțumire.

„Sabina? Ce vreți să insinuați?”

„Vă rog să nu mi-o luați în nume de rău.”

„Aveți ceva împotriva fiicei doamnei Călan?”

„Eu n-am, dar știți cum sunt unii oameni, lansează zvonuri, bârfe, calomniază la tot pasul, întrețin un climat de batjocură.”

„Care oameni? Ce dracu, nu mai pot fi stăpân pe faptele mele?”

„N-am vrut să vă necăjesc.”

Decoratorul își golise furios pipa, împrăștiind o parte din

scrum pe masă; degetele îi tremurau, vâna de pe frunte îi pulsa mai rapid.

„Țin să vă aduc la cunoștință că orice imixtiune în viața mea particulară mă agasează. Ce-ar fi să vorbim despre altceva?”

„Da... Voiam doar să subliniez că nu toți vecinii noștri sunt oameni cumsecade, onești.”

„Ei și? N-am să mă apuc eu să-i schimb, să-i reeduc, oricum n-aș izbuti. Unii dintre ei își închipuie, probabil, că trăiesc cu Sabina. Așa-i? Nu-i nevoie să-mi răspundeți. Mai suportați un coniac?”

„Unul mic...”

Din fericire, atmosfera de suspiciune dispăruse după scurt timp. Da, comisese o gafă monumentală amintind de Sabina, o gafă pe care va avea grijă să nu o mai repete. Spre sfârșit se cam ametise, trupul îi fusese cuprins de o dulce euforie, izbucnea în mici hohote de râs, gesticula neconținut, îl privea în ochi pe Adrian, cu îndrăzneală și, totodată, observa cu deosebită acuitate persoanele din jur: perechea de la masa de lângă intrare, un grăsan cu fața lucioasă, pătată de acnee, însoțit de o fetișcană firavă, cu obraji scofâlciți, fardată stângaci... Barmanul spătos, pe care sacoul stătea gata să plesnească... ajutoarea lui, o brunetică focoasă, cu părul vopsit într-un roșu țipător, învârtindu-se prin preajma unui bătrânel ce-i pândeia mișcările cu lăcomie... sticlele de pe rafturi, încadrate de niște reclame în limba engleză, un panou ireal colorat, reprezentând stațiunea Neptun...

Adrian îi șoptise ceva barmanului, după care casetofonul începuse să distileze altă melodie.

„Îți place? o întrebase Adrian. (Trecuse deodată la persoana a doua singular.) L-am rugat pe barman să o pună în mod special. Pe mine mă fascinează, o ascult de câte ori vin aici.”

„Superb!”

„Caseta se intitulează *Acordeoniștii pe podurile Parisului*. Unii strâmbă din nas, mai ales tinerii, apreciază că-i o muzică demodată.”

„Trebuie să ai mulți prieteni. Și prietene, bineînțeles.”

„Aici voiai să ajungi... Sunt atât de rare femeile cărora le poți vorbi cu deplină sinceritate. Mă rog, poate sunt eu prea pretențios, mă retrag ca un melc în cochilie îndată ce simt vulgaritatea, stupiditatea. În dumneata am încredere.”

„Mă flatezi. N-aș vrea să fiu greșit înțeleasă, dar...”

„Dar ce?”

„Mă tem de dumneata!”

„N-ai niciun motiv...”

Se așează pe scaun, picior peste picior, dusă pe gânduri, netezind poalele capotului. Îi răsună din nou în urechi tusea din locuința cărturăresei. Unde o mai auzise?

Înălță din umeri, iritată, și porni către dormitor. Astă-seară n-avea să mai recurgă la ajutorul somniferului. Îi era somn, tare somn. Dezbracă capotul, îndepărtă cuvertura de pe pat și căscă zgomotos.

Unde naiba mai auzise tusea aceea seacă, înăbușită în podul palmei? Undeva pe aproape, desigur, pe scări, pe culoar, ceea ce dovedea că bărbatul aflat la cărturăreasă era un vecin.

Deschise fereastra și se aplecă mult peste pervaz, cercetând cu atenție fațada imobilului. Nu se zărea nicio lumină, însă acest fapt nu demonstra că dorm toți locatarii. Majoritatea storurilor erau coborâte.

Se întinse pe pat, fără să se învelească. Dinspre stradă năvălea un val de aer cald, vâscos. Exact cu câteva secunde înainte de a adormi, realizează cu stupefație cine era vizitatorul Cristinei Lepădatu.

Berindei!

Plănuiește un moment să iasă pe culoar, să tragă cu urechea la ușa cărturăresei, să asculte convorbirea. Poate discutau despre crimă... Schiță un mic gest pentru a se ridica, apoi capul îi recăzu pe pernă și începu să o biruie somnul.

„Berindei, își zise. Ciudat, foarte ciudat...”

8

Vintilă Adrian se plimba pe lângă tren, uitându-se din când în când la orologiul de sub acoperișul peronului. Până la plecarea trenului mai erau cincisprezece minute. Oare să renunțe la călătoria în provincie?

Strânse pumnii cu putere, înjurând în gând, sfâșiat de nehotărâre. Să plece sau să nu plece? Plecarea din București însemna îndepărtarea de locul unde avea să se decidă, probabil, comportamentul său într-un viitor destul de apropiat; iar rămânerea acasă putea fi considerată de către unii locatari drept bizară, dacă nu chiar suspectă...

Niște neghiobi, își zise, apăsăți de taine meschine, împotmoliți până în gât în răfuieli diurne, mărunte... Și niște mărginiți!

Înălță din umeri. Zarurile fuseseră aruncate în seara de miercuri, rostogolirea lor anunțase câștigul, trebuia să izbândească dacă își va calcula meticulos fiecare faptă, fiecare gest, fiecare vorbă.

Izbucni într-un hohot de râs, amintindu-și cât de lesne o îmbrobodise pe găsculița de Liliana, dar bucuria i se transformă treptat în îngrijorare. De ce pomenise ea de baston? Poate rostise cuvântul la noroc, fără să-și dea seama că atinge o problemă delicată, spinoasă...

Își încleștă fălcile. Nările i se dilatară, sprâncenele coborâră deasupra ochilor arzători, afundați în orbite; o expresie de îndrăzneală din care răzbătea o doză certă de rapacitate. Își șterse palmele jilave cu batista, îndelung, apoi reluă plimbarea.

Megafoanele pârlăiră, o voce feminină cu un abia sesizabil accent moldovenesc anunță persoanele care au însoțit călătoria să coboare din vagoane.

Urcă în tren, îndreptându-se către compartimentul unde avea locul rezervat. Înăuntru domnea o duhoare de sulf, de nicotină și de transpirație. Trenul era ticsit. Reieși pe culoar, aprinse pipa și începu să pufăie în fața ferestrei, preocupat.

Încă putea să se răzgândească, putea să coboare, să revină acasă, încă avea timp să renunțe la călătorie. Oare plecarea va fi considerată fugă? Nu... Cum o vor aprecia anchetatorii? La urma urmelor, le spusese că va lipsi și nu făcuseră nicio obiecție.

Trenul se urni cu o zdruncinătură, vagoanele își măriră treptat viteza defilând din ce în ce mai iute pe lângă blocurile de pe calea Griviței. Podul Basarab, Podul Grant...

Intră din nou în compartimentul luminat cu zgârcenie de pâlpâirea unui bec chior, trecu peste desagii pe care o bătrână îi lăsase pe dușumea, se trânti pe locul său și-și reglă respirația.

Ațipi imediat.

Visă un baston uriaș, monstruos, înfipt în mijlocul unei câmpii pustii, pârjolite de soare; deasupra bastonului foarte înalt se acumulară subit nori vârtoși, de un cenușiu murdar, apoi se dezlănțui o vijelie năpraznică, întretăiată de fulgere; și

se văzu pe sine însuși, individ neînsemnat, stând într-un echilibru precar pe măciulia bastonului, gata-gata să alunece pe pământul biciuit de ploaie; furtuna încetă la fel de subit precum se declanșase, cerul redeveni senin, iar pe un podium, pe care până atunci nu-l remarcase, văzu trei femei angrenate într-o horă dezordonată, bezmetică; un pas la dreapta, trei pași la stânga, dans însoțit de chicoteli și de lălăituri monotone; picioarele li se împleticeau, siluetele rămâneau incerte, doar chipurile li se distingeau limpede.

Sabina, Li liana, Letiția...

Se trezi cu o tresărire, derutat, realizând abia după câteva secunde de buimăceală că se află în trenul ce se depărta mereu de București.

Își trecu dosul palmei peste fruntea nădușită. Mirosul din compartiment devenise de-a dreptul fetid; avu impresia că îl acaparează, că i se strecoară prin toți porii duhoarea de putreziciune a unor pești ce zăceau cu burțile în sus pe malul unei bălți, într-o zi extrem de toridă. Absolut insuportabil.

Făcu un efort pentru a se desprinde de bancheta lipicioasă, pași repede pe culoar și deschise geamul. Aerul răcoros îl plesni în obraz, răvășindu-l pletele. Undeva, departe, sticleau luminile unei aglomerări citadine.

Își consultă ceasul-brățară.

Peste vreo cinci-șase minute trenul avea să ajungă în gara Ploiești.

Putea să-și ia geanta chiar acum, să se îndrepte către capătul vagonului, să coboare când trenul va opri în gară, apoi să se reîntoarcă la București.

Ba nu, n-avea rost să se lase cuprins de incertitudine, de o nesiguranță nejustificată, ce se putea transforma lesne în panică.

Îndesă tutun în pipă, o aprinse și, când vru să arunce chibritul, un călător de-alături i se adresă:

— Permiteți să aprind și eu țigara?

— Vă rog...

Tipul trase adânc din *Mărășească* și reluă eu superioritate:

— Dom'le, sunt agronom, am călătorit azi-dimineață prin Bărăgan. Știți cum arată ogoarele?

— Habar n-am, locuiesc în București.

— Jale mare, dacă nu plouă curând va fi compromisă toată

recolta. Vă garantez eu, doar mă pricep. Unde călătoriți?

Răspunse plictisit:

— Spre Moldova.

— Eu mă dau jos la Ploiești.

Vintilă îl privi încruntat; hotărât lucru, mutra individului cerea palme; se stăpâni și spuse evaziv:

— Mă întreb dacă n-ar fi cazul să cobor și eu la Ploiești. Ce părere aveți?

Individul se crispă, apoi duse mâna la obraz, de parcă ar fi fost palmuit.

— Cum? Dumneavoastră... nu... nu v-ați fixat itinerarul?

— Ba l-am fixat! Și scutește-mă de comentarii tâmpite.

— Bine, bine...

Vru să mai adauge ceva, înghiți în sec și se depărtă precaut.

Ce tăntălău încrezut, îl caracteriză Vintilă, face pe grozavul și habar n-are pe ce lume trăiește!

Trenul încetini viteza, apărură primele blocuri ale unui cartier din preajma gării. Își aminti cu oarecare nostalgie cum arăta acest cartier imediat după război, pe vremea când el împlinise vreo paisprezece ani. O încrengătură de case stâlcite de bombardament...

Se descurca binișor în zilele acelea tulburi, era căpetenia de necontestat a unei bande de pușlamale care furau tot ce le cădea în mână. Cât pe-aici să fie internat la școala de corecție, fusese salvat de un avocat ce domina lumea bursei negre, foarte înfloritoare în Ploiești.

„Puștiule, ești un lup feroce, dar îți lipsește experiența. Îmi placi, am să te ocrotesc. Vrei să fii omul meu de încredere?”

„Vreau! Spuneți-mi ce să fac!”

„Pentru început, îți dau o treabă mai ușoară. Te duci zilnic în piață și tragi cu ochiul la ăia cu jocurile de noroc. Am impresia că nu-mi varsă tot câștigul, că mă ciupecesc”.

Cucerit de recunoștință, îl condusesese pe protector la depozitul secret al bandei, să-i arate chiverniseala; cartușe cu țigări *Camel*, pachete cu gumă de mestecat, ciorapi de nailon, parașute americane, penicilină...

„Puștiule, deții o adevărată comoară. N-ai idee cât se caută penicilina acum. Aur curat!”

Trenul se opri.

Se lipi de fereastră pentru a-i face loc să treacă unei țigănci

obeze, care putea a rachieu de drojdie, damf ce i-o readuse în minte pe Letiția Aldea.

Nenorocita!

De ce a trebuit să vină în atelier înainte de plecarea milițienilor? De ce? Ce diavol a mânat-o de la spate? Nu cumva a dorit să-i încredințeze pe milițieni că îl vizitează zilnic? Puțin probabil... Când el a revenit în atelier, după ce i-a condus până la ușă, aproape că uitase de prezența ei, și-a reprimat o tresărire de nemulțumire, văzând-o răsturnată neglijent în fotoliu, cu bustul aplecat spre stânga, cu un picior îndoit caraghios, de parcă ar fi fost fracturat. Se uita la pânzele aliniate lângă ușă, scutura scrumul țigării direct pe dușumea și clătina din cap, aprobativ.

„Îmi place la dumneata. O atmosferă de artist boem...”

Avea o voce magnifică, pătrunzătoare, clară, puțin aspră și totodată caldă. Era tot ce mai dăinuia din actrița de odinioară, vocea cu inflexiuni muzicale, liniștitoare.

„Admiram reproducerea din mijloc. Gauguin, nu-i așa?”

„Ai ghicit. De obicei nu fac reproduceri. E o comandă pentru decorul unei piese franțuzești.”

„N-am ghicit. Îl cunosc bine pe Gauguin, l-am studiat. Te miri? Înțeleg, se spune că actorii sunt în general lipsiți de cultură, că își învață rolurile ca niște papagali și că restul nu mai contează pentru ei. Eu sunt o excepție, domnule Vintilă, am citit enorm. Știi că Gauguin a fost și poet?”

„Oarecum.”

„Am să-ți recit din el...”

Își corectase în mod automat poziția, îndreptase umerii, picioarele, înălțase fruntea, ochii căpătaseră o lucire stranie, hipnotică, trupul părea aproape dezirabil.

*„Murit-au zeii. Însă, în car întunecat,
Apusul, de iubire și crime încărcat,
Se-arată, un val aruncă pe soarele fierbinte,
Și-un rânjel larg deschide ale zeilor morminte.”*

Urmase o mică pauză, după care vraja ce-l acaparase de la primele cuvinte se rupsese aidoma unei bucăți de stofă sfâșiată cu furie, dinaintea lui se afla iarăși o biată femeie banală, fanată, acrită.

„Ei, ce zici, vecine?”

„Oribil! Moarte, rânjete, crime, morminte... Nu gust. Poate nu sunt prea receptiv din pricina oboselii. Am lucrat toată ziua.”

„Nu, dă-mi voie să nu fiu de acord cu dumneata. (Întinsese mâna alene deasupra măsuței, apucase sticla de coniac și umpluse paharul de lângă sticlă). Am să mai recit ceva...”

*„N-ai să-ți mai mlădii danțul pe țărmul cald al mării,
Nici flori nu vei culege de astăzi înainte.*

*N-ai să-ți mai șerpui trupul în valurile mării N-ai să îmbini cu
firea visarea ta fierbinte.”*

Țigara i se stinsese între degetele slabe, tremurânde; o aruncase în scrumieră și reluase:

„Nici versurile astea nu le apreciezi?”

„Sună ca un fel de profeție.”

Începea să-l amuze stăruința depusă parcă pentru a-l obliga să se înfurie. Replicase indiferent:

„De fapt, aș putea să știu și eu ce dorești?”

„Puțintică răbdare...”

Golise paharul, scoase altă țigară, o umezise cu vârful limbii înainte de a o aprinde. Măinile îi tremurau mai tare, pe frunte i se prelingea un strop de transpirație, era evident că o încerca teama.

„Am să-ți spun ce urmăresc. Te rog să mă ascuți până la sfârșit, fără să mă întrerupă”

Culoarul vagonului se aglomera, călătorii care intenționau să coboare erau dominați de o agitație demnă de cauze mai bune, se înghesuiau către ieșire, cineva trase o înjurătură, un copil începu să țipe...

Hotărî să continue călătoria, să nu se lase acaparat de pesimism, să-și păstreze luciditatea.

Coborî pe peron, pentru a-și mai dezmoști picioarele. Peisajul din preajma gării îi trezi amintiri din copilărie și adolescență. Oftă, îndreptându-se către cișmea, se spală pe față și bău apă. Un vânt calduț mătura peroanele, cerul era spuzit de stele, dinspre oraș răzbătea uruitul unei coloane de mașini grele. Se încruntă. Din sens opus, alerga spre cișmea un ceferist, ținând în mână o găleată goală.

„Bine că l-am observat la timp. Putea să-mi taie calea”, își zise, urcând la iuțeală în cel mai apropiat vagon. Din cauza grabei, se lovi cu cotul de ușă și o durere ascuțită îi străbătu întreg brațul.

„Fii calm, se dojeni, stăpânește-ți nervii, încă n-ai tras lozul cel mare, încă mai poți să pierzi dacă nu acționezi cu sânge rece și cu prudență. Cum dracu de nu mi-am dat seama până astăzi că bastonul reprezintă cheia problemei? Voi fi nevoit să mă întorc la București mai devreme... să mă interesez cu discreție cât va rămâne inginerul Matei în străinătate. Cineva trebuie să știe pe ce perioadă s-a angajat acolo. Oare milițienii cochetează cu aceeași ipoteză? Puțin probabil, deoarece le lipsesc în mod categoric punctele de sprijin...”

Își reocupă locul în momentul când pornea trenul. Cineva deschisese fereastra, aerul din compartiment se mai înviorase. Un ins cu pungi enorme sub ochi, nebărbierit, și o femeie cu profil de oaie se Certau pe culoar, în fața compartimentului.

— Te-ai îmbătat, șuieră femeia cu ură.

— Nu mi-am pierdut mințile, îi răspunse cu năduf bărbatul.

— Ai turnat în tine ca-ntr-un butoi, ești beat mort. Te-au dus de nas idioții ăia de cumnați, te-au înșelat, ai semnat actul fără să-l citești.

— Și ce dacă l-am semnat?

— Te-au tras pe sfoară, aveam și noi dreptul la moștenire. Să-i dai în judecată, să mergi la procuratură și la miliție, să-i torni la toate organele. Să-i forțezi să ne trimită o parte din banii depuși de mă-ta la CEC înainte de a da ortul popii.

— O să ni-i trimită...

— Și să împartă livada, să pună pe numele nostru jumate din ea.

— Ce ne trebuie nouă livadă? Locuim la bloc, bombăni bărbatul.

— O vindem! Ai uitat când te snopea mă-ta în bățai?

Erai ditamai găliganul, te altoia cu bastonul și tu nu crâcneai.

Vintilă tresări.

Bastonul... Cuvântul îl urmărea aidoma unei prevestiri; un spin înfipt în creier, dar mai ales în suflet, obligându-l să se gândească neconținut la acțiunea finală; comisese la început o greșeală de neconceput pentru un om inteligent și acum

trebuia să o repare, până nu era prea târziu și prea periculos. Se purtase ca un cretin în noaptea aceea, se lăsase târât de instinct, de simțul de conservare... De ce nu cercetase bastonul? Ce idioțenie!

Pe figură i se așternu o expresie de încrâncenare.

Nu îi era permis să se lamenteze atâta timp cât mai existau sorți de izbândă. Piesa în care deținea rolul principal nu se jucase în întregime, încă nu căzuse cortina finală peste ultimul act!

„Tare aş vrea să le văd mutrele uluite, își zise gândindu-se la milițieni, să-i urmăresc de aproape cum bâjbâie prin labirint, cum rătăcesc năuci încoace și încolo...”

Întinse picioarele sub bancheta din față, surâzând disprețuitor.

Trenul gonea mereu prin noapte, străbătea câmpii întinse, retezate ici-colo de casele satelor, de sticlirea unei bălți, de niște păduri ce abia se ghiceau în beznă.

Căzu într-o stare de somnolență, un fel de amortire, fără să poată dormi cu adevărat. Când trenul oprea în stații, zgomotele de-afară îi parveau parcă printr-un tub, aveau o rezonanță aparte, confuză, vocile păreau deformate, pașii de pe peroane clămpăneau târșit; și o lună imensă, parcă pictată, arunca în compartiment o lumină gălbuie, difuză.

Fu desprins din apatie de un junghi în mușchiul pectoral stâng. Își masă încetișor pieptul. Împunsătura pieri la fel de iute precum se declanșase. Ieși pe culoar, ocolind perechea ce se certase; bărbatul moțâia pe un geamantan jerpelit, femeia sforăia proptită de bara ferestrei, cu obrazul chinuit de spasme.

Gândurile i se fixară iarăși asupra vecinilor din imobil și asupra anchetatorilor. Ar fi trebuit să fie mai prevăzător, să nu le spună milițienilor că țipase la inginerul Matei. Oftă. Va încerca să repare această gafă când se va întoarce acasă. Față de Sabina va trebui să adopte o atitudine mai distantă, mai rece... Nu, nu era deloc înțelept să procedeze astfel, mai cu seamă în zilele următoare, când va avea nevoie de o aliată prețioasă; cu Liliana va continua să se poarte prevenitor, tandru, îi va asculta flecăreala și o va îndemna să tragă cu urechea la ceea ce se vorbește în imobil, să afle, dacă va fi cu putință, ce întrebări au mai pus milițienii și cum a reacționat fiecare locatar. Va profita de prima ocazie avantajoasă pentru

a-și duce planul la bun sfârșit, va evalua toate consecințele fiecărei mișcări, fiecărui fleac, nu se va mai lăsa condus de instinct, cum s-a lăsat în primele clipe. Oare milițienii remarcaseră lipsa bastonului de la locul unde a fost descoperit mortul?

Se posomorî, spunându-și că nu dovedise destulă ingeniozitate când discutase în bar cu Liliana; regretă că nu-și manifestase interesul, că se străduise să fie nepăsător.

„Domnule Vintilă, poate n-ai să mă crezi, dar se pare că sunt singura persoană din blocul nostru care l-a văzut pe omul acela cu puțin timp înainte de a fi ucis.”

„Da?”

Evitase să o privească în ochi, încremenise cu paharul ridicat pe jumătate, apoi zâmbise mimând indiferența.

„Observ că nu mă crezi. Probabil nu m-au crezut nici milițienii.”

„De ce să nu te creadă?”

„Am avut sentimentul că mă consideră mitomană.”

„Ți-au înregistrat declarația?”

„A notat-o într-un caiet tipul cu cicatricea. Nu părea prea convins că spun adevărul. Iar celălalt arbora o mină atât de plictisită încât îmi venea să mă reped la el, să-l zgâlțâi.”

„Înseamnă că nu v-au crezut.”

„Abia după ce au plecat m-a frapat o nepotrivire.”

„Propun să vorbim despre altceva.”

„O! Sigur, îmi dau seama că nu-i un subiect prea vesel. Îți spun în ce constă nepotrivirea și cu asta basta, am încheiat.”

„Dacă ții neapărat...”

„Milițienii mi-au descris semnalmente victimii, înfățișarea, hainele pe care le purta. Și n-au pomenit niciun cuvânt despre baston. Uimitor, nu-i așa? Eu l-am văzut pe omul acela stând în holul de la intrare, lângă calorifer, sprijinindu-se într-un baston. De unde am tras concluzia că bastonul n-a fost găsit la locul faptei. De ce zâmbești cu ironie?”

„Pentru că ai folosit expresia *locul faptei*.”

„Nu știu ce m-a apucat, poate am auzit-o undeva, poate a folosit-o vreunul din vecinii noștri, și mi s-a întipărit în minte. Ce părere ai de Miriam Vârtosu? Eu, una, nu mi-aș fi închipuit că are tupeul să primească un tip dubios în apartamentul viitorului ei soț.”

„Nici eu nu mi-aș fi închipuit.”

Din pricina mâniei, făcu o mișcare bruscă, lovindu-l cu piciorul, fără să vrea, pe călătorul care dormea ghemuit pe geamantan. Omul se trezi, își frecă bărbia țepoasă, scoase un pachet cu țigări și rosti cu voce cleioasă:

— N-aveți un chibrit?

— Ba da.

— Mulțumesc, mi-au amortit picioarele...

Se ridică, aprinse țigara și se uită morocănos la nevastă-sa, care continua să doarmă zdravăn, în picioare, cu spatele proptit de bara ferestrei.

— E obosită, murmură bărbatul. Venim de la o înmormântare, n-a închis ochii două nopți la rând.

Vintilă schiță un mic gest de compasiune, fără să se angreneze în discuție. Își umplu pipa, silindu-se să-și amintească fiecare frază pronunțată la bar de Liliana. Parcă pomenise ceva despre fosta actriță și despre Sabina, făcuse o vagă aluzie și la...

Gândurile îi fură întrerupte de o bătaie pe umăr. Tipul căruia îi împrumutase chibriturile îi înapoia cutia.

— Cât pe-aci s-o bag în buzunar. (În cealaltă mână agita o sticlă plină cu un lichid gălbui.) Vă rog să trageți o dușcă. Fac pomană pentru mama. E țuică veritabilă, n-o să vă doară capul.

Vintilă șovăi un moment, apoi luă sticla, o destupă și o duse la gură. Prima înghițitură îi arse gâtulejul, se strâmbă având impresia că bea alcool de 90°. Pufni și se înecă. Necunoscutul chicoti, brusc înveselit.

— Faină, nu? Are o vechime de cel puțin zece ani, spală toate relele din corp. Aș propune să ne retragem la capătul culoarului. Știți, dacă se trezește nevastă-mea...

— Vă înțeleg. Să mergem.

Continuă să bea în tăcere, lent, fără să se privească; călătorul acela anonim își pipăia din când în când doliul lat de la rever, suspina după fiecare înghițitură de țuică și fuma cu înverșunare, iar decoratorul strângea în pumn cu putere pipa stinsă, și pe chipul asimetric, de culoarea șofranului, cu profil de corb, îi flutura un surâs enigmatic.

Trenul gonea mereu, traversa acum un pod cu piloni uriași, alături de care se întrezăreau niște barăci înconjurate de stive de cărămizi și de scânduri. Spre răsărit se năștea o geană de

lumină încă palidă, ce trâmbița zorii zilei următoare.

Partea A Treia

*Lupta care se dă între criminal și detectiv
este frumoasă, nu pentru că se dă
între bine și rău, încheindu-se cu victoria
binelui, ci pentru că avem încă o dată
prilejul să vedem doi oameni executând
unul dintre gesturile supreme ale existenței.*

Iordan Chimet
„Eroi, Fantome, Șoricei”

1

Îndată ce am ajuns la Ploiești, am luat legătura prin telefon cu colegul care efectuase o primă descindere la locuința răposatului Dragomir și ne-am întâlnit în preajma unui hotel din centrul orașului; căpitanul Arvinte era un ins rotofei, îndesat; cu păr blond cârlionțat și dantură de reclamă. M-am măsurat cu privirea de sus până jos, părând ușor decepționat de înfățișarea mea.

— Pot să te însoțesc, mi-a propus, nu știu dacă te vei descurca printre blocurile respective.

— Nu-i nevoie să mă însoțiți, am locuit cândva acolo.

— Când?

— Prin '78.

— Oho! Cartierul nu mai seamănă cu cel de-atunci. Fără nicio supărare, am puțin timp liber, pot să te însoțesc.

— Nu vă faceți griji, a nimerit orbul Brăila...

Ședeam de vorbă lângă *Fiatul* meu; soarele aluneca spre asfințit, fațadele clădirilor erau acaparate de o lumină violacee, începea să se facă simțită răcoarea, dar căpitanul transpira din abundență; își ștergea mereu gâtul gros cu o batistă jilavă, rătăcind cu privirile de-a lungul bulevardului.

Mi-am aprins o țigară, am tras două fumuri pe îndelete și am întrebat:

— Ați cules niște date preliminare despre Dragomir Pavel?

Nu mi-a răspuns imediat, a scos din buzunar o cutiuță cu bomboane smeurii, a băgat una în gură cu aerul că îngurgitează un leac miraculos și a înălțat din umeri, de parcă

s-ar fi scuzat.

— Încerc să mă las de fumat... Bun! Dragomir al dumitale nu ne-a fost client în ultima vreme. Nimic suspect în purtarea lui. După o sumară discuție cu vecinii săi, am aflat că lipsea deseori din localitate. Plimbăreț, călătorea prin țară, deci nu-i exclus să se fi ocupat cu treburi ce frizau Codul penal.

— Altceva?

— Îți recomand s-o chestionezi stăruitor pe o anume vecină. Vernescu Paulina.

— Ce-i cu ea?

— I-a fost un fel de soție nelegitimă, ca să nu spun concubină.

— De ce nu spuneți?

— Mă rog, dacă ții neapărat, pot să-i spun și așa.

— Cu ce se ocupă?

— Pensionară. Are șazeci de ani, și poate din cauza vârstei nu i-am spus concubină. Uneori mai confecționează acasă niște gablonțuri fistichii pentru o cooperativă din București, alteori plimbă prin parcuri câte un grup de țânci, învățându-i să spună *bonjur* sau *gutentag*. Cunoaște la perfecție șase limbi străine. În tinerețe a fost căsătorită cu un consilier din Ministerul de Externe. A călătorit prin toată lumea, mai ales prin America de Sud, însoțindu-și bărbatul.

— Și înainte de a deveni pensionară?

— În ultimii cincisprezece ani a fost încadrată la o croitorie de lux; concepea tipare pentru costume bărbățești, fiind foarte apreciată de către șefi și de către clienți. Cam atâtea despre ea...

— Știe că Dragomir și-a dat obștescul sfârșit în mod violent?

— Nu! Nu știe... Sigiliile le-am aplicat aseară, târziu. Paulina Vernescu lipsea de-acasă la ora aceea. Pe bătrână puteam s-o caut, firește, sau să aștept până se întoarce, însă mi-am permis să-mi imaginez că se va deranja să vină un coleg din București și va dori să folosească elementul surpriză. Mi-am permis acest lucru înainte de a-mi fi transmisă rugămintea șefului dumitale de a nu exagera cu investigațiile.

— Tovarășe căpitan, vă mulțumesc foarte mult.

— N-ai pentru ce. Îți recomand încă o dată să pedalezi pe relațiile dintre Dragomir și Paulina Vernescu. Asta e părerea mea, vei ține sau nu vei ține cont de ea.

— Am să țin, vă asigur.

— Bun. Dacă nu posezi cheile locuinței, pot chema un specialist de-al nostru.

— Le am, au fost descoperite asupra victimei.

— Transmite-i complimente din partea mea căpitanului Panait. Am colaborat cu el când eram amândoi foarte tineri și lucram într-un orașel din Delta. Ne leagă o sumedenie de amintiri... E un criminalist înăscut. Sincer să fiu, te invidiez că ai fost repartizat în echipa lui. Un tip dinamic, cu inteligență ascuțită... Eu, ce să-ți zic, m-am cam înglodat în hârtoage.

Pe figura rubicondă i s-a ivit o undă de tristețe; și-a îndreptat privirea către un autocar din care tocmai coborâse un grup masiv de turiști, ardeleni după aprecierea mea; o privire de conțopist miop, ștearsă, ostenită; mă așteptam să facă o remarcă oarecare, banală, poate referitoare la o superbă blondă ce traversa strada printr-un loc nepermis; se desprinsese brusc de lângă mine, cu detenta unui alergător profesionist, se afundă în viermuiala turiștilor înconjurați de niște gură-cască și reapăru după un minut, remorcând un găligan între două vârste, robust, ras în cap, un Yul Brynner autohton, adică tuciuriu, îmbrăcat cu un elegant costum de vară de culoarea oului de rață, pantaloni *patte d'elephant* și bluză cu mâneci scurte de sub care ieșeau la iveală brațele impresionante, cu bicepsii tatuați. Tipul, odată ajuns pe trotuar, încercă să se elibereze din strânsoare; efort zadarnic, întrucât căpitanul Arvinte îl presa ca într-o menghină, fără să pară că depune un efort serios; dimpotrivă, lăsa impresia că sta lângă un prieten la cataramă, pe care îl conduce la o petrecere unde se vor distra nemaipomenit. Căpitanul îi vorbea oacheșului cu un ton tăios ce contrasta hilar cu expresia de amicitie lătită pe obrajii dolofani:

— Ei, Lae, să vedem prăduiala. Fără nazuri!

— Dom'le căpitan, s-avem iertare...

— Nicio iertare. Executarea.

Yul Brynner-ul autohton icni și trase din buzunarul de la pieptul bluzei un portofel din marochin veritabil. Căpitanul îl înhăță și începu să-l cerceteze minuțios, desfăcând strânsoarea; Lae își încordă bustul de halterofil, gest ce nu scăpă căpitanului, care șopti printre dinții de un alb imaculat:

— Te sfătuiesc să te astâmperi, n-ai unde fugi... (Continuă

încruntat examinarea arătosului portofel.) Ai dat-o în bară, Lăică, fraierul tău nu prea dispune de marafeți. Ce să-i faci, poate era omul înainte de chenzină.

— Dom'le căpitan...

— Cunoscut sonetul, nu te mai osteni să-l reciți. (Se întoarse spre mine, iarăși cu expresia de conțopist preocupat de încheierea unui bilanț.) Rămas bun, tovarășe locotenent Vișan. Îți doresc să îndeplinești cu succes misiunea.

Mi-a strâns mâna și s-a depărtat cu Lae *la brațetă*, dispărând pe după colțul primei clădiri.

2

Am oprit mașina la un spațiu de parcare destul de îndepărtat de cartierul în care locuisem și eu cândva și am pornit ușor derutat către ultimul domiciliu al victimei. Nu mai recunoșteam nicio stradă, niciun detaliu. Căpitanul nu exagerase când se oferise să-mi fie ghid. Am rătăcit fără rezultat printre blocurile în construcție, ocolind furios dealuri de materiale, escaladând precaut grămezi de moloz; am intrat într-o baracă, am schimbat două-trei fraze cu un paznic încăruntit, care juca table cu altul, mai tânăr. S-au holbat la mine de parcă picasem de pe o planetă din alt sistem solar; habar n-aveau de adresa pe care o căutam, se angajaseră de curând pe șantier, erau convinși că nu mai există niciuna din casele vechiului cartier... în cele din urmă, am fost îndrumat de un puști vioi, care se lupta din greu cu un balot din deșeuri de hârtie.

— Vedeți blocul acela cu balcoane verzi?

— Îl văd.

— Când ajungeți la el, faceți la stânga, treceți pe lângă un depozit de carburanți, o luați la dreapta, depășiți un grup de blocuri cu șase etaje. Adresa pe care o căutați este în spatele unei Alimentare. Să repet?

— Nu-i cazul, am memorie. Mulțumesc.

I-am respectat cu strictete indicațiile și după câteva minute m-am trezit la capătul unei fundături unde mai vegetau două case din fosta mahala. Dragomir Pavel locuise în cea din dreapta.

Am străbătut încetinind pasul o curte presărată cu smocuri de iarbă anemică, prăfuită. La o masă plasată sub un tei pădureț era așezată o femeie în vârstă, plinuță; păru-i de un alb

strălucitor era luminat de o veioză pusă pe masă al cărei fir ieșea printr-o fereastră; avea profilul fin, cu trăsături încă nedeformate de scurgerea anilor. Nu mi-a acordat atenție când am trecut pe lângă ea, nici măcar nu a înălțat fruntea, a continuat să-și vadă de treabă; meșterea niște păpuși în miniatură, împodobindu-le cu mărgelușe viu colorate, pe care le culegea cu penseta dintr-o cutie de carton. Nu trebuia să fiu deosebit de perspicace pentru a ghici că era soția nelegitimă a lui Dragomir; mai exact spus, în prezent văduva nelegitimă a răposatului Dragomir.

Am pășit și mai agale de-a lungul casei, oprindu-mă în fața ușii pe care era ținută o carte de vizită cu numele victimei și am scos cheile, zăngănindu-le dinadins; trăgând cu coada ochiului peste umăr. Paulina Vernescu își ridicase ochelarii pe creștet și se uita descumpănită la mine. Avea frunte netedă, obraji bine proporționați și buze subțiri. În fine, s-a decis să se apropie și să mă întrebe cu glas uscat:

— Pot să vă spun ceva?

— Desigur.

— Presupun că sunteți o persoană oficială, din moment ce ați rupt sigiliile. Sunt vecina cea mai apropiată a lui Pavel. (A arătat cu capul către ușa de-alături.) De fapt, dețin și eu un rând de chei.

A tras din buzunarul încăpător al rochiei un inel pe care erau prinse două chei ce semănau leit cu cele pe care le țineam în mână și mi le-a agitat sub nas.

— Mi le lasă de câte ori pleacă din oraș. Ce se întâmplă cu Pavel? De ce ați sigilat? Nu cumva...?

S-a întrerupt suspinând; nu pentru că nu știa cum să continue, ci pentru că de după colțul casei se ivise o femeie mărunțică, cu nas coroiat și mers furișat.

— Ce dorești, madam Liliac? a întrebat-o răspicat Paulina Vernescu. Ai treabă cu mine?

— Mi s-a terminat orezul, poate îmi împrumutați o ceașcă de orez.

— Nu împrumut nimic! Alimentara e la doi pași.

— Păi, la ora asta s-a închis.

— Nu mă interesează.

Mărunțica s-a uitat indignată la mine, de parcă ar fi așteptat să-i dau o explicație a purtării Paulinei Vernescu, a pufnit și a

părăsit curtea. Abia după ce a dispărut din raza noastră de vedere, s-a hotărât văduva nelegitimă să reia dialogul.

— Ce se întâmplă cu Pavel? Nu cumva a fost arestat?

— Ce vă îndeamnă să presupuneți că ar fi fost arestat?

— Dacă ați sigilat...

— N-a fost arestat.

Am șovăit oleacă, apoi mi-am zis că n-are rost să lungesc pelteaua; mai curând sau mai târziu tot trebuia să-i anunț decesul lui Dragomir.

— A fost asasinat.

A tresărit cu putere, a dus mâna la piept și a înghițit în sec, rămânând cu gura căscată, respirând anevoios.

— Nu se poate... Asta nu se poate... Spuneți-mi că nu-i adevărat!

Regret, dar mi-e imposibil să v-o spun.

— Când...? Când a murit?

— Alaltăieri-seară. Când ați vorbit ultima oară cu el?

— La începutul săptămânii. Luni dimineață... pe la orele nouă, înainte de a pleca la gară...

Rostea cuvintele cu poticneală, iar colțul stâng al gurii i se zbătea neconținut.

— V-a anunțat unde avea intenția să se ducă?

— La București... (Și-a masat pieptul în dreptul sternului, oftând.) Scuzați-mă, trebuie să iau un medicament. Mă întorc imediat...

A suit cele două trepte din fața ușii alăturate, târându-și picioarele, cocârjată, cu ochii încețoșați; a reapărut destul de repede, ceva mai calmă, însă la fel de palidă.

Am pătruns împreună în locuința lui Dragomir, formată din două încăperi comandate, cu mobilă pestriță, uzată. M-a apăsât din prima clipă senzația iritantă că nu voi descoperi niciun indiciu revelator, că mă deplasasem de florile mărilor la Ploiești; poate senzația se datora aspectului banal al locului.

Paulina Vernescu se așezase pe pat, cu mâinile în poală, cu privirile ațintite în podea, părând că face abstracție de prezența mea.

Am dat ocol celor două odăi, nehotărât, dezorientat, pe urmă m-am apropiat de o comodă delicată, ce apucase cu siguranță zile mai bune, o copie reușită după stilul Luis XV; lacul era scorojit, scrijelat, pătat, sub unul din firavele-i picioare curbate

era îndesată o scândurică, pentru menținerea echilibrului, scenele pastorale de pe cele trei sertare abia se mai distingeau; am tras sertarele pe rând; nimic deosebit, niciun obiect ce ar fi putut să mă intereseze; ciorapi, cămăși, batiste, prosoape, toate curate, cu grijă împăturite... Am deschis apoi dulapul alb, cariat, un dulap ca de spital; veșmintele dinăuntru degajau un miros stăruior de nicotină. Scotocirea buzunarelor, a unei borsete n-a dat niciun rezultat satisfăcător. Apreciam din ce în ce mai lipsită de sens uciderea lui Dragomir Pavel. Lipsea mobilul infracțiunii și această caracteristică mă enerva la culme. Speram să găesc ceva, un indiciu care să mă îndrume pe o pistă clară, să pot ieși din labirint, un lucru cât de mărunț de care să mă agăț, nu aveam chef să mă întorc la București cu mâinile goale.

Îmi răsuna în minte, sâcâitor, vocea cu pronunțat ton batjocoritor a locotenentului Stratulat, care avea să mă întâmpine zâmbind ironic: „Ei, faimosule detectiv, n-ai făcut nicio scofală, degeaba te-ai scremut să-l convingi pe șef să-ți aprobe plimbarea în provincie!”

Deasupra dulapului se afla o valiză din vinilin; am dat-o jos și am pus-o pe masă; destul de grea... N-am izbutit să-i salt capacul, mă întrebam unde voi găsi cheia, când m-a smuls din gândurile pesimiste glasul apatic al Paulinei Vernescu:

— Apăsați puțin pe colțul din dreapta...

Obiectele din valiză erau îngrămădite unele peste altele, un talmeș-balmeș surprinzător față de ordinea meticuloasă din întreaga locuință. Probabil Paulina mi-a ghicit nedumerirea, deoarece mi-a explicat:

— Mica lui arhivă sentimentală... Nu mi-a permis niciodată să mă ating de valiză.

Un teanc de scrisori legat cu panglică tricoloră, un prospect turistic din Călimănești, o călimară din cristal pe fundul căreia mai dăinuia o crustă de cerneală violetă, o lupă de filatelist, un ceas de damă oprit la orele 17,45, o brichetă stricată, niște numere din revista „Parlamentul Românesc”, anul 1934, o reclamă din același an a hotelului STĂNESCU (pe care am parcurs-o zâmbind: str. Aristide Briand - fostă Regală - 100 camere, serviciu ireproșabil, recunoscut în de-ajuns, prețuri extrem de avantajoase, se vorbește orice limbă etc.), o cronică a meciului de fotbal Chinezul - Unirea Tricolor, decupată dintr-

un ziar îngălbenit, friabil... O mulțime de fleacuri, păstrate în general de oamenii care nu se îndură să se despartă de un anume trecut.

Nimic interesant.

— Trec dincolo, a șoptit Paulina Vernescu; nu mai suport să rămân aici nici măcar o clipă. Dacă mai aveți nevoie de mine, vă stau la dispoziție.

A lăsat ușa de la intrare larg deschisă și peste câteva momente am auzit-o mișcându-se prin odaia alăturată.

Am reluat fără prea mari speranțe examinarea valizei cu vechituri considerând că merită osteneala să mă uit la fotografiile îndesate într-o casetă din mahon; printre ele se afla o copie a pozei descoperite asupra victimei; întreagă, bineînțeles; Pavel Dragomir lângă Mangu, în Piața Amzei. Am băgat-o în buzunar, împreună cu altă fotografie de formatul unei cărți poștale, împachetată în foiță de staniol, ceea ce părea să demonstreze că Dragomir ținea mult la ea. Reprezenta o femeie de vreo treizeci de ani, înaltă, suplă, diafană, înveșmântată într-o rochie cu decolteu amplu, ce-i pune în evidență carnația superbă a trupului; ochii ușor oblici și pomeții pronunțați mi se păreau vag. Cunoscuți. Pe spatele fotografiei nu exista nicio mențiune. Valiza se golise...

Am trecut în cea de a doua încăpere, mai strâmtă, folosită drept bucătărie și cămară. Am deschis toate sertarele și toate cutiile aliniate pe un raft deasupra aragazului, cercetându-le metodic conținutul. Trudă zadarnică, deoarece n-a ieșit nimic interesant la iveală. Înainte de a părăsi locuința, am mai rămas două-trei momente în fața valizei depuse pe masa din prima încăpere. Nu cred că am fost străbătut de o intuiție. Nicidecum! Abia în ultimul moment am remarcat că Vinilinul de pe fund părea mai nou, mai proaspăt decât cel din care era confecționat restul valizei. Am adus un cuțit din bucătărie și am crestat fundul valizei. Era trucat, adică dublu; ascundea un album cu reproduceri ale unor picturi miniaturale din secolele XIV-XV, tipărit la Rotterdam, în 1902. Nu pricepeam ce căuta albumul acolo, mi se părea că n-are nicio legătură cu preocupările, cu firea, cu personalitatea lui Pavel Dragomir; prezența lui mă intriga pur și simplu.

L-am pus la subsuoară și m-am îndreptat către locuința Paulinei Vernescu. Mă aștepta ghemuită într-un fotoliu scund;

îndată ce am trecut pragul a întins brațul și a apăsător pe comutatorul unui lampadar. În odăiță s-a instalat cu zgârcenie o lumină difuză, filtrată prin abajurul verzui. M-a îndemnat cu un gest moale să iau loc pe scaunul din fața fotoliului.

— De cât timp îl cunoșteți pe Dragomir?

Și-a rezemat ceafa de spetează și pe chipul ofilit i-a apărut un surâs trist.

— De vreo opt ani... Vreau să menționez că îl cunoșteam mai bine numai de opt ani. În perioada aceea camerele de-alături erau libere. A venit proprietărea și mi l-a descris pe bărbatul care dorea să închirieze. Credea că poate îl cunosc. Numele lui nu-mi spunea nimic. Auzise că ar fi fost condamnat, că făcuse pușcărie... Abia după ce s-a prezentat să-și ocupe locuința mi-am dat seama că îl cunoscusem pe vremuri, în trecut.

— Când?

— În toamna lui '42, cu ocazia unei recepții la o ambasadă. Nu mai rețineam ce fel de ambasadă, mi-a reamintit el că trebuie să fi fost cea a Japoniei. Îl abordase soțul meu, să-i ceară un sfat juridic, fiindcă tocmai intenționa să cumpere o vilă la Predeal și știa că avocatul Dragomir este specialist în astfel de tranzacții. Atâta tot. Discuția lor a durat vreo cinci minute...

Clătină capul și ochii i se umeziră.

— Doamne, parcă trăiesc un coșmar!

N-am insistat să continue imediat, am lăsat-o să-și recapete luciditatea. Și-a frământat mâinile cu degete încă frumoase, delicate, și a reluat vehement, fixându-mă cu reproș:

— Credeți că n-a fost mai cumsecade decât alții?

Am înălțat din umeri. Ce puteam să-i răspund? N-avea rost să-i demonstrez că „soțul nelegitim” fusese un infractor recidivist, versat; la urma urmei, probabil știuse sau bănuise acest lucru, dar îl acceptase, obișnuindu-se cu el. Am scos din buzunar fotografia învelită în staniol.

A vorbit cu bruschete, înainte de a apuca s-o despachetez:

— E Florina!

— Adică?

— Prima lui soție. De fapt, prima și ultima, pentru că nu s-a mai recăsătorit. L-a părăsit înainte de război, a fost un scandal celebru, întreg Bucureștiul a vuit. Pavel era plecat la Nicorești să trateze vânzarea unei vii și când s-a întors a găsit casa

goală, porumbița își luase zborul. Poate atunci a început degradarea lui... Poate. Nu știu, nu știu... Sau încerc cu să motivez în felul acesta, să justific purtarea lui de mai târziu, disprețul față de legi... (S-a întrerupt puțin, îngropându-și fața în palme.) Pavel a folosit toate mijloacele pentru a o convinge să revină la el. Zadarnic! Toate mijloacele cinstite sau necinstite. A mers până acolo încât a tocmi niște haidamaci să-l pândească pe rival, să-l desfigureze, să-i zdrobească degetele. Berindei a avut totuși noroc, a scăpat de...

Din pricina tulburării, fotografia mi-a scăpat pe dușumea. M-am aplecat să o ridic și m-am interesat cu glas cât mai banal cu putință:

— Și rivalul acela... Berindei... ce profesie avea?

Și-a țuguat buzele cu dispreț:

— Un violonist de duzină! N-a priceput nimeni cum a izbutit el să o cucerească atât de definitiv și de rapid pe Florina. Mă rog, admit că unele femei pot avea gusturi derutante, nepotrivite cu starea lor socială. Când spun nimeni, mă refer la lumea noastră de atunci, bineînțeles.

Pavel era bogat, avea două moșii extrem de rentabile, era cointerestat în o mulțime de afaceri, membru în câteva consilii de administrație... Nici astăzi nu pot să pricep cum de a renunțat Florina atât de lesne, și mai ales atât de integral la facilitățile, la luxul de care dispunea. Nu izbutesc să înțeleg!

— A mai reîntâlnit-o de curând? A căutat-o?

— Nu! De ce să o caute? Povestea se terminase de mult, se învechise, era definitiv uitată. Eu am fost ultima lui oază, așa zicea, ultimul port de refugiu, în care își adăpostea carcasa navei avariate, zguduită de teribile naufragii, ultimă escală înainte de a înfrunta alte zări...

Mi-am înfrânat un zâmbet de ironie. Mă rog, poet, nu glumă, răposatul Pavelică Beneficiu!

— N-avea secrete față de mine, reluă Paulina Vernescu.

Nu eram deloc dispus să accept ideea că Dragomir își etalase cu mărinimie absolut toate tainele în fața ei.

— Dușmani avea?

— Nu mi s-a părut niciodată speriat.

— Primea scrisori anonime? telefoane de amenințare?

— Nu. Sunt sigură că mi-ar fi spus dacă l-ar fi amenințat cineva. Ieșeam câteodată împreună la un restaurant, la câte o

berărie. Nu-l urmărea nimeni, nu-l privea nimeni cu insistență, vă asigur. N-avea nici prieteni, nici dușmani. Se potolise, vă rog să fiți, convins, nu mai frecventa lumea infractorilor, nu se mai întâlnea cu cei cu care stătuse la închisoare. Mi s-a plâns odată că a îmbătrânit, că i s-a stins curajul. Vă reproduc exact cuvintele lui: „Taurii bătrâni devin timizi, Paulino. Nu e cazul să mă mai amănesc.”

Eram lămurit, nu i se confesase în întregime, cum credea ea.

— V-a pomenit ceva despre un anume Mangu?

— Nu.

I-am arătat poza făcută în Piața Amzei.

— Îl cunoașteți?

— Nu l-am văzut în viața mea. Și nici fotografia n-am mai văzut-o.

— Deci ultima oară ați discutat cu Dragomir...

— Luni dimineață.

— Vi s-a părut îngrijorat?

— Mai degrabă vesel, adică mai vesel decât de obicei. Câștigase câteva mii de lei la loz în plic. Mi-a lăsat o mie, a zis să plătesc chiria și de restul banilor să-mi cumpăr un cadou...

— Vă amintiți data câștigului la loz în plic?

— Cam în urmă cu o lună.

— Spuneți că înainte de a pleca la București vi s-a părut mai vesel decât de obicei. Probabil se ducea să încheie vreo afacere. Era obsedat de un câștig iminent?

— Aș vrea să-l cunosc și eu pe omul care nu-i obsedat de bani.

Mi-am înfrânt o replică poate deplasată. Am tras aer în piept și am ciocănit cu arătătorul albumul găsit în fundul trucat al valizei.

— Ce știți despre acest album?

S-a uitat la mine, îngândurată.

— L-am mai zărit în fugă o singură dată, într-o seară, acum vreo lună. Pavel se întorsese în ziua aceea din București...

Oftă zgomotos, frământându-și iarăși palmele.

— Sunt obosită, groaznic de obosită, aș vrea să mă culc. N-am putea să stăm de vorbă și mâine?

— Presupun că doriți să fie pedepsit cel care l-a ucis pe Dragomir.

Un rictus de mânie i-a deformat obrajii palizi.

— Un mic șantaj sentimental, nu? Ce mai contează dacă vinovatul va fi prins sau nu va fi prins? Pavel nu mai înviază! Vă rog, vă rog, nu vă impacentați... Vasăzică, am zărit albumul într-o seară.

— Cât timp a trecut de-atunci?

— Cam o lună.

M-am gândit numaidecât că ivirea albumului coincidea cu ivirea banilor „câștigați la loz în plic”.

— Continuăți.

— Am intrat alături, fără să mai bat la ușă. Pavel ședea la masă, aplecat deasupra albumului, studiind o filă cu lupa, total absorbit. Mi-a făcut impresia unui copil care a primit în sfârșit jucăria îndelung râvnită. Venisem să-l chem la cină. Când și-a dat seama că nu-i singur, a înălțat capul și m-a fulgerat cu o privire rea, cruntă, răstindu-se: „De ce nu bați la ușă?” Și a acoperit repede albumul cu un ziar. Mai mult nu știu. Dacă mă gândesc bine, devenise cam ciudat în ultima vreme...

În momentul acela s-a declanșat țârâitul telefonului de pe masă. Interlocutoarea mea s-a uitat mânioasă la aparat, bombănind ceva, s-a ridicat cu un icnet și a răspuns.

— Da, casa Vernescu... Cum? Da, e aici, vi-l dau îndată.

Mi-a întins receptorul.

— Pe dumneavoastră vă caută.

— Pe mine?

— Un coleg...

Am apucat uimit receptorul, l-am dus la ureche și timpanul mi-a fost zgâriat de vocea aspră a locotenentului Stratulat.

— Salut, faimosule detectiv. Înaintează ancheta?

— Târâș-grăpiș. Care-i povestea?

— A intervenit un fapt al naibii de neplăcut. Pe scurt, a fost ucisă Aldea Letiția. Dacă n-ai treburi prea importante pe-acolo, e cazul să te sui în mașină și să gonești cu toată viteza spre cuibușorul nostru profesional. Fără comentarii! Șeful e întors pe dos și când e întors pe dos...

— Cunosce refrenul. Vin cât pot de repede.

— În regulă, te aștept la birou.

Am depus receptorul și am rămas în picioare, ușor derutat; prin minte mi se perindau frânturi de fraze din discuția cu fosta actriță și parcă îi vedeam clar silueta puțintică, minată de alcoolism, obrajii congestionați, pungile de sub ochi, pielea

fleşcăită sub bărbie... M-a adus la realitate glasul tremurat al Paulinei Vernescu; eram atât de derutat de moartea fostei actrițe, încât a trebuit să fac un efort pentru a pricepe la ce se referă.

— Aș vrea să-l înmormântez eu. Nu mai are nicio rudă, am fost ființa cea mai apropiată de el. Poate voi fi obligată să merg la procuratură, la morgă, la...

I-am explicat ce formalități avea de îndeplinit pentru a prelua rămășițele lui Dragomir, promițându-i să-i ușurez demersurile.

Nu mă puteam hotărî să mă urnesc din loc, eram decepționat, convorbirea cu văduva nelegitimă nu mi se părea deosebit de fructuoasă; nu izbuteam să scot în evidență corelația dintre albumul tipărit la Rotterdam și Dragomir, bănuiam că există o corelație, că albumul ocupase un loc aparte în preocupările lui Dragomir din ultimele săptămâni...

Paulina Vernescu rămăsese lângă fotoliu, cu o mână sprijinită de spetează, cu cealaltă apăsată pe piept, uitându-se la mine obosită și tristă. Prin fâșia de lumină din dreptul ușii trecu încet un tânăr, purtând un tranzistor cu sonorul la maximum; timp de aproape o jumătate de minut curtea fu invadată de o muzică stridentă. Bătrâna s-a frecat la ochi și a exclamat cu furie:

— Zgomotul ăsta mă scoate din minți!

Apoi a reluat parcă pentru sine, cu ton mai potolit:

— Pavel devenise cam bizar în ultima vreme, când irascibil, când de o veselie exagerată, de-a dreptul anormală. Uneori cuvintele mele alunecau pe lângă el, fără să-l atingă, vorbeam în gol... Cu o seară înainte de a pleca la București mi-a spus: „În curând ne vom muta din șandramaua asta. Voi cumpăra un apartament!”

— De unde spera să facă rost de bani?

— Fleacuri... Eram convinsă că fantazează. Devenise bizar, îmi aduc aminte cum s-a certat cu Fanache, cum l-a...

— Cine-i Fanache?

Un nefericit... Alcoolic în ultimul hal, umblă prin cartier și cerșește, îl miluiește lumea cu câte un leu, sau cu ceva de mâncare. E schiop, are un picior strâmb, mai mult se târăște decât merge, a fost lovit de un camion.

— Care a fost motivul certei?

— Fanache i-a pretins bani lui Pavel, s-au luat la hartă. Am

ascultat fără să vreau, pereții sunt de paieantă, se aude și un suspin. Fanache a pomenit de niște poze colorate...

— Poze colorate?

— Da... Și a fost foarte obraznic. M-am mirat, de obicei e umil, nu ridică glasul. Țipa... „Domnu’ Pavel, am s-o pun pe mama să vă reclame și n-o să vă pice bine. Pozele alea colorate...” „Ce poze, mă, a ținut și Pavel, ești ținut? Cară-te!” „Să-mi dați două mii chiar acuma, o mie de bucată, mai mult nu pretind. Ați făcut pârnaie și n-o să vă pice bine dacă vă reclam.” „Reclami pe p... mătii, a răcnit Pavel. Ți-am dat un costum de haine, îți dau bani de câte ori îmi ații calea. Stai cu mâna întinsă, cerșești, o să te salte miliția într-o zi.” „Costumul era vechi, zdreanță de aruncat la gunoi; și bani n-ați prea scăpat din buzunar, m-ați mânjit cu câte zece lei.” „Să nu zici că sunt om rău, uite, ia două sute și valea! Să nu te mai prind pe-aici. Priceput? Îți dau două sute nu pentru că îți sunt dator, ci pentru că am cunoscut-o pe mamă-ta odinioară. Clar?” „Să trăiți, domnu’ Pavel, a spus Fanache îmbunat, tot boier ați rămas...”

Paulina a lăsat mâinile să-i alunece pe lângă corp, privindu-mă descumpănită.

— Sigur, l-am întrebat pe Pavel ce rost avea cearta cu amărâțul de Fanache.

— Și?

— A ocolit chestiunea, a zis că Fanache e înapoiat mintal, că nu-și dă seama ce vorbește.

— Cum o cheamă pe mama lui Fanache?

— Fanache e numele de familie. Fanache Smaranda.

— Știți cumva unde locuiește?

— Am păstrat pe undeva adresa ei... Pavel i-a găsit actuala locuință, a dat un anunț la *Mica Publicitate*.

A adus din odaia alăturată un biblioraft ce conținea un impresionant teanc de acte personale, de chitanțe, de adeverințe, de certificate, de recipise orânduite cu grijă; a scos dintre ele un mic dreptunghi de hârtie decupat dintr-un ziar și mi l-a înmănat.

— Se ducea din când în când să stea de vorbă cu Smaranda, spunea că îl amuză să mai schimbe câteva cuvinte cu cineva care l-a cunoscut când era de-o șchioapă. Despre Smaranda știu numai ce mi-a povestit el, are 96 de ani și e aproape oarbă,

a fost bucătăreasă la conacul Elefteriazilor... Pavel era de-o vârstă cu fiul bătrânului Elefteriade, făcuseră liceul împreună, era invitat deseori la conac, în timpul războiului a funcționat o vreme ca procurist al firmei Elefteriade, „Eterna”, placaje, paneele, furnire, cu sucursale în multe orașe.

Întrucât nu mă pasiona cronică romanțată a trecutului îndepărtat al celui care o bună parte din viață fusese poreclit Pavelică Beneficiu, am luat albumul de pe masă, dând de înțeles că mă grăbesc.

M-a condus prin curtea învăluită în beznă, s-a oprit la poartă și în momentul acela cerul de smoală a fost brusc sfâșiat de un fulger orbitor, la lumina căruia am întrezărit fața palidă a Paulinei Vernescu; a clipit și a șoptit consternată:

— Mi s-a părut caraghios când a început să poarte bastonul, deoarece până atunci nu...

Am întrerupt-o surescitat:

— Caraghios? De ce?

— Se plângea de dureri acute în șale, dar nu cred că suferea de sciatică. Probabil avea impresia că bastonul îi dădea un aer de prestanță. Sau...

— Sau ce?

— Sau avea într-adevăr un dușman și purta bastonul pentru a se apăra în caz de atac.

— Poate, am murmurat nu prea convins. Când l-a folosit prima oară?

— Cu câteva zile înainte de a se certa cu Fanache. Ciudat, nu?

— Ciudat... Noapte bună!

Am escaladat în sens invers dealurile de moloz de pe șantier, de astă dată pe întuneric, m-am lovit la gleznă de niște colaci de sârmă abandonată în mijlocul drumului, dar n-am Simțit nicio durere, deoarece gândurile îmi erau în întregime acaparate de afurisitul de baston.

3

Pe Smaranda Fanache am găsit-o într-un scuar din fața clădirii în care locuia. Ședea pe o bancă lângă o fetiță foarte energică, de vreo 13 ani, care a ținut să precizeze după ce m-am recomandat:

— Și ce dacă sunteți milițian? Să nu o obosiți prea tare, când

obosește începe să se bâlbâie și nu o să vă mai înțelegeți cu ea. O scot în fiecare seară la aer. Nu mai are pe nimeni, am luat inițiativa împreună cu un grup de fete din clasa noastră să ne îngrijim de biata bătrână.

— O inițiativă lăudabilă.

— Da! S-a scris și în ziar despre noi.

— Dar nu e chiar singură, are un fiu.

Fetița a pufnit cu un dispreț nimicitor.

— Scrântitul ăla? Dacă sunteți de la miliție, ar trebui să-i interziceți să mai calce pe-aici. Vine și o terorizează, așa să știți. Acum trei zile i-a luat butelia de aragaz, noroc că am observat la timp, încă nu apucase să iasă din bloc, l-am chemat repede pe președintele Asociației de locatari și am recuperat butelia.

— Bine ați făcut. Deci îmi dai voie să discut cu bătrâna?

— Vă dau. Zece minute. Dacă le depășiți, îl strig pe tata. E judecător, știe el cum să vorbească cu dumneavoastră.

S-a uitat semnificativ la ceasul de mână, apoi s-a depărtat sărind coarda pe care o ținuse atârnată pe după gât.

Smaranda s-a retras puțin când m-am așezat lângă ea, tresărind ușor, cu aerul acela sperios al suferinzilor. Era mai înaltă cu un cap decât mine și avea obrazul emaciat. Am scos pachetul de țigări, care a foșnit.

— Puteți să fumați, a rostit cu voce hârâită. Am pipat și eu câte patru pachete pe zi, acum nu mă mai lasă doctorii să trag din țigară. Ca o șerpoaică am pipat.

— Am să fumez, dacă nu vă deranjează.

— Nu vă știu glasul. V-ați mutat de curând în blocul nostru?

— Nu... îl cunosc pe Dragomir.

— Pe domnu' *avucat* Pavel? Nu m-a mai vizitat demult. El mi-a găsit camera în care stau, să-i dea Dumnezeu sănătate.

N-am vrut să o întristez, înștiințând-o că urarea ei îi va folosi lui Pavelică Beneficiu ca o prișniță aplicată pe un picior de lemn.

— Ehe, ce chiolhanuri trăgea domnu' *avucat* la conacul Elefteriazilor! Zile și nopți în șir... în zori îmi comanda ciorbă de burtă, zicea că ciorba gătită de mine învie morții, așa zicea... Acuma nu mai pot să gătesc, s-au stricat ochii, am stat peste șaizeci de ani lângă plită, dogoarea focului mi-a stricat vederea... Dacă nu m-ar îngriji fețele astea, nu m-aș descurca.

De la nevolnicu' de fi-meu n-am nicio pretenție, nici cât negru sub unghie, e amărât, degeaba îl batjocorește lumea. Degeaba, zău...

— Fanache s-a certat cu Pavel.

— Bezmetic! Cu cine nu se ia el în gură, îi sare țandăra din te miri ce.

— De la niște bani a pornit cearta. Fanache i-a cerut două mii de lei pentru pozele colorate.

— Să-i spuneți lu' domnu' *avucat* să nu-i dea niciun sfanț, așa să-i spuneți. Cum pune mâna pe bani se îmbătă, cade prin șanțuri și îl huiduie derbedeii.

— L-a amenințat că îl reclamă dacă nu-l plătește pozele.

— Nu poate să-l reclame, că pozele le-am făcut eu cadou, așa să știți. Le-a văzut domnu' *avucat* în cufărul meu, când m-am mutat, și s-a minunat cum de au nimerit la mine.

— Și cum au nimerit?

— Hi, hi! (Râsul viclean îi fu însoțit de o bătaie din palme.) Erau atârunate deasupra căminului, în iatacul contesinei.

— Contesina?!

— Cocoana... Nora bătrânului Elefteriade. Așa o numeau toți, contesina. Am luat pozele în primăvara lui '49, când au intrat țaranii cu plugurile pe moșie. Boierii au întins-o, și-au făcut bagajele și au fugit la oraș... Am luat pozele, era vânzoleală mare, n-a băgat nimeni de seamă. Măcar cu atâta lucru să mă aleg, mă trezeam la patru dimineața, roboteam până la miezul nopții. Vă place peștele?

— Îmi place.

— Era specialitatea mea, peștele și vânatul... făceam *medaion desturjeon, suprem de fazan roti, homar cardinal*. Ehe, ce bunătați făceam eu!

Cerul gurii mi-a fost cotropit de salivă; la prânz mâncasem numai două sandvișuri anoste într-un popas de pe șosea; am înghițit în sec, cu senzația că voi leșina de foame în următorul minut, continuând să o ascult pe Smaranda, care depăna cu o voce poticnită amintiri culinare.

— De câte ori sosea domnu' *avucat* la conac, îmi porunceam să-i fac ficăței de pui cu căței de usturoi... Și melci umpluți...

M-am smuls din toropeală, am scos bloc-notesul și pixul și am întrebat:

— Și pozele? Cum arătau?

— Mici de tot, cât o palmă de copil. Ramele nu le-am luat, mai rău mă încurcau... Prin '53 am vândut niște lucruri, am vrut să mărit și pozele, le-am dus la cantina unde lucram pe-atunci, le-am arătat administratorului. A zis că el n-are nevoie de *actibilduri*, că lui îi trebuie ghiuluri... Așa că au zăcut în cufăr până le-a văzut domnu' *avucat*. De bună voie i le-am dat! Într-una din ele era pictat un castel ca o cetate, înconjurat de bălți, într-alta o biserică, da' nu ca ale noastre, că n-avea cruce. Și amândouă aveau desenate pe margini niște floricele împletite... De bunăvoie le-am dat, așa să știți!

— De bunăvoie, am repetat ca un ecou, ridicându-mă de pe bancă în clipa când fetița care se îngrijea de Smaranda se apropia de noi. Sărea coarda din ce în ce mai lent, cu mișcări largi, unduioase, elegante, de balerină. Smaranda a întins căușul palmei și mi-a șoptit iute:

— O țigară vă rog.

Fetița s-a trântit pe bancă, gâfâind.

— Gata?

— Am terminat. N-am obosit-o.

— Sper că nu i-ați dat să fumeze. Cere mereu țigări și doctorul i-a interzis să mai fumeze.

— Să trag măcar două fumuri, s-a milogit Smaranda.

Fetița și-a agitat arătătorul prin aer, în semn de negație categorică. Nu știu ce mi-a venit, m-am comportat stupid, m-am aplecat să iau albumul de pe bancă și, în același timp, cu un gest rapid, discret, am lăsat să cadă o țigară în buzunarul hainei de casă cu care era îmbrăcată fosta bucătăreasă. Pe urmă mi-am luat rămas bun de la ele, părăsind în pripă scuarul, cu satisfacția unui adolescent care a izbutit o farsă de pomină.

4

Trecuse de miezul zilei.

Mă afluam împreună cu Stratulat în biroul căpitanului Panait. Ferestrele erau larg deschise, storiile coborâte pe trei sferturi și nicio adiere nu clintea fumul dens de țigări ce ne înconjura. Din stradă urca uruitul neîntrerupt al mașinilor, subliniind liniștea temporară din încăpere.

Căpitanul și-a săltat ochelarii cu lentile fumurii pe fruntea alungită de chelie, s-a strâmbat și a împins deoparte scrumiera.

— Luați scârboșenia asta de-aici. Pute de te trăsnește.

Stratulat a golit-o în coșul de gunoi, apoi a reșezat-o pe colțul biroului și s-a lăsat greoi pe marginea scaunului, încruntat, bombănind ceva; nările îi palpitau, cicatricea de pe obraz părea mai pronunțată.

— Dă-i drumul, l-a îndemnat șeful, spune ce nu-ți convine. Nu te jena.

— Nu socotesc plauzibilă în întregime concluzia lui Vișan.

Pe fața osoasă a căpitanului s-a ivit un surâs fin; a scuturat din cap și ochelarii i s-au fixat pe rădăcina nasului.

— În întregime, ai? N-ai găsit altă formulare? După părerea mea, concluziile nu pot fi apreciate parțial, ele sunt categoric false, sau categoric reale.

— Pornesc de la premiza că Vișan consideră adevărată declarația lui Mangu.

— Și?

— Pe Mangu îl cunoaștem bine toți trei, nu mai e cazul să-i enumăr isprăvile. Un infractor înrăit, orice cuvânt de-al lui trebuie examinat cu suspiciune. În plus, este suspectul numărul unu. Declarația îi este susținută de concubină. Povestea lor ține de domeniul fantasticului, așa ceva se petrece doar în filme, unde imaginația scenariștilor o ia razna. Noi suntem ancorați în realitate, deci...

Nu l-am lăsat să termine, am intervenit aproape brutal:

— Datorită poveștii lor am descoperit bastonul victimei.

— Mare scofală! Mangu nu putea să nege că în seara înfăptuirii omorului se afla în apartamentul inginerului Matei, adăpostit acolo de Vârtosu Miriam. Expertiza a relevat urme clare de sânge pe măciulia bastonului vârat sub dulapul din vestibul, sânge ce se încadrează în aceeași grupă sangvină cu sângele victimei. Apoi, amănunt deloc neglijabil, pe baston existau amprentele lui Mangu. Să nu uiți acest lucru.

— Nu-l uit, dar să nu uiți nici tu mărturia Sabinei Călan.

— Grozavă mărturie... Ai pus-o să semneze o declarație?

— N-am pus-o. Mi-a furnizat de bună voie o informație pe care o consider capitală.

— Procurorul Merișoiu te va îmbrățișa de bucurie, nu? îi trebuie probe, deci va îndepărta cât ai bate din palme capitala informație. Fata nu poate fi citată ca martoră a acuzării, deoarece *te-a rugat* să nu-i pomeniști numele. Așa este?

— Așa, am mormăit enervat.

— Și-atunci? Pe unde scoți cămașa? Poate să-și retragă oricând capitala mărturie verbală, invocând diferite pretexte. Nu-i prima oară când am păți asemenea rușine. Ar putea să justifice că era în stare de ebrietate când ți-a vorbit între patru ochi. (M-a scrutat cu ironie.) Sau că ai încercat tu să o violezi și neavând încotro s-a pretat la stratagema destăinuirii.

— Las-o baltă! întinzi coarda prea mult. Ce dracu! Am fost destul de explicit, m-a așteptat aseară în fața blocului, am găsit-o ațipită pe trepte, dorea neapărat să se confeseze.

— Zău? îmi explici de ce nu s-a confesat în seara descoperirii cadavrului? Informația ei s-ar fi dovedit, cred eu, mai utilă, ne-ar fi ajutat să împiedicăm comiterea celei de a doua omucideri, să salvăm viața fostei actrițe. I-a trecut prin gând Sabinei Călan, măcar o clipă, că întârziind să depună mărturie se face vinovată de complicitate?

Am înălțat din umeri, covârșit de argumentele sale.

— N-avea cum să bănuie că Letiția Aldea era în pericol. Și, *nota bene*, nici noi nu știm cu precizie *de ce* a fost ucisă. Sigur, putem lansa unele presupuneri, dar...

— Dar, dar... Sunt sătui de presupuneri.

Căpitanul, care ne-a ascultat posac, a mutat bastonul victimei dintr-o parte în alta a biroului și ne-a întrerupt:

— După câte observ eu, se impune repetarea discuțiilor.

— Se impune, am spus ușurat.

— Voi recapitula principalele coordonate în ordinea cronologică a desfășurării investigațiilor. Vă cer să interveniți dacă doriți să scoateți în evidență unele aspecte, sau dacă vă vine vreo idee nouă, ce ne-ar ajuta la rezolvarea cazului.

A lăsat să se scurgă o mică pauză, apoi a reînceput cu Voce limpede:

— Așadar, bizuindu-ne pe procesul-verbal de necropsie, putem afirma cu deplină încredere că omorul a fost comis în seara zilei de miercuri, între orele 21 și 23,30. Cadavrul a fost descoperit după circa 24 de ore, adică în seara zilei următoare, de către fosta femeie de serviciu a blocului respectiv; victima era înghesuită într-un dulap aflat într-o magazie de la demisol, magazie ce aparține familiei Călan. Corect?

— Corect, mârâi Stratulat.

— În aceeași seară, recidivistul Mangu a fost arestat de Vișan în apartamentul inginerului Matei. În cursul zilei de

marți, Dragomir îl acostează pe soțul Marietei și se interesează de adresa lui Mangu. Pe de altă parte, trebuie să ținem seama de motivul invocat de Mangu, când apelează la ajutorul lui Miriam Vârtosu; îi cere să-l ascundă, deoarece, precizează el, este căutat de un tip, pentru o răfuială.

— Tipul acela eram eu, am intervenit. Știa că îl urmăresc pentru spargerea din vila de la Șosea.

— Știa, într-adevăr, fiindcă prima oară l-ai ratat, ți s-a strecurat printre degete. Dar nu deținem nicio dovadă care să ne îndreptățească să afirmăm în mod cert această supoziție. Deci, luând în considerație cele două fapte enumerate mai sus, adică interesul lui Dragomir pentru persoana lui Mangu, precum și prezența acestuia în blocul din preajma Bisericii Armenești, nu apreciez deloc hazardată ipoteza întâlnirii lor, urmată de o ceartă și de uciderea lui Dragomir Pavel, zis Pavelică Beneficiu, de către numitul Mangu Lică, zis „Nașu”, zis „Pleașcă”.

Am clătinat din cap cu putere:

— Nu admit ipoteza aceasta. În ciuda faptelor enumerate mai sus, precum și a dovezilor materiale, adică a urmelor papilare ale lui Mangu existente pe baston și a petelor de sânge de pe pantalonii purtați în momentul arestării, continui să-i susțin nevinovăția. V-am spus, îl cunosc din copilărie, știu de ce este în stare, s-a ferit întotdeauna de scandaluri, de ciocniri violente.

— Aiureli! a exclamat Stratulat. Nu mă convinge caracterizarea pe care i-o faci tu lui Mangu, mai degrabă psihanaliza ta. Eu mă încred în dovezi și numai în dovezi.

Căpitanul și-a dres vocea, tușind în podul palmei.

— Are dreptate, Vișane. Bun... Să trecem la declarațiile locatarilor. Niciunul din ei nu dispune de un alibi solid. Alexandra Călan se întorcea din oraș în jurul orei 22,20; poate fi suspectă. Fiica ei, Sabina Călan, se găsea în imobil în intervalul de timp ce ne interesează; în noaptea precedentă a auzit un zgomot, o bufnitură provenind din apartamentul inginerului Matei, la ora 2,45; pe de altă parte, nu vă informează de la bun început că pe la orele 21 îi făcea o vizită decoratorului Vintilă, vizită ce a durat cinci minute. Vom reveni, desigur, asupra acestui amănunt esențial. Nici decoratorul nu vă furnizează un alibi cert. Vișan a sesizat

uimirea lui când l-a înștiințat că Miriam Vârtosu deținea cheile locuinței inginerului Matei. Următoarea întrevvedere ați avut-o cu Mândroiul Liliana; nu dispune de un alibi ce poate fi verificat; se întoarce de la serviciu la orele 13-18,30; când intră în holul blocului, îl vede staționând lângă calorifer pe Dragomir Pavel; dă o descriere exactă a veșmintelor purtate de viitoarea victimă... și pomeneste de baston! Iată că apare un detaliu de care voi n-ați ținut seama. Conform declarației ei, Dragomir ședea în partea dreaptă a ușii, cu cotul stâng pe calorifer, cu mâna dreaptă proptită de un *baston*. (Ia bastonul de pe birou și îl îndreaptă cu vârful spre noi, de parcă ar voi să ne împungă.) Unde v-a fost mintea? Dumneata, tovarășe locotenent Vișan, ai auzit cu acea ocazie vorbindu-se a doua oară de baston, deoarece soțul Marietei îți descrisese în aceeași zi înfățișarea lui Dragomir. Clar?

— Clar, am murmurat spăsit.

— Bun... în final, după discuția cu soția nelegitimă a lui Dragomir, ți-ai reparat greșeala. (Trânstește bastonul pe birou.) Urmează o martoră deosebit de importantă: Vârtosu Miriam; n-are alibi! L-a ascuns în locuința inginerului pe Mangu. Vasăzică, se afla și el în clădire la ora comiterii omuciderii. Pe el îl lăsăm la sfârșit, nu ne ocupăm deocamdată de Mangu. Pensionarul Berindei era acasă în seara de miercuri. Acum știm că a mințit de la un capăt la altul. Joi, înainte de prânz, a intrat în magazia Alexandrei Călan și a văzut cadavrul; nu a relevat faptul că îl cunoștea pe Dragomir. Cristina Lepădatu se găsea în locuința la ora înfăptuirii omorului, împreună cu două prietene.

— I-au confirmat alibiul, anunță Stratulat.

— Așa este, au declarat amândouă că Lepădatu nu s-a urnit din locuință între orele 21-23,30. Cu alte cuvinte, este singura locatară care poate fi exclusă din cercul suspectilor. Ultima persoană audiată a fost Aldea Letiția; nici ea nu poseda alibi... Este ucisă în seara de joi, în timp ce trece prin dreptul unei clădiri pustii, în renovare, a cărei fațadă este acoperită de schele; trupul îi este descoperit întâmplător de către niște pietoni. (Se întrerupe puțin, aruncând o privire sumbră către Stratulat.) Dacă ai fi căutat-o cu un sfert de ceas mai devreme...

— Regret, distanța dintre Apărătorii Patriei, unde stă

Gherghina Petrărescu, până la...

— Da, mi-ai mai spus, nu-ți imput nimic, nu-ți fac niciun reproș, nu aveai cum să bănuie că fosta actriță este în pericol. Deși... (Răsfoiește dosarul dinaintea sa, subliniind cu creion roșu un pasaj.) Iată ce v-a spus ea la încheierea depoziției din aceeași zi: „Sunt capabilă să mă apăr singură, nu cerșesc ajutorul nimănui, sper să mă descurc, să nu fiu prinsă pe picior greșit.” Fraza mi se pare semnificativă. Aldea Letiția se temea, era conștientă că o pândește o primejdie.

Stratulat se ciupește nervos de bărbia pătrată.

— Da, fraza vi se pare semnificativă acum, citită în acest birou. Dacă ați fi văzut halul în care arăta fosta actriță... Nu știu cât de conștientă putea să mai fie. A golit sub ochii noștri aproape o sticlă de rachiu.

— În regulă, nu-ți reproșez lipsa de promptitudine.

Să trecem la partea a doua a depozițiilor. După o noapte de arest, Vârtosu Miriam își schimbă radical declarația, ne prezintă o nouă versiune, aș zice uimitoare, afirmând că în dimineața zilei de joi, pe la orele două, Lică îi transmite semnalul stabilit în prealabil, prin care o anunță să vină de urgență în apartamentul de dedesubt: trei bătăi în tavan. Se grăbește să coboare; antreul este cufundat în beznă; Lică o întâmpină astupându-i gura cu palma, apoi aprinde lumina. Și atunci Miriam dă cu ochii de trupul lungit pe parchet. Surprinzător, nu?

Stratulat îmi aruncă un zâmbet ironic, comentând:

— O poveste aiuristică! Nu suntem obligați să o acceptăm.

Mă grăbesc să intervin:

— Declarația s-a adevărit. Specialiștii laboratorului de criminalistică s-au deplasat la fața locului și au relevat urme de sânge printre interstițiile lamelelor de parchet. Sânge din grupa sangvină a victimei.

— Ceea ce confirmă faptul că victima a zăcut acolo, conchide căpitanul.

— A zăcut, este de acord Stratulat. Noua versiune precizează spațiul în care s-a comis infracțiunea, însă nu schimbă persoana care ar fi comis-o. Admit că trupul a fost transportat în cămăruța de la demisol, poate cu scopul de a complica investigațiile, de a încâlci ițele. Acest aspect nu ne împiedică să presupunem în continuare că Mangu este făptașul. Probabil l-a

întâlnit pe Dragomir în timp ce acesta trăia; probabil Mangu nu-i atât de naiv încât să mărturisească femeii care l-a adăpostit că el este autorul crimei; probabil a chemat-o fiindcă trebuia să-l ajute să se descotorosească de cadavru...

Exclam iritat!

— Probabil, probabil, probabil!

— Mda, prezintă-mi argumente care să se susțină și mă înclin în fața lor.

Aprind o țigară, fără să-i răspund, iar căpitanul reia:

— Lică a fost confruntat firește cu Miriam Vârtosu. Cum a reacționat? Mai întâi și-a smuls părul din cap, jeluindu-se și jurându-se că Miriam vrea să-l înfunde cu orice preț, să-l îndepărteze pentru a se putea căsători cu inginerul, apoi s-a resemnat și a confirmat cuvânt cu cuvânt depozitia concubinei, menționând spontan unele amănunte suplimentare, întrucât el a descoperit primul cadavru. Vă recitesc partea acestei declarații: „M-am întors de la plimbare și în vestibul m-am izbit de ceva moale, am aprins lumina și am văzut coletul. Am deznodat mânecile trendului cu care era învelit capul mortului. L-am recunoscut imediat pe Pavelică Beneficiu. I-am scotocit buzunarele; nimic interesant, în afară de fotografia de care m-ați întrebat la primul interogatoriu; am rupt jumătatea în care apăream eu, am ars-o, cealaltă jumătate am pus-o la loc, în portofel. Nu știu de ce am procedat astfel, nu știu ce mi-a trecut prin minte atunci...”

— Și banii? se interesează Stratulat. Sunteți convins, tovarășe căpitan, că nu el a luat banii pe care Dragomir îi avea asupra sa, conform informației lui Vasilescu? Credeți că a lăsat Lică să-i treacă pe sub nas asemenea ocazie, asemenea pleașcă? Nu degeaba i se mai spune și „Pleașcă”! Eu nu pot să cred în ruptul capului că a dat cu piciorul unei sume frumusele. Probabil, la un moment dat, Dragomir a scos portofelul și Lică a observat că-i burdușit cu sute. Și a fost tentat să-și însușească acea sumă... Mă rog, este o ipoteză ce nu poate fi verificată, mai degrabă o supoziție...

— Da, nu poate fi verificată... Lică ne-a informat, de asemeni, unde se găsea bastonul. Și-a amintit că îl împinsese cu vârful piciorului sub dulapul din vestibul. Oricum, echipa tehnică l-ar fi găsit destul de lesne. În altă ordine de idei, Lică ne-a relatat discuția pe care a purtat-o la arest cu infractorul Jurcă Marian,

zis „Dihorul”; discuție confirmată de acesta, din care reiese că în urmă cu aproximativ o lună, Dragomir a fost zărit în compania unui cetățean străin, care cetățean străin i-a înmănat „o cărticică cu poze”. Întâmplarea nu pare a fi născocită, deoarece respectiva „cărticică”, adică albumul de artă tipărit la Rotterdam, se afla la domiciliul victimei. Și, cu acest prilej, atingem punctul cel mai sensibil al anchetei. Dragomir deținea două miniaturi de mare valoare, primite de la fosta bucătăreasă a familiei Elefteriade. Nu suntem de părere că greșim dacă presupunem intenția lui Dragomir de a încerca să valorifice la maximum cele două miniaturi. E de bănuț că străinul acela era emisarul unui colecționar din occident, colecționar dispus să ofere o sumă apreciabilă în schimbul miniaturilor.

— Foarte posibil, am spus.

— Da, foarte posibil, m-a imitat Stratulat.

— Mă bucur că sunteți la unison. Ziua de ieri a adăugat noi date anchetei. Vi le reamintesc. Berindei Claudiu s-a prezentat la sediu și ne-a descris întâlnirea întâmplătoare cu prietenul său, golirea sticlei de rom, apoi descoperirea cadavrului în magazia familiei Călan. Faptele au fost confirmate în întregime de către Severineanu. De asemeni, Lepădatu Cristina a depus mărturie în sensul că l-a văzut pe Berindei joi, înainte de prânz, însoțit de Severineanu, pășind pe culoarul demisolului. (Răsfoiește din nou dosarul, fără să-și mai pună ochelarii, aplecându-se deasupra filelor.) Din discuția pe care Vișan a avut-o azi cu un pensionar care locuiește în blocul situat vizavi de cel în care a fost ucis Dragomir, a rezultat că acest pensionar a zărit „două umbre” în seara de miercuri în studioul decoratorului Vintilă. Precizează că era vorba de doi bărbați, unul din ei fiind chiar decoratorul. Mai mult nu poate să spună. Deci Vintilă a fost vizitat în seara crimei de către un bărbat. Ce ipoteză avansați?

Stratulat face un gest oarecare, tăcând, iar eu presupun:

— Cel de-al doilea bărbat putea fi Dragomir. De ce afirm acest lucru? Puțin mai târziu, decoratorul a fost vizitat de Sabina. Iar ea... (Ezit o clipă.) Ea a observat pe dormeaza din nișa atelierului o pălărie identică cu cea purtată de Dragomir, ceea ce demonstrează că...

— Nu demonstrează nimic, mă întrerupe Stratulat cu glas acru. Poate lui Dragomir i s-a făcut sete după staționarea în

holul blocului și s-a gândit să între la unul din locatari, să-l roage să-i dea un pahar cu apă. Nu? Să zicem că te vei duce întins la Vintilă și-i vei aduce la cunoștință cu aplomb prezența viitoarei victimei în atelier la ora săvârșirii omorului. Va izbucni în hohote de râs, desigur, deoarece nu te vei putea bizui pe mărturia Sabinei Călan. Just?

— Just. Însă negația decoratorului nu ne împiedică să-l considerăm suspect.

Căpitanul schițează un gest aprobativ:

— Așa este, nu trebuie să neglijăm mărturia Sabinei Călan. În concluzie, dispunem de trei suspecti posibili: Mangu, Berindei, care îl cunoștea pe Dragomir și nu ne-a informat de la bun început prezența cadavrului în magazie, precum și decoratorul Vintilă. Și dispunem, în sfârșit, de un mobil: existența celor două miniaturi. Mă întreb... (Se întrerupe oftând, scrutându-ne intens.) Trebuie să găsim o trăsătură de unire între miniaturi și unul din cei trei suspecti. Întrebarea mea ar fi următoarea: unde se află în prezent cele două miniaturi din secolul XIV?

— În niciun caz la domiciliul victimei, răspund categoric. Dragomir le cunoștea prea bine valoarea, nu risca să le lase la îndemâna oricui; în curtea aceea poate intra sau poate ieși oricine. Dacă aș fi fost în locul lui, le-aș fi dosit cu grijă, în altă parte sau eventual le-aș fi purtat în permanență asupra mea. Pe urmă, dacă ne gândim că ocupau un spațiu foarte redus, asasinul putea să...

Căpitanul bătu cu pumnul în birou, privindu-mă uimit.

— Hm! Asta ar fi o idee... E cu putință ca miniaturile să fi...

— Să fi fost luate de asasin, completez involuntar.

— A, nu, nu! La altceva mă gândeam. (Apucă bastonul și-l scutură de parcă s-ar fi așteptat să emită un sunet misterios.) Nu vi se pare bizar că Dragomir a început să se folosească de baston chiar în perioada când a intrat în posesia miniaturilor? De altfel, bizareria aceasta a atins-o în treacăt și Paulina Vernescu, amintiți-vă.

M-am uitat uluit la Stratulat și el s-a uitat la mine tot atât de uluit, apoi și-a îndreptat privirea spre căpitan.

— Bănuți cumva...

— De ce nu? în definitiv, o încercare nu strică. Ia înhățați voi bastonul ăsta afurisit și duceți-i la laboratorul de criminalistică.

Spuneți-i maiorului Dima că îl rog să-l examineze și din alt punct de vedere. Pricepeți la ce mă refer, nu-i așa?

— Pricepem, am răspuns amândoi într-un glas.

— Și urgent, copii, cât se poate de urgent.

*

Mayorul Dima îndepărtează de pe masa lungă și foarte aglomerată din mijlocul laboratorului o trusă de amprentare și un microscop, pune bastonul în locul lor și se retrage un pas, prinzându-și nasul borcănat între arătător și degetul gros. Reflectează cinci-șase secunde ce mi se par o eternitate, apoi bombăne:

— Da, știu, vă grăbiți. Și aveți niște idei... Să vedem ce se poate face.

Se așază comod pe scaun, își îndreaptă cu grijă dunga impecabilă a pantalonilor și continuă să fixeze îngândurat bastonul. De astă dată se scurge mai bine de-o jumătate de minut, răstimp în care pe fruntea napoleoniană a maiorului se ivesc broboane de sudoare. Îmi rețin răsuflarea, nu cutesc să-i întrerup reflecțiile, știu cât de caustic devine când încearcă cineva să-l ia cu zorul, sau să-i încalce teritoriul pe care, de altfel, îl stăpânește cu admirabilă competență.

Stratulat își reaprinde țigara stinsă, aruncându-mi o otheadă semnificativă. Adică: „Uite, dom’le, ce înseamnă un tehnocrat, cu ăsta nu-i de glumit, stai la cheremul lui, îi suporti hachițele.”

Mayorul catadicsește să se ridice, trage dintr-un raft un tom legat în piele cafenie, consultă un tabel, înscrie o cifră pe o coală de hârtie, pe urmă râcăie suprafața bastonului cu un cuțitaș, culege câteva fire de rumeguș, le cântărește pe o balanță farmaceutică, vorbind pentru sine:

— Sigur, abanos veritabil...

Consultă alt tabel, deșurubează măciulia bastonului, o cântărește cu tot atâta meticulozitate și emite niște sunete indescifrabile. Apoi începe să efectueze niște calcule complicate, acoperind întreaga filă.

— Fantastic! Ideile voastre nu sunt chiar năstrușnice. Să vedem, să vedem ce se poate face...

Ia o lupă de filatelist, o plimbă încetișor de jur-împrejurul bastonului și pe toată lungimea; în fine, se întoarce spre noi, clipind ca un miop:

— Aveți, sau n-aveți noroc?

Apasă cu indexul un nod al bastonului, se încruntă, apasă încă o dată și fața întunecată din pricina încordării i se luminează.

— Hocus-pocus!

Acum bastonul este descompus în două părți aproape egale.

— Tipul care a meșterit chestia asta nu e chiar tâmpit, ne informează el. Un artizan formidabil, pe cuvântul meu!

Scutură partea inferioară a bastonului și pe masa pătată de acizi cad cele două miniaturi, făcute sul, având grosimea unui creion.

*

Căpitanul Panait netezește miniaturile pe birou, sprijinindu-le marginile verticale cu un presse-papier și cu tocul de ochelari.

— Colosal! Incredibil!

Le cercetează îndelung, comparându-le cu reproducerile din albumul tipărit la Rotterdam în 1902.

— După umila mea părere, se potrivesc. Vom consulta desigur un specialist de la Muzeul de Artă.

Bea o înghițitură de cafea, aprinde țigara și ni se adresează cu ton patern:

— Ce propuneți?

Îmi dreg glasul pentru a-mi masca emoția și încep să vorbesc rar, distinct, propunând planul pe care îl întocmisem la iuțeală, în clipa când maiorul Dima dăduse la iveală miniaturile. Căpitanul mă ascultă atent, cu seriozitate, fără ca pe chipul îngust să i se descifreze vreun sentiment. Când închei, am totuși vaga impresie că deslușesc în ochii săi o licărire ironică.

— Dragă Vișane, nu sufăr nicidecum de maladia închistării profesionale. Știi prea bine că sunt adeptul metodelor de investigații cât mai variate, mai originale. Dar ceea ce îmi propui dumneata, ține de domeniul fanteziei.

— Absolut! Îl acompaniază Stratulat. Aiureli. *Alice în Țara Minunilor*, ca să mă exprim literar. Pur și simplu scorneli... Apoi, acțiunea preconizată de tine se poate întinde pe durata multor zile. Nu văd niciun avantaj față de metoda clasică a cercetărilor. Timpul se va consuma în defavoarea noastră, urmele se vor răci treptat, ceea ce va însemna un dezastru.

— Totuși...

— Un moment, mă întrerupe căpitanul. Să admitem, în

principiu, numai în principii, că aş fi de acord cu propunerea dumitale. Repet, în principiu, pentru că nu mă încântă câtuşi de puţin să țin blocați doi anchetatori - cine ştie câte zile? - pentru o himeră. Nu ne jucăm de-a v-ați ascunselea, avem de înfruntat un adversar deosebit de viclean şi de tenace. Nu trebuie să-l subestimăm. Eşti convins sută la sută că făptaşul va cădea în cursa pe care o proiectezi cu atâta siguranţă?

Înghit în sec; la drept vorbind, nu sunt deloc convins că planul meu va da rezultate satisfăcătoare în întregime; recunosc, contez enorm pe psihologia vinovatului, pe firea lui hrăpăreaţă; îi cunosc numele, însă nu dispun de probe, iar continuarea clasică a investigaţiilor o consider cumva lipsită de sens. Răspund:

— Asasinul va dori să recupereze miniaturile. Vom avea grijă să pregătim terenul, vom răspândi nişte mici zvonuri printre locatari.

— Hm, hm, bombăne căpitanul. Nu ştiu dacă se vor prinde zvonurile tale.

— Aproape toţi locatarii cred, încă de pe acum, că Mangu este vinovat. Să le întărim această credinţă. Apoi...

— Apoi este clar că te-ai ramolit, îmi spune Stratulat.

Să nu susţii că aceiaşi locatari îl cred vinovat şi de moartea Letiţiei Aldea. Până şi un copil îşi va aminti că Mangu era arestat în seara când s-a produs decesul fostei actriţe.

— Omuciderea ei poate fi prezentată ca un accident.

— Complicat, teribil de complicat, apreciază colegul meu.

— Aparent. În realitate, planul meu este foarte simplu şi va da roade.

Căpitanul se ridică de pe scaun, se apropie de fereastră şi saltă storurile complet. În încăpere năvăleşte un val de aer fierbinte, însoţit de hărmălaia şi mai persistentă a circulaţiei din stradă. Stratulat bate toba pe genunchi, evitându-mi privirea. Strivesc ţigara în scrumieră cu un gest furios. Căpitanul revine la birou. Chipul îi este impenetrabil. Mă simt nesigur şi parcă şi puţin caraghios. Căpitanul înclină capul, rostind cu gravitate:

— În regulă, accept planul.

Îmi îndrept umerii şi trag zgomotos aer în piept, în timp ce căpitanul adaugă:

— Merg chiar acum la şef şi-i raportez. Sper să-l conving şi

să obțin aprobarea. Voi propune să-ți acorde patru zile și o fac pe propria-mi răspundere. Îți dai seama, îmi asum multe riscuri, eu voi fi țăpul ispășitor în caz de nereușită. Frumos îmi șade! Ei, Vișane, sper să nu mă dezamăgești, băiatule...

5

Se consuma sfârșitul celei de a treia zi de așteptare încordată, istovitoare.

Lâncezeam în apartamentul inginerului Matei, înfundat într-unul din fotoliile din camera de zi, cameră în care îl arestasem pe Mangu; mă uitam posac printre marginile draperiilor la cerul pătat de nori plumburii, compacti; vremea se stricase pe neașteptate, canicula cedase locul unei ploii sâcâitoare de toamnă, neobișnuită pentru luna august; stropi mărunți izbeau cadențat pervazul ferestrei, accentuând clămpănitul leneș al tramvaielor ce treceau pe o stradă alăturată și uneori pocnetul ușii de la intrarea în bloc, semn că unul din locatari ieșea sau intra.

Sedeam ca pe ace, străduindu-mă mai ales în cursul nopții să-mi mențin calmul, să rămân cu trupul și mintea treze. Primele două nopți de veghe nu dăduseră rezultatul scontat.

Peste zi băteam cu pasul în lung și în lat fiecare cameră, ațipeam cu intermitențe, răsfoiam câte o carte din searbădă bibliotecă a inginerului sau monologăm în șoaptă, depănându-mi temerile și speranțele în fața câinelui polițist cu care împărțeam apartamentul; un animal deosebit de inteligent, cu mirosul și auzul foarte dezvoltate, cu o surprinzătoare capacitate de adaptare și de orientare. Nu mă puteam împiedica să-i adresez din când în când aceeași întrebare pur retorică:

— Ce zici, Jar? Va veni ori nu va veni?

Înălța capul de pe labe și mă privea în ochi, ciulind urechile. Nu primeam niciun răspuns, bineînțeles. Întindeam mâna și-l mângâiam între urechi, continuând să monologhez în șoaptă, pentru a-mi alunga tensiunea ce creștea chinuitor pe măsură ce se micșora intervalul de timp acordat de căpitanul Panait.

Eram complet rupt de lumea exterioară, nu știam cum se comportau locatarii din preajmă, printre care se găsea asasinul; contam enorm pe Stratulat, care avusese misiunea deloc facilă de a-i audia încă o dată pe toți martorii, de a le

întări impresia că Mangu era vinovat de moartea lui Dragomir și de a strecura ideea că obiectivul principal al echipei de anchetatori consta în găsirea bastonului, considerat corp delict important.

M-am dus în bucătărie, am deschis o conservă cu gulaș, am golit-o și am încălzit-o pe aragaz, apoi am mâncat, deși nu mi-era foame, mestecând în silă. Am desfăcut și pentru Jar un borcan cu fasole albă și costiță de porc, i-am vărsat conținutul într-o farfurie curată, am reîmprospătat apa din cealaltă farfurie și l-am chemat să mănânce. Mi-am reluat locul în fotoliu, constatând cu tristețe că cerul se întunecase de-a binelea. Exact în momentul când Jar se reîntorcea din bucătărie, a început să sune telefonul; un țârâit acut, sfâșiind liniștea desăvârșită din apartament. Suna pentru a treia oară în ziua aceea. Nu avea cine să mă cheme, deci n-am ridicat receptorul; stabilisem cu Stratulat un mod de semnalizare în cazul când avea să intervină un fapt neprevăzut, un fapt ce putea să-mi întrerupă pânda: schimbarea ordinii ghivecelor cu flori așezate la o fereastră din vecinătate... Țârâitul acut a răsunat de șase ori, după care tăcerea mi s-a părut și mai apăsătoare. M-am uitat involuntar la ceas: orele 20,34. Poate formase vreun distrat numărul inginerului, poate dorea asasinul să verifice dacă se afla cineva în locuință.

Am scos șahul de buzunar și am început să manevrez piesele minuscule, încercând să reconstitui din memorie partida desfășurată în anul 1924 între marii maeștri Reti și Bogoliubov la marele turneu din New York; am fost nevoit să fac un efort serios pentru a-mi reaminti combinația cu care Reti câștigase partida ce fusese apreciată de specialiști drept cea mai frumoasă confruntare din istoria șahului.

Am fumat o jumătate de țigară, m-am instalat mai comod în fotoliu și am adormit.

M-a trezit mârâitul abia sesizabil al câinelui-lup. Orele 2,45, dimineata. Jar se ridicase de pe covor și privea țintă către vestibul; auzul său extrem de fin înregistrase prezența unei persoane în fața ușii apartamentului. I-am făcut semn să treacă sub masa de lângă bibliotecă și m-am săltat încetișor din fotoliu, cu simțurile încordate la maximum. După vreo jumătate de minut, am perceput zgomotul caracteristic al cheii introduse în broasca yale; am pășit în vârful picioarelor până lângă ușa ce

despărțea vestibulul de camera de zi. Luminile erau stinse, întregul apartament era cufundat în beznă totală. Ușa de la intrare s-a deschis fără nicio scârțâitură și în cadrul ei s-a ivit silueta înaltă, robustă, a decoratorului. Se mișca aidoma unei feline, aluneca ușor pe parchet, se apropia de mine fără să-și dea seama; când a ajuns atât de aproape încât puteam să-i aud răsuflarea precipitată, am acționat comutatorul. Încăperea a fost invadată de lumina necruțătoare a celor trei becuri din plafon.

— Intră, am rostit cu voce seacă, intră și ia loc.

A tresărit clătinându-se un moment, pe urmă obrazul negricios i s-a făcut alb ca varul; a înălțat din umeri, parcă resemnat, și s-a lăsat moale în fotoliul indicat. M-am așezat și eu pe celălalt fotoliu. Între noi, pe gheridon, se afla bastonul.

— Lupta s-a sfârșit, am adăugat, scoțând cătușele din buzunar și punându-le alături de baston.

Pe figură i-a alunecat o umbră de spaimă, înlocuită imediat de un surâs disprețuitor.

— Nu înțeleg la ce vă referiți.

— Înțelegi perfect. Însuși faptul că ai pătruns în acest apartament constituie o infracțiune. S-a terminat, deținem dovezi zdrobitoare.

— Dacă le dețineți, de ce v-ați pretat la mascarada asta ridicolă? De ce m-ați așteptat aici?

— Vei fi condamnat pentru dublă omucidere. L-ai ucis pe Dragomir Pavel și ai premeditat moartea Leti...

A scuturat din cap, pironindu-mă cu ochi răi. Sarcastici:

— Nu cunosc niciun Dragomir. Poate îmi explicați...

— Am să-ți explic, deși nu sunt obligat. Pe scurt, Dragomir te-a vizitat miercuri seara; pălăria lui a fost văzută de cineva în chicineta din atelier, pe pat.

A rămas un moment derutat, apoi orgoliul și vanitatea cuibărite adânc în firea sa au învins stăpânirea de sine; a răbufnit cu ură:

— Pălăria aia de măscărici!

Realizând că începea să se trădeze, s-a ghemuit în fotoliu și a scrâșnit:

— Trebuia să-mi închipui.

— Sabina a văzut pălăria.

— M-a vândut... Ea... Tocmai ea!

Plănuisem să-l înștiințez că Sabina era gravidă; m-am abținut brusc. Fata urma să nască peste câteva luni, iar el, viitorul tată, n-avea să-și cunoască – probabil – niciodată copilul. Am reluat cu glas neutru, născocind:

— Fosta actriță a lăsat în locuință o confesiune scrisă în care a relatat desfășurarea anumitor episoade.

— Bestia! M-a șantajat cu nerușinare, voia să mă desființeze total, să-mi stoarcă ultima picătură de sânge... Nu puteam să-i permit să mă jecmănească, ar fi fost în stare să mă urmărească până la capătul pământului. Nenorocita! Credea că sunt o pradă facilă.

Răzbăteau iarăși orgoliul și vanitatea; am profitat, incitându-l:

— Pavel Dragomir te-a căutat pentru a-ți propune o afacere.

— Da, o afacere... Toată viața s-a ținut de „afaceri” mai mult sau mai puțin rentabile. L-am cunoscut demult, tare demult... A izbutit să mă subjuge din prima zi, să mă transforme într-o remorcă de-a lui. (Și-a subțiat buzele, rânjind.) Dar povestea asta nu vă interesează. Nu regret absolut nimic! Lucram deseori pentru el... Ne întâlneam întotdeauna în oraș, ne feream să fim văzuți împreună aici, putea să-l recunoască cineva, putea să-mi strice reputația. Miercuri după-amiază a călcat această regulă strictă, m-a căutat la atelier. Când a sunat prima oară, m-am uitat pe vizor; nu i-am deschis ușa... V-am spus, nu aveam chef să fie văzut aici. N-a ieșit din bloc, a făcut prostia să mă aștepte în holul de la intrare, crezând că sunt plecat în oraș; a urcat din nou, ceva mai târziu, și atunci l-am primit; venise să-mi spună că deține două miniaturi din secolul XIV, care trebuiau scoase din țară. Și-a justificat vizita la atelier jurându-se că afacerea e foarte presantă. Îmi revenea sarcina să lipesc peste miniaturi un strat subțire de plastic, o peliculă peste care să pictez niște scene oarecare. Procedeu se dovedise perfect și în altă ocazie, îl mai aplicasem la niște icoane vechi, care au ajuns în Italia prin grija lui Pavel. Din păcate, miercuri nu ne-am învoit asupra sumei ce trebuia să-mi revină. Mi-a oferit numai două mii de dolari; suma mi s-a părut derizorie, dată fiind valoarea ridicată a miniaturilor. Ne-am certat, am schimbat cuvinte dure... N-a vrut să cedeze, a pus mâna pe baston și s-a ridicat de pe scaun; poate avea de gând să plece, poate doar se prefăcea că pleacă. Nu știu, nu știu...

Am fost ferm convins că intenționează să mă lovească. M-a mai lovit odată, când eram foarte tânăr. I-am luat-o înainte, i-am smuls bastonul și l-am pocnit în cap...

Și-a trecut palmele peste obraz, de parcă dorea să se debaraseze de o vedenie.

— L-am pocnit zdravăn de câteva ori... Și l-am cărat în cursul nopții în apartamentul ăsta. (Obrazul i se schimonosi.) De unde era să știu că inginerul Matei lăsase cheile unei vecine și că vecina își adăpostea aici ibovnicul? M-am tot frământat, întrebându-mă unde puteau fi miniaturile. Până la urmă mi-am adus aminte că Pavel avea o adevărată pasiune pentru tot soiul de *gadget*-uri, de mecanisme năstrușnice, meșterite de el însuși... Inele a căror piatră putea să conțină câte o picătură de otravă, casete cu fund dublu, bastoane mistificate, tabachere din care țâșnea te miri ce, o groază de obiecte truate cu care își uimea odinioară amicii... Miniaturile s-au aflat la îndemâna mea și n-am fost capabil să le...

S-a scuturat și m-a privit morocănos.

— Aveți dreptate, lupta s-a sfârșit. Vă cer permisiunea să fumez o țigară.

Am schițat un gest mecanic cu vârful bărbiei, un gest absolut necugetat, arătându-i pachetul de *Carpați* de pe gheridon. Eram dator să fiu circumspect, să apreciez drept bizar faptul că, deși fumător de pipă, voia să fumeze o țigară.

A chicotit, obrazul i s-a animat și a scos rapid din buzunarul de la pieptul cămășii o brichetă gălbuie, cilindrică, pe care a început să o salte în palmă, apoi și-a îndreptat spinarea uși ochii i-au fost străbătuți de un fulger de mânie.

— Ultima dorință a unui condamnat, nu-i așa?

A dus ușurel bricheta spre colțul gurii, iar cu cealaltă mână a pipăit pachetul de țigări făcându-l să foșnească pentru a-mi abate atenția. Am intuit deodată că bricheta conținea otravă, că decoratorul se hotărâse să se sinucidă. M-am repezit peste masă, răsturnând-o, am întins brațul să-i smulg blestemata de brichetă și am țipat din răspuțeri:

— Jar!

Câinele-lup s-a dovedit mai iute decât mine, a țâșnit prin aer ca o săgeată neagră, l-a izbit în piept pe decorator și l-a doborât, imobilizându-l.

Bricheta se rostogolise pe covor, am împins-o scârbit cu

vârful pantofului, apoi am luat cătușele de pe masă și le-am prins de încheieturile mâinilor asasinului.

- = Sfârșit = -